

MINŐSÉGELLENŐRZÉSI ÚTMUTATÓ

AJÁNLATKÉRŐ SZERVEZETEK RÉSZÉRE

TARTALOMJEGYZÉK

TARTALOMJEGYZÉK	2
ÖSSZEFOGLALÓ.....	4
I. BEVEZETÉS.....	24
1 Az útmutató célja.....	24
2 Fontosabb jogszabályok.....	24
3 Jelmagyarázat.....	26
4 A folyamatba épített ellenőrzés.....	26
5 Az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR) használata	28
6 Az eljárás más nevében történő lefolytatása.....	30
II. MINŐSÉGELLENŐRZÉS KEZDEMÉNYEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS ELVÁRÁSOK.....	32
1 Az ellenőrzéshez benyújtandó dokumentumok köre.....	32
III. AZ ELJÁRÁST MEGINDÍTÓ FELHÍVÁS.....	35
1 A közbeszerzés alapelvei.....	35
2 A közbeszerzés tárgya, becsült értéke és a megfelelő eljárásfajta kiválasztása.....	35
2.1 A közbeszerzés tárgya szerinti minősítés, a választott eljárásrend.....	36
2.2 Becsült érték meghatározása, egybeszámított becsült érték.....	38
2.3 A megfelelő eljárásfajta kiválasztása.....	43
2.4 Műszaki tartalom meghatározása, közbeszerzési jelentősége	59
3 A szerződéshez rendelt elnevezésnek és a szerződés típusának a megfelelősége.....	63
3.1 A szerződéshez rendelt elnevezés.....	63
3.2 A szerződés típusa.....	63
4 A szerződés tárgyának és a szerződés szerinti mennyiség meghatározásának megfelelősége, a teljesítés helye	64
4.1 A szerződés tárgya, a szerződés szerinti mennyiség	64
5 A részekre történő ajánlattétel lehetővé tétele.....	73
6 Az alternatív ajánlat lehetővé tétele	76
7 A szerződés időtartama, a teljesítés határideje meghatározásának megfelelősége.....	76
8 A szerződést biztosító mellékkötelezettségek és a szerződés teljesítésére vonatkozó különleges feltételek megfelelősége	78
8.1 Biztosítékok	78
9 Jótállás és kötbér.....	82
9.1 Jótállás.....	82
9.2 Kötbér.....	84
10 A finanszírozási, fizetési feltételek megfelelősége.....	86
10.1 Általános elvárások	86
10.2 Részszámlázás.....	87

10.3	A kifizetések szabályai	87
11	A kizáró okok megfelelése	90
11.1	Uniós eljárásban a felhívásban a kizáró okokkal kapcsolatban rögzítendő előírások	90
11.2	Nemzeti eljárásban a felhívásban a kizáró okokkal kapcsolatban rögzítendő előírások	92
11.3	Speciális esetek:	93
12	Az alkalmassági követelmények megfelelése.....	94
12.1	Általános szabályok	94
12.2	Gazdasági és pénzügyi alkalmasság	103
12.3	Műszaki és szakmai alkalmasság	110
12.4	A Kbt. 65. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott alkalmassági követelmény	131
13	Az értékelési szempontok.....	132
13.1	Értékelési szempontokkal kapcsolatos észrevételek	134
13.2	Súlyszámokkal kapcsolatos észrevételek	146
13.3	Ponthatárok	146
13.4	Értékelés módszerével kapcsolatos észrevételek.....	147
14	A közbeszerzési dokumentumok és egyéb iratok beszerzési feltételeinek megfelelése.....	148
15	Az ajánlattételi határidő meghatározásának megfelelése	148
16	A bontási eljárás meghatározásának megfelelése	149
17	További információk és adminisztratív követelmények megfelelése.....	149
17.1	A felhívás egyéb pontjait érintő megjegyzések	150
17.2	Kötelező előírások	151
17.3	Opcionális előírások.....	152
IV.	A FELHÍVÁST KIEGÉSZÍTŐ KÖZBESZERZÉSI DOKUMENTUMOK	159
1.	A közbeszerzési dokumentumokra vonatkozó tartalmi előírásoknak való megfelelés.....	159
2.	Gazdálkodó szervezet létrehozásával kapcsolatos rendelkezések megfelelése...	161
3.	Műszaki leírás megfelelése	162
4.	Az egységes európai közbeszerzési dokumentum	163
V.	A SZERZŐDÉSTERVEZET	165
1.	A szerződés tárgya meghatározásának megfelelése	165
2.	Kötelező tartalmi elemekre vonatkozó előírások és a szerződés tartalma	169
3.	A szerződés teljesítésére vonatkozó rendelkezések megfelelése	175
4.	A szerződés módosításával kapcsolatos rendelkezések megfelelése	177

ÖSSZEFOGLALÓ

A. ALAPVETÉSEK

1. Bevezetés

Az alábbiakban a Miniszterelnökség Közbeszerzési Felügyeleti Főosztálya (KFF) által végzett minőség-ellenőrzés legfőbb szempontjait foglaljuk össze. Az összefoglaló célja a közbeszerzési eljárás dokumentumainak előkészítése során felmerülő legfontosabb kérdések átfogó ismertetése. Az eljárás előkészítése során azonban javasoljuk az útmutató részletes részének adott eljárás szempontjából releváns szakaszait is áttekinteni.

Az útmutató elő kívánja segíteni az európai uniós forrásokból megvalósuló közbeszerzések szabályos előkészítését és lefolytatását, valamint a pénzügyi korrekciók elkerülését.

2. Szabálytalanságok és pénzügyi korrekciók a közbeszerzésben

A közbeszerzési szabályok maradéktalan betartása az európai uniós forrásból megvalósított projektek kiemelten fontos szempontját képezi.

Az uniós forrásfelhasználás során *szabálytalanság* valósul meg olyan esetben, ahol bebizonyosodik az uniós források felhasználására irányadó EU-s vagy hazai jogszabályok megsértése és ennek eredményeképp az Európai Unió vagy Magyarország pénzügyi érdekei sérülnek, illetve sérülhetnek.

Az Európai Unió Bíróságának ítéletei, valamint az Európai Bizottság audit gyakorlata alapján a közbeszerzési szabályok megsértése beletartozik a szabálytalanság fogalmába.

A közbeszerzésekkel kapcsolatos szabálytalanságok eredményeképp az uniós források szabályosságának ellenőrzéséért felelős szervek (Európai Bizottság, EUTAF¹, irányító hatóság) **pénzügyi korrekciót** állapíthatnak meg, amely a megítélt támogatás részben vagy egészben történő visszavonását jelenti. A pénzügyi korrekció mértéke a megítélt támogatás 5-100%-a lehet a vonatkozó európai bizottsági útmutató alapján.² Számos hasonló jellegű, ismétlődő jogsértés (rendszerszintű szabálytalanság) esetén pedig egy vizsgált időszakban lefolytatott valamennyi közbeszerzési eljárást érintő átalánykorrekció is kiszabható, amely jelentős mértékű forrásvesztést jelent a költségvetés számára.

3. A közbeszerzés alapelvei

A közbeszerzési irányelvekben³ és az azokat átültető hazai jogszabályokban⁴ lefektetett tételes jogi rendelkezések betartása mellett, kiemelkedően fontos az eljárások során a közbeszerzés alapelveinek betartása. Az alapelvekre figyelemmel kell lenni a közbeszerzési eljárás előkészítése és valamennyi cselekménye során. Az alapelvek betartását az ellenőrző szervek szigorúan számon kérik

¹ Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság

² https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/GL_corrections_pp_irregularities_annex_HU.pdf

³ 2014/23/EU irányelv, 2014/24/EU irányelv és 2014/25/EU irányelv

⁴ A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény és végrehajtási rendeletei

az Ajánlatkérő szerveken. A közbeszerzésekben alkalmazandó uniós alapelveket a 2014/24/EU irányelv 18. cikke, valamint hazai szinten a Kbt. 2.§-a fekteti le.

Uniós szinten a közbeszerzési eljárások alapját az EUMSZ⁵ belső piacra vonatkozó rendelkezései, különösen az *áruk- és szolgáltatások szabad áramlása*, valamint a *letelepedés szabadsága* képezik. Ezek biztosítása érdekében kötelező a következő alapelvek alkalmazása:

- **egyenlő bánásmód**
- **diszkrimináció mentesség**
- **átláthatóság**
- **verseny mesterséges korlátozásának tilalma**
- **arányosság**

Uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárások esetén különösen fontos továbbá a **hatékony és felelős pénzgazdálkodás** uniós alapelveinek betartása.

Az alapelvek alkalmazása során különösen fontos, hogy nem szabad a közbeszerzési eljárást olyan módon kialakítani, hogy hátrányos helyzetbe kerüljenek a nem magyarországi gazdasági szereplők vagy a gazdasági szereplő valamely csoportja.

Az uniós alapelvek mellett a Kbt. 2. §-a egyéb alapelveket is megállapít, amelyek a **jóhiszeműség**, a **tisztesség**, a **joggal való visszaélés** tilalma, valamint szintén utal a **hatékony és felelős gazdálkodás elvére**.

Részletes leírás: III.1.

4. A folyamatba épített ellenőrzés

Az uniós forrásból megvalósuló közbeszerzések folyamatba épített ellenőrzése a közbeszerzésekért felelős miniszter feladata. Ezt a miniszter nevében jelenleg a KFF látja el.

A folyamatba épített ellenőrzést az Ajánlatkérő a Monitoring és Információs Rendszeren keresztül kezdeményezi. A KFF általi ellenőrzésre a következő esetekben kerül sor:

- *árubeszerzés és szolgáltatás-megrendelés esetén az európai uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű eljárások,*
- *építési beruházás és építési koncesszió esetén a 300 millió forintot elérő vagy meghaladó becsült értékű eljárások*

Az említett értékhatárokat el nem érő közbeszerzések esetében az irányító hatóság által utóellenőrzések keretében kerül sor a közbeszerzési jogi megfelelés vizsgálatára. A Kbt. 2021. február 1. napján hatályba lépő módosítása értelmében, ha a beszerzés részben vagy egészben európai uniós alapokból finanszírozott, úgy a Kbt. 115. §-a szerinti (300 millió forintot el nem érő értékű építési beruházás) eljárásfajta nem alkalmazható, ebből kifolyólag az irányító hatóság

⁵ Európai Unió Működéséről szóló Szerződés

utóellenőrzés keretében csak a 2021. január 31. napjáig megindított Kbt. 115. § szerinti eljárásokat vizsgálhatja elszámolhatósági szempontból.

Az ellenőrzések részletszabályait a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet XVI. fejezete tartalmazza.

Részletes leírás: I.4.

B. A KÖZBESZERZÉSI ELJÁRÁSOK ELŐKÉSZÍTÉSE

5. A közbeszerzés tárgya és a műszaki leírás

A közbeszerzési eljárás megfelelő **előkészítése**, valamint az eljárásrend és az eljárás típusának megválasztása Ajánlatkérő felelőssége/kötelezettsége.

A közbeszerzések – általános – tárgyának meghatározása általában nem jelent problémát, mivel egy-egy beszerzés az esetek többségében egyértelműen besorolható valamelyik, **a Kbt. 8. §-ában meghatározott beszerzési tárgy** (árubeszerzés, szolgáltatás megrendelés, építési beruházás, szolgáltatási koncesszió, építési koncesszió) kategóriájába.

Az ún. vegyes beszerzések esetében: ha a közbeszerzés többféle beszerzési tárgyat foglal magában, a közbeszerzési eljárásra a beszerzés **fő tárgya** szerinti szabályokat kell alkalmazni, a Kbt. 22-24. §-ával összhangban.

A közbeszerzés tárgyának meghatározása során:

- *Ajánlatkérőnek a szerződés tárgyát és a szerződés szerinti mennyiséget a felhívásban egyértelműen meg kell határoznia úgy, hogy ezen adatok alapján az érdeklődő gazdasági szereplők megalapozottan el tudják dönteni, hogy az adott közbeszerzési eljárásban kívánnak-e részvételi jelentkezést/ajánlatot benyújtani.*
- *Az eljárás tárgyának meghatározásakor utalni kell a megkötendő szerződés típusára, illetve amennyiben uniós, nemzetközi vagy akár hazai támogatásból valósul meg a közbeszerzés, a projekt vagy támogatási konstrukció azonosítójára.*

Építési beruházás esetén **tervezésre és kivitelezésre együttesen irányuló szerződés** csak kivételesen indokolt esetben alkalmazható, illetve részletesen meg kell adni ennek indokait.

Az Ajánlatkérő a felhívásban köteles megadni a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét (adott esetben a szerződéstervezetben foglaltaknak megfelelő mennyiségi eltérés vagy opcionális rész megadásával). A közbeszerzés tárgyát CPV⁶ kóddal is rögzíteni kell a felhívásban, amelynek alkalmazása segíti a közbeszerzés tárgyának egyértelmű meghatározását. **A felhívásból világosan ki kell derülnie annak, hogy ajánlattevő milyen tevékenység elvégzésére köteles, és azt mekkora mennyiségben kell teljesítenie.**

A közbeszerzés tárgyának meghatározásához szorosan kapcsolódó cselekmény a **műszaki tartalom** (műszaki leírás) meghatározása, amely lényegében a közbeszerzés tárgyának részletes leírását

⁶ Közös Közbeszerzési Szójegyzék

foglalja magában. A műszaki leírás azoknak az előírásoknak az összessége, amelyek meghatározzák azokat a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya olyan módon írható le, hogy az megfeleljen az Ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek.

A műszaki leírás kidolgozása során kiemelten kell figyelni az **alapelvek** – különösen a diszkrimináció-mentesség, az egyenlő bánásmód és a verseny tisztaságának – betartására. Ennek érdekében javasolt a műszaki tartalmat úgy meghatározni, hogy arra a gazdasági szereplők minél szélesebb köre tudjon ajánlatot tenni.

- *A műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a versenyt.*
- *Az Ajánlatkérő a közbeszerzési műszaki leírást nem határozhatja meg oly módon, hogy egyes gazdasági szereplőket vagy árukat az eljárásból kizár vagy más módon indokolatlan és hátrányos vagy előnyös megkülönböztetésüket eredményezi.*
- *A műszaki leírás nem hivatkozhat meghatározott gyártmányú vagy eredetű dologra, illetve konkrét eljárásra, amely egy adott gazdasági szereplő termékeit vagy az általa nyújtott szolgáltatásokat jellemzi, vagy védjegyre, szabadalomra, tevékenységre, személyre, típusra vagy adott származásra vagy gyártási folyamatra, ha az egyes gazdasági szereplők vagy termékek előnyben részesítéséhez vagy kizorításához vezetne. Az ilyen megnevezés mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést kell szerepeltetni.*
- *A teljesítmény vagy funkcionális követelmény meghatározása esetén a követelményeket úgy kell meghatározni, hogy ezek kellően pontosak legyenek ahhoz, hogy lehetővé tegyék az ajánlattevők számára a szerződés tárgyának megállapítását, az ajánlatkérők számára pedig a szerződés odaítélését.*
- *Nem nyilvánítható érvénytelennek az ajánlat, amely megfelel valamely európai szabványt, európai műszaki engedélyt, közös műszaki előírásokat, nemzetközi szabványokat vagy valamely európai szabványügyi szervezet által létrehozott egyéb műszaki ajánlásokat átültető nemzeti szabványnak, ha ezek a leírások az Ajánlatkérő által megállapított teljesítményre, illetve funkcionális követelményekre vonatkoznak.*
- *Az Ajánlatkérő köteles a szabvány, műszaki engedély, műszaki előírások, műszaki ajánlás megnevezése mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést szerepeltetni.*

Részletes leírás: III.2.1., III.2.4., III.4., IV.3.

6. A becsült érték meghatározása

A becsült érték legfőbb funkciója a közbeszerzési kötelezettség, illetve az eljárásrend meghatározása.

A közbeszerzés becsült értéke:

- *a közbeszerzés megkezdésekor*
- *annak tárgyáért az adott piacon általában kért, illetőleg kínált*
- *általános forgalmi adó nélkül számított,*
- *teljes ellenszolgáltatás (ahol a teljes ellenszolgáltatásba bele kell érteni az opcionális részt tartalmazó ajánlatkérés esetén az opcionális rész értékét is).*

A becsült érték meghatározására többek között a következő **módszerek** állnak rendelkezésre

1. a beszerzés tárgyára vonatkozó indikatív ajánlatok bekérése,
 2. a beszerzés tárgyára vonatkozó, arra szakosodott szervezetek által végzett piackutatás,
 3. igazságügyi szakértő igénybe vétele,
 4. szakmai kamarák által ajánlott díjszabások,
 5. szakmai kamarák által előállított és karbantartott, megvalósítási értéken alapuló, részletes építési adatbázis,
 6. az Ajánlatkérő korábbi, hasonló tárgyra irányuló szerződéseinek elemzése.
- +1 előzetes piaci konzultáció⁷

A legelterjedtebb becsült érték meghatározási módszer az indikatív ajánlatok bekérése, amely során a következők figyelembe vétele javasolt:

- az indikatív árajánlat kérés alapja: ahhoz, hogy az indikatív árajánlatok megfelelő alappal szolgálhassanak a becsült érték megállapításához, kellően részletes műszaki leírás szükséges, már az indikatív árajánlatok bekéréséhez,
- a közbeszerzési eljárás egyéb lényeges feltételeit is tartalmaznia kell az ajánlatkérésnek (pl.: teljesítési határidő, fizetési feltételek),
- megfelelő határidőt szükséges biztosítani az indikatív ajánlatok elkészítéséhez,
- olyan gazdasági szereplők részére szükséges ajánlatkérést küldeni, amelyek az ajánlatkérés tárgyát képező termékre, szolgáltatásra, építési munkára képesek ajánlatot adni (pl. a cégek szintjén szerepel a megfelelő tevékenységi kör),
- a becsült értéket a benyújtott indikatív árajánlatok számtani átlaga alapján kell kiszámolni.

Egyetlen indikatív ajánlat nem elégséges a becsült érték megállapításához.

A becsült érték meghatározása kapcsán fontos szabály a **részekre bontás tilalma** (egybeszámítás). E szerint tilos a közbeszerzési eljárást a közbeszerzési szabályok megkerülésének céljával részekre bontani! Ez nem jelenti azt, hogy egy beszerzési igény ne lehetne teljesíthető több szerződés vagy több közbeszerzési eljárás útján. Ilyen esetben viszont a beszerzések becsült értékének meghatározásához az összes rész, illetve összes szerződés értékét figyelembe kell venni. A szabály alkalmazásához a Közbeszerzési Hatóság tárgybeli útmutatója nyújthat segítséget.⁸

A becsült érték meghatározásának cselekményeit dokumentálni szükséges, pl. jegyzőkönyv vagy egyéb írásos dokumentáció készítése útján.

Részletes leírás: III.2.2

7. Az alkalmazandó eljárásrend és az eljárásfajta kiválasztása

⁷A Kbt. 28. §-a 2021. július 1-től az alábbi (5) bekezdéssel egészül ki: Előzetes piaci konzultációt az ajánlatkérő – más módszerek mellett – úgy is megvalósíthat, hogy a műszaki leírás tervezetét és a szerződéstervezetet az EKR-ben előzetesen közzéteszi, amelynek véleményezésére az érdeklődő gazdasági szereplők számára lehetőséget biztosít.

⁸<https://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzes-z/magyar-jogi-hatter/kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoj/kozbeszerzesek-tanacsanak-utmutatoja-becsult-ertek-szamitasa-reszekre-bontas-tilalma-es-beszerzesi-igenyek-mesterseges-egyesitese-targyaban>

A becsült érték meghatározását követően a közbeszerzést be kell sorolni az ún. eljárásrendekbe a következők szerint:

- *A becsült érték az uniós értékhatárt eléri vagy meghaladja: az uniós eljárásrend alkalmazandó (Kbt. II. része)*
- *A becsült érték az uniós értékhatárt nem éri el, viszont a nemzeti értékhatárt eléri vagy meghaladja: a nemzeti eljárásrend alkalmazandó (Kbt. III. része)*
- *A becsült érték nem éri el a nemzeti értékhatárt: nem kell közbeszerzési eljárást lefolytatni (azonban figyelemmel kell lenni a Kbt. 4. § (3) bekezdése alapján megalkotott szabályokra és a piaci ár meghatározásának kötelezettségeire)*

Koncesszió esetén a Kbt. IV. részét kell alkalmazni.

Uniós eljárásrendben bármely esetben alkalmazható a **nyílt** és a **meghívásos** eljárás.

Gyorsított nyílt és **meghívásos** eljárás olyan sürgős helyzetben választható, amely miatt nem lehet a Kbt. szerinti általános határidőket betartani. A rövid határidők a verseny szűkítéséhez vezethetnek, ebből fakadóan a gyorsított eljárás csak kivételesen indokolt és sürgős esetben alkalmazható. Az indokolással szemben támasztott általános követelmény, hogy a sürgősség a közbeszerzés tárgyával összefüggésben valóban fennálljon és valós indokon alapuljon (eljárás megindításának elhúzódása, korábbi eredménytelen eljárás, projektzárás nem megfelelő indokok). Gyorsított eljárás esetén is Ajánlatkérőnek úgy kell meghatároznia a felhívás feltételeit, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a gazdasági szereplők számára az ajánlat összeállítására.

Tárgyalásos eljárás, versenypárbeszéd és hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárás kizárólag a törvényben szigorúan meghatározott feltételek esetén alkalmazható. Ezek közül a *hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárás* a verseny legnagyobb mértékű korlátozásával járó eljárástípus. Ennek megfelelően alkalmazása szigorú feltételek mellett, kivételes esetben alkalmazható és alkalmazása általában magas audit kockázattal jár.

Innovációs partnerséget a törvényben meghatározott cél fennállása esetén lehet alkalmazni.

Nemzeti eljárásrendben a nyílt és a meghívásos eljárás mellett a tárgyalásos eljárás és a versenypárbeszéd is bármikor alkalmazható. A *hirdetmény nélkül induló tárgyalásos eljárás* viszont itt is szigorú feltételekhez kötött! Árubeszerzés lefolytatására lehetőség van elektronikus licit formájában. Továbbá az eljárás szabadon kialakított beszerzési szabályok mellett történő lefolytatására is lehetőség van a Kbt. alapelveinek maradéktalan betartása mellett.

Az audit kockázat csökkentése érdekében minden esetben javasolt hirdetménnyel induló eljárás lefolytatása.

A fenti eljárásfajták alkalmazásával egyidejűleg a következő speciális beszerzési technikák is alkalmazhatók: keretmegállapodások, dinamikus beszerzési rendszer, elektronikus árlejtés, elektronikus katalógusok.

Ezek közül a leggyakoribb a **keretmegállapodás** megkötésére irányuló eljárás alkalmazása. Keretmegállapodás köthető egy vagy több gazdasági szereplővel, illetve el kell dönteni, hogy a

keretmegállapodás tartalmazza-e a beszerzések valamennyi feltételét. A keretmegállapodás alapján megkötött szerződéseknek már minden feltételt tartalmaznia kell. Keretmegállapodásokkal leggyakrabban a központi beszerző szervek (pl. KEF⁹) eljárásai kapcsán találkozhatunk.

- *Több ajánlattevővel kötendő keretmegállapodás esetében az Ajánlatkérő köteles az eljárást megindító felhívásban megadni az értékelési szempontok szerint a legkedvezőbb ajánlatot tevők keretszámát, amelynek legfeljebb a felső határáig terjedő számú ajánlattevővel köt majd keretmegállapodást. A keretszámnak legalább három ajánlattevőt kell magában foglalnia, azonban az ellenőrző szervezet álláspontja szerint javasolt minél több ajánlattevőt magába foglalnia a verseny biztosítása érdekében.*
- *A keretmegállapodáshoz annak időtartama alatt további gazdasági szereplők nem csatlakozhatnak.*
- *Keretmegállapodás legfeljebb négy évre köthető, kivéve a kellően - különösen a keretmegállapodás tárgyára tekintettel - indokolt kivételes eseteket. Ennek során mérlegelni kell, hogy az adott keretmegállapodáshoz kapcsolódó sajátosságok szükségessé teszik-e a hosszabb határozott időtartam meghatározását, és az nem aránytalanul korlátozza-e a versenyt.*
- *Keretmegállapodás alapján szerződés csak a keretmegállapodás időtartama alatt köthető. A keretmegállapodás alapján kötendő szerződés esetén a beszerzett mennyiség/ajánlati ár nem haladhatja meg a keretmegállapodásban előírt irányított teljes mennyiséget/keretösszeget.*
- **Audit tapasztalatokra tekintettel keretmegállapodás megkötése esetén javasoljuk a Kbt. 105. § (2) bekezdés b) vagy c) pont szerinti eljárást alkalmazását.**

Részletes leírás: III/2.3.

8. A közbeszerzés útján megkötött szerződés feltételei

8.1. A teljesítés helye és időtartama

A **teljesítés helyét** a lehető legpontosabban kell megadni, mert ez befolyásolhatja a gazdasági szereplők arra vonatkozó döntését, hogy az eljárásban részt vesznek-e, és kihatással van az árképzésre is. A felhívásban meg kell adni a teljesítés helye szerinti NUTS-kódot¹⁰ is.

Az eljárást megindító felhívásban szerepeltetni kell a szerződés **időtartamát** vagy a teljesítés **határidejét**.

- *Az ellenőrzési gyakorlat alapján a szerződés időtartamát a szerződéskötés időpontjától számítottan, napokban vagy hónapokban szükséges meghatározni (kivéve keretmegállapodás / keretszerződés esetén).*
- *A teljesítési határidőt a beszerzés megvalósításához szükséges, adott időigényt alapul véve kell meghatározni, amelynek időtartama nem függ a támogatási szerződés szerinti határidőtől.*

⁹ Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság

¹⁰ Statisztikai célú területi egységek nómenklatúrája, a 1059/2003/EK rendelet szerint.

- Amennyiben a teljesítési határidő időpontban történő kerül meghatározásra, kérjük, szíveskedjenek a kezdés időpontját is megadni a felhívásban.
- A kezdés időpontja kapcsán a felhívás további információi között kérjük, szíveskedjenek felhívni ajánlattevők/részvételre jelentkezők figyelmét arra, hogy a kezdő időpont az eljárás befejezésének változó időpontjára tekintettel módosulhat.

Részletes leírás: III.4.1.5, III.7.

8.2. Biztosítékok

A biztosítékok három csoportját különböztetjük meg:

- Teljesítéssel kapcsolatos Kbt. szerinti biztosítékok: teljesítési biztosíték, jólteljesítési biztosíték, bármely egyéb célból kikötött biztosíték (Kbt. 134. § (2)-(8) bekezdés).
- Szerződést megerősítő Ptk. szerinti biztosítékok: foglaló, kötbérek, jogvesztés kikötése (Ptk. Hatodik Könyv XXVI. Fejezet)
- Az alvállalkozó teljesítésével kapcsolatos biztosítékok építési beruházás esetén: teljesítési biztosíték, jólteljesítési biztosíték (322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 27. § (2) bekezdése szerint).

Ajánlatkérő köteles meghatározni a nyújtandó biztosítékokat és azok rendelkezésre bocsátásának módját. A **szerződés teljesítésének elmaradásával** kapcsolatos igények, illetve a **szerződés hibás teljesítésével** kapcsolatos igények biztosítékaként legfeljebb a szerződés szerinti, tartalékkeret és áfa nélkül számított ellenszolgáltatás **5%-át elérő** biztosíték köthető ki. **A biztosíték nyújtási kötelezettség egyszeri, és nem folyamatos 5%-on tartást jelent.**

- *A teljesítési biztosítékot javasolt úgy előírni, hogy azt az ajánlattevő legkésőbb a teljesítési igazolás kiadásának napjáig köteles fenntartani.*
- *A hibás teljesítéssel kapcsolatos igényekre kikötött biztosíték rendelkezésre bocsátása a szerződés teljesítésének időpontját¹¹ megelőzően nem követelhető meg.*
- *A jótállási időszakon „túlnyúló” biztosíték – megfelelő ajánlatkérői indoklás mellett - csak akkor írható elő, ha a rendelkezésből egyértelműen kiderül, hogy az csak az okirati formában nyújtott (különösen bankgarancia esete) biztosítékra vonatkozik, egyebekben a biztosíték a biztosított cselekmény bekövetkeztekor felszabadításra kerül.*

Szállítói előleg alkalmazása esetén **előleg visszafizetési biztosíték** is kérhető. Ilyen esetben felhívásban kell rögzíteni, hogy az előleg-visszafizetési biztosítéknak mely időponttól meddig szükséges rendelkezésre állnia (helyesen: az előlegbekérő dokumentum benyújtásától az előleggel történő elszámolásig).

Részletes leírás: III.8.1.

8.3. Jótállás és kötbér

¹¹ A szerződés teljesítésének időpontja a Kbt. 135. § (1) bekezdés szerinti teljesítésigazolás kiadása.

A szerződésben adott esetben jótállás, illetve kötbér is kiköthető.

A **jótállás** minden esetben hibás teljesítésért való felelősséget, és elsősorban a hiba helyrehozására irányuló kötelezettséget jelenti. Míg a szavatossági igény érvényesíthetősége a hibás teljesítésen alapuló szerződésszegés általános polgári jogi következménye, addig a szolgáltatás nyújtója főszabály szerint nem köteles jótállást vállalni.

Ha Ajánlatkérő jótállás vállalását írja elő, úgy Ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie arra, hogy az a Ptk. vagy az ágazati jogszabály rendelkezéseinek megfelelő legyen, illetve annak terjedelme ne legyen aránytalanul terhes az ajánlattevőre.

A kötbér szerződést megerősítő biztosíték, amely abban az esetben érvényesíthető, ha a nyertes ajánlattevő olyan okból, amelyért felelős, megszegi a szerződést.

- A kötbérek mértékének meghatározása esetében Ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie a bírói gyakorlat által elfogadott maximum mértékre (30%).
- A kötbérek minimumát tekintve Ajánlatkérőnek olyan mértéket kell meghatároznia, amely alkalmas a kötbér, mint biztosíték szerepének betöltésére, tehát kellő súlyú joghátrányt jelent.
- A hibás teljesítési kötbérre a Ptk. szabályai irányadók (6:186. §)

Részletes leírás: III.9.

8.4. Finanszírozási feltételek

A felhívásnak tartalmaznia kell az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételeit vagy a vonatkozó jogszabályokra hivatkozást.

Ha Ajánlatkérő részszámlázás lehetőségét biztosítja, egyértelműen ki kell derülnie, hogy ajánlattevő milyen ütemezésben, hány részszámla benyújtására jogosult. Bizonyos építési beruházások esetén a részszámlázás kötelező.

A felhívásnak utalnia kell arra, hogy Ajánlatkérő a szerződés szerinti kifizetéseket a Ptk. 6:130. § alapján teljesíti.

Ha a közbeszerzés tárgya építési beruházás és a szerződés teljesítésének időtartama a két hónapot meghaladja, az Ajánlatkérő köteles a szerződésben foglalt – tartalékkeret és általános forgalmi adó nélkül számított – **teljes ellenszolgáltatás 5%-ának megfelelő összeg, de legfeljebb kettőszázötvenmillió forint előleg** igénybevételének lehetőségét biztosítani. Az előleg fizetését e kötelezően biztosítandó mértékben az Ajánlatkérő nem teheti függővé a szerződő fél részéről biztosíték nyújtásától.

Ajánlatkérő maga is dönthet úgy, hogy előleget biztosít ajánlattevők részére, pl. árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés esetén, vagy ha az építési beruházás időtartama nem haladja meg a 2 hónapot. Ha az előleg mértéke a 10%-ot meghaladja, javasolt, hogy Ajánlatkérő azzal kapcsolatban előleg-visszafizetési biztosítékot is írjon elő.

Unió támogatásból megvalósuló közbeszerzés esetén szállítói előleg biztosítására kerülhet sor, amelyre különösen a Kbt. 135. § (9) bekezdése, valamint a 272/2014 (XI.5.) Korm. rendelet 118/A-119.§ és az 1. melléklet 134.4. pontja irányadó.

Részletes leírás: III.10.

8.5. Különleges szerződéses feltételek

Az Ajánlatkérő a szerződés teljesítéséhez kapcsolódóan sajátos, különösen szociális, környezetvédelmi, illetve az innovációt ösztönző feltételeket határozhat meg. Az ilyen szerződéses feltételeket az eljárást megindító felhívásban fel kell tüntetni, a részletes feltételek az egyéb közbeszerzési dokumentumokban is megadhatóak.

Amennyiben az Ajánlatkérő a szerződés teljesítésére vonatkozóan különleges feltételeket határozott meg, akkor rendelkezni kell arról, hogy ezek betartását Ajánlatkérő miként kívánja ellenőrizni és milyen negatív jogkövetkezmény(ek)e)t fűz azok teljesítésének elmaradásához, mely negatív jogkövetkezmény(ek) nem lehet(nek) csupán névleges(ek) vagy elhanyagolható(k), azaz kellő súlyú joghátrányt kell biztosítani(uk), ellenkező esetben a feltételek nem lesznek kikényszeríthetőek, mely az Európai Bizottság által lefolytatott auditok tapasztalatai alapján aggályosnak tekinthető.

Ezen feltételek mindig kifejezetten csak az adott szerződés teljesítéséhez kapcsolódhatnak, azon nem terjeszkedhetnek túl úgy, hogy általában az ajánlattevő működésére vonatkozó feltételt fogalmazzanak meg.

Részletes leírás: III.17.1.3.

9. A kizáró okok meghatározása

Kizáró ok alatt olyan körülményt értünk, amely fennállása esetén az érintett szereplő kizárandó a közbeszerzési eljárásból. Az alkalmazandó kizáró okokat előzetesen meg kell határozni a felhívásban.

A **kötelező kizáró okokat** minden esetben elő kell írni.

A **fakultatív** (választható) **kizáró okok** esetén az Ajánlatkérő választhat, hogy azokat vagy azok valamelyikét előírja-e. Az előírt kizáró okokat Ajánlatkérő köteles alkalmazni.

- Uniósi eljárásrendben a kötelező kizáró okok körét a Kbt. 62. § (1)-(2) bekezdése, a fakultatív kizáró okokat, pedig a Kbt. 63. § (1) bekezdése tartalmazza¹².
- Nemzeti eljárásrendben csak a Kbt. 62. § (1) bekezdés h)-k) és m) pontjaiban található kizáró okokat kell előírni, a többi választható kizáró oknak minősül.

¹² 2021. február 1-vel hatályát veszíti a Kbt. 62. § (1) bekezdés g), p) és q) pontja, továbbá módosul a Kbt. 62. § (1) bekezdés h) és j), valamint a 63. § (1) bekezdés a) és b) pontja, a Kbt. 62. § (1) bekezdés c) pont szerinti kizáró ok alkalmazhatóságával kapcsolatban pedig a 62. § új, (1a) bekezdéssel egészül ki.

Ajánlatkérő a Kbt. 62-63. §-ában foglalt kizáró okokon túl további kizáró okokat nem írhat elő.

Ajánlatkérő az előírt kizáró okokkal kapcsolatban azok *igazolási módját* is meg kell, hogy jelölje, összhangban a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet szabályaival. Uniós eljárásrendben a kizáró okok kapcsán első körben az Egységes Európai Közbeszerzési Dokumentumba (EEKD) foglalt nyilatkozat benyújtását kell előírni. Főszabály szerint az igazolások benyújtása csak a nyertes ajánlattevőtől (illetve bizonyos esetekben az eljárás második helyezettjétől, illetve a további legkedvezőbb ajánlattevő(k)től) kérhető. Igazolás azonban nem kérhető olyan esetben, ha az Ajánlatkérő közvetlenül hozzáfér az érintett kizáró ok hiányát igazoló adatbázishoz, és a gazdasági szereplő ennek elérhetőségét az EEKD-ban megjelölte.

Részletes leírás: III./11.

10. Az alkalmassági feltételek meghatározása

Az Ajánlatkérő alkalmassági követelményeket a következők vonatkozásában határozhat meg:

- a) gazdasági és pénzügyi helyzet;
- b) műszaki és szakmai alkalmasságra;
- c) a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezés.

Ajánlatkérő csak indokolt és kivételes esetben tekinthet el attól, hogy a műszaki és szakmai alkalmasságra vonatkozó alkalmassági feltételt előírjon, és csak akkor, ha a beszerzés egyedi jellemzői alapján a teljesítés megfelelősége szempontjából ilyen alkalmassági feltétel előírása nem szükséges. Az a) és c) pont szerinti alkalmassági követelmény előírása nem kötelező. 2021. február 1-től nemzeti eljárásrendben nem kötelező alkalmassági követelmény előírása, a Kbt. 115. § szerinti eljárásban¹³ pedig nem írható elő alkalmassági követelmény.

Fontos, hogy az Ajánlatkérők az eljárás előkészítése során gondosan felmérjék, mit várnak el, illetve milyen kötelezettségeknek kell megfelelniük a gazdasági szereplőknek a szerződés teljesítése során, és a szerződés teljesítésével kapcsolatban elengedhetetlen feltételeket tükröző alkalmassági minimumkövetelményeket alkalmazzák. **Az alkalmassági követelmények a szerződés teljesítésére vonatkozó minimális képességeket jelentik, azaz olyan feltételeket, amelyek hiányában egy gazdasági szereplőnek a szerződés teljesítésére vonatkozó képessége jogosan kétségbe vonható.**

- Különösen fontos a **diszkrimináció-mentesség**, az **egyenlő bánásmód**, az **arányosság** és a **verseny tisztaságára** vonatkozó alapelvek betartása.

¹³ A Kbt. 2021. február 1. napján hatályba lépő módosítása értelmében, ha a beszerzés részben vagy egészben európai uniós alapokból finanszírozott, úgy a Kbt. 115. §-a szerinti eljárásfajta nem alkalmazható.

- *Az alkalmassági feltételeket tehát úgy kell meghatározni, hogy azok a szerződés tárgyára vonatkozzanak, összhangban legyenek az Ajánlatkérő igényeivel és **semmiképpen sem szűkítsék indokolatlan mértékben a versenyt.***
- *További fontos szempont, hogy az előírt követelmények a jogszabályoknak megfeleljenek, valamint, hogy az alkalmassági követelmény és az igazolási mód összhangban legyen a felhívás egyéb pontjaival (különösen a beszerzés tárgyával és mennyiségével).*

Az előírt alkalmassági követelményeknek a közös ajánlattevők együttesen is megfelelhetnek, illetve azon alkalmassági követelményeknek, amelyek értelemszerűen kizárólag egyenként vonatkoztathatóak a gazdasági szereplőkre, elegendő, ha közülük egy felel meg. Az előírt alkalmassági követelményeknek az ajánlattevők bármely más szervezet (vagy személy) kapacitására támaszkodva is megfelelhetnek, a közöttük fennálló kapcsolat jogi jellegétől függetlenül. Ebben az esetben meg kell jelölni az ajánlatban ezt a szervezetet és a felhívás vonatkozó pontjának megjelölésével azon alkalmassági követelményt, melynek igazolása érdekében az ajánlattevő e szervezet erőforrására (is) támaszkodik.

A kizáró okokhoz hasonlóan a felhívásban az alkalmassági követelmények *igazolási módját* is meg kell, jelölni. Uniós eljárásrendben az alkalmassági követelmények kapcsán első körben az EEKD-ba foglalt nyilatkozat benyújtását kell előírni, majd főszabály szerint az igazolások benyújtása csak a nyertes ajánlattevőtől (illetve bizonyos esetekben az eljárás második helyezettjétől, illetve a további legkedvezőbb ajánlattevő(k)től) kérhető. Igazolás itt sem kérhető olyan esetben, ha az Ajánlatkérő közvetlenül hozzáfér az érintett alkalmassági követelmény meglétét igazoló adatbázisokhoz, és a gazdasági szereplő ennek elérhetőségét az EEKD-ban megjelölte.

Gazdasági és pénzügyi alkalmasság

- *Pénzügyi intézménytől legfeljebb az eljárást megindító felhívás feladásától visszafelé számított kettő év vonatkozásában kérhető nyilatkozat.*
- *Számviteli beszámoló előírása csak akkor megengedett, ha az szükséges a szerződés teljesítéséhez, összefüggésben van az adott beszerzés tárgyával és megalapozott következtetést lehet levonni belőle az ajánlattevő pénzügyi-gazdasági alkalmasságára vonatkozóan.*
- *Az **árbevétel** vonatkozásában legfeljebb három mérlegfordulónappal lezárt üzleti évre vonatkozó információ kérhető.*
- *Ajánlatkérő jogosult kizárólag a teljes árbevételről, vagy kizárólag a közbeszerzés tárgya szerinti árbevételről vagy mindkettőről szóló nyilatkozat benyújtását előírni, amelyek maximális mértéke (3 évre vonatkozóan összesen):*
 - *Teljes árbevétel esetén a becsült érték 100%-a*
 - *A beszerzés tárgyából származó árbevétel esetén a becsült érték 75%-a*
- *Bár az Ajánlattevő igazolhatja alkalmasságát **szakmai felelősségbiztosításának** fennállásáról szóló igazolás, javasolt azonban, hogy az Ajánlatkérő a beszerzés tárgyához igazodó szakmai felelősségbiztosítást kizárólag a nyertesétől követelje meg, azaz ne írja elő alkalmassági követelményként (különösen építési beruházás esetén, ahol a nyertesnek*

mindenképpen rendelkeznie kell felelősségbiztosítással) tekintettel arra, hogy audit tapasztalatok alapján ez a kikötés indokolatlanul korlátozó lehet.

Műszaki és szakmai alkalmasság

- **Referencia:** árubeszerzés és szolgáltatás-megrendelés esetén eljárást megindító felhívás feladásától visszafelé számított megelőző három év (építési beruházás esetén öt év) legjelentősebb szállításainak / szolgáltatásainak / építési beruházásainak vonatkozásában kérhető referencia, azonban, ha a megfelelő szintű verseny biztosításához szükséges, akkor a megelőző hat évben (építési beruházás esetén nyolc évben) teljesített szállítások, szolgáltatásokat is figyelembe vehetők.
 - A referencia tárgya kizárólag olyan tevékenységekre vonatkozhat, amely kapcsolódik a felhívásban szereplő beszerzés tárgyához.
 - Az érték és mennyiség tekintetében a referencia előírás maximuma: az eljárás becsült értékének, illetve mennyiségi meghatározás esetében közbeszerzés mennyiségének 75 %-a.
 - Érvényesíteni kell a műszaki egyenértékűség elvét: a referencia tárgyának meghatározásakor fontos, hogy a meghatározás legyen kevésbé specifikus, illetve a teljesítési képesség szempontjából egyenértékű teljesítéseket szem előtt tartva kerüljön meghatározásra
- **Műszaki, technikai felszereltség:** ennek bemutatása általánosságban előírható, azonban Ajánlatkérő nem írhatja elő olyan eszközök rendelkezésre állásának igazolását az ajánlattétel feltételeként, amelyek a beszerzés konkrét tárgyához csak általánosságban kapcsolódnak. Ajánlatkérőnek továbbá a műszaki felszereltségre vonatkozó előírást úgy kell megfogalmaznia, hogy az ne tartalmazzon túlzottan speciális eszközöket.
- **Szakemberek:** előírható azon szakemberek megnevezése, képzettségük, szakmai tapasztalatuk ismertetése, akiket Ajánlatkérő be kíván vonni a teljesítésbe, illetve akik a szerződés teljesítéséért felelősek, feltéve, hogy ezeket az ajánlatok értékelése során nem értékelik.
 - Az Európai Bizottság a közbeszerzési auditok során jellemzően aggályosnak, a versenyt aránytalanul szűkítőnek találta, ha az Ajánlatkérő négynél több, a teljesítésbe bevonni kívánt szakember bemutatását követelte meg az ajánlattétel feltételeként.
 - A piaci verseny szükségtelen szűkítésének elkerülése érdekében törekednie kell az Ajánlatkérőnek arra, hogy a további szakemberek bevonását a szerződés teljesítéséért felelősséget vállaló, a teljesítést megszervező, elvégző nyertes ajánlattevőre bízsa (pl. ha a szakember bevonása eleve kötelező vagy annak szükségessége evidens).
 - Szakmai tapasztalatként csak a szerződés teljesítésével kapcsolatos elvárás engedhető meg (lásd. III./12.3.3.3. pont)
- **Tanúsítvány:** árubeszerzés esetén előírható (figyelemmel az áru jellegére, mennyiségére, rendeltetésére) elismert (bármely nemzeti rendszerben akkreditált) tanúsító szervezettől származó tanúsítvány benyújtása, amely tanúsítja, hogy a leírásokra vagy szabványokra

történő hivatkozással egyértelműen meghatározott áru megfelel bizonyos leírásoknak vagy szabványoknak. Szabványra/tanúsítványra hivatkozás esetén az egyenértékűséget biztosítani kell.

- Ha az Ajánlatkérő tanúsítvány benyújtását írja elő, akkor a vonatkozó európai szabványsorozatnak megfelelő szervezet által tanúsított, a vonatkozó európai szabványsorozaton alapuló minőségbiztosítási rendszerekre kell hivatkoznia.
- Az Ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt, továbbá az egyenértékű minőségbiztosítási intézkedések egyéb bizonyítékait.
- **Statisztikai állomány:** a Kbt. lehetőséget ad az alkalmasság előző három évre vonatkozó, éves átlagos statisztikai állományi létszámáról és vezető tisztségviselőinek létszámáról készült kimutatással.
 - Az audit megállapítások alapján a statisztikai létszámra vonatkozó követelmény vizsgálata versenyszűkítő hatást okozhat.
 - A 2018. november 29-i Kbt. módosítás nem korlátozza a teljesítés során igénybe vett alvállalkozók teljesítésben való részvételének arányát, így az ellenőrző szervezet álláspontja szerint az alkalmassági követelmény előírása nem indokolt.
- **Mintapéldány:** árubeszerezés esetén előírható a beszerzendő áru leírásával, mintapéldányának, illetve fényképének bemutatásával, amelynek hitelességét az Ajánlatkérő felhívására igazolni kell. Alapvetően nem javasolt a beszerzendő áru leírása, mintapéldány, valamint fénykép bemutatása alkalmassági követelményként történő előírása. (lásd. [III./12.3.6. pont](#))
- **Környezetvédelmi és minőségbiztosítási intézkedés:** erre lehetőség van a Kbt. szerint, azonban általában nem javasolt előírni.
 - a környezetvédelmi, illetve a minőségbiztosítási intézkedések igazolásával/tanúsításával való rendelkezés alkalmassági követelményként történő előírása felveti az ajánlattevők indokolatlan és hátrányos vagy előnyös megkülönböztetésének kérdését, ugyanis a tanúsítvány „beszerzése” indokolatlan többlet terhet róhat az eljárásban egyébként még csak érdeklődő gazdasági szereplőkre.
 - A környezetvédelmi, illetve a minőségbiztosítási intézkedések igazolásával/tanúsításával történő rendelkezés alkalmassági követelményként történő előírása esetében javasolt, hogy az Ajánlatkérő a megjelölt tanúsítást/igazolást csak a nyertes ajánlattevőtől követelje meg, szerződéses feltételként.
 - Amennyiben mégis előírásra kerül ilyen feltétel, fontos az igazolás egyenértékűségének biztosítása.

Szakmai tevékenység végzésére való alkalmasság

Ez az alkalmassági követelmény az ajánlattevőre, mint gazdasági szereplőre vonatkozóan írható elő, nem pedig az ajánlattevő által a teljesítésbe bevonni kívánt, és az alkalmassági körében megjelölt szakemberekre.

Ajánlatkérő építési beruházáshoz kapcsolódó tervezői vagy mérnöki szolgáltatás esetében köteles előírni a beszerzés tárgya szerint illetékes országos szakmai kamara névjegyzékében szereplés követelményét (vagy nem magyarországi gazdasági szereplők esetén azzal egyenértékű engedélyt, tagságot vagy nyilvántartásban való szereplést). Ajánlatkérő uniós eljárásrendben az építőipari kivitelezési tevékenységet végző gazdasági szereplők vonatkozásában, köteles előírni az Étv.¹⁴ szerinti, építőipari kivitelezési tevékenységet végzők névjegyzékében szereplés követelményét (vagy nem magyarországi gazdasági szereplők esetén azzal egyenértékű engedélyt, tagságot vagy nyilvántartásban való szereplést).

Részletes leírás: III./12.

11. Az értékelési szempontok

A felhívásban meg kell határozni az ajánlatok értékelési szempontjait, amelyre a következő lehetőségek vannak:

- legalacsonyabb ár,
- a legalacsonyabb költség, amelyet az Ajánlatkérő által meghatározott költséghatékonysági módszer alkalmazásával kell kiszámítani, vagy
- a legjobb ár-érték arányt megjelenítő olyan - különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális - szempontok, amelyek között az ár vagy költség is szerepel.

A legalacsonyabb ár szempontjának alkalmazása korlátozott, és csak akkor alkalmazható, ha csak konkrétan meghatározott minőségi és műszaki követelményeknek megfelelő áru vagy szolgáltatás felel meg a beszerzési igénynek, és egyéb minőségi jellemzők nem befolyásolják gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztását.

Az ajánlati árat nettó formában kell értékelni, figyelemmel arra, hogy a bruttó ajánlati ár értékelése alapvető sérelemhez (pl. esélyegyenlőség) is vezethet.

A legjobb ár-érték arány alkalmazása esetén meg kell adni az alkalmazandó szempontokat és azokhoz tartozó súlyszámot. Alsószempontok alkalmazása esetén azok súlyszámát is meg kell adni.

Az értékelési szempontoknak minden esetben a szerződés tárgyához kell kapcsolódnuk, nem biztosíthatnak önkényes döntési lehetőséget az Ajánlatkérőnek, hanem mennyiségi vagy szakmai szempontok alapján értékelhető tényezőknél kell alapulniuk, biztosítaniuk a közbeszerzési **alapelvek** betartását, különös tekintettel az átláthatóságra, a diszkrimináció-mentességre, az egyenlő bánásmódra és a verseny tisztaságára vonatkozó alapelvekre. **Az értékelési szempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassága** (azonban lehetőség van pl. a szakemberek minimum követelményen felüli többlet tapasztalatának értékelésére). Továbbá az értékelési szempontok nem eredményezhetik ugyanazon ajánlati tartalmi elem többszöri értékelését.

¹⁴ Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény

- Az ellenszolgáltatás mértéke, mint értékelési szemponthoz kapcsolódó súlyszám árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetén – az uniós auditok tapasztalataira tekintettel - nem lehet kevesebb, mint a súlyszámok összegének 60 %-a.
- Építési beruházás esetén kivitelezésre vagy kivitelezésre és az ahhoz kapcsolódó tervezésre együtt irányuló építési beruházás esetén a legjobb ár-érték arány, valamint a minőségalapú kiválasztás szempontjának érvényre juttatása érdekében az ajánlati ár az értékelés során 70%-os arányban vehető figyelembe.

Az értékelés **módszerének** alkalmasnak kell lennie arra, hogy biztosítsa a jogszerű, átlátható és objektív értékelést. Nem javasolt a pontkiosztás vagy a sorba rendezés módszerének alkalmazása. Továbbá, az igen-nem típusú értékelési módszer (magas súlyszám és széles ponttartomány esetén) alkalmas lehet a verseny korlátozására. Ilyen esetben az indokolásban alátámasztani szükséges, hogy az arányosítás módszere műszaki szempontból nem lehetséges. A **ponthatárok** meghatározásával kapcsolatban felhívjuk figyelmüket, hogy valamennyi értékelési szempont esetében azonosnak kell lennie a kiosztható pontszám alsó és felső határának. Valamennyi értékelési szempont tekintetében az értékelés során kiosztható pontszám alsó határát 0 pontban szükséges meghatározni.

Tipikusan problémák az értékelési szempontokkal kapcsolatban:

- A jogértelmezési gyakorlat értelmében pl. a teljesítési határidőre, a teljesítési biztosítékokra, a kötbérekre, a fizetési határidőre, jóállásra stb. vonatkozó értékelési szempontok nem minősülnek minőségi szempontoknak.
- Szubjektív értékelési szempontokat mellőzni szükséges.
- A **teljesítési határidő** értékelési szempontként történő előírása indokolt esetben, kizárólag árubeszerzés esetén lehetséges.
- **Hátrányos helyzetű munkavállaló** bevonására vonatkozó súlyszám az audit tapasztalatokra tekintettel nem haladhatja meg az 5%-ot. (Ld. III./13.1.3.2. pont)
- **Szakemberek** értékelése esetén, az alkalmassági követelményen (ha meghatározásra került) felüli többlettapasztalat értékelhető. Az alkalmasság keretében kért (alap) szakmai tapasztalatra vonatkozó követelmény és az értékelés során figyelembe vett ezen felüli, többlet tapasztalati idő között nem lehet „kihagyás”. A szakemberek létszámára vonatkozó értékelési szempont vonatkozásában minden esetben indokolást kell benyújtani. (Ld. III./13.1.3.3. pont)
- **Szakmai ajánlat** értékelése esetén előírásának objektív módon értékelhető tényezőknél kell alapulnia, elvárás, hogy az Ajánlatkérő rögzítse a megajánlások összevetésének alapját képező, és figyelembevételre kerülő szakmai jellemzőket. (Ld. III./13.1.3.4. pont).
- Azon értékelési szempontok tekintetében, ahol egyértelműen meghatározható a **műszaki minimumkövetelmény**, javasolt, hogy Ajánlatkérő az ehhez képest vállalt többlet műszaki tartalmat értékelje.
- Főszabály szerint a **zöld szempontok** alkalmazását az irányelvek és a Bizottság zöld közbeszerzésről szóló kézikönyve¹⁵ keretei között támogatottak. A szempontoknak minden

¹⁵ https://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

esetben objektív és a szerződés teljesítésekor mérhető és számonkérhető előírásként kell megjeleníteniük. Közúti járművásárlás esetén a 48/2011. (III.30.) Korm. rendelet irányadó.

- **ISO tanúsítvány**/egyenértékű rendszer nem értékelhető, mivel ez alkalmassági követelménynek minősül.
- Nem megengedett a **pótalkatrész**, mint értékelési szempont alkalmazása.

Részletes leírás: III.13.

12. Az ajánlattételi határidő és a bontás

Az ajánlati felhívásban az Ajánlatkérő nem határozhatja meg az ajánlattételi határidőt a törvényben az egyes eljárástípusokra meghatározottnál rövidebb időtartamban. Az ajánlattételi határidőt mindig úgy kell meghatározni, hogy – tekintettel a szerződés tárgyára, a benyújtandó ajánlat összetettségére, valamint az ajánlattevők, részvételre jelentkezők által benyújtandó dokumentumok körére – elegendő idő álljon rendelkezésre az ajánlat összeállításához és benyújtásához.

Tekintettel arra, hogy a folyamatba épített ellenőrzés miatt a felhívás feladásának időpontja előre pontosan nem látható, az ajánlattételi határidő sem állapítható meg még napra, dátumra pontosan az ellenőrzés e szakaszában.

Az EKR rendelet¹⁶ szerint az ajánlattételi és részvételi határidő munkanapokon reggel nyolc és délután tizenhat óra közötti időszakra eső időpontban határozható meg. Az ajánlatokat vagy részvételi jelentkezéseket tartalmazó iratok **felbontását** az EKR az ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejártát követően, kettő órával később kezdi meg.

Részletes leírás: III.15., III.16.

13. A felhívásban közzétett egyéb információk

A **további információk** között vannak olyan rendelkezések, amelyek feltüntetése minden esetben kötelező a felhívásban, a Kbt. 50. § (2) bekezdése nyújt iránymutatást a kötelezően feltüntetendő információk tekintetében. Más rendelkezések szerepeltetése Ajánlatkérő döntésén múlik, azonban felhívjuk figyelmüket a karakterkorlátozásra, melyre tekintettel a nem kötelezően feltüntetendő információkon felüli adatok, információk feltüntetése a közbeszerzési dokumentumokban javasolt, azonban azon adatok feltüntetése, amely a gazdasági szereplők érdeklődését befolyásolja, szükséges röviden rögzíteni.

- *Ha a szerződéstervezet tartalmaz olyan előírást, amely lehetővé teszi a **szerződés meghosszabbítását**, akkor a felhívás erre vonatkozó releváns pontjában ezt jelezni kell. A szerződés meghosszabbítását minden esetben indokolni szükséges, továbbá arányosnak kell lennie az eredeti szerződés időtartamával. A felhívásnak röviden tartalmaznia kell a meghosszabbításra vonatkozó feltételeket, amelynek összhangban kell lennie a szerződéstervezetben foglaltakkal.*

¹⁶ Az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól szóló 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet

- **Projektársaság:** Az eljárást megindító felhívásnak a gazdálkodó szervezet alapítására vonatkozó ajánlatkérői elvárást egyértelműen rögzítenie kell.
- **Az ajánlat nyelve:** az Ajánlatkérő jogosult meghatározni azokat a nyelveket, amelyeken a magyar nyelv mellett benyújtható az ajánlat. A magyar nyelv kizárása nem megengedett.
- **Ajánlati kötöttség:** Ajánlattevő ajánlatához az ajánlattételi határidő lejártától kötve van. Kérjük, az ajánlati kötöttség időtartamát a folyamatba épített ellenőrzésre tekintettel **60 napban** szíveskedjenek meghatározni.
- Kérjük, hogy a felhívásban a További információk között rögzíteni, hogy a benyújtott Ajánlatnak **felolvasólapot** kell tartalmaznia, amely feltünteti az Ajánlattevő nevét és székhelyét/lakóhelyét, valamint azokat a főbb számszerűsíthető adatokat, amelyek az értékelési szempont alapján értékelésre kerülnek.
- Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban tájékoztatásként közli azoknak a szervezeteknek a nevét, amelyektől az ajánlattevő **tájékoztatást kaphat** a Kbt. 73. § (4) bekezdés szerinti azon követelményekről, amelyeknek a teljesítés során meg kell felelni.
- **Opcionális előírások a felhívásban:** ajánlati biztosíték, kapcsolattartási forma, hiánypótlás, konzultáció és helyszíni bejárás, minősített ajánlattevőkre vonatkozó szigorúbb feltételek, különböző devizák forintra történő átváltásáról szóló rendelkezések, közös ajánlattételre vonatkozó előírások, képviselői jogosultságra vonatkozó előírások, szakmai ajánlatra vonatkozó rendelkezések, a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt eredménytelenségi ok előírása, alvállalkozók igénybevétele, felelősségbiztosítás, gyártói nyilatkozat benyújtása, egyéb igazolások, feltételes közbeszerzésre vonatkozó információk. (Ld. III./17.3 pont)
 - az **ajánlati biztosíték** mértékét az ajánlattevők esélyegyenlőségének biztosítása mellett, a felek ajánlati kötöttségének bekezdés szerinti megsértése esetére az Ajánlatkérőnél előreláthatólag felmerülő költségek mértékére tekintettel kell megállapítani. (A KFF 1-1,5 %-ot fogad el legfeljebb, de egyedileg vizsgálja annak érdekében, hogy ne legyen versenykorlátozó hatása a biztosíték előírásának.)
 - A **szakmai ajánlat** – még abban az esetben is, ha nem képezi az értékelés részét – azáltal, hogy a felhívásban az Ajánlatkérő kötelezően előírja annak benyújtását, az abban foglaltak szerződéses kötelemmé (szerződés részévé) válnak. Így a szakmai ajánlatban előírtaktól – például előírt ütemtervtől vagy munkamódszertől – való eltérés esetén szerződés módosítás kezdeményezése szükséges, mely magas auditkockázattal jár.
 - A szakmai ajánlattal kapcsolatos általános tapasztalat, hogy az indokolatlanul összetett szakmai ajánlat az ajánlattevők ajánlatának felesleges érvénytelenségét eredményezi. Kérjük, hogy az ilyen szakmai ajánlattal kapcsolatos előírásokat (különösen ütemtervek csatolásának kötelezettségét) töröljék, és a benyújtását kizárólag a nyertes ajánlattevőtől a szerződés megkötésére követeljék meg. Amennyiben az Ajánlatkérő nem kívánja az előírást törölni, objektív tényeken alapulóan be kell mutatnia az előíráshoz kapcsolódó előnyöket, ajánlatkérői érdekeket (ütemterv esetén elfogadható az indikatív ütemterv csatolásának kötelezettsége).

- Az ellenőrző szervezet álláspontja szerint az **árazott költségvetés** a szakmai ajánlat része, azonban a Kbt. biztosította keretek között hiánypótolható.
- Amennyiben az adott közbeszerzés tárgya tervezési vagy mérnöki szolgáltatás vagy építési beruházás, a felhívásban meg kell jelölni a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 11. §-ára vagy 26. §-ára történő hivatkozást, illetve meg kell jelölni a **felelősségbiztosítás** mértékét és terjedelmét. (Ld. III./17.3.12. pont)
- Az ellenőrző szervezet a **gyártói nyilatkozat** benyújtására vonatkozó előírást nem tartja elfogadhatónak, figyelemmel arra, hogy ezen előírás jelentős mértékben korlátozhatja a versenyt és sértheti a gazdasági szereplők esélyegyenlőségét. Amennyiben Ajánlatkérő indokolásában továbbra is ragaszkodik a gyártói nyilatkozat benyújtásához, az erre vonatkozó előírás az esetben fogadható el, ha a gyártó mellett a forgalmazótól származó nyilatkozat benyújtását is elfogadja Ajánlatkérő. Ajánlatkérő azonban nem írhatja elő, hogy a nyilatkozatnak az adott eljárásra kell vonatkoznia.
- **Feltételes közbeszerzés** indítható, ha az Ajánlatkérő valamely meghatározott, ellenőrzési körén kívül eső bizonytalan jövőbeli esemény bekövetkezése esetén az eljárást eredménytelenné nyilvánítja (pl. nem nyer el uniós támogatást). Nem elfogadott, ha az Ajánlatkérő feltételes közbeszerzési eljárást kíván lefolytatni, és az ebből eredő fedezeti bizonytalanságot feltételes mennyiség előírásával kívánja rendezni.
- Nem felel meg a Kbt. rendelkezéseinek és uniós audit szempontból is kockázatot hordoz, ha csupán a szerződés egyes elemeinek hatályba lépése függ a támogatás elnyerésétől, mivel így – hasonlóan a beszerzés mennyiségi meghatározásánál alkalmazott nagyobb mértékű százalékos eltérés esetéhez – megnő az ajánlattétel során nem tervezhető elemek száma, ami torzítja az ajánlattevők közötti versenyt, kihat az ajánlattételi képességre. Ilyen esetben javasolt, hogy feltételes mennyiség előírása helyett Ajánlatkérő biztosítsa a részekre történő ajánlattétel lehetőségét, és a fedezettel nem rendelkező részeket Kbt. 53. § (6) bekezdése alapján folytassa le.

Részletes leírás: III.17.

14. A felhívást kiegészítő dokumentumok

A felhívást kiegészítő közbeszerzési dokumentumok a következők:

- szerződéstervezet
- az ajánlat és a részvételi jelentkezés elkészítésével kapcsolatban az ajánlattevők, illetve a részvételre jelentkezők részére szükséges információkról szóló tájékoztatás
- az ajánlat és részvételi jelentkezés részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzéke
- az egységes európai közbeszerzési dokumentum mintája
- igazolás- és nyilatkozatminták

14.1. A szerződéstervezet

Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás előkészítése során főszabályként szerződéstervezetet készít, amelyet az eljárást megindító felhívás feladásának vagy megküldésének időpontjától köteles rendelkezésre bocsátani. Tárgyalásos eljárás vagy versenypárbeszéd, vagy uniós értékhatár alatti,

árubeszerzés és/vagy szolgáltatás megrendelés tárgyú eljárás esetén lehetséges az Ajánlatkérő által ismert szerződéses feltételek meghatározása is.

Kiemelten fontos a felhívásban szereplő információk és a szerződéstervezet szövege közötti összhang biztosítása!

A szerződés tartalmának meghatározása körébe tartozik minden olyan rendelkezés rögzítése, amely a szerződés teljesítésére kihat. Figyelemmel kell lenni a szabályozásban előírt kötelező és lehetséges tartalmi elemekre, illetőleg vannak tilos, jogszabályba ütköző rendelkezések is.

Részletes leírás: V.

14.2. *A műszaki leírás*

Az egyéb dokumentumok tájékoztató részében között kap helyet a műszaki leírás, amely a közbeszerzés tárgyának részletes meghatározása. A műszaki leírásra a közbeszerzés tárgyának meghatározásával kapcsolatos információk relevánsak.

Részletes leírás: III.2.4., IV.3.

14.3. *Egységes Európai Közbeszerzési Dokumentum (EEKD)*

Az EEKD egy, az Európai Unióban használt iratminta, amely a kizáró okok hiányának és alkalmassági követelményeknek előzetes, nyilatkozat útján történő igazolására szolgál.

Az EEKD-val – az egységes európai közbeszerzési dokumentum mintájának a dokumentáció részeként történő kiadásával - kapcsolatos ajánlatkérői kötelezettségeket az 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 2. §-a tartalmazza.

Részletes leírás: IV.4.

**KÖZBESZERZÉSI FELÜGYELETÉRT
FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁRSÁG
KÖZBESZERZÉSI FELÜGYELETI
FŐOSZTÁLY MINISZTERELNÖKSÉG**

I. BEVEZETÉS

1 Az útmutató célja

Jelen Útmutató célja, hogy az uniós források felhasználásával történő közbeszerzések 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet szerint a folyamatba épített minőségellenőrzése során szakmai elvárásokat fogalmazzon meg, illetve segítséget nyújtson Ajánlatkérő szervezetek részére az európai uniós támogatásból megvalósuló közbeszerzési eljárások előkészítéséhez, a minőségellenőrzési eljárás során benyújtott dokumentumok elkészítéséhez, a tipikus hibák elkerüléséhez és a közbeszerzési alapelvek betartásához.

2 Fontosabb jogszabályok

Rövidítés	Jogszabály megnevezése
Kbt.	a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény
Ptk.	a polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
Pp.	a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény
Pft.	a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról 2009. évi LXXXV. törvény
2006. évi V. törvény	a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény
168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet	a központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről
191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet	az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet
48/2011. (III.30.) Korm. rendelet	Közúti járművásárlás esetén kötelező a környezetkímélő és energiahatékony közúti járművek beszerzésének előmozdításáról szóló 48/2011. (III.30.) Korm. rendelet
16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet	a gyógyszerek és orvostechnikai eszközök közbeszerzésének sajátos szabályairól szóló 16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet

266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet	az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet
272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet	a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet
307/2015. (X.27.) Korm. rendelet	a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015 (X. 27.) Korm. rendelet
321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet	a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet
322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet	az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet
424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet (EKR Rendelet)	az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól szóló 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet
257/2018. (XII.18.) Korm. rendelet	a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről szóló 257/2018. (XII. 18.) Korm. rendelet
314/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet	Állami Alkalmazás-fejlesztési Környezetről és az Állami Alkalmazás-katalógusról, valamint az egyes kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról szóló
44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet	a közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről szóló 44/2015. (XI. 2.) MvM rendelet
40/2017. (XII. 27.) MvM rendelet	40/2017. (XII. 27.) MvM rendelet az elektronikus közbeszerzési rendszer fenntartásával és működtetésével kapcsolatos szabályokról

3 Jelmagyarázat

	Az adott kérdéssel kapcsolatban releváns figyelemfelhívás.
	Példatár
	Tipikus hibák

4 A folyamatba épített ellenőrzés

A folyamatba épített ellenőrzés célja az európai uniós támogatásból megvalósuló közbeszerzési eljárások közbeszerzési, jogi szempontú vizsgálata, ahol különös figyelem hárul a közpénzek felhasználásának megfelelőségére. Ezen felül kiemelten fontos az európai uniós közbeszerzési szabályoknak és alapelveknek történő megfelelés biztosítása annak érdekében, hogy csökkenthető legyen az uniós forrásfelhasználás során a közbeszerzésekkel kapcsolatos szabálytalanságok száma és ezáltal megelőzhető legyen a forrásvesztés (pénzügyi korrekciók¹⁷).

Felhívjuk Ajánlatkérő szervezetek figyelmét, hogy az ellenőrzésre csak a következő esetekben kerül sor:

- **árubeszerzés** és **szolgáltatásmegrendelés** esetén az európai uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó becsült értékű eljárások,
- **építési beruházás** és **építési koncesszió** esetén a 300 millió forintot elérő vagy meghaladó becsült értékű eljárások.¹⁸

Kivételt képeznek ez alól azon közbeszerzési eljárások, melyek a Kbt. 19. § (4) bekezdése következtében leválasztásra kerültek, és nemzeti eljárásrendben kerültek megindításra (ebben az esetben utóellenőrzésre kerülhet sor).

A folyamatba épített ellenőrzés szempontjából az egybeszámított becsült érték összege az irányadó, kivéve keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás 2. része esetén, amikor a második rész becsült értéke az irányadó.¹⁹ A 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 15/A. § szerint a folyamatba épített ellenőrzés a **közbeszerzésekért felelős miniszter** feladata. A folyamatba épített ellenőrzésnek három szakasza van, a minőségellenőrzés, a szabályossági ellenőrzés, valamint adott esetben a szerződésmódosítás véleményezése. Az eljárás lezárultát követően utólagos ellenőrzésre kerül sor a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 101–106. §-ban vagy a 108. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettség megszegése esetén, amely során az eljárást támogathatósági, elszámolhatósági,

¹⁷ https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/GL_corrections_pp_irregularities_annex_HU.pdf

¹⁸ A főszabály alól kivételt képeznek a Kbt. 3. sz. mellékletében található szolgáltatások, amelyek a Kbt. 21. § (2) bekezdése akkor is nemzeti eljárásrendben irányadóak, ha egyébként a beszerzés értékére tekintettel az uniós eljárásrend szabályai lennének alkalmazandóak. Tekintettel arra, hogy a KFF ellenőrzése értékhez, nem eljárásrendhez kötött, így bizonyos szolgáltatás megrendelések esetén is találkozhatunk nemzeti eljárásrenddel.

¹⁹ 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 97. § (3) bekezdés

valamint műszaki szempontból az irányító hatóság, közbeszerzési-jogi szempontból a közbeszerzésekért felelős miniszter ellenőrzi.

Folyamatba épített ellenőrzés esetén először a Monitoring és Információs Rendszeren (MIR rendszer) keresztül Ajánlatkérő az irányító hatóság támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontú minőségellenőrzését kezdeményezi a közbeszerzési eljárás megindítását megelőzően. Az irányító hatóság a közbeszerzési dokumentumok beérkezésétől számított 5 munkanapon belül megküldi a támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontú észrevételeit Ajánlatkérő részére, vagy a támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontú ellenőrzésről szóló nyilatkozatát. Abban az esetben, ha az irányító hatóság az észrevételeit küldi meg, akkor Ajánlatkérő a támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontú észrevételek alapján módosítja a közbeszerzési dokumentumokat. Az irányító hatóság az észrevételek alapján módosított közbeszerzési dokumentumok beérkezését követő 5 munkanapon belül megküldi a támogathatósági, elszámolhatósági, valamint műszaki szempontú ellenőrzésről szóló nyilatkozatát, és erről tájékoztatja a közbeszerzésekért felelős minisztert.

Ajánlatkérő a támogató tartalmú nyilatkozat kézhezvételét követően haladéktalanul kezdeményezi a MIR rendszeren keresztül a közbeszerzési dokumentumok központi, a közbeszerzésekért felelős miniszter általi ellenőrzését.

A 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 101/A. § (1b) bekezdése szerinti esetben nincs helye a 101. § (5) bekezdésében meghatározott ellenőrzés lefolytatásának.

Hatósági engedélyhez kötött építési beruházás esetében a fentiekől eltérően a közbeszerzési eljárás megindítását megelőzően kezdeményezi Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumok közbeszerzési-jogi ellenőrzését a közbeszerzésekért felelős miniszternél a MIR rendszeren keresztül. Ebben az esetben a támogathatósági, elszámolhatósági ellenőrzésre a kifizetési igénylés ellenőrzése során kerül sor.

A közbeszerzésekért felelős miniszternek 15 munkanap áll rendelkezésre a közbeszerzési-jogi ellenőrzés elvégzésére. Legkésőbb 10 munkanapon belül jelentés vagy az eljárás megindítására vonatkozó tanúsítvány készül.

Ajánlatkérő a jelentésben foglalt észrevételek alapján módosítja a közbeszerzési dokumentumokat. Amennyiben a jelentésben foglaltakkal nem ért egyet Ajánlatkérő, részletes indokolást nyújt be. Az észrevételek átvezetésére és az indokolás benyújtására rendelkezésre álló határidő 5 munkanap a jelentés közlésétől számítva.

Abban az esetben, ha a módosított közbeszerzési dokumentumokat vagy részletes írásbeli indokolását nem küldi meg a közbeszerzésekért felelős miniszter részére az eljárás megindítására vonatkozó jelentés megküldésétől számított húsz munkanapon belül Ajánlatkérő, akkor a közbeszerzésekért felelős miniszter az ellenőrzést tanúsítvány kibocsátása nélkül - Ajánlatkérő értesítése mellett - lezárja.

A módosított közbeszerzési dokumentumok benyújtását követően a közbeszerzésekért felelős miniszter a rendelkezésre álló 15 munkanapos határidőből a még fel nem használt időtartamon belül

az eljárás megindítására vonatkozó tanúsítványt állít ki, és erről tájékoztatja Ajánlatkérőt. A tanúsítvány tartalma lehet támogató, feltétellel támogató vagy nem támogató.

Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumok véglegesítését a tanúsítványban foglaltak alapján elvégzi. A közbeszerzési eljárás abban az esetben indítható meg, ha a közbeszerzésekért felelős miniszter a közbeszerzési dokumentumokat ellenőrizte, és erről támogató tartalmú, vagy feltétellel támogató tartalmú eljárás megindítására vonatkozó tanúsítványt állított ki. Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást megindító végleges dokumentumokat az irányító hatóság, valamint a közbeszerzésekért felelős miniszter részére legkésőbb a közbeszerzési eljárás megindítását követő 5 munkanapon belül megküldi. Amennyiben az irányító hatóság vagy a közbeszerzésekért felelős miniszter nem ért egyet a dokumentumok tartalmával, azok beérkezését követő 7 munkanapon belül dönt a szabálytalansági eljárás kezdeményezéséről.

Tervpályázati eljárások ellenőrzésére a közbeszerzésekért felelős miniszter által nem kerül sor, annak ellenőrzése – feltöltés esetén – visszautasításra kerül.

5 Az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR) használata

Az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR) a Miniszterelnökség által üzemeltetett központi közbeszerzési nyilvántartás és a közbeszerzési eljárások elektronikus lebonyolítását támogató informatikai rendszer.

Az EKR alkalmazásával és működésével kapcsolatos szabályokat a Kbt., az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól szóló 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet (EKR Rendelet), valamint az elektronikus közbeszerzési rendszer fenntartásával és működtetésével kapcsolatos szabályokról szóló 40/2017. (XII. 27.) MvM rendelet tartalmazza.

Az EKR Rendeletben foglalt szabályokat a közbeszerzési eljárásban és a koncessziós beszerzési eljárásban (a továbbiakban: közbeszerzési eljárás), továbbá a tervpályázati eljárásban kell alkalmazni. A rendelet szabályai a Kbt. 117. §-a szerinti közbeszerzési eljárásban is alkalmazandóak, amennyiben az EKR rendeletben szabályozott eljárási cselekményre az eljárásban sor kerül.

Keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás második része esetében a keretmegállapodásban rögzítetteknek megfelelően kell a kommunikációt végezni.

Az EKR-ben történő elektronikus kommunikációra, valamint a kivételi körökre a Kbt. 40. § - 41/C. § rendelkezései az irányadóak.

Az EKR használata, regisztráció

Az EKR használatához a rendszerben az arra jogosult személy részéről történő regisztráció szükséges. A regisztrációra vonatkozó részletes szabályokat az EKR Rendelet 6. §-a tartalmazza.

Ajánlatkérő kötelezettsége a közbeszerzési eljárása előkészítése során, hogy minden esetben ellenőrizze,

- **szerepel-e az ajánlatkérői nyilvántartásban,**

- **a nyilvántartásban Ajánlatkérő 2015. évi CXLI. törvény szerinti besorolását megjelölte-e,**
- **hivatalos neve megegyezik-e a nyilvántartásban lévő névvel,**
- **nemzeti/EKR azonosítója, adatai egyeznek-e a nyilvántartásban szereplő adatokkal.**

Az Ajánlatkérő a Kbt. 26. § (1) bekezdése szerinti bejelentési vagy változásbejelentési kötelezettségét az EKR-ben történő regisztráció, vagy adatmódosítás útján teljesíti. A Közbeszerzési Hatóság az Ajánlatkérő szervezet regisztrációját az EKR-ben ellenőrzi és hagyja jóvá.

A minőség-ellenőrzés szempontjából releváns dokumentumok, amelyeket az Ajánlatkérő az EKR-ben köteles közzétenni:

- a közbeszerzési terv, valamint annak módosítása;
- hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetén a Közbeszerzési Hatóságnak megküldött minden dokumentum, valamint a közbeszerzési dokumentumok és az ajánlatok bontását követően a bontásról készült jegyzőkönyv (Kbt. 103. § (6) bekezdése),
- a Kbt. 115. § szerinti eljárás esetén a Kbt. 115. § (7) bekezdés szerinti dokumentumok (az eljárást megindító felhívás, a közbeszerzési dokumentumok, illetve az ajánlattételre felhívott gazdasági szereplők neve és címe, valamint az ajánlatok bontásáról készült jegyzőkönyv).²⁰

Az EKR-ben megtett nyilatkozatokkal szembeni követelmények:

Ahol a Kbt. vagy annak felhatalmazása alapján megalkotott jogszabály alapján az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás során valamely dokumentum benyújtását írja elő, abban az esetben a dokumentum benyújtható az EKR-ben kitöltött elektronikus űrlap alkalmazásával, vagy - amennyiben az adott dokumentumra a nyilatkozattétel nyelvén elektronikus űrlap nem áll rendelkezésre - a papíralapú dokumentum egyszerű elektronikus másolata formájában. Amennyiben az EKR-ben az adott dokumentumra vonatkozó elektronikus űrlap a nyilatkozattétel nyelvén nem áll rendelkezésre, a nyilatkozat csatolható az EKR-ben legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott dokumentumként is, azonban - a Kbt. 41/A. § (2) bekezdésben foglalt eset kivételével - nem követelhető meg elektronikus aláírás alkalmazása.

Abban az esetben, ha az EKR-ben az adott dokumentumra vonatkozó elektronikus űrlap a nyilatkozattétel nyelvén nem áll rendelkezésre a dokumentum benyújtható:

- a papíralapú dokumentum egyszerű elektronikus másolata formájában, vagy
- a nyilatkozat csatolható az EKR-ben legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott dokumentumként is.

²⁰ A Kbt. 2021. február 1. napján hatályba lépő módosítása értelmében, ha a beszerzés részben vagy egészben európai uniós alapokból finanszírozott, úgy a Kbt. 115. §-a szerinti eljárásfajta nem alkalmazható.

Ahol az EKR az ajánlatkérő által létrehozandó dokumentumra elektronikus űrlapot biztosít, az Ajánlatkérő ezen dokumentumokat az elektronikus űrlap alkalmazásával köteles létrehozni.

Az EKR-ben megtett nyilatkozatokkal szembeni követelmények:

Az Ajánlatkérő nem követelheti meg elektronikus aláírás alkalmazását.

Kivételt képez ez alól: az Ajánlatkérő előírhatja, hogy az olyan nyilatkozat, amely közvetlenül valamely követelés érvényesítésének alapjául szolgál (különösen garanciavállaló nyilatkozat vagy kezességvállalásról szóló nyilatkozat), elektronikus okiratként feleljen meg a Pp. 325. § szerinti teljes bizonyító erejű magánokirat követelményeinek.

Felolvasólap, üzleti titok

Az EKR-ben az Ajánlatkérőnek a közbeszerzési dokumentumok között elektronikus űrlapként kell kötelezően létrehoznia a felolvasólap mintáját.

A(z) részvételre jelentkező/ajánlattevő a felolvasólapot az elektronikus űrlap formájában köteles a részvételi jelentkezés/ajánlat részeként kitölteni.

A gazdasági szereplő a Kbt. 44. §-ának alkalmazása során az üzleti titkot tartalmazó dokumentum elkülönített elhelyezésére az EKR-ben erre szolgáló funkciót alkalmazza.

Kizáró okok, alkalmasság igazolása

Az alkalmasság és a kizáró okok igazolására nem kérhető a gazdasági szereplőtől olyan igazolás benyújtása, amelyet ugyanazon ajánlatkérő részére a gazdasági szereplő korábbi közbeszerzési eljárásban az EKR-ben elektronikus úton már benyújtott.

Ebben az esetben a gazdasági szereplő nyilatkozik arról, hogy mely korábbi eljárásban benyújtott igazolást kéri figyelembe venni a bírálókat során.

Ajánlatkérő attól függetlenül vizsgálja meg, hogy a korábban benyújtott igazolás megfelel-e az adott közbeszerzési eljárásban benyújtandó igazolásra irányadó tartalmi követelményeknek, hogy a korábbi igazolás adott esetben megjelöli, hogy azt mely közbeszerzési eljárásban való felhasználás céljára állították ki.

6 Az eljárás más nevében történő lefolytatása

A Kbt. 29. § (1) bekezdés alapján az ajánlatkérő más ajánlatkérőt is meghatalmazhat azzal, hogy közbeszerzési eljárást folytasson le a nevében. Ez nem eredményezheti azt, hogy a meghatalmazást adó ajánlatkérő megkerülje a Kbt. alapján rá irányadó szabályok alkalmazását (például nem eredményezheti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogosulatlan alkalmazását).

Több ajánlatkérő együttesen is megvalósíthat egy közbeszerzést úgy, hogy maguk közül egy ajánlatkérőt bíznak meg azzal, hogy a közbeszerzési eljárást lefolytassa. A fenti esetekben ugyanakkor az eljárást megindító felhívásban egyértelműen fel kell tüntetni, hogy az ajánlatkérő más ajánlatkérő nevében, vagy akár több ajánlatkérő nevében jár el.

Amennyiben a közbeszerzési eljárás lebonyolítására minden részes ajánlatkérő nevében, közösen kerül sor, akkor az ajánlatkérők együttesen felelősek a Kbt. szerinti kötelezettségeik teljesítéséért.

Amennyiben nem minden érintett ajánlatkérő nevében kerül sor az eljárás lefolytatására, akkor az ajánlatkérők csak a közös részek tekintetében tartoznak együttes felelősséggel.

Amennyiben Ajánlatkérő más Ajánlatkérő nevében is végzi a beszerzést, úgy csatolni szükséges a másik feltüntetett Ajánlatkérővel történő együttműködés alapját képező megállapodást, jogszabályi kötelezést stb. Továbbá mind a felhívásban, mind a dokumentációban ismertetni szükséges a másik feltüntetett Ajánlatkérővel történő együttműködés alapját. E körben felhívjuk a figyelmet a Kbt. 29. § (1) vagy (2) bekezdésére.

II. MINŐSÉGELLENŐRZÉS KEZDEMÉNYEZÉSÉVEL KAPCSOLATOS ÁLTALÁNOS ELVÁRÁSOK

1 Az ellenőrzéshez benyújtandó dokumentumok köre

A minőségellenőrzéshez szükséges minden dokumentumot a MIR rendszerbe kell feltölteni.

AZ ELLENŐRZÉSHEZ MINDIG SZÜKSÉGES DOKUMENTUMOK:

- Felhívás (az eljárást megindító felhívás), mely az EKR-ben került kitöltésre
- keretmegállapodás megkötésére irányuló második része esetén a keretmegállapodásban foglaltak szerint az ajánlattételi felhívás;
- Közbeszerzési dokumentumok
 - a szerződéstervezet, kivéve tárgyalásos eljárásban és versenypárbeszéd esetén, ahol az Ajánlatkérő jogosult szerződéstervezet helyett csak az általa ismert szerződéses feltételeket meghatározni;
 - az ajánlat és a részvételi jelentkezés elkészítésével kapcsolatban az ajánlattevők, illetve a részvételre jelentkezők részére szükséges információkról szóló tájékoztató, valamint az EKR rendszerből exportált közbeszerzési dokumentumok (úrlapok, csatolandó nyilatkozatok jegyzéke, nyilatkozatösszeállító);
 - az EKR rendszerből exportált előkészítő iratok, alapadatok;
 - az ajánlat és részvételi jelentkezés részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzéke; valamint
 - az egységes európai közbeszerzési dokumentum (EEKD) mintája az EKR-ben létrehozott úrlap használatával.
- Műszaki leírás (a közbeszerzési dokumentumok részét képező műszaki leírás, kivéve, ha az eljárást megindító felhívásban került meghatározásra)
- A 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 101/B. § alapján az 314/2018. (XII. 27.) Korm. rendelet szerinti támogató tanúsítvány (amennyiben releváns)
- Közreműködő Szervezet/Irányító Hatóság nyilatkozata, azonban engedélyköteles építési beruházás esetén az építési engedélyt szükséges csatolni
- Keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás második része szerinti eljárás esetében az aláírt keretmegállapodás (amennyiben a keretmegállapodásos eljárás első részét is az Ajánlatkérő – és nem a központi beszerző szervezet – folytatta le, valamint, ha a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás 1. részét nem a KFF ellenőrizte); továbbá – amennyiben releváns az adott, az Ajánlatkérő saját hatáskörében lefolytatott eljárása esetében úgy – a központi beszerző szervezet jóváhagyása. A becsült értéket alátámasztó termékkosár és a keretmegállapodás első részének teljesülési szintjének ellenőrzését igazoló dokumentum benyújtása is szükséges.
- Nyilatkozat a tárgyi eljárás becsült értékének összegéről (részejánlattétel biztosítása esetén a részenkénti becsült érték összegéről)
Továbbá opcionális részt vagy mennyiségi eltérést tartalmazó ajánlatkérés esetén a teljes ellenszolgáltatásba az opcionális rész/mennyiségi eltérés értékét is bele kell érteni, tehát az

opcionális rész/mennyiségi eltérés becsült értékét is szükséges külön feltüntetni, illetve a becsült értékbe beleszámítani.

- Egybeszámítási nyilatkozat, figyelemmel a Kbt. közbeszerzés értékének meghatározására vonatkozó előírásaira, mely tartalmazza Ajánlatkérő nyilatkozatát a Kbt. 19. § (3) bekezdésére tekintettel az egybeszámított becsült érték összegéről és az esetlegesen egybeszámítandó eljárás(ok) tárgyáról, becsült értékéről és megindításának adatairól.
Továbbá a nyilatkozaton szükséges feltüntetni a beszerzés Kbt. szerinti becsült értékét, a szerződéshez rendelt elnevezést és a projekt azonosítószámát, és csatolni Ajánlatkérő nyilatkozatát, valamint ennek alátámasztására a megvizsgált eljárások listáját a részekre bontás tilalmának figyelembevételéről
- Közbeszerzési terv (az eljárás megindítását és az azt megelőző naptári év tekintetében)
- Közbeszerzési szabályzat vagy felelősségi rend oly módon, hogy az tartalmazza a Kbt. 27. § (1) bekezdés szerinti adatokat is
- A bírálóbizottsági tagok megbízólevele/kijelölését tartalmazó okirata oly módon, hogy az általuk képviselt szakértelem megállapítható legyen, valamint összeférhetlenségi nyilatkozataik (adott esetben a megbízás elfogadását tartalmazó nyilatkozatot, például, ha a közbeszerzési szabályzat rendelkezik arról, hogy írásban el kell fogadni a megbízást)
- A döntéshozó(k) összeférhetlenségi nyilatkozata(i)
- Fedezetigazolás (kivéve, ha a Kbt. 53. § (6) bekezdés szerinti az eljárás)
Felhívjuk figyelmüket, hogy a fedezetigazolás nem megfelelő abban az esetben, amennyiben az kizárólag arra vonatkozó információt tartalmaz, hogy a fedezet rendelkezésre áll, azonban nem került megjelölésre benne a fedezet mértéke. Ilyen esetben ismételten be kell nyújtani a – teljeskörű – fedezetigazolást. Amennyiben az eljárás esetében biztosított a részekre történő ajánlattétel lehetősége, a rendelkezésre álló anyagi fedezet mértékét részenként is szükséges megadni. A rendelkezésre álló anyagi fedezet összegét nettó értékben is kérjük megadni, továbbá a fedezetigazolás a nettó ajánlati ár feletti teljes díjat is tartalmazza (kapcsolódó költségek).

A fentiekben túlmenően:

ÁRUBESZERZÉS, SZOLGÁLTATÁSMEGRENDELÉS ÉS SZOLGÁLTATÁSI KONCESSZIÓ esetén:

- Piackutatásra vonatkozó dokumentumok
- Becsült érték meghatározásának módszertana, és annak Kbt. 28. § (2) bekezdése szerinti dokumentálása

ÉPÍTÉSI BERUHÁZÁS ÉS ÉPÍTÉSI KONCESSZIÓ esetén az alábbi dokumentumok benyújtása szükséges még:

- Annak igazolása, hogy a bírálóbizottság valamely tagja a 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 4. § (1)-(2) bekezdése szerint az építési beruházás tárgyában az adott szakterületen szerzett

szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkezik, valamint nyilatkozat, hogy milyen módon vesz részt az eljárásban.

- Árazatlan költségvetés,
- Építési engedély (adott esetben),
- A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. melléklete szerinti dokumentumok,
- Amennyiben releváns, a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 2. és 3. melléklete szerinti dokumentumok.

AZ ELLENŐRZÉSHEZ SZÜKSÉGES EGYÉB DOKUMENTUMOK:

- **kétszakaszos eljárások** esetén mindkét szakasz dokumentumai (részvételi felhívás, részvételi felhívást kiegészítő dokumentumok, ajánlattételi felhívás, ajánlattételi felhívást kiegészítő dokumentumok)
- **versenypárbeszéd** esetén mindhárom szakasz dokumentumai (részvételi felhívás, ismertető, ajánlattételi felhívás, ajánlattételi felhívást kiegészítő dokumentumok)
- **Piackutatás eredményéről összefoglaló nyilatkozat**, amelyben Ajánlatkérő alátámasztottan bemutatja, hogy az általa meghatározott műszaki tartalom nem versenyszűkítő és hány gazdasági szereplő részvételét teszi lehetővé a közbeszerzési eljárásban, illetve hány termék felel meg az előírásoknak

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy az ellenőrzésre benyújtandó dokumentumokat megkülönböztető és az adott dokumentum tartalmára jellemző megfelelő elnevezéssel kell feltölteni a MIR rendszerbe.

III. AZ ELJÁRÁST MEGINDÍTÓ FELHÍVÁS

1 A közbeszerzés alapelvei

A közbeszerzési eljárás alapvető célja, hogy a Kbt. által rögzített szabályok betartása mellett, a közbeszerzési alapelvek tiszteletben tartásával a közpénzek hatékony és transzparens elköltése során az ajánlatkérő szervezet által igényelt műszaki tartalom beszerzésre kerüljön.

A közbeszerzési eljárással kapcsolatos valamennyi cselekmény során kiemelkedően fontos az uniós és hazai alapelvek betartása. Emlékeztetjük az Ajánlatkérőket, hogy a tételes jogszabályi rendelkezéseken felül az uniós és hazai ellenőrző szervek szigorúan ellenőrzik az alapelvek betartását. A közbeszerzésekben alkalmazandó uniós alapelveket a 2014/24/EU irányelv 18. cikke, valamint hazai szinten a Kbt. 2.§-a fekteti le.

Uniós szinten a közbeszerzési eljárások alapját az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (EUMSZ) belső piacra vonatkozó rendelkezései, különösen az *áruk- és szolgáltatások szabad áramlása*, valamint a *letelepedés szabadsága* képezik. Ezek biztosítása érdekében valamennyi uniós tagállamban (vagy olyan államban akivel az EU-nak közbeszerzés tárgyú egyezménye van) letelepedett²¹ gazdasági szereplőt **egyenlő- és diszkrimináció-mentes bánásmódban** kell részesíteni, és a közbeszerzési eljárások során **átlátható** és **arányos** módon kell eljárni. E mellett **tilos a verseny mesterséges korlátozása**. Ezen alapelvek alapján tehát nem szabad a közbeszerzési eljárást olyan módon kialakítani, hogy az hátrányos helyzetbe hozza a nem magyarországi gazdasági szereplőket vagy a gazdasági szereplő valamely csoportját.

Uniós forrásból megvalósuló közbeszerzési eljárások esetén különösen fontos továbbá a **hatékony és felelős pénzgazdálkodás** uniós alapelvének betartása.

Az uniós alapelvek mellett a Kbt. 2. §-a egyéb alapelveket is megállapít, amelyek a **jóhiszeműség**, a **tisztesség**, a **joggal való visszaélés** tilalma, valamint szintén utal a **hatékony és felelős gazdálkodás elvére**.

A Kbt. 2. § (7) bekezdése, továbbá kimondja, hogy a törvény rendelkezéseinek alkalmazásakor a közbeszerzésekre vonatkozó szabályozás céljával összhangban a közbeszerzés alapelveinek tiszteletben tartásával kell eljárni. Az alapelveket tehát kötelező figyelembe venni különösen az eljárás előkészítése, lefolytatása, a szerződés teljesítése, illetve a közbeszerzésekkel kapcsolatos jogorvoslati eljárások során is.

2 A közbeszerzés tárgya, becsült értéke és a megfelelő eljárásfajta kiválasztása

Közbeszerzés tárgya lehet árubeszerzés,²² építési beruházás,²³ szolgáltatásmegrendelés,²⁴ illetve építési koncesszió²⁵ és szolgáltatási koncesszió²⁶ megkötésére koncessziós beszerzési eljárást kell

²¹ *Ide kell érteni*

²² *Kbt. 8. § (2) bekezdés*

²³ *Kbt. 8. § (3) bekezdés*

²⁴ *Kbt. 8. § (4) bekezdés*

²⁵ *Kbt. 8. § (5) bekezdés*

²⁶ *Kbt. 8. § (6) bekezdés*

lefolytatni. Közbeszerzési eljárás folyhat uniós,²⁷ illetve nemzeti,²⁸ eljárásrendben.²⁹ Az alkalmazandó eljárásrend meghatározása a közbeszerzési értékhatárok, illetőleg bizonyos esetekben a beszerzési tárgy³⁰ alapján történik.³¹

2.1 A közbeszerzés tárgya szerinti minősítés, a választott eljárásrend

A közbeszerzési eljárás megfelelő **előkészítése**, valamint az eljárásrend és az eljárás típusának megválasztása Ajánlatkérő felelőssége/kötelezettsége.

A Kbt. 3. § 22. pontja szerint közbeszerzés előkészítése az adott közbeszerzési eljárás megkezdéséhez szükséges cselekmények elvégzése, így különösen az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet- és piacfelmérés, előzetes piaci konzultáció, a közbeszerzés becsült értékének felmérése, a közbeszerzési dokumentumok előkészítése, mind a közbeszerzési eljárás előkészítéséhez tartozik. A Kbt. 28. § (4) bekezdése szerint az Ajánlatkérő - a közbeszerzési eljárás előkészítése során is - köteles minden szükséges intézkedést megtenni a verseny tisztaságára, a gazdasági szereplők esélyegyenlőségére és egyenlő elbánására vonatkozó alapelvek érvényesülése érdekében. A Kbt. 46. § (1)-(2) bekezdése pedig a közbeszerzési eljárás előkészítése során is megköveteli az írásbeli dokumentálást a visszakereshetőség és ellenőrizhetőség érdekében.

Ajánlatkérő az eljárásrend és eljárásfajta megfelelő megválasztásához:

- az eljárást a megfelelő közbeszerzési tárgy (közbeszerzési szerződés tárgya – Kbt. 8. §), illetve (adott esetben) az eljárást a közbeszerzés fő tárgya szerint minősíti (Kbt. 22-24. §);
- a közbeszerzés tárgyának (egybeszámított) becsült értéke alapján kiválasztja az eljárás megindításához megfelelő eljárásrendet;
- jogalaphoz kötött eljárásfajta alkalmazása esetében vizsgálja, hogy teljesülnek-e a törvényben meghatározott feltételek.

2.1.1 Eljárás tárgyának meghatározása

A közbeszerzési eljárás tárgyának meghatározása szoros összefüggésben van a műszaki leírás megfelelőségével.

Ajánlatkérőnek a szerződés tárgyát és a szerződés szerinti mennyiséget a felhívásban egyértelműen meg kell határoznia úgy, hogy ezen adatok alapján az érdeklődő gazdasági szereplők megalapozottan el tudják dönteni, hogy az adott közbeszerzési eljárásban kívánnak-e részvételi jelentkezést/ajánlatot benyújtani.

²⁷ Lásd Kbt. Második rész

²⁸ Lásd Kbt. Harmadik rész

²⁹ Kbt. 21. §

³⁰ Kbt. 21. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján a 3 melléklet szerinti szociális és egyéb szolgáltatások igénybevitelére irányuló közbeszerzési eljárások esetében – ide nem értve a koncessziós beszerzési eljárásokat – a Harmadik részt alkalmazva kell eljárni. Kbt. 21. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján a koncessziós beszerzési eljárások esetében a Negyedik részt alkalmazva kell eljárni.

³¹ Az uniós értékhatárokat az irányelvek tartalmazzák. Az értékhatárok a nem eurót használó országok valutáiban kétévenként az Európai Unió Hivatalos Lapjában, a nemzeti értékhatárok évente a költségvetési törvényben jelennek meg. A Közbeszerzési Hatóság Elnökének tájékoztatója a Közbeszerzési Hatóság honlapján elérhető.

Fentiekén túlmenően felhívjuk a figyelmet arra, hogy az eljárás tárgyának meghatározásakor utalni kell a megkötendő szerződés típusára, illetve amennyiben uniós, nemzetközi vagy akár hazai támogatásból valósul meg a közbeszerzés, a projekt vagy támogatási konstrukció azonosítójára.

2.1.2 A közbeszerzési tárgy helyes kiválasztásának lépései

A közbeszerzések – általános – tárgyának meghatározása általában nem jelent problémát, mivel egy-egy beszerzés az esetek többségében egyértelműen besorolható valamelyik, a Kbt. 8. §-ában meghatározott beszerzési tárgy kategóriájába.

A gyakorlati jogalkalmazás során általában akkor merülnek fel jogértelmezési kérdések, ha a beszerzés tárgya nem egyértelműen árubeszerzés, szolgáltatás megrendelés, építési beruházás vagy építési, illetve szolgáltatási koncesszió.

A vegyes beszerzések esetében látszólag egyszerű szabályt alkalmaz a Kbt.: „ha a közbeszerzés többféle, a 8. § (2)–(4) bekezdései szerinti beszerzési tárgyat foglal magában, a közbeszerzési eljárásra a beszerzés fő tárgya szerinti szabályokat kell alkalmazni”.

Ezt az alapvető szabályt a Kbt. az alábbi, speciális esetekre vonatkozó szabályokkal egészíti ki:

- ha a közbeszerzés tárgya olyan összetett szolgáltatás, amely a 3. melléklet szerinti szociális és egyéb szolgáltatást, valamint ezektől eltérő további szolgáltatást is magában foglal, vagy a közbeszerzés tárgya szolgáltatást és árubeszerzést is magában foglal, a beszerzés fő tárgyát a legmagasabb értékű beszerzési tárgy jelenti;
- ha a közbeszerzés építési és szolgáltatási koncessziót foglal vegyesen magában, a koncessziós beszerzési eljárásra a beszerzés fő tárgya szerinti szabályokat kell alkalmazni;
- többféle szolgáltatásra vonatkozó koncessziót foglal vegyesen magában, a koncessziós beszerzési eljárásra a beszerzés fő tárgya szerinti szabályokat kell alkalmazni.

Gyakori kérdések és tipikus hibák a vegyes beszerzésekkel kapcsolatban:

- értékhatárok alkalmazása, eljárásrend megválasztása: mivel a vegyes beszerzések esetében a fő tárgy szerinti szabályokat kell alkalmazni, az értékhatárok szerinti eljárásrendi besorolást is a fő tárgy szerint kell elvégezni, de ez nem járhat azzal, hogy az Ajánlatkérő mesterségesen összevon egy építési beruházásával más beszerzési tárgyakat (tipikus példa: bútorok beszerzése és beszerelése egy építési beruházás fő tárgyú közbeszerzési eljárás esetében) és ezáltal a kisebb értékű beszerzési tárgyra külön nem folytat le, vagy nem az irányadó eljárási rezsimnek megfelelően folytat le közbeszerzési eljárást.

- **alkalmassági követelmények főszabály szerint³² előírása: az alkalmassági követelmények előírása esetében is érvényesül az a szabály, hogy a beszerzés fő tárgya szerinti szabályokat kell alkalmazni, vagyis az alkalmassági követelményeket is a fő tárgynak megfelelően lehet csak előírni.**

- **ingó dolog bérlete: gyakori hiba, hogy az Ajánlatkérők a bérleti (vagy egyéb használati, hasznosítási jog vásárlására vonatkozó) jogviszonyt szolgáltatásmegrendelésként értelmezik.**

2.1.3 A közbeszerzési eljárás tárgya meghatározásának lépései:

1. A közbeszerzés több beszerzési tárgyból áll-e?

1.1. Nem: ebben az esetben a beszerzési tárgynak megfelelően kell előkészíteni az eljárást

1.2. Igen: ebben az esetben azonosítani kell a beszerzési tárgyakat

2. Beszerzési tárgyak azonosítása

3. Az egyes beszerzési tárgyak becsült értékének meghatározása

4. A fő tárgy kiválasztása az egyes beszerzési tárgyak becsült értéke alapján (a közbeszerzés fő tárgyát a magasabb becsült értékkel rendelkező beszerzés alapján kell meghatározni)

5. Az eljárás előkészítése a fő tárgy alapján, vagy annak megállapítása, hogy a fő tárgy alapján nem szükséges közbeszerzési eljárást lefolytatni.

2.2 Becsült érték meghatározása, egybeszámított becsült érték³³

A becsült érték legfőbb funkciója a közbeszerzési kötelezettség, illetve az eljárásrend meghatározása.

Ajánlatkérő a becsült érték meghatározásával képes eldönteni, hogy egy adott beszerzési igény a Kbt. hatálya alá tartozik-e, azaz terheli-e az Ajánlatkérőt közbeszerzési kötelezettség. Amennyiben igen, a becsült érték szolgál iránymutatásul a tekintetben, hogy a beszerzés tárgya alapján milyen eljárásrendben szükséges a közbeszerzési eljárást lefolytatni.

A közbeszerzés becsült értéke:

- a közbeszerzés megkezdésekor
- annak tárgyáért az adott piacon általában kért, illetőleg kínált
- általános forgalmi adó nélkül számított,
- teljes ellenszolgáltatás (ahol a teljes ellenszolgáltatásba bele kell érteni az opcionális részt tartalmazó ajánlatkérés esetén az opcionális rész értékét is).

³² Az építési beruházás kivitelezése és tervezése egy eljárás keretében történő beszerzése esetében fennálló speciális szabályok 5.1.1 pontban kerültek rögzítésre.

³³ Kbt. 16-19. §

A közbeszerzés becsült értékébe be kell számítani az ajánlatkérő által a részvételre jelentkezők, vagy az ajánlattevők részére fizetendő díjat és kifizetést (jutalékot) is, amennyiben az ajánlatkérő teljesít ilyen jellegű kifizetést a részvételre jelentkezők, az ajánlattevők részére.

Tekintettel arra, hogy a Kbt. által ismert legsúlyosabb szankciók (pl. szerződés semmissége – Kbt. 137. § (1) bekezdés a) pont) egyértelműen a közbeszerzési eljárás lefolytatásának mellőzéséhez kapcsolódnak, a becsült érték helyes meghatározása az egyik legfontosabb ajánlatkérői teendő egy beszerzési igény felmerülését követően.

A közbeszerzési eljárások során a becsült érték meghatározása nélkül, a beszerzésre irányadó megfelelő eljárásrend behatárolása sem lehetséges, továbbá a becsült értékre vonatkozó szabályok hibás alkalmazása akár azt is eredményezheti, hogy az ajánlatkérő nem tud érvényesen szerződést kötni a nem megfelelően kiválasztott eljárásrend alkalmazása miatt. Ezen előkészítési hibát szabályozza például a Kbt. 114. § (8) bekezdése is mely rögzíti, hogy „ha az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevővel történő szerződéskötés esetén a szerződés értéke a becsült értéket meghaladná, és az ajánlatkérő az eljárást olyan szabályok szerint indította meg, amelyek nem lettek volna jogszerűen alkalmazhatóak, ha az ajánlatkérő az eljárás becsült értékeként ezt a szerződéses értéket határozta volna meg, az ajánlatkérő köteles az eljárást eredménytelenné nyilvánítani.”

A közbeszerzési eljárás becsült értékének meghatározásához a Közbeszerzések Tanácsa által „a becsült érték számítása, a részekre bontás tilalma és a beszerzési igények mesterséges egyesítése tárgyában” kiadott módosított útmutató³⁴ nyújt segítséget.

A Kbt. a korábbiakhoz képest lényegesebben nagyobb hangsúlyt fektet az eljárást előkészítő tevékenységekre, melynek részeként a becsült érték meghatározására vonatkozó szabályok is részletesebbek lettek. A Kbt. 16. § (1) bekezdés alapján már nem a piacon kért, vagy kínált legmagasabb összegű ellenszolgáltatást kell alapul venni, hanem az adott piacon általában kért vagy kínált – általános forgalmi adó nélkül számított – teljes ellenszolgáltatást. A 2014/24/EU irányelv 5. cikk (2) bekezdése alapján bevezetett változás a korábbi jogszabályhoz képest, hogy ha az ajánlatkérő szervezet több különálló működési vagy szervezeti egységből áll, a becsült érték meghatározása során valamennyi működési egység beszerzési igényét együttesen kell figyelembe venni, kivéve, ha egy különálló működési egység saját gazdasági szervezettel és működési költségvetése felett önálló rendelkezési joggal bír. Ez esetben ugyanis a közbeszerzés becsült értékét az érintett különálló működési egység szintjén is meg lehet határozni [Kbt. 16. § (4) bekezdés].

Az útmutató rögzíti, hogy a Kbt. 28. § (1) bekezdése különös hangsúlyt fektet Ajánlatkérő felelősségére a közbeszerzési eljárás megfelelő alaposságú előkészítése tekintetében a beszerzés tárgyának és becsült értékének pontos meghatározása érdekében. E felelősségi körben az Ajánlatkérő köteles a becsült érték meghatározása céljából külön vizsgálatot végezni és annak eredményét dokumentálni.

³⁴ 2017. június 9. napján a KÉ 2017. évi 95. száma

2.2.1 Részekre Bontás tilalma³⁵

A részekre bontás tilalmára vonatkozó szabály értelmezése, illetve gyakorlati alkalmazása a közbeszerzési jogalkalmazás egyik, ha nem a legproblémásabb területe: „ha egy építési beruházás vagy ugyanazon közvetlen cél megvalósítására irányuló szolgáltatásmegrendelés, illetve azonos vagy hasonló felhasználásra szánt áruk beszerzése részekre bontva, több szerződés útján valósul meg, a közbeszerzés becsült értékének meghatározásához az összes rész értékét figyelembe kell venni. Szolgáltatás megrendelése esetében az ugyanazon közvetlen célra irányultság vizsgálatakor az egyes szolgáltatások műszaki és gazdasági funkcionális egységét kell alapul venni.”

A kérdésben javasolt a Közbeszerzési Hatóság „A Közbeszerzések Tanácsának útmutatója a becsült érték számítása, a részekre bontás tilalma és a beszerzési igények mesterséges egyesítése” tárgyában tanulmányozása, illetve a www.kozbeszerzes.hu oldalon egy példatár is elérhető a témában. Az útmutató részletesen foglalkozik az egyes beszerzési tárgyak esetében a jogszabály értelmezésével és a vonatkozó joggyakorlattal.

2.2.2 A becsült érték számításának módja a különböző beszerzési tárgyak esetében

A Kbt. 17. §-a, valamint a 18. §-a az általános becsült érték számítási szabályoktól eltérően szabályozza bizonyos tárgyú és típusú eljárások becsült értékének számítását.

A Kbt. külön tartalmaz szabályokat a koncessziók becsült értékének megállapítására a 20. § (1)-(2) bekezdéseiben:

„(1) Az építési vagy szolgáltatási koncesszió becsült értéke a közbeszerzés megkezdésekor a koncessziós jogosult által a szerződés időtartama alatt várható, a koncesszió tárgyát képező építési beruházásból, illetve szolgáltatásmegrendelésből, valamint az ezekhez kapcsolódó árubeszerzésekből származó teljes - általános forgalmi adó nélkül számított - árbevétel.

(2) Az építési vagy szolgáltatási koncesszió becsült értékének megállapításakor az (1) bekezdésben foglaltak mellett figyelembe kell venni különösen a következőket:

- a) opcionális részt tartalmazó ajánlatkérés esetén az opcionális rész értéke;*
- b) a koncesszió tárgyát képező építmények használói vagy a szolgáltatások igénybe vevői által fizetett díjakból és bírságokból származó bevétel, ide nem értve az ajánlatkérő nevében beszedett díjat és bírságot;*
- c) az ajánlatkérő által a koncessziós jogosult részére teljesített pénzbeli ellenszolgáltatás, illetve a részére bármilyen formában biztosított pénzügyi előny, ideértve a közszolgáltatási kötelezettség ellátásáért fizetett díjazást és a közberuházási támogatást is;*
- d) harmadik személy által a koncesszió teljesítésével kapcsolatban a koncessziós jogosult részére nyújtott támogatás, illetve a részére bármilyen formában biztosított pénzügyi előny;*

³⁵ Kbt. 19. § (3) bekezdés

- e) a koncesszió részét képező bármilyen eszköz értékesítéséből származó jövedelem;
- f) a koncesszió teljesítéséhez szükséges, az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott áru és szolgáltatás értéke;
- g) a részvételre jelentkezők, vagy az ajánlattevők részére fizetendő jutalék vagy egyéb kifizetés;
- h) a koncesszió időtartamának esetleges meghosszabbítása.”

2.2.3 A becsült érték meghatározásának Kbt.-ben nevesített módszerei³⁶

A jelenleg hatályos Kbt., a korábbi közbeszerzési törvényektől eltérően, a 28. §-ban példálózó jelleggel felsorolja azokat a módszereket, amelyekkel a becsült érték megállapítható. Fontos azonban kiemelni, hogy az Ajánlatkérő a felsoroltakon túl is bármilyen – objektív – módszert választhat a becsült érték meghatározására.

A Kbt.-ben példálózó jelleggel nevesített becsült érték meghatározásához használható módszerek különösen:

1. a beszerzés tárgyára vonatkozó indikatív ajánlatok bekérése,
 2. a beszerzés tárgyára vonatkozó, arra szakosodott szervezetek által végzett piackutatás,
 3. igazságügyi szakértő igénybe vétele,
 4. szakmai kamarák által ajánlott díjszabások,
 5. szakmai kamarák által előállított és karbantartott, megvalósítási értéken alapuló, részletes építési adatbázis,
 6. az ajánlatkérő korábbi, hasonló tárgyra irányuló szerződéseinek elemzése.
- +1 előzetes piaci konzultáció³⁷

Az építési beruházás becsült értékének meghatározásakor – a Kbt. 17. § (5) bekezdésében foglaltak figyelembevételével – az Ajánlatkérőnek az engedélyhez kötött építési tevékenység esetén a végleges építési engedéllyel jóváhagyott engedélyezési terv, vagy kiviteli terv vagy egyesített engedélyezési és kiviteli terv alapján, a közbeszerzés megkezdését megelőző 12 hónapnál nem régebben készült – szükség esetén a közbeszerzési eljárás megkezdésének időpontjára aktualizált – költségvetést kell irányadónak tekinteni, amely tartalmazza az építési beruházással kapcsolatban felmerülő valamennyi szükséges munkatételt. Fontos hangsúlyozni, hogy a becsült érték meghatározásához felhasznált költségvetésnek 12 hónapnál nem régebben készülnie kell lennie és a készítőnek alá kell írnia. Építési beruházás esetén tartalékkeretet is biztosíthat Ajánlatkérő, amelyet a becsült értékbe köteles Ajánlatkérő beszámítani.

Amennyiben opcionális mennyiség előírásra kerül, úgy az alapmennyiségre és az opciós mennyiségre külön-külön szükséges meghatározni a tartalékkeretet.

³⁶ Kbt. 28. § (2) bekezdés

³⁷ A Kbt. 28. §-a 2021. július 1-től az alábbi (5) bekezdéssel egészül ki: *Előzetes piaci konzultációt az ajánlatkérő – más módszerek mellett – úgy is megvalósíthat, hogy a műszaki leírás tervezetét és a szerződéstervezetet az EKR-ben előzetesen közzéteszi, amelynek véleményezésére az érdeklődő gazdasági szereplők számára lehetőséget biztosít.*

A fentiek közül a legelterjedtebb becslt érték meghatározási módszer az indikatív ajánlatok bekérése. Az indikatív árajánlatok bekérésével kapcsolatban megjegyzendő, hogy bár ez tűnik a legegyszerűbb és legelfogadottabb becslt érték meghatározási módszernek, az alábbi tényezőket figyelembe kell venni:

- az indikatív árajánlat kérés alapja: ahhoz, hogy az indikatív árajánlatok megfelelő alappal szolgálhassanak a becslt érték megállapításához, kellően részletes műszaki leírás szükséges, már az indikatív árajánlatok bekéréséhez,
- az indikatív árajánlatok a közbeszerzés tárgya szerinti valamennyi feladatra (adott esetben kapcsolódó feladatra, pl. betanítás, szerviz) vonatkozniuk kell,
- a közbeszerzési eljárás egyéb lényeges feltételeit is tartalmaznia kell az ajánlatkérésnek (pl.: teljesítési határidő, fizetési feltételek),
- megfelelő határidőt szükséges biztosítani az indikatív ajánlatok elkészítéséhez,
- olyan gazdasági szereplők részére szükséges ajánlatkérést küldeni, amelyek az ajánlatkérés tárgyát képező termékre, szolgáltatásra, építési munkára képesek ajánlatot adni (pl. a cégkivonatukban szerepel a megfelelő tevékenységi kör),
- a becslt értéket a benyújtott indikatív árajánlatok számtani átlaga alapján kell kiszámolni.,
- az indikatív árajánlat kérésére irányuló megkeresés minden esetben kerüljön dokumentálásra (egyértelmű legyen, hogy kinek/kiknek került kiküldésre, milyen tartalommal és mikor, e-mail kiküldés esetén annak melléklete, a vonatkozó melléklet azonosítható legyen),
- az indikatív ajánlatok érvényességi idejére fokozottan figyelni kell (adott esetben vizsgálandó, hogy szükséges-e új (frissített) ajánlat bekérése).

Tekintettel arra, hogy a Kbt. 28. § (2) bekezdés a) pontja többes számban, indikatív ajánlatok bekérésére hivatkozik, megállapítható, hogy egyetlen indikatív ajánlat nem elégséges a becslt érték megállapításához. Javasoljuk – főként uniós forrásból megvalósítani tervezett közbeszerzési eljárás esetében – több indikatív árajánlat bekérését. Amennyiben az indikatív ajánlatok bekérésére elektronikus úton kerül sor, javasoljuk, hogy az érintett gazdasági szereplőket "titkos másolatban" szerepeltesse ajánlatkérő. Az indikatív ajánlatkérések részletes tartalmát tekintve arra is figyelni kell, hogy az egységárnak jelentősége lehet-e a közbeszerzési eljárásban, illetve egyes beszerzések esetén arra is, hogy minden érintett általános beszerzési tárgy külön szerepeljen az indikatív ajánlatkérésben.

Példa becslt érték meghatározására: a közbeszerzési eljárás tervezett mennyisége 100.000 liter 2,8%-os zsírtartalmú tej beszerzése (literes kiszerezésben).

Ebben az esetben célszerű az indikatív ajánlatkérésben 1 l-re vonatkozó egységárat és a 100.000 literre vonatkozó összárat is feltüntetni, nettó és bruttó értékekkel együtt. A példában szereplő paraméterek alapján kiküldött indikatív ajánlatkérésekre az alábbi ajánlatok érkeznek: 1.

ajánlattevő: egységár (1 liter): nettó 189,- Ft; összár (100.000 liter): nettó 18.900.000,- Ft; 2. ajánlattevő: egységár (1 liter): nettó 199,- Ft; összár (100.000 liter): nettó 19.900.000,- Ft; 3. ajánlattevő: egységár (1 liter): nettó 159,- Ft; összár (100.000 liter): nettó 15.900.000,- Ft. A beérkezett indikatív árajánlatokból az ajánlatkérőnek számtani átlagot szükséges számolni, összhangban a www.palyazat.gov.hu³⁸-n közzétett segédlettel. Ennek megfelelően a példánkban szereplő közbeszerzési eljárás becsült értéke: nettó 18.233.333,33,- Ft.

2.2.4 A közbeszerzési eljárás megkezdésének időpontja az alkalmazandó eljárás függvényében:

- a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárást megindító vagy meghirdető hirdetmény feladásának időpontja
- a hirdetmény nélkül induló eljárás esetében pedig az eljárást megindító felhívás vagy a tárgyalási meghívó megküldésének, ennek hiányában a tárgyalás megkezdésének időpontja
- a Kbt. 115. § szerinti eljárás esetén az eljárást megindító felhívás megküldésének időpontja.³⁹

Keretmegállapodás esetében, a keretmegállapodás becsült értéke a megállapodás alapján az adott időszakban kötendő szerződések becsült legmagasabb összértéke, a megindításkor kalkulált időpontban.

2.2.5 A becsült érték meghatározásának dokumentálása⁴⁰

A becsült érték meghatározásának dokumentálására vonatkozó kötelezettséget a Kbt. 28. § (2) bekezdése rögzíti.

Arra vonatkozóan, hogy Ajánlatkérő milyen módon köteles dokumentálni a becsült érték megállapítására irányuló cselekményeit, a Kbt. nem tartalmaz további előírásokat. Kérjük minden esetben jegyzőkönyv vagy egyéb írásos dokumentáció készítését a becsült érték megállapítására vonatkozóan, továbbá indikatív árajánlatok esetében az indikatív árajánlatkérés dokumentumait lementeni és a beérkezett indikatív árajánlatok beérkezésének igazolását dokumentálni.

2.3 A megfelelő eljárásfajta kiválasztása

A Kbt. 49. §-a sorolja fel az uniós eljárásrendben alkalmazható eljárásfajtákat és a Második Rész XV. fejezete tartalmazza az egyes eljárásfajták részletszabályait; míg az uniós értékhatár alatti eljárások

³⁸ <https://www.palyazat.gov.hu/download.php?objectId=64601>

³⁹ A Kbt. 2021. február 1. napján hatályba lépő módosítása értelmében, ha a beszerzés részben vagy egészben európai uniós alapokból finanszírozott, úgy a Kbt. 115. §-a szerinti eljárásfajta nem alkalmazható.

⁴⁰ Kbt. 28. § (2) bekezdés

felsorolását a 112. §, azok részletszabályait pedig a Harmadik Rész XVII. fejezete tartalmazza. A megfelelő eljárásfajta kiválasztásának alapja a beszerzés megfelelő rezsimbe történő besorolása a közbeszerzési értékhatárokra, illetve a részekre bontás tilalmára tekintettel.

A Kbt. Második Része (uniós eljárásrend) szerinti eljárások a következők:

- nyílt eljárás
- meghívásos eljárás
- tárgyalásos eljárás
- versenypárbeszéd
- innovációs partnerség
- hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás

A Kbt. Harmadik Része (nemzeti eljárásrend) szerinti eljárások:

- az ún. szabadon kialakított eljárás
- a Kbt. Második Részében meghatározott szabályok szerint eljárás a Kbt. 114–116. §-ban foglalt eltérésekkel.

Különbséget kell tenni azonban az eljárásfajták és a sajátos beszerzési módszerek között.

Míg a nyílt, meghívásos, tárgyalásos eljárás, a versenypárbeszéd, innovációs partnerség, valamint a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás szabályai a beszerzés lefolytatásának szabályait, a meghirdetés módját, a határidőket, a résztvevők számának lehetséges korlátozását, illetve az eljárás megindításakor a piac számára hozzáférhetővé teendő információk körét és terjedelmét adják meg, addig a keretmegállapodás, az elektronikus árlejtés, az elektronikus katalógus, a dinamikus beszerzési rendszerek beszerzési *módszereket* határoznak meg, amelyek az egyes eljárásfajtákon belül opcionálisan alkalmazhatók. (Nemzeti eljárásrendben a fentiekén túl az elektronikus licit önálló eljárásfajtaként kerül szabályozásra)

Az eljárásfajták és a beszerzési módok a következők:

Eljárásfajták
Egyszakaszos eljárások: <ul style="list-style-type: none">- nyílt eljárás- hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás

<p>Kétszakaszos eljárások:</p> <ul style="list-style-type: none"> - meghívásos eljárás - tárgyalásos eljárás - innovációs partnerség
<p>Három szakaszos eljárás:</p> <ul style="list-style-type: none"> - versenypárbeszéd
Sajátos beszerzési módszerek
keretmegállapodások
dinamikus beszerzési rendszer
elektronikus árlejtés
elektronikus katalógusok

Amennyiben a dinamikus beszerzési rendszert központi beszerző szerv állítja fel és lehetővé kívánja tenni, hogy a rendszert más ajánlatkérő szervek is igénybe vegyék, úgy erről a dinamikus beszerzési rendszer létrehozására irányuló eljárást megindító felhívásban rendelkezni szükséges.

Az eljárások csoportosítása azok alkalmazhatósága szerint az uniós és a nemzeti eljárásrendben:

Eljárás típusa	Az uniós értékhatárt elérő értékű közbeszerzések	Az uniós értékhatárt el nem érő értékű közbeszerzések
nyílt eljárás	bármikor	bármikor
meghívásos eljárás	bármikor	bármikor
innovációs partnerség	törvényben meghatározott cél fennállása esetén	-
tárgyalásos eljárás	törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén	bármikor

versenypárbeszéd	törvényben meghatározott <u>feltételek</u> fennállása esetén	bármikor
hirdetmény közzététele nélküli tárgyalásos eljárás	törvényben meghatározott <u>feltételek</u> fennállása esetén	törvényben meghatározott <u>feltételek</u> fennállása esetén
elektronikus licit	-	törvényben meghatározott <u>feltételek</u> fennállása esetén

2.3.1 Gyorsított nyílt és meghívásos eljárás

A gyorsított eljárás (gyorsított nyílt és gyorsított meghívásos eljárás) alkalmazásához a jogalkotó csak azt a követelményt támasztotta, hogy olyan sürgős helyzet álljon elő, mely alapján nem lehet azokat a határidőket betartani, melyeket a Kbt. az adott eljárásfajtaához kötelezően előír, egyebekben semmilyen további követelményt nem támaszt. A rövid határidők a verseny szűkítéséhez vezethetnek, ebből fakadóan a gyorsított eljárás csak kivételesen indokolt és sürgős esetben alkalmazható. Az indokolással szemben támasztott általános követelmény, hogy a sürgősség a közbeszerzés tárgyával összefüggésben valóban fennálljon és valós indokon alapuljon. Az indokolást az eljárást megindító felhívásban is rögzíteni kell. A Kbt. 107. § (5) bekezdése értelmében dinamikus beszerzési rendszer felállításakor a gyorsított eljárás szabályai nem alkalmazhatóak.

Ajánlatkérő felelőssége/kötelezettsége, hogy megalapozottan hivatkozzon arra, hogy az általános közbeszerzési eljárási fajták valamelyikének alkalmazása esetében nem lenne elegendő idő a közbeszerzési eljárás lefolytatására. Ajánlatkérőnek az indokolás keretében le kell vezetnie, hogy az egyes közbeszerzési eljárásfajták alkalmazása esetében hogyan alakulnának a határidők. Amennyiben a sürgősség ténye valóban fennáll, a gyorsított eljárásfajta jogalapja jogszerű. Felhívjuk a figyelmet, hogy gyorsított eljárás esetén is Ajánlatkérőnek úgy kell meghatároznia a felhívás feltételeit, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a gazdasági szereplők számára az ajánlat összeállítására. Tehát amennyiben az alkalmassági követelmények vagy az értékelési szempontok túlságosan összetetten, bonyolultan kerülnek meghatározásra vagy összetett szakmai ajánlat benyújtásának kötelezettsége kerül előírásra, az ajánlattételi határidőt ebben az esetben is úgy kell meghatározni, hogy a gazdasági szereplőknek elegendő idő álljon rendelkezésre az ajánlat összeállítására, ami adott esetben több, mint a törvényi minimum.

A részletes indokolás terjedjen ki arra, hogy az elvégzendő feladatokra figyelemmel mennyiben jelentene Ajánlatkérő számára hátrányt nem gyorsított eljárásfajta választása, valamint milyen hatással lenne - a teljesítés időtartamára tekintettel - az eljárás előkészítésének esetleges elhúzódása. Ajánlatkérő a választott eljárásfajta időigényét vesse össze a nem gyorsított nyílt eljárás lefolytatásának időigényével, ezzel alátámasztva a gyorsított meghívásos/nyílt eljárás

alkalmazásának szükségességét (az egyéb eljárásfajták során alkalmazandó határidők milyen befolyással lennének az ellátandó tevékenységek eredményes végrehajtására).

Audit tapasztalatokra tekintettel a gyorsított eljárás alkalmazására nem megfelelő indok a közbeszerzési eljárás megindításának időbeli elhúzódása, a korábbi eredménytelen eljárás lefolytatása, illetve a projektzárás időpontjára való hivatkozás.

2.3.2 Tárgyalásos eljárás és hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazása

A tárgyalásos eljárás alkalmazására kizárólag a Kbt.-ben meghatározott körben és feltételek fennállása esetén van lehetőség, tehát kizárólag, ha:

- az Ajánlatkérő igényeit nem lehet kielégíteni a piacon azonnal rendelkezésre álló kész megoldások kiigazítása, egyéni igényekhez alakítása nélkül;
- a közbeszerzés tárgya tervezést vagy innovatív megoldásokat tartalmaz;
- a szerződés jellegével, összetettségével vagy jogi és pénzügyi kialakításával kapcsolatos sajátos körülmények vagy az ezekhez kötődő kockázatok miatt előzetes tárgyalások nélkül nem választható ki a legkedvezőbb ajánlat;
- az Ajánlatkérő a műszaki leírást nem tudja kellő pontossággal elkészíteni a külön jogszabályban meghatározottak szerinti szabványok, európai műszaki értékelés, közös műszaki előírások vagy műszaki referenciák valamelyikére való hivatkozással; vagy
- megelőzőleg a nyílt vagy meghívásos eljárás azért lett eredménytelen, mert kizárólag érvénytelen ajánlatokat nyújtottak be, vagy az eljárás a 75. § (2) bekezdés b) pontja alapján úgy lett eredménytelen, hogy az eljárásban benyújtott minden ajánlat meghaladta az ajánlatkérő rendelkezésére álló anyagi fedezet összegét.

Ajánlatkérő felelőssége/kötelezettsége a tárgyalásos eljárás indokolását az eljárást megindító felhívásban rögzíteni. Az indokolásnak olyan részletezettségűnek kell lennie, amelyből a törvényi feltételek fennállta kétséget kizáróan megállapítható. Nem elégséges az indokolás, ha csak a jogszabályhelyre történik hivatkozás, továbbá ha csak a jogszabályhely által használt fogalom kerül rögzítésre, annak konkrét – az adott közbeszerzési eljáráshoz kapcsolódó - tartalma azonban nem kerül megadásra. (PI: „a közbeszerzés tárgya innovatív megoldást tartalmaz.”)

Az előzményi eredménytelen eljárásra alapított tárgyalásos eljárás esetén a jogalap alátámasztásához szükséges az eredménytelenséget bizonyító dokumentumokat is benyújtani.

Tárgyalásos eljárás esetben az ajánlatkérőnek a közbeszerzési dokumentumokban szükséges rendelkeznie arról, hogy a műszaki leírás és a szerződéses feltételek mely elemei jelentik azokat a minimumkövetelményeket, amelyekről nem fog tárgyalni. A korábbi szabályozással ellentétben 2021. február 1. napjától az ajánlatkérőnek nem csak lehetősége, hanem kötelezettsége a közbeszerzési dokumentumokban ezt a kérdést rendezni a Kbt. 87. § (1) bekezdése alapján.

Hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások:

A Kbt. kógens szabályozása szerint Ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárásait főszabályként a verseny nyilvánosságát biztosító hirdetményes eljárás szabályai szerint kell lefolytatnia.

A hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás a verseny legnagyobb mértékű korlátozásával járó eljárástípus. Ennek megfelelően alkalmazása szigorú feltételekhez kötött: hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást csak azokban a taxatív módon meghatározott esetekben lehet alkalmazni, amelyeket a törvény kifejezetten rögzít.

A kivételesként alkalmazható hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás nem választható szabadon az Ajánlatkérő részéről, kizárólag kivételes esetben, a törvényben tételesen meghatározott szigorú törvényi feltételek fennállása esetén alkalmazható. Erre tekintettel az **átláthatóság alapelve** érvényesülése érdekében az Ajánlatkérőnek különös gondossággal kell megítélnie, hogy valamennyi törvényi alkalmazási feltétel fennáll-e, az Ajánlatkérőt terheli annak bizonyítása, hogy jogszerűen választotta az adott hirdetmény nélküli eljárásfajta.

Az Ajánlatkérő által választott jogalap valamennyi feltételének teljesülnie kell a beszerzés egésze vonatkozásában, egyetlen feltétel fennállásának hiánya már nem teszi jogszerűen alkalmazhatóvá a megjelölt jogalapot.

A Kbt. 103. § alapján a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megkezdése napján az Ajánlatkérő köteles benyújtani – az EKR-en keresztül, annak jogszabályban meghatározott üzemzavara esetén a Közbeszerzési Hatóság honlapján megadott elérhetőségen – a Közbeszerzési Hatósághoz az ajánlattételi felhívást, továbbá az ajánlattételre felhívni kívánt gazdasági szereplők nevééről, címéről (székhelyéről, lakóhelyéről), a beszerzés becsült értékéről, valamint a tárgyalásos eljárás alkalmazását megalapozó körülményekről szóló tájékoztatást, valamint a törvényességi ellenőrzésért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetéséről szóló igazolást.

2.3.2.1. A Kbt. 98. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti jogalap:

a) Első feltétel: a korábban lefolytatott eljárás a nyílt vagy meghívásos eljárás volt

- Első körben tehát az előzményi eljárás fajtáját szükséges ellenőrizni, más eljárási fajta eredménytelensége nem alapozhatja meg a vizsgált jogcímen alapuló eljárást.
- Ez azt is jelenti, hogy csak egyszer lehet ezen jogalapra hivatkozással hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárást indítani. (amennyiben a Kbt. 98. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti eljárás eredménytelen lett, ismételten nem jogosult erre hivatkozással új eljárást lefolytatni)

b) Második feltétel:

- i. az előzményi eljárás – a Kbt. 75. § (1) bekezdés b) pontja alapján – azért eredménytelen, mert csak érvénytelen ajánlatokat (részvételi jelentkezéseket) nyújtottak be

vagy

- ii. az előzményi eljárás – a Kbt. 75. § (2) bekezdés b) pontja alapján – eredménytelen lett, DE oly módon, hogy az eljárásban benyújtott minden ajánlat meghaladta az Ajánlatkérő rendelkezésére álló anyagi fedezet összegét.

Fontos megjegyezni, hogy ezen hirdetmény nélküli eljárás tekintetében csak a fentebb megjelölt két eredménytelenségi ok alapozza meg a jogalapot.

A ii) alpont esetében szeretnénk felhívni a figyelmet a Kbt. 75. § (2) bekezdés b) pontjában foglaltakhoz képest egy többlettényállási elemre. A Kbt. 75. § (2) bekezdés b) pontja szerint eredménytelen lehet az eljárás akkor is, ha a rendelkezésre álló fedezet összege nem elég arra, hogy az értékelés alapján legkedvezőbb ajánlatot tett ajánlattevővel megkösse a szerződést az Ajánlatkérő. Ehhez képes a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapjához az szükséges, hogy az eljárásban benyújtott **minden ajánlat** haladja meg az Ajánlatkérő rendelkezésére álló anyagi fedezet összegét, és ezért legyen eredménytelen az eljárás.

c) Harmadik feltétel: a közbeszerzés feltételei időközben lényegesen nem változtak meg

- A Kbt. a lényeges változás tekintetében nem ad tételes meghatározást, ezért annak eldöntése mindig az adott közbeszerzési eljárás összes körülményének mérlegelésétől függ. De mivel a hirdetmény nélküli eljárás kivételesen alkalmazható és a Kbt. az előzmény eljárással azonos vagy ahhoz képest lényegtelen módosításához köti az eljárásfajta alkalmazását, így ha az Ajánlatkérő az eredménytelenségre hivatkozással kíván változtatni az eredeti feltételeken, úgy erre csak a versenyt lehetővé tevő (nyílt, hirdetményes) eljárásban van lehetősége.
- Első lépésben azt kell vizsgálni, hogy megváltoztak-e a közbeszerzés feltételei az előzmény eljáráshoz képest, amennyiben igen, a változások lényegesnek minősülnek-e.
- A megváltoztatott feltételeket abból a szempontból szükséges vizsgálni, hogy az új feltételek mennyiben térnek el az eredetileg előírtaktól, azok közzététele esetén akár szélesebb, akár szűkebb körben lenne-e biztosított az ajánlattétel. Amennyiben ez megállapítható, úgy a változtatás lényegesnek tekinthető.

Általában lényegesnek tekinthető az alkalmassági minimumkövetelmények, az értékelési szempontok, súlyszámok, a kizáró okok, a teljesítést lényegesen befolyásoló szerződéses feltételek változása. A súlyszámok megváltozása lényeges változtatásnak minősül, abban az esetben is, ha az adott értékelési szempont vagy meghatározott súlyszám alkalmazását jogszabály írja elő. A jogszabály módosítás miatti változások főszabály szerint nem tekinthetőek lényeges körülménynek, azonban azon módosítások, amelyek az ajánlattételt/szerződés teljesítését könnyítik vagy az alkalmassági követelmények tartalmát érintik, lényegesnek tekinthetőek (pl. Kbt. 135. § (7) bekezdése miatt előleg visszafizetési biztosíték törlése).

d) Negyedik feltétel: a nyílt vagy a meghívásos eljárás valamennyi olyan ajánlattevőjét meg kell hívni, amelyek ajánlata nem a Kbt. 73. § (1) bekezdés b) vagy d) pontja alapján lett érvénytelen.

- A fenti feltétel fennállását körültekintően kell vizsgálni. A meghívandó ajánlattevők köre az előzmény eljárás részvételi jelentkezéseinek vagy az ajánlatok elbírálásáról szóló összegezésből állapítható meg. A jogalap vizsgálatához ezen dokumentumot be kell csatolni.
- Ha a meghívásos eljárás már a részvételi szakaszban eredménytelen, úgy ezen hirdetmény nélküli eljárás nem alkalmazható.
- Amennyiben az előzményi eljárásban ajánlattevők közösen tettek ajánlatot, úgy a közös ajánlattevőket egyenként kell felhívni ajánlattételre.

2.3.2.2. A Kbt. 98. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti jogalap

a) Első feltétel: a korábban lefolytatott eljárás a nyílt vagy meghívásos eljárás volt
a 98. § (2) bekezdés a) pontja szerinti jogalap bemutatásának a) pontjánál leírtak irányadóak.

b) Második feltétel:

i) az eljárás a Kbt. 75. § (1) bekezdés a) pontja alapján érvénytelen

vagy

ii) alapvetően nem megfelelő ajánlatot vagy részvételi jelentkezést nyújtottak be

- alapvetően nem megfelelő ajánlat: alapvetően nem megfelelőnek kell tekinteni az ajánlatot, ha az olyan okból érvénytelen, amely alapján a szakmai ajánlat jelentős változtatások nélkül nyilvánvalóan nem képes teljesíteni az Ajánlatkérő által meghatározott igényeket és követelményeket
szakmai ajánlat: a beszerzés tárgyára, valamint a műszaki leírásban és a szerződéses feltételekben foglalt ajánlatkérői előírásokra tett ajánlat – ebből fakadóan az ajánlat
Tipikusan:
 - 75. § (1) bekezdés b) pont szerinti eredménytelenség és 73. § (1) bekezdés e) pont szerinti érvénytelenség
 - ha például azért lett eredménytelen az eljárás, mert valamennyi ajánlattevőt a Kbt. 73. § (1) bekezdés b) pont alapján ki kellett zárni az eljárásból, úgy ezen jogalap nem állapítható meg.
 - alapvetően nem megfelelő részvételi jelentkezés: ha a részvételre jelentkezőt az eljárásból kizárták vagy a részvételre jelentkező nem felel meg a szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassági követelményeknek, vagy nem igazolta megfelelően a követelményeknek való megfelelést.
Egyéb ok esetén ezen jogalap nem áll fenn.

Tipikus hiba: amennyiben az előzmény eljárásban részajánlattétel megengedett volt, és egyes részek más más (pl: Kbt. 75. § (2) bekezdés b) pont) eredménytelenségi okból lettek eredménytelenek, és az Ajánlatkérő valamennyi eredménytelen rész tekintetében egy hirdetmény

nélküli eljárást indít azonos (a Kbt. 98. § (2) bekezdésének b) pontjára alapított) jogcímre hivatkozva.

- c) Harmadik feltétel: közbeszerzés feltételei időközben lényegesen nem változtak meg
- A Kbt. 98. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti jogalpnál leírtak az irányadóak.

A Kbt. 98. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetében Ajánlatkérőnek legalább három ajánlattevőt kell ajánlattételre felhívnia.

2.3.2.3. A Kbt. 98. § (2) bekezdésének c) pontja szerinti jogalap

- a) Első feltétel: a szerződés kizárólag egy meghatározott gazdasági szereplővel köthető meg, mert fennáll valamilyen műszaki-technikai sajátosság vagy kizárólagos jog
- fontos, hogy kiderüljön, hogy a jogalap kizárólagos jog védelme **vagy** műszaki-technikai sajátosság miatt áll-e fenn, alapvető hiba, ha csak annyi szerepel jogcímként, hogy a Kbt. 98. § (2) bekezdésének c) pontja, illetve ha csak a jogszabályhely kerül megismétlésre. Az indokolásnak egyértelműen és pontosan tartalmaznia kell, hogy a Kbt. 98. § (2) bekezdés c) pontja szerinti eljárásfajta műszaki-technikai sajátosságok vagy kizárólagos jogok védelme miatt választotta-e ajánlatkérő.
 - bármelyik esetről is legyen szó, részletesen be kell mutatni azt a műszaki-technikai sajátosságot, amely miatt, vagy azt a kizárólagos jogot, amely védelme miatt a közbeszerzési eljárás eredményeként a szerződés kizárólag az adott gazdasági szereplővel köthető meg. Az indokokat dokumentumokkal is alá kell támasztani.
 - a műszaki-technikai sajátosságnak vagy a kizárólagos jogok védelmének nem az Ajánlatkérő szubjektív megítélésén, hanem valamilyen objektív körülményen, jogi tényen kell alapulnia.
 - a jogalpnak a beszerzés egészére, a beszerzés tárgyának minden elemére fenn kell állnia.
 - a jellegénél fogva a közös ajánlattétel kizárt.

2.3.2.3.1. Műszaki-technikai sajátosság:

- E jogalap alkalmazására jogszerűen akkor kerülhet sor, ha csak és kizárólag egy meghatározott szervezettel, vagy személlyel köthető meg a szerződés és ezt a kizárólagosságot a beszerzés tárgyához kapcsolódó műszaki-technikai sajátosság teremti meg.
- Ebből fakadóan a vizsgálat elsődlegesen arra terjed ki, hogy közbeszerzési eljárás tárgyát képező munka/szolgáltatás/áru milyen olyan különös jellemzővel bír, amely miatt ez a jogalap fennállhat. A műszaki-technikai sajátosságnak a teljes beszerzési igényt le kell fednie.
- A műszaki-technikai sajátosság különös, különleges tulajdonságként, specifikumként értelmezhető, e jellemzővel a beszerzés tárgyának kell rendelkeznie, méghozzá akként, hogy ez okból a szerződés csak egyetlen szervezettel vagy személlyel legyen megköthető.
- Az Ajánlatkérőnek bizonyítania kell, hogy a beszerzési igényének csak és kizárólag a műszaki leírásban foglaltak felelnek meg, más, a közbeszerzési dokumentumban meghatározottól eltérő beszerzési tárgy erre nem alkalmas és a műszaki leírás összeállítása során a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a

közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet rendelkezéseit is tiszteletben tartotta.

2.3.2.3.2. Kizárólagos jogok védelme:

- A kizárólagos jogra alapított eljárások leggyakoribb formája a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényre alapított kizárólagos jog.
- A kizárólagos jog azonban eredhet a felek közötti szerződésből, keletkezhet hatósági/bírósági döntés alapján, illetőleg jogszabályi rendelkezés is megállapíthat kizárólagosságot. Ezekben az esetekben mindig be kell nyújtani a kizárólagosság alátámasztására szolgáló dokumentumot, illetőleg ellenőrizni kell a kizárólagosságra utaló jogszabályi hivatkozást. Kizárólagosságot alátámasztó dokumentum lehet például korábbi szerződés vagy a gyártó által kiállított nyilatkozat arra vonatkozóan, hogy az adott terméket Magyarországon csak egy meghatározott cég értékesíthet.
- A kizárólagos jogok védelmére az eljárás abban az esetben alapítható, ha a felhívásban és a közbeszerzési dokumentumokban megfogalmazott teljes beszerzési igény kizárólag a fennálló kizárólagos jog érintésével valósítható meg, más személy általi teljesítés kizárólagos jogokat sértene.
- Ebből fakadóan a kizárólagos jognak **a teljes beszerzési igényt le kell fednie**, vagyis a kizárólagosságnak a beszerzés tárgyának egészére kell vonatkoznia, az ajánlattevő által elvégzendő valamennyi tevékenységre/munkára/stb. ki kell terjednie. Amennyiben a jogalap megléte a beszerzés tárgyának akár egy része vonatkozásában nem áll meg, úgy ezen jogalapra alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazhatósága kizárt.
- A kizárólagos jognak továbbá a szerződés teljes időtartama alatt fenn kell állnia (pl.: jellemzően „informatikai vonatkozású” beszerzések esetében a szerződés teljesítésének határideje túlnyúlik-e a vonatkozó kizárólagos jog fennálltán (tipikusan licenc beszerzés esetén)).

b) Második feltétel: Ajánlatkérő számára nem létezik reális alternatíva beszerzési igényének kielégítésére

- Ajánlatkérőnek igazolnia kell, hogy beszerzési igényét más – nem, vagy kevésbé versenykorlátozó – módon nem tudja megvalósítani.
- Ajánlatkérőnek indokolnia kell, hogy a beszerzését miért nem valamely a versenyt megfelelően biztosító eljárásfajta alkalmazásával kívánja megvalósítani,
- igazolnia kell ezzel együtt azt is, hogy a beszerzési igényének miért csak az adott, műszaki-technikai sajátosság vagy kizárólagos joggal védett termék/szolgáltatás/stb. felel meg.
- Az indokolásnak objektív körülményeken kell alapulnia, valós és okszerű tényeket kell felsorakoztatnia.
- Ha az Ajánlatkérő beszerzési igénye kielégítésére létezik más lehetőség/vagy kétséget kizáróan nem állapítható meg (mert Ajánlatkérő nem tudja bizonyítani), hogy nem létezik más lehetőség, úgy az eljárásfajta alkalmazására ezen jogalap szerint nincs lehetőség.
- Nem lehet indok a jogalap alátámasztására

- a megjelölt termékek előnyös tulajdonságainak, kedvező műszaki jellemzőinek ismertetése,
- a beszerzés céljának bemutatása,
- korábbi, azonos jogalapra helyezett eljárásra való hivatkozás,
- az idő rövidege.

c) Harmadik feltétel: verseny hiánya nem annak a következménye, hogy a közbeszerzés tárgyát a versenyt indokolatlanul szűkítő módon határozták meg

- Amennyiben egy Ajánlatkérő az általános szabályok megkerülésének szándékával végzi el a közbeszerzési eljárás előkészítést úgy, hogy csak speciális eljárási rendben legyen lehetséges a beszerzési igényt teljesíteni, úgy eljárása nem lehet jogszabályszerű.
- Az ajánlatkérői előzményi magatartások – a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások esetében – önmagukban a jogszerű eljárás fokmérői.
- Emlékeztetjük az Ajánlatkérőket az alapelvek betartására a közbeszerzések előkészítése során. Fontos, hogy az eljárás megfelelően egyen előkészítve, amely segít a tárgy minél pontosabb meghatározásában. Itt figyelemmel kell lenni különösen arra, hogy az Ajánlatkérő mindent megtegyen a verseny tisztaságára, a gazdasági szereplők esélyegyenlőségére és egyenlő elbánására vonatkozó alapelvek érvényesülése érdekében.
- Csak az objektív kizárólagosság esetében fogadható el a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazása, tehát amikor ezt a helyzetet nem maga az ajánlatkérő teremtette egy tervezett közbeszerzési eljárásra tekintettel.

2.3.2.4. A Kbt. 98. § (2) bekezdésének d) pontja szerinti jogalap

a) Első feltétel: *a szerződés egy meghatározott gazdasági szereplővel köthető meg, mert ez a szereplő a művészeti alkotás/művészi előadás megalkotója.*

- fontos, hogy kiderüljön, hogy egy meghatározott gazdasági szereplő a művészeti alkotás/művészi előadás megalkotója,
- részletesen be kell mutatni azt a sajátosságot, amely miatt egy gazdasági szereplővel köthető meg a szerződés,
- a jellegénél fogva a közös ajánlattétel kizárt.

b) Második feltétel: *a beszerzés célja egyedi művészeti alkotás vagy művészi előadás létrehozása vagy ajánlatkérő általi megszerzése*

- a beszerzés tehát irányulhat a művészeti alkotás/művészi előadás (például köztéri szobrok) létrehozására vagy ajánlatkérő általi megszerzésére, vagy már meglévő alkotás/előadás (például színdarabokra, koncertek) létrehozására vagy ajánlatkérő általi megszerzésére
- be kell mutatni, hogy a beszerezni kívánt termék valóban művészeti alkotásnak/művészi előadásnak minősül-e.

2.3.2.5. A Kbt. 98. § (2) bekezdésének e) pontja szerinti jogalap

- A Kbt. szabályozása több kötelező feltétel együttes fennállásához köti ezen eljárásfajta alkalmazását, így amennyiben egy feltétel nem áll fenn, úgy e jogalapra való hivatkozással nem folytatható le jogszerűen a közbeszerzési eljárás. A feltételek a következők:
 - (i) az feltétlenül szükséges,
 - (ii) az előre nem látható okból előállt rendkívüli sürgősség miatt,
 - (iii) a nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők nem lennének betarthatóak,
 - (iv) a rendkívüli sürgősséget indokoló körülmények nem eredhetnek az Ajánlatkérő mulasztásából, vagy az Ajánlatkérő által előidézett okból.

A fenti feltételek kapcsán figyelembe kell venni a következőket:

- Az indokolásban az ajánlatkérőnek részletesen, minden körülményre kiterjedően be kell mutatnia
 - o azt a helyzetet, ami miatt a rendkívüli sürgősség előállt,
 - o miért nem volt előre látható az ok, ami miatt a rendkívüli sürgősség előállt (ok-okozat),
 - o be kell mutatni (számítással alátámasztva), hogy a nyílt, a meghívásos vagy a tárgyalásos eljárásra előírt határidők miért nem lennének betarthatóak, e körben vizsgálni kell a gyorsított eljárás alkalmazásának lehetőségét is,
 - o be kell mutatni továbbá azt is, hogy a beszerzési igény felmerülésétől az eljárás megindításáig milyen intézkedéseket tett – igazolva ezzel a felróhatóság hiányát.
- Ha a rendkívüli sürgősséget előidéző helyzetben az ésszerűen lehetséges, lehetőség szerint legalább három ajánlattevőt kell ajánlattételre felhívnia Ajánlatkérőnek.
- A rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazása arra szolgál, hogy egy váratlanul, hirtelen, előre nem látható okból előálló rendkívüli helyzetet gyorsan megoldjon. Az eljárásfajta csak és kizárólag ennek a rendkívüli helyzetnek a megoldására alkalmazható, az ezen való túlterjeszkedés, az indokolt mértéket meghaladó beszerzési igény, illetve teljesítési időtartam nem alapozza meg az eljárásfajta jogszerűségét.
- A törvényi feltételeknek a beszerzés egészére, a teljes beszerzési tárgyra ki kell terjednie, mert ellenkező esetben az eljárásfajta választása jogsértőnek minősül.
- A rövid távon fennálló rendkívüli sürgősség nem adhat alapot arra, hogy az ajánlatkérő hosszabb távú beszerzési igényeinek kielégítésére is felhasználja ezt az eljárást (PI: rendszeresen visszatérő beszerzések esetén ezt az eljárásfajta csak a rendkívüli sürgősséggel érintett időtartamra lehet alkalmazni).
- Határozatlan idejű szerződések megkötése céljából ez a tárgyalási jogcím nem alkalmazható.
- Az Ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás megkezdésekor számolnia kell azzal, hogy közbeszerzési eljárása tekintetében nem kerül sor szerződéskötésre, ennek figyelmen kívül hagyása az Ajánlatkérő mulasztásának minősül, ebből fakadóan a közbeszerzési eljárás eredménytelensége nem tekinthető előre nem látható körülménynek.

- Önmagában nem elégséges feltétele a rendkívüli sürgősségre alapított tárgyalásos eljárásnak az, ha valamilyen (pl. pályázati kiírásban, illetve megállapodásban rögzített) határidő közeledtére alapítja Ajánlatkérő az indokolását.
- A jogorvoslati döntésekből levonható tapasztalatok alapján alapvetően vis maior esetén helytálló ezen eljárásfajta alkalmazása, vagyis amikor az ajánlatkérőn kívül álló, előre nem látott kényszerítő körülmény miatt kell váratlanul megoldani egy rendkívüli helyzetet. Ilyen kényszerítő körülmény lehet pl. a természeti katasztrófa (árvíz, földrengés), egy berendezés meghibásodása, járvány jelentkezése. Nem alkalmazható jogszerűen az eljárásfajta olyan esetekben, amikor az ajánlatkérőnek bármilyen ráhatása van a rendkívüli helyzet bekövetkezésére (pl. az ajánlatkérő döntött úgy, hogy meghatározott időpontra teljesít valamilyen kötelezettséget, vagy az ajánlatkérő késlekedett, illetve elmulasztott valamilyen intézkedést megtenni).

2.3.2.6. A Kbt. 98. § (3) bekezdése szerinti jogalap

- A nem teljesen azonos, hasonló munka nem fogadható el a jogalap jogszerű alkalmazására.
- Az „új építési munkák / szolgáltatás megrendelések” kifejezés nem előre nem látható, előzetesen nem ismert új építési munkákat/ szolgáltatás megrendeléseket, hanem **az eredeti szerződés időpontjában már meghatározott, de csak egy későbbi szakaszban odaitélt építési munkákat / szolgáltatás megrendeléseket takar.**
- **Az Ajánlatkérő felelőssége, hogy – az átláthatóság és egyenlő bánásmód elvének betartása érdekében – az eljárást megindító hirdetményben vagy a feladat meghatározásban szerepeltesse a szerződés folyamán esetlegesen előforduló módosításokra/kiegészítő munkákra vonatkozó pontos feltételeket. E tekintetben a hasonló munkák/szolgáltatások 2014/24/EU irányelv 32. cikk (5) bekezdésében hivatkozott ismétlődése esetében alkalmazott ilyen tárgyalásos eljárás alkalmazását általában megengedő nemzeti szabályra vonatkozó általános hivatkozás nem elegendő minden egyes tárgyalásos eljárás indokolására, mivel azt eseti alapon kell vizsgálni és szigorúan kell értelmezni.**

2.3.2.7. Az ajánlattételre felhívandó gazdasági szereplők száma

A 2019. április 1-i Kbt. módosítás egyik kiemelten fontos szabályozása a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások esetében, hogy a Kbt. 99. § (3) bekezdése előírja, mely eljárások esetén hány gazdasági szereplőt köteles felhívni Ajánlatkérő ajánlattételre.

„Ajánlatkérőnek a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás

a) 98. § (2) bekezdés b) pontja szerinti esetében legalább három,

b) 98. § (2) bekezdés e) pontja szerinti esetében, ha a rendkívüli sürgősséget előidéző helyzetben az ésszerűen lehetséges, lehetőség szerint legalább három,

c) 98. § (4) bekezdés a) pontja szerinti esetében amennyiben lehetséges, legalább három ajánlattevőt kell ajánlattételre felhívnia.”

2.3.3 Keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás alkalmazása⁴¹

A keretmegállapodás alapján történő beszerzés két részből álló közbeszerzés: az első rész célja a keretmegállapodás megkötése, amely még nem keletkeztet a felek között teljesítési kötelezettséget, az a keretmegállapodás második részének eredményeképpen megküldött eseti megrendelés/megkötött eseti szerződés jellemzője. A két résztől függetlenül egy közbeszerzési eljárásról beszélünk, ahol az eljárás megindítása a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás megkezdésével esik egybe, így a keretmegállapodás alapján történő beszerzésre is a megindításkori jogszabályok lesznek az irányadóak. Leggyakrabban a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság (KEF) vagy a Digitális Kormányzati Ügynökség (DKÜ) alá tartozó keretmegállapodással találkozhatunk, ahol az első részt a KEF vagy a DKÜ, a második részt (jellemzően versenyújranyitást) valamely, a központosított közbeszerzési rendszer hatálya alá tartozó szervezet folytat le. Azonban más központi beszerző szervezetekkel és központosított beszerzéssel is találkozhatunk, például ha a közbeszerzés a Nemzeti Kommunikációs Hivatal jogállásáról és a kormányzati kommunikációs beszerzésekről szóló 162/2020. (IV. 30.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik.

Ajánlatkérő felelőssége vizsgálni, hogy a Kbt. 31. §-a alapján központosított közbeszerzés hatálya alá tartozik-e Ajánlatkérő által indítandó közbeszerzése. Azonban Ajánlatkérő adott esetben köthet saját keretmegállapodást is.

A Kbt. 3. § 18. pontja szerint „keretmegállapodás: egy vagy több ajánlatkérő és egy vagy több ajánlattevő között létrejött olyan megállapodás, amelynek célja, hogy rögzítse egy adott időszakban közbeszerzésekre irányuló, egymással meghatározott módon kötendő szerződések lényeges feltételeit, különösen az ellenszolgáltatás mértékét, és ha lehetséges, az előírányzott mennyiséget.”

A keretmegállapodás tehát olyan megállapodás, amely meghatározza azokat a lényeges feltételeket, amelyek alapján később az Ajánlatkérő és az ajánlattevő(k) között szerződéskötésre kerül sor. A keretmegállapodások alapján az Ajánlatkérőnek lehetősége lesz a nagy gyakoriságú és volumenű beszerzéseit egyszerűen, felmerülésekor lebonyolítani, magához a keretmegállapodás megkötéséhez szükséges közbeszerzési eljárás megindításakor azonban a pontos beszerzendő mennyiségeket nem kell megadnia és a keretmegállapodás szerinti teljes keretösszeg/mennyiség lehívására sem kell kötelezettséget vállalnia. Ezt követően az egyes konkrét beszerzéseket már jóval egyszerűbb formában tudja szükség esetén teljesíteni.

Az eljárást megindító felhívásban az Ajánlatkérő megjelöli, hogy az eljárás egy vagy több ajánlattevővel kötendő keretmegállapodás megkötésére irányul, és hogy az adott keretmegállapodás alapján beszerzés megvalósítására milyen módon vagy módokon kerülhet sor. Továbbá el kell döntenie, hogy a keretmegállapodás az adott közbeszerzés megvalósítására irányuló szerződések minden feltételét tartalmazni fogja-e. Ez azért indokolt, mert az ajánlattevők ajánlatát alapvetően befolyásolja az az információ, hogy az általuk ajánlott ár és feltételek képezik-e majd a konkrét szerződés alapját, avagy sor fog kerülni egy újabb írásbeli konzultációra vagy a verseny újranyitására.

A keretmegállapodásban részes ajánlattevőket ajánlattételi, illetve szerződéskötési kötelezettség terheli. A keretmegállapodás alapján csak az eljárást megindító vagy meghirdető felhívásban

⁴¹ Kbt. 104-105. §

legalább kategória szintjén, egyértelmű beazonosítást lehetővé tevő módon azonosított Ajánlatkérők jogosultak a keretmegállapodásban részes ajánlattevőkkel szerződést kötni.

Több ajánlattevővel kötendő keretmegállapodás esetében az Ajánlatkérő köteles az eljárást megindító felhívásban megadni az értékelési szempontok szerint a legkedvezőbb ajánlatot tevők keretszámát, amelynek legfeljebb a felső határáig terjedő számú ajánlattevővel köt majd keretmegállapodást. A keretszámnak a közbeszerzés tárgyához, az eljárás sajátos jellemzőihez kell igazodnia, és minden körülmény között biztosítani kell a valódi versenyt. A keretszámnak legalább három ajánlattevőt kell magában foglalnia, azonban az ellenőrző szervezet álláspontja szerint javasolt minél több ajánlattevőt magába foglalnia a verseny biztosítása érdekében.

Keretmegállapodás az eljárást megindító felhívásban jelzett meghosszabbításokat is ideértve legfeljebb négy évre köthető, kivéve a kellően - különösen a keretmegállapodás tárgyára tekintettel - indokolt kivételes eseteket. Ennek során mérlegelni kell, hogy az adott keretmegállapodáshoz kapcsolódó sajátosságok szükségessé teszik-e a hosszabb határozott időtartam meghatározását, és az nem aránytalanul korlátozza-e a versenyt. Az eljárást megindító felhívásban fel kell tüntetni a hosszabb időtartam meghatározásának indokolását. Nem célszerű a keretmegállapodást túlságosan hosszú időtartamra kötni, ugyanis a keretmegállapodás hosszabb időtartamának meghatározása megkérdőjelezi a hatékony és felelős gazdálkodás elvének érvényesülését az eljárásban, tehát rendkívül magas audit kockázatot hordoz magában, ugyanis az adott beszerzési tárgy tekintetében változó piaci viszonyokra a keretmegállapodás nem képes reagálni. Amennyiben ugyanis a keretmegállapodás az adott közbeszerzés megvalósítására irányuló szerződések minden feltételét tartalmazza, és így a verseny újraindításának a hiányára tekintettel az ár a szerződés időtartama alatt „bebetonozott”, az ajánlattevőket semmi nem kényszeríti arra, hogy az adott beszerzési tárgy vonatkozásában bekövetkező piaci árcsökkenés esetén a piaci viszonyokhoz igazítsák a második részben megajánlásra kerülő ajánlati árakat.

A törvény egyértelművé teszi azt is, hogy keretmegállapodás alapján szerződés csak a keretmegállapodás időtartama alatt köthető. A keretmegállapodás alapján kötendő szerződés esetén a beszerzett mennyiség/ajánlati ár nem haladhatja meg a keretmegállapodásban előírt teljes mennyiséget/keretösszeget.

A keretmegállapodás tartalmazhatja az adott közbeszerzésekre vonatkozó minden feltételt. Ilyenkor a közbeszerzés a keretmegállapodás alapján egyszerűen megvalósítható, az Ajánlatkérő megrendelését a keretmegállapodásban rögzített feltételeknek megfelelően, közvetlenül küldi meg az ajánlattevőknek. A több gazdasági szereplővel megkötött megállapodás esetén azonban, az egyenlő bánásmód és a verseny érvényesítése érdekében, a törvény előírja, hogy a gazdasági szereplőt, akitől az ajánlatkérő a beszerzést megrendeli a keretmegállapodásban foglalt objektív kritériumok alapján kell kiválasztani.

A megkötendő szerződések minden feltételét tartalmazó keretmegállapodások esetén is alkalmazható az egy ajánlattevővel kötött megállapodás esetén a konzultáció, a több ajánlattevővel kötött megállapodás esetén pedig a versenyújraindítás. Ezt a lehetőséget viszont előre meg kell jelölni az eljárást megindító felhívásban. Amennyiben a keretmegállapodás nem tartalmazza a leendő szerződések minden feltételét, egy ajánlattevő esetén írásbeli konzultációval, több ajánlattevő esetén pedig a verseny újraindításával köthető szerződés. Az írásbeli konzultáció alkalmazása esetén

az ajánlattevő köteles ajánlatot tenni. A több ajánlattevővel kötött megállapodások esetén egyszerre akár több szerződés is köthető.

Audit tapasztalatokra tekintettel kérjük Ajánlatkérőt, hogy szíveskedjen a Kbt. 105. § (2) bekezdés b) vagy c) pont szerinti eljárást alkalmazni, tekintettel arra, hogy az egy ajánlattevővel kötött keretmegállapodás nem biztosítja a folyamatos verseny érvényesülését. Amennyiben különös érdeke fűződik a Kbt. 105. § (1) bekezdés szerinti eljárás lefolytatásához, úgy kérjük, szíveskedjen azt részletesen indokolni.

Ajánlatkérő a felhívás II.2.4) pontja alapján négy ajánlattevővel kíván keretmegállapodást kötni. Az ellenőrző szervezet ebben az esetben verseny szélesítése érdekében kéri a keretszám növelését, ellenkező esetben szíveskedjenek megindokolni, hogy Ajánlatkérő miért csupán négy ajánlattevővel kívánja megkötni a keretmegállapodást.

Amennyiben alacsony keretszám kerül meghatározásra, az magas auditkockázatot jelent, tekintettel a második részek/szerződések vonatkozásában a tényleges verseny hiányára és jelentősen drágíthatja az adott beszerzést.

Keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás második részét Ajánlatkérő az első rész alapján kötött szerződés (keretmegállapodás) releváns rendelkezéseivel összhangban köteles előkészíteni, lefolytatni. A keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárások második részével kapcsolatban szükséges megjegyezni, hogy versenyújranyítás alkalmazása esetén 2021. február 1-től az ajánlatkérőnek lehetősége van a versenyújranyításra vonatkozó közbeszerzési dokumentumokban rendelkezni arról, hogy a keretmegállapodás második részében a fordított bírálat szabályai szerint (lásd: Kbt. 105. § (6) bekezdés) jár el. Erre azonban csak a törvénymódosítás hatálybalépését követően megindított keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárások esetében van lehetőség.

A KEF által kötött keretmegállapodások második részével kapcsolatban érdemes kiemelni továbbá, hogy amennyiben a keretmegállapodás az adott közbeszerzés megvalósítására irányuló visszerthes szerződés(ek) minden feltételét nem, vagy azokat nem kötelező erővel tartalmazza, úgy a Kbt. 105. § (1) bekezdés c) pontja szerinti konzultáció vagy a Kbt. 105. § (2) bekezdés c) pontja szerinti verseny újranyítás eredményeként olyan keretszerződés vagy egyedi szerződés is köthető, amely alapján az adott közbeszerzés közvetlen megrendelés(ek) útján is megvalósítható⁴².

Az Ajánlatkérő akkor alkalmazhat a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásban alkalmazott értékelési szempontoktól eltérő értékelési szempontokat, ha már a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásban a közbeszerzési

⁴² Lásd: 168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet 26. § (4) bekezdés.

dokumentumokban azt előírta és amelyet egyben a keretmegállapodás tartalmaz. Az értékelési szempontokat és módszert a 76. §-nak megfelelően kell meghatározni. Az ajánlattevő csak a keretmegállapodásban foglaltakkal azonos vagy annál az ajánlatkérő számára kedvezőbb ajánlatot tehet.

Az Ajánlatkérő köteles ellenőrizni a keretmegállapodás teljesülési szintjét is (központosított közbeszerzések esetén a központi beszerző szervezet portálján), és annak tényét dokumentálni. Amennyiben saját keretmegállapodást kötött Ajánlatkérő, ebben az esetben is ellenőrizni szükséges a teljesülési szintet, Ajánlatkérőnek nyilatkozatot vagy egyéb igazoló dokumentumot kell benyújtania, amelyből megállapítható a keretmegállapodás teljesülési szintje.

Abban az esetben, ha a keretmegállapodás kimerült, nem indítható meg a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás második része.

Keretmegállapodás vagy keretszerződés

A keretmegállapodáshoz képest a keretszerződés egy olyan megállapodás, amelynél ugyan a tényleges teljesítéshez szintén szükség van 'második körre', azonban ez kimerül egy megrendelő kibocsátásában Ajánlatkérő részéről. Szemben tehát a keretmegállapodás második részére irányadó, Kbt. által meghatározott eljárásával, keretszerződés esetén egy egyszerű, jellemzően csak a teljesítés helyére és mennyiségére vonatkozó adatot tartalmazó irat másik félhez történő eljuttatásával létrejön a konkrét teljesítési kötelezettség.

Keretmegállapodások esetében van egy nagyban hasonló esetkör – az egy résztvevős, a közbeszerzés megvalósítására irányuló szerződés(ek) minden feltételét tartalmazó, a Kbt. 105. § (1) bekezdés a) pontja szerinti keretmegállapodás, melynél a második rész közvetlen megrendelés útján valósul meg. Itt is egyetlen szereplővel szerződik Ajánlatkérő és a másik félhez egyoldalú jelzés alapot ad a teljesítésre – éppen ezért sokáig a gyakorlat az ilyen közbeszerzéseket is keretszerződés névvel illette.

Természetesen a különbség könnyen tetten érhető, hiszen az előbbi, a Kbt. 105. § (1) bekezdés a) pontja szerinti közvetlen megrendelés útján megvalósuló közbeszerzéshez keretmegállapodás szükséges, vagyis az eljárást megindító felhívásban jelezni kell, hogy Ajánlatkérő keretmegállapodást kíván kötni.

Amennyiben Ajánlatkérő nem kíván keretmegállapodást kötni, hanem keretjellelű szerződést kíván kötni, akkor kérjük úgy meghatározni a mennyiséget, hogy a keretösszeg 70%-át 100%-ban lehívja, és a maradék mennyiséget pedig pozitív irányú opcióként szíveskedjenek megadni, tehát ebben az esetben egy keretjellelű szerződés kerül megkötésre az eljárás eredményeként.

2.4 Műszaki tartalom meghatározása, közbeszerzési jelentősége

A közbeszerzés tárgyának meghatározásához szorosan kapcsolódó cselekmény a műszaki tartalom (műszaki leírás) meghatározása, amely lényegében a közbeszerzés tárgyának részletes leírását foglalja magában. Még konkrétan, a műszaki leírás azoknak az előírásoknak az összessége,

amelyek meghatározzák azokat a közbeszerzés tárgya tekintetében megkövetelt jellemzőket, amelyek alapján a közbeszerzés tárgya olyan módon írható le, hogy az megfeleljen az Ajánlatkérő által igényelt rendeltetésnek.

Felhívjuk az Ajánlatkérők figyelmét a műszaki leírás meghatározása során az alapelvek – különösen a diszkrimináció-mentesség, az egyenlő bánásmód és a verseny tisztaságának – betartására. Ennek érdekében javasolt a műszaki tartalmat úgy meghatározni, hogy arra a gazdasági szereplők minél szélesebb köre tudjon ajánlatot tenni.

A Kbt. 58. § (1) bekezdés alapján az Ajánlatkérő köteles megadni a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét - adott esetben opcionális rész megadásával - az eljárást megindító felhívásban, valamint előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén az előzetes tájékoztatóban is. Az Ajánlatkérő köteles továbbá megadni az eljárást megindító felhívásban vagy a további közbeszerzési dokumentumokban a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírást.

Az EKR-ben indított eljárások esetén a hirdetésmények/felhívások karakterkorlátozása, illetve a hirdetésmény/felhívás kötött formája nem ideális a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírás eljárást megindító felhívásban való szerepeltetésére, így az a gyakorlatban a további közbeszerzési dokumentumokban, jellemzően külön mellékletben kerül megadásra.

Mivel az eljárást megindító felhívásnak és a többi közbeszerzési dokumentumnak minden esetben biztosítani kell, hogy annak alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehessenek, illetve részvételi jelentkezést nyújthassanak be, Ajánlatkérőnek törekednie kell arra, hogy az eljárást megindító felhívásban, illetve a közbeszerzési dokumentumokban a lehető legrészletesebben mutassa be a közbeszerzés tárgyát.

Ajánlatkérő a műszaki leírás elkészítése során a leszállítandó áru, teljesítendő szolgáltatás, megvalósítandó építési beruházás műszaki jellemzőinek, elvárt teljesítményének, funkciójának meghatározásával írhatja elő a beszerzési igényének jellemző paramétereit. Ajánlatkérőnek a műszaki tartalom meghatározása során többek között az alábbiakat kell szem előtt tartani:

- a) A műszaki leírásnak valamennyi gazdasági szereplő számára egyenlő hozzáférést kell lehetővé tennie, és nem lehet olyan hatása, amely indokolatlanul akadályozná a verseny biztosítását a közbeszerzés során. A műszaki leírásban megadott paramétereknek és követelményeknek a piac valamennyi alkalmas szereplője számára biztosítaniuk kell a szokásosan alkalmazott műszaki megoldásokkal történő részvételt a közbeszerzési eljárásban.
- b) Az Ajánlatkérő a közbeszerzési műszaki leírást nem határozhatja meg oly módon, hogy egyes gazdasági szereplőket vagy árukat az eljárásból kizár vagy más módon indokolatlan és hátrányos vagy előnyös megkülönböztetésüket eredményezi.
- c) A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 46. § (3) bekezdése értelmében „műszaki leírás nem hivatkozhat meghatározott gyártmányú vagy eredetű dologra, illetve konkrét eljárásra, amely egy adott gazdasági szereplő termékeit vagy az általa nyújtott szolgáltatásokat jellemzi, vagy

védjegyre, szabadalomra, tevékenységre, személyre, típusra vagy adott származásra vagy gyártási folyamatra, ha az egyes gazdasági szereplők vagy termékek előnyben részesítéséhez vagy kizorításához vezetne. [...] Az ilyen megnevezés mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést kell szerepeltetni.”

Az idézett jogszabályhelyre tekintettel – kevés indokolt kivételtől eltekintve – nem megfelelő az előírás, ha konkrét gyártmány, márkanév stb. kerül nevesítésre.

- d) A teljesítmény vagy funkcionális követelmény meghatározása esetén a követelményeket úgy kell meghatározni, hogy ezek kellően pontosak legyenek ahhoz, hogy lehetővé tegyék az ajánlattevők számára a szerződés tárgyának megállapítását, az ajánlatkérők számára pedig a szerződés odaítélését. Nem nyilvánítható érvénytelennek az ajánlat, amely megfelel valamely európai szabványt, európai műszaki engedélyt, közös műszaki előírásokat, nemzetközi szabványokat vagy valamely európai szabványügyi szervezet által létrehozott egyéb műszaki ajánlásokat átültető nemzeti szabványnak, ha ezek a leírások az ajánlatkérő által megállapított teljesítményre, illetve funkcionális követelményekre vonatkoznak. Az ajánlattevő ajánlatában megfelelő módon, bármely megfelelő eszközzel köteles bizonyítani, hogy a szabványnak megfelelő termék, szolgáltatás vagy építési beruházás megfelel az ajánlatkérő által meghatározott teljesítmény-, illetve funkcionális követelményeknek.
- e) Az Ajánlatkérő köteles a szabvány, műszaki engedély, műszaki előírások, műszaki ajánlás megnevezése mellett a „vagy azzal egyenértékű” kifejezést szerepeltetni.

A fentiekén kívül a Kbt. és a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet további rendelkezéseket tartalmaz a közbeszerzési műszaki leírásra vonatkozóan.

A műszaki leírással kapcsolatos követelmények egyik legfontosabb eleme az egyenértékűség biztosítása.

Jellemző ajánlatkérői hiba, hogy a műszaki leírás konkrét gyártmány megjelölését tartalmazza, mely mellett Ajánlatkérő szerepelteti, hogy „vagy azzal egyenértékűt” is elfogad, azonban sok esetben nem kerülnek meghatározásra azok a paraméterek, amelyek az egyenértékűséget jelentik. Hibás az az ajánlatkérői felfogás, hogy ajánlattevőnek kell igazolnia az egyenértékűséget, így az igazolandó paraméterek kiválasztása is ajánlattevő feladata. Ha ajánlatkérő nem tudja azonosítani azokat a paramétereket, amelyek számára lényegesek, akkor vagy nem volt megfelelő az eljárás előkészítése, vagy azok a paraméterek mégsem olyan fontosak.

2.4.1 A műszaki tartalom és az alkalmassági követelmények összefüggései

A közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet, valamint a Kbt. 65. §-a határozza meg a közbeszerzési eljárásokban előírható alkalmassági követelményeket, mértékükre vonatkozóan a Kbt. tartalmaz további korlátozásokat. Mivel az alkalmassági követelmények a szerződés teljesítésére való alkalmasság megítélése kapcsán kerülhetnek előírásra, ebből adódóan összefüggésben vannak a beszerzés tárgyával, a műszaki tartalommal.

A gazdasági-pénzügyi alkalmassági követelmények (melyeket nem kötelező alkalmazni) jellemzően a gazdasági szereplő általános vagy pénzügyi teljesítőképességével állnak összefüggésben, a műszaki tartalomhoz kevésbé, vagy csak közvetetten van közük. A műszaki tartalomhoz közvetetten kapcsolódó alkalmassági követelmény a közbeszerzés tárgyából származó árbevétel, mely kapcsán a Kbt. 65. § (5) bekezdés előírja, hogy az ajánlattevőktől megkövetelt árbevételi adatokra vonatkozó minimumkövetelményt az Ajánlatkérőnek úgy kell meghatároznia, hogy - az éves teljes árbevétel vizsgálata esetén - az a gazdasági szereplő, amely rendelkezik az ajánlatkérő által vizsgált üzleti évben vagy években összesen az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékét elérő teljes árbevétellel, vagy a beszerzés tárgya szerinti árbevétel vizsgálata esetén - az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékének 75%-át elérő összegű, a beszerzés tárgya szerinti árbevétellel, nem minősülhet alkalmatlannak.

Az előírható *műszaki-szakmai alkalmassági követelmények* szorosabb kapcsolatban állnak a műszaki tartalommal. A közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben meghatározott, előírható alkalmassági követelmények kapcsán az alábbiakat kell általánosságban figyelembe venni:

- az alkalmassági követelmények a szerződés teljesítésére alkalmasság megítéléséhez szükségesek, a teljesítéshez, műszaki tartalomhoz nem kapcsolódó követelmény előírása tilos
- az esélyegyenlőség és a minél nagyobb verseny érdekében a teljesítéshez csak ténylegesen szükséges követelményt szabad előírni
- a versenyt szűkítő, adminisztratív jellegű, illetve ajánlattevőkre indokolatlan terhet róó követelményeket kérjük mellőzni.

A Kbt. 65. § (5) bekezdése az alábbi korlátozást írja elő a korábbi teljesítésekre vonatkozó alkalmassági követelményekre az esélyegyenlőségre, az egyenlő elbánásra és a verseny tisztaságára vonatkozó alapelvekre tekintettel:

ténylegesen szükséges mértékű előírásnak a referenciák körében azt kell tekinteni, ha az Ajánlatkérő az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékének legfeljebb 75%-át elérő összegű, mennyiségi meghatározás esetén az adott közbeszerzés legfeljebb 75%-át elérő mennyiségű vagy mértékű, és tárgyát tekintve az adott közbeszerzéssel műszakilag egyenértékű korábbi szállítás, építési beruházás, illetve szolgáltatás igazolását követeli meg. Ez a

75%-os limit alapvetően mennyiségi meghatározást jelent, tekintettel arra, hogy a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (3a) bekezdése alapján az ajánlatkérő a referenciaigazolásban csak abban az indokolt esetben követelheti meg az ellenszolgáltatás összegének feltüntetését, ha a korábbi teljesítéshez kapcsolódóan nem írható elő olyan mennyiségi meghatározás, amelyre a Kbt. 65. § (5) bekezdésében foglalt százalékos viszonyítás az ajánlatkérői előírás arányosságának megítélésére alkalmazható. Ez a mennyiséget preferáló előírás a korábbi szabályozáshoz képest szorosabb összefüggést jelent a közbeszerzés tárgyával, mennyiségével, a műszaki tartalommal.

Jelen útmutató a 12. pontban foglalkozik részletesebben az alkalmassági követelmények megfelelésével.

2.4.2 A műszaki tartalom és a szakmai ajánlat kapcsolata

A Kbt. fogalom meghatározása szerint a szakmai ajánlat a beszerzés tárgyára, valamint a műszaki leírásban és a szerződéses feltételekben foglalt ajánlatkérői előírásokra tett ajánlat. Azaz az Ajánlatkérő által elkészített közbeszerzési műszaki leírásban meghatározott feltételekre tesz ajánlatot az ajánlattevő, a műszaki tartalomra tett szakmai ajánlat lesz a szerződéskötést követően a teljesítés tárgya is. Ha Ajánlatkérő nem írja elő külön szakmai ajánlat benyújtását, akkor az ajánlati kötöttség beálltával ajánlattevő a műszaki leírás tartalmára tesz ajánlatot.

3 A szerződéshez rendelt elnevezésnek és a szerződés típusának a megfelelése

3.1 A szerződéshez rendelt elnevezés

Az eljárást megindító felhívásban a Kbt. 50. § (2) bekezdés e) pontja alapján szükséges a szerződés, azaz szerződés típusának a meghatározása.

Ajánlatkérő kötelezettsége, hogy az eljárást megindító felhívásban a szerződéshez rendelt elnevezés a szerződés tárgyával összhangban kerüljön megjelölésre.

3.2 A szerződés típusa

A Ptk. szerinti szerződési szabadság a közbeszerzési szerződések körében korlátozott, érvényesül azonban a tartalom meghatározása körében a típus választás szabadsága – legalábbis ajánlatkérő oldalán. Ajánlatkérő jogosult nemcsak a Ptk.-ban nevesített szerződés típusok egyikét választani, hanem több szerződéstípus elemeit is vegyítheti (vegyes szerződések), vagy köthet olyan megállapodást, amely sajátos kikötései folytán egyik típusba sem sorolható (atipikus szerződések).

A típusválasztás szabadsága magával hozza a tartalmi megítélés elvének érvényesülését is. Tehát annak eldöntésekor, hogy mely szerződés (vagy szerződések) szabályait kell alkalmazni, nem a felek minősítése, vagy a szerződés megnevezése, hanem annak a tartalma az irányadó.

Tipikus hibák a szerződés típusának meghatározása során:

- az eljárást megindító felhívás egyéb pontjainak szabályozása más szerződés típust követelnek meg, mint a közbeszerzési dokumentumok között kiadott szerződéstervezet. Pl. a közbeszerzés tárgyának részletes ismertetéséből kiderül, hogy ajánlatkérő több ütemben, több helyszínre tervezi beszerezni irodabútorait a kivitelezések előrehaladásától függően, vagy opciós mennyiségként eseti megrendelés útján kíván többletet rendelni – ezekben az esetekben valószínűleg ajánlatkérő egyedi megrendelésekre lehetőséget biztosító keretszerződést kell kössön az egyszeri adásvételi szerződés helyett. Hasonló a helyzet az orvosi fogyó eszközök beszerzését zökkenőmentessé tevő konzignációs raktárak létrehozására vonatkozó szerződések kapcsán is. Klasszikus példa a megbízási és vállalkozási szerződések összemosása is.

4 A szerződés tárgyának és a szerződés szerinti mennyiség meghatározásának megfelelése, a teljesítés helye

4.1 A szerződés tárgya, a szerződés szerinti mennyiség

4.1.1 Általános megjegyzések

Ha a közbeszerzési eljárás tárgya tervezésre és kivitelezésre együttesen irányuló építési beruházás: A 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 14. § (2) bekezdése alapján tervezésre és kivitelezésre együttesen irányuló építési beruházás csak kivételesen indokolt esetben alkalmazható. Előbbiekre tekintettel részletesen meg kell adni ennek indokait.

E körben felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét a Közbeszerzési Hatóság által kiadott, az építési beruházás tárgyú közbeszerzési eljárások szabályairól szóló útmutató⁴³ 11. pontjában foglaltakra, mely szerint e megszorítás célja az, hogy a már teljesen előkészített tervek alapján írja ki az Ajánlatkérő a közbeszerzést, amely általában jobban szolgálja a minőségi megvalósítást.

A tervezésre és kivitelezésre együttesen irányuló építési beruházásra vonatkozó megoldás választásának indokaként elfogadható, amennyiben kifejezetten hátrányos lenne a tervezés és kivitelezés elválasztása, így ha

⁴³ KÉ 2019. évi 227. szám; 2019. november 26.

valamely speciális építményfajtánál a rendelkezésre álló különféle technológiákat figyelembe véve a kiviteli szintű tervek alapján történő kiírás túlzottan szűkítené a versenyt. További példa lehet, ha csak a kivitelezés során fog ajánlatkérő rendelkezésére állni az érintett terület közműterképe vagy a kivitelezés során takart szerkezetekkel lehet számolni, különösen speciális átalakításnál (például műemléki építés), illetve időközi átalakítás esetén, ha a korábbi átalakításokhoz kapcsolódóan nem készült kiviteli terv, ugyanakkor a kivitelezés során felmerül annak szükségessége és az épületben működő intézmény működését akadályozná például az épület teljes kiürítése vagyis minden olyan esetben, amikor a pontos terveket részben vagy egészben csak a kivitelezés során lehet elkészíteni.

A Kbt. 50. § (2) bekezdés d) pontja alapján az eljárást megindító felhívásnak kötelezően tartalmaznia kell a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét, valamint a Kbt. 105. § (2) bekezdés b) vagy c) pontja alkalmazásában kötött keretmegállapodás esetén a Kbt. 105. § (3) bekezdés d) pontja alapján a második rész szerinti ajánlattételi felhívásnak tartalmaznia kell szintén az adott közbeszerzés tárgyát és mennyiségét.

Ezen kívül a Kbt. 58. § (1) bekezdés szerint „Az ajánlatkérő köteles megadni a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét – adott esetben a szerződéstervezetben foglaltaknak megfelelő mennyiségi eltérés vagy opcionális rész megadásával – az eljárást megindító felhívásban, valamint előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén az előzetes tájékoztatóban is.” A közbeszerzés tárgyát CPV kóddal is rögzíteni kell a felhívásban⁴⁴. A Közös Közbeszerzési Szójegyzék (CPV) szerinti kódrendszer, nómenklátúra alkalmazása segítheti a közbeszerzés tárgyának egyértelmű meghatározását.

A közbeszerzés tárgyára és mennyiségére vonatkozó részletes rendelkezéseket a műszaki leírás tartalmazza. A felhívásban természetesen a műszaki leírásban foglaltak alapján szükséges a közbeszerzés tárgyára és mennyiségére hivatkozni, a két dokumentum összhangját biztosítani szükséges. Az átláthatóság alapvető követelményére figyelemmel a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét ajánlatkérőnek olyan részletességgel kell szerepeltetnie a felhívásban, hogy azon gazdasági szereplők, akik a piacon az érintett közbeszerzésnek megfelelő tevékenységet végeznek, megalapozott döntést hozhassanak az eljárásban való részvételüket illetően.

Ajánlatkérő a közbeszerzés mennyiségét többféleképpen meghatározhatja, annak tárgyára és a megkötni kívánt szerződés jellegére figyelemmel. Sor kerülhet erre pl. darabszám rögzítésével, vagy a szolgáltatás nyújtásának időtartamának meghatározásával. Ez a keret lehet időbeli, mennyiségbeli, összegszerű is. Ajánlatkérő köteles a keretösszeg 70%-ra lehívási kötelezettséget vállalni, valamint a lehívási kötelezettséget a közbeszerzési dokumentumokban is rögzítenie szükséges.

⁴⁴ Kbt. 8. § (8) bekezdés

A Kbt. 50. § (4) bekezdése értelmében az eljárást megindító felhívásnak és a többi közbeszerzési dokumentumnak minden esetben biztosítania kell, hogy annak alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehessenek, illetve részvételi jelentkezést nyújthassanak be. A közbeszerzés tárgyának meghatározása a felhívás információi között rendkívüli fontossággal bír több ok miatt is. Egyrészt a szerződés, vagy közbeszerzés tárgya az első, amit az érdeklődő gazdasági szereplők elsőként megvizsgálnak a felhívás adatai közül.

Másrészt a szerződés tárgya Ajánlatkérő teljes körűen megfogalmazott beszerzési igénye. Ahogyan és amit meghatároz itt ajánlatkérő, annak megvalósítására kerül sor a teljesítés során. Ha nem biztosított a többváltozatú ajánlattétel, akkor tulajdonképpen bármely eltérés a közbeszerzési dokumentumoktól szerződésszegést jelent a teljesítési szakban.

Harmadrészt a szerződés teljesítési szakaszában a beszerzés tárgyának bárminemű változtatási igénye szerződésmódosításban való kezelést követel meg, amely során különösen vizsgálandó, hogy a változás nem minősül-e lényegesnek.

Végül, ha ajánlatkérői oldalról vizsgáljuk jelentőségét, akkor látható, hogy a közbeszerzés tárgya, mint a szerződés tárgya határozza meg a szerződés típusát és a teljesítés feltételeit.

A felhívás II.1.4) és II.2.4) pontjából világosan ki kell derülnie annak, hogy ajánlattevő milyen tevékenység elvégzésére köteles, és azt mekkora mennyiségben kell teljesítenie. A felhívás II.1.4) pontja szolgálnak elsősorban a szerződés tárgyának kifejtésére, míg a II.2.4) pont a fő mennyiségi adatok megadására. A felhívás pontjainak számozása az adott eljárás fajtájának megfelelő felhívás mintája alapján változhat.

Tipikus hibák a szerződés tárgyának és mennyiségének meghatározása során:

- akár a szerződéstervezetből kerül átemelésre a felhívásba, akár fordítva, az ismétlődő elemek közötti ellentmondás elkerülésére törekedni szükséges. Az ellentmondás megjelenhet
 - a felhívás valamely pontja (II.1.1. Elnevezés, II.1.4) Rövid meghatározás, II.2.4) A közbeszerzés ismertetése) és a szerződéstervezet között,
 - a szerződéstervezet egyes pontjai között,
 - a műszaki leírásen belül,
 - a műszaki leírás és a felhívás valamely pontja és/vagy a szerződéstervezet között;
- a szerződéstervezetben szereplő kapcsolódó szolgáltatásokat ajánlatkérő nem szerepelteti az eljárást megindító felhívásban (a közbeszerzés tárgyaként), pedig a Kbt. 50. § (4) bekezdésének való megfeleléshez szükséges lenne, vagy a szerződéstervezetben szereplő kapcsolódó szolgáltatások jelentősen megváltoztatják a beszerzés tárgyát (például a support/üzemeltetés nagyobb részt tesz ki az adott beszerzésből, mint maga az eszközbeszerzés);

- Ajánlatkérő a szerződést meghatározó szolgáltatással (pl. az orvosi eszközök beszerzésével) kapcsolatban részletes leírással szolgál, azonban a kiegészítő tevékenységet (pl. az eszközkezelő személyzet betanítása) nem ismerteti.
- a szerződéstervezetből kiderül, hogy a beszerzés tárgya különböző beszerzési elemekre bomlik, de ajánlatkérő (megfelelő indokolás nélkül) nem biztosítja a részajánlattételt a beszerzés különböző tárgyai vonatkozásában, és az együttes beszerzés versenyszűkítő hatású;
- Ajánlatkérő biztosította ugyan a részajánlattételt, de az elkészített szerződéstervezet nem teszi lehetővé a részenkénti szerződéskötést, mert a megfelelő tartalommal történő kitöltéshez aláírásakor módosítani kellene a tervezetet. Nem szükséges részenként önálló szerződéstervezetet készíteni, de az egyes részek közbeszerzési jogi sajátosságait megfelelően kell kezelnie a tervezetnek – ld. részekre utalás, részek szerinti szerződéses tárgy meghatározás, különböző értékelés alá eső ajánlati elemek, stb.
- összekeverik a szerződés tárgyát képező opciót a vételi joggal, vagy nem szabályozzák az opció lehívhatóságát a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjának megfelelően;
- az opcionális rész mértéke kapcsán az abszolút értékben vett 30% az elfogadható, arra való hivatkozással, hogy e fölött a „tervezhetetlen elemek magas aránya okán nem biztosított a megfelelő ajánlattétel lehetősége.” Ez alól természetesen kivétel a 16/2012. (II.16.) Korm.r. hatálya alá tartozó beszerzésekben alkalmazott opció, a hivatkozott rendelet 6. § -a alapján.

4.1.2 Kapcsolódó szolgáltatások

Kapcsolódó szolgáltatások alatt elsősorban olyan többletkötelezettségeket értünk, amelyek nem kapcsolódnak szorosan a közbeszerzés tárgyához, illetve annak teljesítéséhez, hanem jellemzően a teljesítést követően merülnek fel, és egyfajta minőségbiztosítási eszközként tapadnak a teljesített szolgáltatáshoz (pl. support/üzemeltetés, szervizelési, karbantartási kötelezettség, cserealkatrész biztosítása, stb.). Gyakorlati tapasztalat, hogy ezeket a kapcsolódó szolgáltatásokat Ajánlatkérő – „mintegy mellékesen” – előírja akár 10 éves vagy azt meghaladó időtartamra is. A probléma az ilyen előírással elsősorban az, hogy indokolatlanul meghosszabbítja ajánlattevők kötelezettségét, amely egyrészt versenykorlátozó másrészt árfelhajtó hatással bír.

A kapcsolódó szolgáltatások, különösen a szolgáltatás tárgya, a teljesítés időtartama és a becsült érték értékelése szempontjából lehetnek aggályosak. Ha egy árubeszerzéshez pl. 10 éves támogató („support”) tevékenység kapcsolódik, akkor vizsgálendő, hogy arra tekintettel – tekintve, hogy az utóbbi értéke meghaladhatja az árubeszerzés értékét – valójában nem szolgáltatás megrendelésről van-e szó. Hasonlóan, a kapcsolódó szolgáltatás a teljesítés határidejét is indokolatlanul kitolhatja – illetve e körben a kapcsolódó szolgáltatás időtartamát is figyelembe kell venni a szerződés teljesítésének határideje meghatározásakor, valamint azt is vizsgálni kell, hogy a kapcsolódó

szolgáltatás értéke az eljárás becsült értékére hatással van-e, illetve annak megállapításakor figyelembe vették-e a kapcsolódó szolgáltatás értékét.

Amennyiben a szerződés tárgyához kapcsolódó szolgáltatás is meghatározásra kerül, Ajánlatkérő a következők figyelembe vételével határozza meg azokat:

- **kapcsolódó szolgáltatás becsült értékének beszámítása a tárgyi eljárás becsült értékébe, ekképpen annak vizsgálata, hogy a kapcsolódó szolgáltatás ellenértéke meghaladja-e a tényleges beszerzési tárgy értékét és ekképpen változtat-e a beszerzés tárgyának besorolásán;**
- **a kapcsolódó szolgáltatás fizetési feltételeinek, illetve uniós forrás terhére történő elszámolhatóságának meghatározása;**
- **szükséges-e szerződés megerősítését szolgáló jogi eszköz előírása a kapcsolódó szolgáltatás tekintetében is;**
- **nem alapoz-e meg a kapcsolódó szolgáltatás egyfajta kizárólagos jogot egy későbbi közbeszerzési eljáráshoz a nyertes ajánlattevő javára.**

A fenntartási időszakhoz kapcsolódó üzemeltetési illetve ún. „support” jellegű költségek az európai uniós források terhére nem számolhatóak el.

A teljesítést követően is fennálló pl. alkatrész utánpótlás/karbantartás/jótálláson túli szervizelési kötelezettség „support” szolgáltatásnak minősül, amely finanszírozási és elszámolhatósági problémákat vet fel.

Az ún. alkatrész utánpótlással/karbantartási kötelezettséggel/jótálláson túli szervizelési kötelezettséggel kapcsolatos elvárások vonatkozhatnak a jótállás idejére szóló, valamint azon túlnyúló időtartamra is, azonban finanszírozási kérdések tisztázása minden esetben szükséges. A jótállás idején túlnyúló ún. alkatrész utánpótlási/karbantartási/jótálláson túli szervizelési kötelezettséggel járó feladatok ellenszolgáltatás ellenében történnek, mely költségek uniós forrás terhére nem elszámolhatóak, külön kötelemmel szükséges ezeket rendezni, melynek okán az eljárás dokumentumaiban történő szerepeltetésük nem indokolt, tekintettel arra, hogy a jótállás időtartamán túli kötelelem a felek között nem keletkezik.

Amennyiben Ajánlatkérő rendezni kívánja a jótállás időtartamán túli kötelmet, úgy javasoljuk, hogy a felolvasólapon összesített ár szerepeltetését várják el, melynek egyes tételei bontásban – az alábbi észrevételekre figyelemmel – kerüljenek meghatározásra. Az ajánlati ár első tétele kizárólag a leszállítandó termékekre, míg másik tétele az alkatrész utánpótlással kapcsolatos szolgáltatási díjra vonatkozna. A finanszírozás szabályait is ennek megfelelően kell kialakítani, elkülöníteni. A leszállítandó termékekre – amennyiben elszámolhatósági problémák nincsenek – európai uniós forrás igénybe vehető. Az ún. „support jellegű” szolgáltatások, mint a jótállás időtartamán túlnyúló

[alkatrész utánpótlási/karbantartási/jótálláson túli szervizelési] szolgáltatás Európai Unió források terhére történő finanszírozása nem lehetséges, így igénybevétele csak saját forrás terhére történhet. Ennek a körülménynek a finanszírozás szabályai között, valamint a számlázás rendjében is meg kell jelennie. A jótállás keretében igénybevett és Ajánlatkérőnek nem felróható magatartása során keletkezett jótállási igényei díjmentesen érvényesíthetők, így azok a becsült értékbe beletartoznak, a finanszírozási feltételek között ennek rögzítése szintén szükséges.

Kapcsolódó szolgáltatás szemléltetésére az alábbi példát hozzuk: A szerződés tárgya informatikai rendszer bevezetése, míg a kapcsolódó szolgáltatás a rendszer üzemeltetésének támogatása (pl. hibabejelentési-, hibaelhárítási-, karbantartási szolgáltatás); a szerződés tárgya különböző gépek megrendelése, míg a kapcsolódó szolgáltatás 10 éves alkatrészellátási kötelezettség.

Szervizre vonatkozó előírások esetén figyelni kell arra, hogy a szerviznek nem lehet földrajzi megkötöttsége (sem alkalmassági követelményként, sem érvényességi feltételként), az előírás kizárólag arra vonatkozóan tartalmazhat szabályokat, hogy a hiba kijavítását a hiba bejelentésétől számított meghatározott időtartamon belül kell megkezdeni és befejezni.

Nem írható elő, hogy a szerviz egy meghatározott földrajzi távolságon belül legyen, csak az, hogy a hiba kijavítását a hiba bejelentésétől számított meghatározott időtartamon belül meg kell kezdeni, a hiba elhárítására nyitva álló határidőt pedig a felek az ésszerűség és szakmai követelmények alapján közösen állapítják meg. Előírható, hogy amennyiben a hiba kijavítása – a Ptk. 6:186. § (1) bekezdése alapján olyan okból, amelyért Vállalkozó / Eladó felelős - nem kezdődik meg az előírt határidőben vagy – a Ptk. 6:186. § (1) bekezdése alapján olyan okból, amelyért Vállalkozó / Eladó felelős - a hiba kijavítására nyitva álló határidő eredménytelenül telik el, úgy meghatározott mértékű kötbér fizetendő.

4.1.3 Az opció és mennyiségi eltérés

Az opció előírására a Kbt. 58. § (1) bekezdés kínál lehetőséget: „Az ajánlatkérő köteles megadni a közbeszerzés tárgyát és mennyiségét – adott esetben opcionális rész megadásával – az eljárást megindító felhívásban, valamint előzetes tájékoztatóval meghirdetett eljárás esetén az előzetes tájékoztatóban is.” Az opció polgári jogi szempontból vételi jogot jelent valamely dolog, vagyontárgy felett – ehhez képest közbeszerzési értelemben nem csak árubeszerzés esetében, hanem valamennyi közbeszerzési tárgynál alkalmazható. Pontosán meg kell adni az opcióra vonatkozó szabályokat – „az opció előírására is kizárólag egyértelmű, az opció tárgyát, a jog gyakorlásának feltételeit és módját,

valamint az opció gyakorlásával létrejövő jogokat és kötelezettségeket pontosan meghatározó rendelkezések útján kerülhet sor”. Az opció alkalmazható az eredeti tárgyra / műszaki tartalomra, a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti korlátozás figyelembevételével, mely szerint ez a bizonyos előre ismertett változtatás nem eredményezheti a szerződés általános jellegének megváltozását.

Opció abban az esetben alkalmazható, amennyiben a felhívásban előírásra került annak alkalmazása, amennyiben nem került kikötésre az opció alkalmazása a felhívásban, a szerződés teljesítése során már nincs lehetőség az opció kikötésére. Az opció gyakorlásának feltételeit és módját minden esetben szükséges rögzíteni a szerződéstervezetben. Az opcionális mennyiség a szerződés időbeli hatálya alatt hívható le, e-t tekintetben egyértelműen rögzíteni szükséges, hogy milyen esemény bekövetkezését követően hívható le az opcionális mennyiség vagy Ajánlatkérő meddig dönthet az opció felhasználásáról.

Az árrészletező táblázatban el kell különíteni az opcióra vonatkozó tételeket úgy, hogy egyértelműen megállapítható legyen az alapmennyiségre vonatkozó ajánlati ár, valamint az opcionális ajánlati ár, és azok összesített értéke. A felolvasólapon az opcióval növelt mennyiségre vonatkozó ajánlattevői megajánlást kell feltüntetni. Amennyiben Ajánlatkérőnek külön érdeke fűződik az opcionális mennyiségre tett megajánlás értékeléséhez, úgy az külön értékelhető, de ebben az esetben a hozzá rendelt súlysámnak arányban kell állnia az opciónak az alapmennyiséghez viszonyított értékével.

Ajánlatkérő a szerződés mennyiségét úgy határozza meg, hogy a legalacsonyabb mennyiséget vagy értéket közli, és kiköti az ettől való eltérés lehetőségét opcióként. Az opció kizárólag egy irányban határozható meg, legfeljebb 30%-os mértékben.

A 30%-ot meghaladó eltérést audit ellenőrzések olyan mértékűnek ítélték, amely a tervezhetetlen elemek magas arányára tekintettel nem teszi lehetővé a megfelelő ajánlattételt. Opció lehetőségének biztosítása esetén Ajánlatkérő nem jogosult az alkalmassági követelményeket a teljesíthető maximális mennyiséghez igazítani, audit tapasztalatokra tekintettel és a Kbt. 65. § (3) bekezdésére figyelemmel az alkalmassági követelmények az alapmennyiséghez kell, hogy igazodjanak.

Sajátos rendelkezést tartalmaz a 16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet 6. § (2) és (2a) bekezdése: „(2) Az Ajánlatkérő a Kbt. 58. § (1) bekezdésének alkalmazásakor legfeljebb azon mennyiség száz százalékának megfelelő mértékű opcionális részt adhat meg, amelynek beszerzésére a szerződésben kötelezettséget vállal (alapmennyiség). (2a) Kivételesen indokolt esetben az ajánlatkérő a (2) bekezdésben foglalt mértéknél nagyobb arányú opcionális részt is meghatározhat. Az indoklást az ajánlatkérő az eljárás előkészítése során köteles írásban dokumentálni.”

Amennyiben Ajánlatkérő a 16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó közbeszerzést kíván lefolytatni, lehetősége van nagyobb arányú opciót megadni. Felhívjuk azonban a figyelmet arra, hogy az „opcionális rész” szóhasználat arra utal, hogy az eltérés kizárólag pozitív irányú lehet, vagyis Ajánlatkérő nem üresítheti ki a szerződést azzal, hogy a fenti rendelkezést negatív irányba

alkalmazza. Hasonlóképpen Ajánlatkérő nem alkalmazhat más, 100 %-os negatív irányú eltérést eredményező rendelkezéseket az eljárásban, pl. Ajánlatkérő nem köteles a keretösszeg kimerítésére stb., de ide tartozik a rendes felmondás lehetőségének biztosítása is, mely rendelkezés ellentétes a közbeszerzés alapelveivel, különös tekintettel a hatékony és felelős gazdálkodás elvére.

A Kbt. 141. § (4) bekezdésének a) pontja is szabályozza az opciót, amely alapján az opció a szerződés olyan előre meghatározott elem, amely nem szerződésmódosításnak, hanem módosulásnak minősül, figyelemmel annak előre meghatározott tartalmára és az alkalmazására vonatkozó egyoldalú (ajánlatkérő szándékától függő) döntésre.

Az opcióra vonatkozó rendelkezések alapján irányadó teljesítés ellenértékét figyelembe kell vennie Ajánlatkérőnek a becsült érték meghatározásakor. Továbbá Ajánlatkérő egyoldalú döntésével határozhatja meg az opcióval érintett rendelkezések alkalmazását. Az opciót is a felhívásban kell rögzítenie Ajánlatkérőnek, a közbeszerzés mennyiségének meghatározásaként.

A Kbt. 2021. február 1. napjával hatályba lépő módosítása lehetőséget ad arra, hogy az ajánlatkérő a beszerzés mennyisége vonatkozásában ún. mennyiségi eltérést határozzon meg. A módosítás indokolása szerint mennyiségi eltérés megadása alapvetően olyan helyzetekben alkalmazható, ha az ajánlatkérő a beszerzendő pontos mennyiséget nem tudja előzetesen megadni.

A Kbt. 2021. február 1. napjától hatályos 16. § (1) és 58. § (1) bekezdése értelmében mennyiségi eltérés alkalmazása esetén erről a szerződéstervezetben kell rendelkezni, azonban a megfelelő ajánlattétel biztosítása érdekében szükséges, hogy a mennyiségi eltérés lehetősége már a felhívásban is rögzítésre kerüljön.

Mennyiségi eltérés alkalmazása esetén az ellenőrzés az alábbi szempontok vizsgálatára terjed ki:

- A legnagyobb mennyiségnek a szerződésben, a mennyiségi eltérés alkalmazására történő utalásnak a felhívásban szerepelnie kell.
- A becsült érték meghatározása során a szerződésben megjelölt legnagyobb mennyiséget kell figyelembe venni.
- Mivel a Kbt. a mennyiségi eltérés meghatározásának módjáról nem rendelkezik, lehetséges csak negatív vagy csak pozitív eltérés, illetve egyidejűleg mindkettő megadása is. Az előírás megfelelését a KFF minden ügyben egyedileg, az eset összes körülményei alapján vizsgálja meg.
- A mennyiségi eltérés elfogadható mértékére is irányadó az opció alkalmazásával kapcsolatban kialakult gyakorlat, azaz legfeljebb 30 % eltérés megengedett [pl.: ha az alapmennyiség 100 db eszköz, úgy pozitív mennyiségi eltérés esetén legfeljebb 130 db írható elő (pozitív mennyiségi eltérés lényegében tehát opciónak minősül, a becsült értéket 130 eszközre vonatkozóan szükséges meghatározni), negatív eltérés esetén a beszerzés mennyiségét legalább 70 db eszköz fogja képezni (a becsült értéket 100 eszközre vetítettten kell meghatározni), +/- eltérés esetén legalább 85, de legfeljebb 115 (a becsült érték számításának alapját 115 eszköz fogja képezni)].

4.1.4 Első osztályú minőség előírása

Tekintettel arra, hogy sem a Ptk. 6:123. §-a a szolgáltatás minősége kapcsán, sem egyéb hatályos magyar jogszabály az első osztályú minőséget nem nevesíti, így annak tartalma nem ismert.

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy szíveskedjen mellőzni az első osztályú minőségre vonatkozó előírást, azonban amennyiben mindenképpen elő kívánja írni, az első osztályú minőségre vonatkozó előírás tartalmát pontosan meg kell adni a felhívásban (vagy a dokumentációban, műszaki leírásban, szerződéstervezetben) annak érdekében, hogy valamennyi ajánlattevő azonos fogalmat értsen a kifejezés alatt.

4.1.5 A teljesítés helye

A teljesítés helyét a lehető legpontosabban kell megadni, mert ez befolyásolhatja a gazdasági szereplők arra vonatkozó döntését, hogy az eljárásban részt vesznek-e, és kihatással van az árképzésre is. Az eljárást megindító felhívásban meg kell adni a teljesítés helye szerinti NUTS-kódot is. Ez a statisztikai célú területi egységek nómenklatúrája, melyet az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete tartalmaz. A rendeletet több alkalommal módosították, legutoljára a Bizottság (EU) 2019/1755 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete.

A teljesítés helye meghatározásának fontosságát szemléltetik a lenti példák is:

A teljesítés helyén csak átvilágításon, vagy más beléptetési procedúrán átesett személyek tartózkodhatnak, végezhetnek munkát. Ez különösen fontos lehet például, ha a bejelentés, belépési engedély kiadása, stb. hosszabb időtartamot vesz igénybe, hiszen ez a teljesítésre nyitva álló időtartamot érdemben csökkenti.

Egyes teljesítési helyszíneket Ajánlatkérő a szerződés időtartama alatt jelöl ki. Ilyenkor előre rendezni szükséges, hogy Ajánlatkérő meg tudja-e adni olyan pontossággal ezeket a leendő helyszíneket, hogy érdemben ne befolyásolja az ajánlattételt (például Délkelet-Pest megye, Budapest V. kerület, stb.) és így válik a szabályozás a szerződés részévé, vagy a helyszínek későbbi megadását a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti szerződésmódosítási lehetőségként kezelik a felek.

A teljesítés helyszíne műemlékvédelem alatt áll. A műemléki minőség nem csak az építési beruházások kapcsán bír jelentőséggel, hanem egyéb beszerzési tárgyak esetén is, vagy olyan előírások lehetnek az épületre vonatkozóan, amelyek nem teszik lehetővé bizonyos áruk beépítését, vagy mert a teljesítés alatt bizonyos megóvási kötelezettségnek eleget téve kell eljárni.

A teljesítési helyszín megközelítéséhez, vagy a munkavégzéshez területfoglalási engedély szükséges, amely beszerzése a nyertes ajánlattevő feladata.

A szerződéstervezetnek és az eljárást megindító felhívásnak, továbbá az egyéb közbeszerzési dokumentumoknak (különösen a műszaki leírásnak) koherensnek kell lennie a teljesítési hely meghatározásában (is).

4.1.6 A CPV kódok megfelelése

Ajánlatkérő különösen legyen figyelemmel arra, hogy az előírt CPV kódoknak le kell fednie teljesen a közbeszerzés tárgyát, adott esetben részenkénti tárgyát.

Az eljárás fő tárgyának CPV kódja a felhívás II.1.2) és II.2.2) pontjában kerüljön feltüntetésre, illetve Ajánlatkérő különösen legyen figyelemmel olyan tevékenységek CPV kódjának helyességére, amelyekhez alkalmassági követelmények kapcsolódnak. A felhívás pontjainak számozása az adott eljárás fajtájának megfelelő felhívás mintája alapján változhat.

5 A részekre történő ajánlattétel lehetővé tétele

A Kbt. 50. § (2) bekezdés k) pontja szerint a felhívásban rögzíteni kell „a részajánlattétel lehetőségét vagy annak kizárását. Ha részajánlat tételére lehetőség van, tájékoztatást arról, hogy egy vagy több, vagy valamennyi részre lehet-e ajánlatot tenni, valamint arról, hogy korlátozva van-e az egy ajánlattevőnek odaitélhető szerződésrészek száma. A részajánlat tételének kizárása esetén ennek indokait;”.

A Kbt. előírja a Kbt. 61. § (4) bekezdésében, hogy **„Az ajánlatkérő köteles megvizsgálni, hogy a beszerzés tárgyának jellege és a szerződéshez kapcsolódó további körülmények lehetővé teszik-e a közbeszerzés egy részére történő ajánlattételt. Ha az ajánlatkérő nem biztosítja a részekre történő ajánlattételt, az eljárást megindító felhívásban köteles megadni ennek indokát.”** A bemutatott indokoknak meg kell felelniük a Kbt. 2. §-ában rögzített közbeszerzési alapelveknek.

Mivel a részajánlattétel pozitív hatással lehet a KKV-k eljárásban történő részvételére és ezáltal a nagyobb verseny kialakulására, a jogszabály kötelezővé tette a hivatkozott vizsgálat elvégzését. A részekre bontás eredményeképpen emelkedhet az eljárás iránt érdeklődők és ajánlatot tevők száma (verseny biztosítása), amely elősegítheti a közpénzek hatékony és felelős felhasználását. Ajánlatkérőnek az eljárás előkészítése során fel kell mérnie a részekre bontás lehetőségét, és amennyiben kizárja a részajánlattétel lehetőségét, úgy meg kell adnia ennek objektív indokát. Az indokolásnak minden esetben objektív szakmai indokokon kell alapulnia és konkrétan, tehát az adott eljárásra vonatkozóan kell lennie, nem az általánosság szintjén megfogalmazva, hanem az adott eljárásra specifikusan, objektív indokolással szükséges alátámasztani a részajánlattétel kizárását. Ajánlatkérő dokumentálási kötelezettségére figyelemmel a vizsgálatot és annak eredményét rögzítenie kell. Jellemzően a becsült érték meghatározása során bekért indikatív árajánlatokból kiderül, hogy Ajánlatkérő tervezett közbeszerzése (tehát a szerződéses és műszaki feltételek együttese) mennyire biztosítja a versenyt (pl. a felkért szereplők közül többen jelezték, hogy ilyen feltételekkel nem tudnak ajánlatot tenni, vagy – ellenkező esetben – több, értékelhető ajánlat is beérkezik, megerősítve ezzel ajánlatkérő elképzeléseit).

Objektív indok lehet még, ha az Ajánlatkérő úgy ítéli meg, hogy a részekre osztás a verseny korlátozásával járhat. Az indoklás összhangban kell álljon az eljárás műszaki tartalmával, ellenkező esetben az indoklás nem fogadható el és az indoklás nem lehet túl általános, az ellenőrzési gyakorlat alapján.

Közbeszerzési rész fogalma alatt tehát a közbeszerzés egy jól körülhatárolható, önmagában teljes értékű részét kell érteni, amelyre végül önállóan értelmezhető szerződést köt ajánlatkérő adott részben nyertes ajánlattevővel. Ezek alapján tehát egy közbeszerzés több részre bontottsága több szerződés egy eljárásban történő érvényesítését, megkötését jelenti – ennek megfelelően pedig a felhívás előírásainak valamennyi részre ki kell terjednie.

Valamennyi részre meg kell határozni:

- annak tárgyát, mennyiségét (Kbt. 61. § (4) bekezdés),
- szerződéses feltételeit (teljesítési határidő, időbeli hatály, fizetési feltételek, stb.),
- kizáró okokat,
- alkalmassági követelményeket,
- értékelés szabályait,
- a becsült értéket és a fedezetet.

Amennyiben az egyes részek között nincs sok eltérés, és pl. a két szerződés teljesítése csupán teljesítési hely tekintetében tér el egymástól, a fenti előírások többsége érvényes lehet valamennyi részre – ilyenkor Ajánlatkérők jellemzően a „valamennyi rész tekintetében” fordulattal rögzítik az érintett előírásokat a felhívásban.

Tipikus hibák:

- **A felhívás II.1.6) pontja alapján Ajánlatkérő biztosítja a részekre történő ajánlattétel lehetőségét, azonban a szerződés tárgya, a szerződés szerinti mennyiség a felhívás II.1.1), II.2.1), II.1.4) és II.2.4) pontjában nem az egyes részekre vonatkozóan kerül feltüntetésre.**
- **Az egyes részek tekintetében megadott becsült értékek/fedezetek összege nem egyezik az eljárás becsült értékével/fedezetével.**
- **Ajánlatkérő nem biztosítja a részekre történő ajánlattétel lehetőségét, a beszerzési tárgyak ugyanakkor indokolnák, mivel annyira különbözőek, hogy az egy részben való beszerzés versenyszűkítő hatású lehet.**
- **A szerződés szerinti tárgyból vagy mennyiségből nem derülnek ki a szerződés szerinti feladatok külön-külön.**
- **A felhívásban előírt mellékkötelezettségek, és/vagy finanszírozási feltételek egyes részekre vonatkozó tartalma nem egyértelmű.**

- **A szerződéstervezet tekintetében nem egyértelmű annak az egyes részekre vonatkozó tartalma.**
- **Az alkalmassági követelmények tekintetében nem egyértelmű, hogy az mely részek tekintetében alkalmazandó.**
- **Az értékelési szempontok tekintetében nem egyértelmű, hogy az mely részek vonatkozásában alkalmazandó, ha Ajánlatkérő a II.2) pontot úgy töltötte ki, hogy az nincs összhangban a felhívás II.1) vagy I.3) pontjával.**

A közbeszerzési részek az ajánlattételi / részvételi határidő lejártát követően önálló életet élnek, kvázi külön közbeszerzési eljárásként kezelendők – innentől kezdve részenként vizsgálendő a beérkezett ajánlatok/jelentkezések száma, a fedezet, a hiánypótlás, előzetes vitarendezés, nyertesek személye, eredménytelenség stb. Ajánlatkérőnek lehetősége van 'összekapcsolni' a részeket – a Kbt. 75. § (5) bekezdés alapján „Ha az ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban rögzítette és megindokolta, hogy bármely rész eredménytelensége esetén már nem áll érdekében a szerződések megkötése, az eljárást valamennyi rész tekintetében eredménytelenné nyilváníthatja.” Az előírás alkalmazására akkor szokott sor kerülni, amikor a részekre bontás indokolt, ugyanakkor egymásra épülő, egymástól függő szerződésekről / feladatokról van szó.

A Kbt. 61. § (6) bekezdése arra is lehetőséget ad ajánlatkérőnek, hogy szabályozza az egyes részekre történő ajánlattételt: „Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban meghatározza, hogy ajánlat (részvételi jelentkezés) egy, több vagy minden rész tekintetében benyújtható-e.” Amennyiben az ajánlatkérő azt írta elő, hogy a részvételre jelentkezők, ajánlattevők korlátozott számú részre vagy bizonyos, más módon meghatározott, csoportosított részekre nyújthatnak be részvételi jelentkezést vagy ajánlatot, valamennyi részre ugyanakkor nem nyújthatnak be részvételi jelentkezést vagy ajánlatot, akkor a meg nem engedett csoportosításban beadott valamennyi részvételi jelentkezés vagy ajánlat érvénytelen lesz, figyelemmel arra, hogy az érvénytelenségi ok minden rész tekintetében fennáll. Amennyiben a fenti korlátozás előírásra kerül, minden esetben indokolni szükséges annak alkalmazását.

Ajánlatkérő az elnyert részek számára vonatkozóan is rögzíthet korlátozást: „Az ajánlatkérő korlátozhatja, hogy ugyanazon ajánlattevő legfeljebb meghatározott számú részben lehet az eljárás nyertese – akkor is, ha ajánlatot több vagy minden rész tekintetében is be lehet nyújtani –, ha az egy ajánlattevő által elnyerhető részek maximális számát az eljárást megindító felhívásban megjelölte. Ebben az esetben a közbeszerzési dokumentumokban fel kell tüntetni azokat az objektív és megkülönböztetéstől mentes szempontokat, amelyek alapján az ajánlatkérő eldönti, hogy mely részek tekintetében nyilvánítható nyertesnek az az ajánlattevő, aki az értékelési szempontok alapján a maximális számnál több részben tette az ajánlatkérő számára a legkedvezőbb ajánlatot. Ha valamely ajánlattevő nem nyilvánítható egy adott rész tekintetében nyertesnek, az értékelési szempontok alapján soron következő ajánlattevő lesz a nyertes ajánlattevő.” Amennyiben a fenti korlátozás előírásra kerül, minden esetben indokolni szükséges annak alkalmazását.

A korlátozás érvényesülése esetén az eredetileg nyertesnek minősülő ajánlattevő ajánlata érvényes marad, viszont az értékelés során ajánlatkérőnek a következő legkedvezőbb ajánlattevővel kell szerződést kötnie.

A Kbt. 19. § (2) bekezdése is "részekre" hivatkozik, azonban ebben az esetben az egybeszámítás szempontjából egy (vagy legalábbis értékét tekintve egyként kezelendő) szerződés mesterséges, közbeszerzési szabályok nem rendeltetésszerű használatával történő részekre bontásáról van szó. Előfordul azonban, hogy az egybeszámítási kötelezettségnek történő megfelelés érdekében kerül sor egy közbeszerzési eljárásban részek alkalmazására, ahol az egyes részeket az egybeszámítandó szerződések képezik. Amennyiben egy közbeszerzési eljárás részekre bontott, a becsült értékbe minden rész értékét be kell számítani (Kbt. 16. § (3) bekezdés).

6 Az alternatív ajánlat lehetővé tétele

A többváltozatú ajánlattétel jellegénél fogva abban az esetben lehet rendkívül hasznos eszköz az Ajánlatkérő számára a legintenzívebb verseny és a leghatékonyabb közpénzfelhasználás elérése érdekében, ha a beszerzési igénye többféle módon is kielégíthető és Ajánlatkérő nem tudja - a megfelelő előkészítés és a széleskörű piacfelmérés ellenére sem - előre meghatározni azt a legjobb technikai, műszaki, gazdaság vagy jogi megoldást, konstrukciót, amely bizonyosan a legkedvezőbb ajánlattételt eredményezi akár az ellenszolgáltatás, akár a minőség, akár mindkettő tekintetében.

A Kbt. 50. § (2) bekezdés j) pontja alapján Ajánlatkérőnek kötelező meghatározni az eljárást megindító felhívásban, hogy ajánlattevő tehet-e többváltozatú (alternatív) ajánlatot. Amennyiben Ajánlatkérő lehetővé teszi az alternatív ajánlattételt, azt is rögzítenie kell a felhívásban, hogy változatot csak – nem változatot képező – ajánlat benyújtása esetén lehet-e benyújtani.

Amennyiben a többváltozatú ajánlattételt ajánlatkérő biztosítja, úgy:

- közölnie kell, hogy a változat benyújtása lehetőség vagy kötelezettség,
- az eljárást megindító felhívásban egyértelműen közölni kell, hogy változatot csak - nem változatot képező - ajánlat benyújtása esetén lehet-e benyújtani, azaz az Ajánlatkérő előírja az általa meghatározott minimum műszaki feltételeknek megfelelő alapváltozatot és csak e mellett teszi-e lehetővé a további műszaki tartalommal bíró ajánlati változat(ok) benyújtását (azaz például legalább 2 ajánlatot kell-e tenni),
- a közbeszerzési dokumentumokban rögzíteni kell azokat a minimumkövetelményeket, amelyeknek a változatoknak meg kell felelniük, valamint a változatokra vonatkozó egyéb követelményeket, de nem írható elő a változatokra vonatkozóan olyan követelmény, amely nem kapcsolódik a szerződés tárgyához,
- Ajánlatkérő az értékelési szempontokat úgy köteles meghatározni, hogy azok a változatokra, valamint a nem változatot képező ajánlatokra is alkalmazhatók legyenek.

7 A szerződés időtartama, a teljesítés határideje meghatározásának megfelelése

A Kbt. 50. § (2) bekezdés g) pontja alapján az eljárást megindító felhívásban szerepeltetni kell a szerződés időtartamát vagy a teljesítés határidejét. A szerződés időbeli hatályára, illetve az egyes feladatok teljesítési határidejére vonatkozó információ alapvető fontosságú lehet az érdeklődő

gazdasági szereplőknek abban a döntésben, hogy akarnak, illetve tudnak-e ajánlatot tenni adott eljárásban.

A Kbt. 133. § (1) bekezdése alapján „Az ajánlatkérőnek az eljárást megindító felhívásban a szerződés időtartamát úgy kell meghatározni, hogy ha a szerződés tárgya, a választott szerződéses konstrukció, a hozzá kapcsolódó fizetési feltételek vagy a nyertes ajánlattevő által eszközölt befektetés nem indokolja, a szerződést ne kösse határozatlan vagy olyan aránytalanul hosszú határozott időtartamra, amely a verseny fenntartása és a közpénzek hatékony elköltésének céljával ellenkezik.” A felhívásban megadott adatnak és a szerződéstervezetben szereplő információknak egyeznie kell.

Az ellenőrzési gyakorlat alapján kérjük a szerződés időtartamát a szerződéskötés időpontjától számítottan, napokban vagy hónapokban meghatározni. Felhívjuk ajánlatkérő figyelmét arra, hogy a teljesítési határidőt a beszerzés megvalósításához szükséges, adott időigényt alapul véve kell meghatározni, amelynek időtartama nem függ a támogatási szerződés szerinti határidőtől. Előbbiekre tekintettel kérjük, hogy amennyiben a konkrét dátum meghatározására a támogatási szerződés szerinti határidőre tekintettel került sor, akkor a konkrét befejezési határidőt a felhívás egyéb pontjaiban szíveskedjen rögzíteni és a felhívás II.2.7) pontjában a teljesítési határidőt a beszerzés megvalósításához szükséges időtartamban meghatározni. Egyúttal javasoljuk, hogy mind a felhívásban, mind a szerződéstervezetben szíveskedjen rögzíteni, hogy a felhívás II.2.7) pontjában rögzített időtartam nem nyúlhat túl a konkrét befejezési határidőn, továbbá amennyiben a projekt meghosszabbítására kerül sor, akkor a felhívás II.2.7) pontjában rögzített időtartam az irányadó a szerződés teljesítése során, azonban a felhívás II.2.7) pontjában rögzített időtartam a projekt határidő meghosszabbítása esetében sem növekedhet. Felhívjuk továbbá ajánlatkérő figyelmét arra, hogy az eljárás elhúzódása nem megfelelő indok a szerződés határidejének módosítására a Kbt. 141. §-ára tekintettel.

Ajánlatkérők gyakran azzal indokolják a konkrét határidő meghatározását, hogy a támogatási szerződés alapján a szerződést eddig az időpontig teljesíteniük kell ahhoz, hogy az még elszámolható legyen. Ez kétségtelenül méltányolható indok, azonban ez sem elegendő ahhoz, hogy az ajánlattevőknek aránytalanul rövid időn belül kelljen megkezdeniük a szerződés teljesítését, ugyanis az aránytalanul rövid teljesítési határidő befolyásolhatja az eljárás iránt érdeklődő gazdasági szereplőket, ezáltal árfelhajtó hatással is bírhat.

Továbbá a teljesítési határidő konkrét időpontban történő meghatározása azért sem elfogadható, mert a teljesítés során gyakran kezdeményezik Ajánlatkérők a teljesítési határidő módosítását ezért szükséges a szerződés időtartamát a szerződéskötés időpontjától számítottan, napokban vagy hónapokban meghatározni.

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy a folyamatba épített ellenőrzés ténye érdemben befolyásolja az eljárási határidőket.

Ha a beszerzés egy másik beszerzéshez kapcsolódik (jellemzően műszaki ellenőr beszerzése egy kivitelezési szerződéshez), és annak időtartama konkrét időpontban vagy időszakban van meghatározva, felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy ha a kapcsolódó szerződés időpontja módosul, akkor e szerződés időpontját is csak a Kbt. szerződés módosításra vonatkozó rendelkezései szerint fogja tudni a kapcsolódó szerződéshez igazítani. Ezért adott esetben javasoljuk, hogy Ajánlatkérő a szerződés időtartamát a kapcsolódó szerződésre történő hivatkozással határozza meg a további információk között, vagy megfelelően alkalmazhatja a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontját.

Fentiek alól kivételt képeznek a keretmegállapodások / keretszerződések, illetve ha a beszerzés tárgya valóban indokolja a konkrét határidőben történő meghatározást, pl. gáz beszerzések a gázévhöz igazodnak, ugyanígy a villamos energia beszerzés is.

Továbbá idényjellegű munkáknál (pl. téli síkosságmentesítés), amennyiben az ajánlatkérő indoklásában alátámasztja, hogy miért szükséges a teljesítési határidőt dátumszerűen meghatározni, úgy az elfogadható.

Építési beruházás esetén célszerű egyértelműen meghatározni a munkaterület átadásának időpontját és a teljesítési határidőt ettől az időponttól számítottan megadni.

8 A szerződést biztosító mellékkötelezettségek és a szerződés teljesítésére vonatkozó különleges feltételek megfelelése

8.1 Biztosítékok

8.1.1 A biztosítékokról általában

Az Ajánlatkérő a szerződésben biztosíték kikötésére jogosult a Kbt. 134. § (1) bekezdése alapján.

A szabályozást tekintve három csoportját különböztetjük meg a biztosítékoknak:

- A Kbt. 134. § (2)-(8) bekezdések által szabályozott biztosítékok (teljesítési biztosíték, jólteljesítési biztosíték, bármely egyéb célból kikötött biztosíték).
- A Ptk. Hatodik Könyv XXVI. Fejezetében szabályozott szerződést megerősítő biztosítékok (foglaló, kötbérek, jogvesztés kikötése).
- Az alvállalkozó teljesítésével kapcsolatos biztosítékok az 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 27. § (2) bekezdése szerint (teljesítési biztosíték, jólteljesítési biztosíték).

Ha az Ajánlatkérő a szerződéstervezetben biztosítékot köt ki, ennek tényét, valamint a biztosíték körét és mértékét a felhívásban közölni kell.

Felhívjuk Ajánlatkérők figyelmét, hogy az egyes biztosítékok időbeli rendelkezésre tartása között átfedés nem lehetséges.

8.1.2 A biztosítékok rendelkezésre bocsátásának módja

A Kbt. 134. § (6) bekezdése alapján a biztosítékok nyújtásának módja meghatározható szűkebb és tágabb körben. Ha Ajánlatkérő az a) pontot jelöli meg, akkor ajánlattevők az előírt biztosítékot kizárólag a törvény által taxatívén felsorolt formában nyújthatják, azaz

- óvadékként az előírt pénzeszegnek az Ajánlatkérőként szerződő fél fizetési számlájára történő befizetésével (átutalásával),
- pénzügyi intézmény vagy biztosító által vállalt garancia vagy készfizető kezesség biztosításával, vagy
- biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvényvel.

Amennyiben Ajánlatkérő a b) pontot jelöli meg, akkor ezt azért teszi, mert a fenti biztosítéki formákon túl egyéb biztosítéki formák alkalmazását is lehetővé akarja tenni ajánlattevők számára. Tehát a b) pont alkalmazása magában foglalja az a) pont szerint biztosítéki formák alkalmazását.

Amennyiben Ajánlatkérő a b) pont alkalmazását írja elő, de nem jelöli meg az a) pontban foglalt biztosítéki formákat meghaladó egyéb biztosítéki formát, vagy az a) pontot írja elő, de az abban foglaltakat meghaladó további biztosítéki forma választását is lehetővé teszi, az nem megfelelő.

A szerződés teljesítésének elmaradásával kapcsolatos igényekre kikötött biztosíték, valamint a szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos igényekre előírt biztosíték rendelkezésre álló összege az Ajánlatkérő követelésének kielégítésével csökken, nem írható elő a követelés kielégítése esetére az ajánlattevőként szerződő fél számára a biztosíték meghatározott mértékű folyamatos fenntartására vonatkozó kötelezettség. A biztosítéknak a szerződésben foglalt feltételek szerint kell rendelkezésre állnia, nem írható elő azonban, hogy a szerződés teljesítésének elmaradásával kapcsolatos igényekre kikötött biztosíték a szerződés hatálybalépését, a hibás teljesítéssel kapcsolatos igények teljesítésére kikötött biztosíték a szerződés teljesítésének időpontját megelőzően álljon rendelkezésre. Bármely egyéb célból kikötött biztosíték esetében a biztosíték rendelkezésre állása attól az időponttól követelhető meg, amelytől kezdve a biztosítékkal biztosított esemény bekövetkezhet, de legkorábban a szerződéskötés időpontjától.

8.1.3 Nyilatkozat a biztosítékok rendelkezésre bocsátásáról

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy 2021. február 1. napjától a Kbt. módosult 134. § (5) bekezdése értelmében a biztosítékok (tehát nemcsak a teljesítési és a jótállási, hanem az ajánlatkérő által előírt bármely biztosíték) határidőre történő nyújtására vonatkozóan igazolás vagy nyilatkozat a közbeszerzési eljárásban nem kérhető.

8.1.4 A szerződés teljesítésének elmaradásával kapcsolatos biztosítékok

A szerződés teljesítésének elmaradásával kapcsolatos igények biztosítékaként legfeljebb a szerződés szerinti, tartalékkeret és áfa nélkül számított ellenszolgáltatás öt százalékát elérő biztosíték köthető ki.

A teljesítési biztosítékot javasolt úgy előírni, hogy azt ajánlattevő legkésőbb a Kbt. 135. § (1) bekezdése szerinti teljesítési igazolás kiadásának napjáig köteles fenntartani.

Amennyiben a felhívás akként rendelkezik, hogy „a teljesítési biztosíték a szerződéskötéstől a műszaki átadás-átvételig szól, a lejáraton túli 30 napig tartó érvényességgel, lehívhatósággal”, úgy rögzíteni szükséges, hogy amennyiben a biztosított cselekmény bekövetkezik (teljesítés megtörténte), Ajánlatkérő a biztosítékot felszabadítja, tekintettel arra, hogy a biztosítékok túlnyúlása kizárólag az okirati formában nyújtott biztosítékok esetében értelmezhető.

A szerződés teljesítésének elmaradásával kapcsolatos igényekre kikötött biztosíték rendelkezésre bocsátásának a teljesítés időtartamán túlnyúló előírása nem indokolt és álláspontunk szerint nem jogszerű.

8.1.5 A szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos biztosítékok

A szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos igények biztosítékaként legfeljebb a szerződés szerinti, tartalékkeret és áfa nélkül számított ellenszolgáltatás öt százalékát elérő biztosíték köthető ki.

A Kbt. 134. § (4) bekezdése alapján a hibás teljesítéssel kapcsolatos igényekre kikötött biztosíték rendelkezésre bocsátása a szerződés teljesítésének időpontját⁴⁵ megelőzően nem követelhető meg, azaz a biztosíték rendelkezésre állásának kezdetét Ajánlatkérő szabadon határozza meg, azonban nem írható elő, hogy a biztosíték a szerződés teljesítésének időpontját megelőzően álljon rendelkezésre.⁴⁶

A jótállási időszakon „túlnyúló” biztosíték – megfelelő Ajánlatkérői indoklás mellett - csak akkor írható elő, ha a rendelkezésből egyértelműen kiderül, hogy az csak az okirati formában nyújtott (különösen bankgarancia esete) biztosítékra vonatkozik, egyebekben a biztosíték a biztosított cselekmény bekövetkeztekor felszabadításra kerül.

A szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos igények teljesítésére kikötött biztosíték rendelkezésre bocsátásának/fennállásának időtartamát a Kbt., hasonlóan a szerződés teljesítésének elmaradásával kapcsolatos igényekre kikötött biztosítékhoz, nem szabályozza.

Amennyiben az adott közbeszerzési eljárásban a jótállási (a szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos igények teljesítésére kikötött) biztosíték rendelkezésre bocsátását az ajánlatkérő a biztosított időszakon

⁴⁵ A szerződés teljesítésének időpontja a Kbt. 135. § (1) bekezdés szerinti teljesítésigazolás kiadása.

⁴⁶ Kbt. 134. § (4) bekezdés

túlnyúlóan írja elő, úgy a Miniszterelnökség minden esetben kéri, hogy az ajánlatkérő rendelkezzen arról, hogy a biztosíték biztosított időszakon túlnyúlóan előírt rendelkezésre bocsátása kizárólag az okirati formában nyújtott biztosítékra vonatkozik.

Ha a jótállási igények három éves vagy annál hosszabb időtartamon belül érvényesíthetőek, felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét arra, hogy mérlegelje a hosszú ideig fenntartandó biztosíték árfelhajtó hatásából, illetve a biztosíték idejének csökkentéséből eredő kockázatokat, és ennek megfelelően vizsgálja felül a biztosíték időtartamát.

A hibás teljesítéssel kapcsolatos igények teljesítésére kikötött biztosíték vonatkozásában (de a teljesítési biztosíték esetében nem) az Ajánlatkérő a szerződésben lehetővé teheti, hogy a biztosíték vagy annak meghatározott része az ajánlattevőnek a (rész) teljesítésért járó ellenértékből visszatartás útján kerüljön biztosításra, amelyre az óvadék szabályait kell megfelelően alkalmazni.⁴⁷ Fontos azonban megjegyezni, hogy utófinanszírozás esetén a legtöbb támogatási konstrukció a támogatás lehívhatóságát aktív fizetéshez köti, így az ellenérték visszatartása a támogatási szerződés megszegését jelentené. Ezekben az esetekben bár a Kbt. lehetővé teszi, valójában tehát uniós támogatásból megvalósuló közbeszerzések esetén nincs lehetőség e rendelkezések alkalmazására.

8.1.6 Előleg-visszafizetési biztosíték és szállítói előleg-visszafizetési biztosíték

8.1.6.1. Előleg-visszafizetési biztosíték

A Kbt. 135. § (8) bekezdése szerint a felek a Kbt. 135. § (7) bekezdésben foglalt kötelező mértéket meghaladóan és bármely más esetben is kiköthetik előleg nyújtását a szerződésben. A Kbt. 135. § (8) bekezdése nem korlátozza, hogy az Ajánlatkérő egyáltalán ne, vagy a (7) bekezdésben foglaltnál kisebb mértékben kérjen biztosítékot.

8.1.6.2. Szállítói előleg-visszafizetési biztosíték

Szállítói finanszírozás esetén az Ajánlatkérő a közte és a szállító közötti szerződés alapján a szállítói előleg elszámolható összegére jutó támogatásra nyújthat be előlegigénylési kérelmet. Az előleget az Irányító Hatóság közvetlenül a szállító részére folyósítja.

Amennyiben az eljárásban Ajánlatkérő az irányító hatóságtól szállítói előleget igényelt, a szállító választása szerint a hatályos 272/2014. (XI.5.) Korm. rendeletnek megfelelően

a) biztosítékot nyújt a 118/A. § (2) bekezdés szerinti szerződés elszámolható összegének 10%-a és az igényelt szállítói előleg különbözetére jutó támogatás összegének megfelelő mértékben az irányító hatóság javára a Kbt. 134. § (6) bekezdése vagy a 83. § (1) bekezdése szerint, vagy

⁴⁷ Kbt. 134. § (7) bekezdés

b) nem nyújt biztosítékot, ebben az esetben az 1. melléklet 134.4. pontja alkalmazandó⁴⁸.

Kérjük a közbeszerzési dokumentumokban rögzíteni, hogy az előleg-visszafizetési biztosítéknak mely időponttól meddig szükséges rendelkezésre állnia (helyesen: az előlegbekérő dokumentum benyújtásától az előleggel történő elszámolásig).

8.1.6.3. A 322/2015 (X.30.) Korm. rendelet különös szabályai az építési beruházásokra vonatkozóan

30. § (1) bekezdése szerint: az ajánlatkérőként szerződő fél – vagy támogatásból megvalósuló építési beruházás esetén szállítói kifizetés során a kifizetésre köteles szervezet – a Kbt. 135. § (7), illetve (9) bekezdésében foglalt előleget az ajánlattevő kérésére – a (2) bekezdés szerinti kivétellel – legkésőbb az építési munkaterület átadását követő 15 napon belül köteles kifizetni.

30. § (2) bekezdése szerint: ha az ajánlatkérő a Kbt. 135. § (7), illetve (9) bekezdésében foglaltaknál nagyobb összegű előleget biztosít, az előleg kifizetése több részletben is történhet. Ebben az esetben az ajánlatkérő legkésőbb az építési munkaterület átadását követő 15 napon belül kizárólag az előleg első részletét köteles kifizetni.

30. § (3) bekezdése szerint: az (1) bekezdés szerinti előleg alapja a szerződésben foglalt teljes nettó ellenszolgáltatás értéke. A szerződés későbbi módosítása a kötelezően biztosítandó előleg összegét nem érinti.

32. § (5) bekezdése szerint: az előleg és a részszámlák alapján történő kifizetések összértéke nem lehet kevesebb a szerződés általános forgalmi adó nélkül számított értékének 70%-ánál.

9 Jótállás és kötbér

9.1 Jótállás

A jótállás minden esetben hibás teljesítésért való felelősséget, és elsősorban a hiba helyrehozására irányuló kötelezettséget jelenti. Míg a szavatossági igény érvényesíthetősége a hibás teljesítésen alapuló szerződésszegés általános polgári jogi következménye, addig a szolgáltatás nyújtója főszabály szerint nem köteles jótállást vállalni. Jótállást szerződés alapján lehet vállalni, illetve jogszabály alapján állhat fenn.

A jótállás mindig önként vállalt többletkötelezettséget jelent, vagyis tartalmát elsősorban az azt megalapozó szerződés, tehát a közbeszerzési szerződés határozza meg. Fontos tehát, hogy a jótállási igények kapcsán a közbeszerzési szerződés tartalmazzon és megfelelően tartalmazzon rendelkezéseket. A jótállás időtartamát a felhívásban szükséges megadni, annak kezdő időpontját elegendő a szerződéstervezetben rögzíteni, a jótállás tényleges tartalmát, a belőle eredő jogok

⁴⁸ Ez alapján ha a jogosulatlan igénybevétele a szállító szándékos magatartására vezethető vissza, és a szállító nem nyújtott biztosítékot, az irányító hatóság felszólítja a szállítót az előleg visszafizetésére. Ha a szállító a visszafizetési kötelezettségének a visszafizetésre megállapított határidőben nem vagy csak részben tesz eleget, az irányító hatóság a vissza nem fizetett összeg adók módjára történő behajtása céljából megkeresi az állami adóhatóságot. Behajthatatlanság esetén az irányító hatóság kezdeményezi az állami adóhatóságnál a szállító és a szállítóban többségi befolyással rendelkező szervezet adószámának törlesztését.

érvényesítésének módját, és adott esetben a jótállás területi hatályát, ha az releváns. A jótállás mindig a szerződéstől független, ún. jótállási jogviszonyt hoz létre a hibás termék mindenkori tulajdonosa és a jótállás kötelezettje között.

A jótállás mindig a teljesített dologhoz, szolgáltatáshoz tapad, ezért a jótállási jogokat az „eredmény” mindenkori tulajdonosa gyakorolhatja a jótállást vállaló kötelezettel szemben.

A jótállással vélelem keletkezik arra, hogy a teljesítést követően, a jótállási időszakban jelentkező hibának az oka még a teljesítést megelőző időszakra vezethető vissza. A vélelem megdöntése kapcsán a bizonyítási teher mindig a jótállási kötelezeten van, tehát neki kell igazolnia, hogy a hiba oka a teljesítést követően keletkezett.

A jótállás alapján érvényesíthető igények sorrendjére, az áttérés jogára, a jótállási jogoknak a jótállási határidő eltelte után kifogás formájában történő érvényesíthetőségére, az igényérvényesítés terjedelmére, a kijavítás és a kicserélés joghatására stb. a kellékszavatossági jog szabályai nyújtanak megfelelő eligazítást.⁴⁹

Jótállás keretében amennyiben annak jogszabályi feltételei fennállnak elsősorban a kellékszavatossági jogok gyakorolhatók, azaz Ajánlatkérő kijavítást vagy kicserélést kérhet, a kijavítási költség megtérítését követelheti, árleszállítást igényelhet, vagy elállhat a szerződéstől.

Nincs akadálya annak, hogy az Ajánlatkérő a jótállási jogok gyakorlásához közvetlenül kapcsolódó feltételeket részletezze, vagy közvetlenül kapcsolódó szolgáltatások meglétét írja elő a szerződésben, így különösen ügyfélszolgálat vagy szervízhálózat működtetését.

A szavatossági jogok is érvényesíthetőek azon hibás teljesítések esetén, amelyre a jótállás nem terjed ki. Ekkor azonban bizonyítási kötelezettség terheli az arra hivatkozót.

Ha Ajánlatkérő jótállás vállalását írja elő, úgy Ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie arra, hogy az a Ptk. vagy az ágazati jogszabály rendelkezéseinek megfelelő legyen, illetve annak terjedelme ne legyen aránytalanul terhes az ajánlattevőre.

A 12/1988. (XII.27.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-KVM együttes rendelet nem jótállási időről rendelkezik, hanem kötelező alkalmassági időről, mely fogalomhasználat az 1959. évi IV. törvény (a régi Ptk.) rendelkezésein alapul, a régi Ptk.-ban szabályozott szavatossági igényérvényesítési jogvesztő határidővel összefüggésben. A Kbt. 2. § (8) bekezdése a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre háttér jogszabályaként a 2013. évi V. törvényt (az új Ptk.) rendeli alkalmazni a Kbt.-ben foglalt eltérésekkel, az új Ptk. azonban kötelező alkalmassági időre nem utal a jótállási, szavatossági idők tekintetében.

Amennyiben a felhívásban (dokumentációban) az Ajánlatkérő a jótállás, szavatosság meghatározása során hivatkozik a 12/1988. (XII.27.) ÉVM-IpM-KM-MÉM-KVM együttes rendeletre - például azt írja elő, hogy egyes munkarészek tekintetében 36 hónapnál hosszabb jótállási időt kíván előírni, akkor

⁴⁹ Ptk. 6:173. § (2) bekezdés

javasoljuk, hogy ne a 12/1988. (XII.27.) ÉVM-IPM-KM-MÉM-KVM együttes rendeletben előírt jótállási kötelezettségre hivatkozzon, hanem a rendeletben meghatározott egyes munkarészek vonatkozásában előírt kötelező alkalmassági időnek megfelelő időtartamú jótállási kötelezettséget írjon elő. Amennyiben ajánlatkérő eltérő időtartamú jótállást határoz meg egyes munkarészekre, e körülményre legyen figyelemmel a szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos igények teljesítésére kikötött (jótállási) biztosíték érvényességi idejének meghatározásakor. Ez esetben javasoljuk, hogy az érvényességi időtartamot egységesen határozza meg, és ne aránytalanul hosszú időtartamban.

9.2 Kötbér

A kötbér szerződést megerősítő biztosíték, amely abban az esetben érvényesíthető, ha a nyertes ajánlattevő olyan okból, amelyért felelős, megszegi a szerződést. Kötbérral jellemzően a késedelemből, nemteljesítésből, hibás teljesítésből, valamint a kártérítésből eredő igényeket biztosítják. Kikötése nem kötelező, azonban a közpénzek hatékony felhasználása érdekében javasoljuk.

A kötbérek mértékének meghatározása esetében ajánlatkérőnek figyelemmel kell lennie a bírói gyakorlat által elfogadott maximum mértékre (30%), tehát az **érvényesített kötbér összege nem haladhatja meg az ellenszolgáltatás 30%-át.**

A kötbérek minimumát tekintve Ajánlatkérőnek olyan mértéket kell meghatároznia, amely alkalmas a kötbér, mint biztosíték szerepének betöltésére, tehát kellő súlyú joghátrányt jelent. A kötbérek minimumát tekintve Ajánlatkérőnek olyan mértéket kell meghatároznia, amely alkalmas a kötbér, mint biztosíték szerepének betöltésére, tehát kellő súlyú joghátrányt jelent. A minimum érték megfelelőségénél tehát nem csupán a kötbér %-os, vagy összegszerű mértéke, hanem az az időtartam is releváns, amely alatt a kötbér a maximumát eléri.

Az aránytalanul alacsony mértékű kötbérek ugyanis nem rendelkeznek a szerződésszegés elkerülése érdekében kellő visszatartó erővel, így azok a teljesítést veszélyeztethetik, amely a hatékony és felelős gazdálkodás elvébe ütközik.

A kötbér maximum időtartamának vizsgálatakor figyelemmel kell lenni a teljesítés időtartamára is. Nem elfogadható az az eset, amely során a 2 hónapos teljesítési határidőt Ajánlatkérő 2 hónap alatt elérő 30%-os kötbérmaximummal biztosítja. Ezáltal ugyanis ajánlattevők belekalkulálva ajánlati árukba a kötbér mértékét már nem 2, hanem 4 hónap alatt „jogosultak” a teljesítésre. Építési beruházásnál pedig épp az ellenkező gyakorlatot kell elkerülni, vagyis azt az esetet, amely során minimális időszak alatt eléri a kötbér a maximumát (például 5 nap késedelem alatt 30%-ot).

9.2.1 Hibás teljesítési kötbér

A hibás teljesítési kötbér vonatkozásában, annak alkalmazhatóságával kapcsolatban a hatályos Ptk. vonatkozó rendelkezéseire – a Ptk. 6:187. § (2) bekezdésében rögzített jogszabályi rendelkezésre - tekintettel az alábbiakra hívjuk fel az Ajánlatkérők figyelmét.

A hibás teljesítés esetére kikötött kötbér érvényesítése a szavatossági igények teljesítését kizárja. Azonban a hibás teljesítés esetére a kijavítás idejére érvényesíteni kívánt kötbér, mint a késedelmi kötbér egy speciális fajtája előírható.

A Ptk. 6:186. § (1) bekezdésének alkalmazása⁵⁰

Az egyes kötbérek tekintetében szükséges hivatkozni a felhívásban a Ptk. 6:186. § (1) bekezdésére, mely szerint a kötelezett pénz fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, megszegi a szerződést.

A kötbér vetítési alapja, a kötbér mérték, illetve a kötbérmaximum rögzítése

A kötbérek tekintetében minden esetben szükséges megadni/rögzíteni a kötbérek vetítési alapját, a kötbér egységét/a kötbér mértékét, illetve a kötbér maximumát is, ahol ez releváns (ld. meghiúsulási kötbérnél csak egy érték van, egységekről nem beszélhetünk).

Törekedni kell a szóhasználat egységességére (nap alatt naptári napot, vagy munkanapot kell-e érteni, a szerződéses ár, ugyanaz-e, mint a nettó ajánlati ár, stb.). Ezért kérjük a különböző kifejezések egységesítését.

A kötbér maximum eléréséhez fűzött jogkövetkezmény rögzítése

A kötbér maximum eléréséhez fűzött jogkövetkezményt (elállás, felmondást, stb.) minden esetben rögzíteni szükséges a szerződéstervezetben

A kötbérek meghatározása keretszerződés megkötésére irányuló közbeszerzési eljárások esetében az egyedi megrendelések, illetve a keretszerződés egészének teljesítése tekintetében:

Keretszerződés megkötésére irányuló közbeszerzési eljárások esetében javasolt a szerződést megerősítő biztosítékok tekintetében különbséget tenni az egyedi megrendelések teljesítése és a keretszerződés egészének teljesítése vonatkozásában. Például: a teljes szerződés és az egyedi megrendelés meghiúsulásának szabályozása a szerződés teljesítésének elmaradása esetére kikötött – meghiúsulási – kötbér vonatkozásában.

A Kbt. 134. §-a szerinti biztosíték(ok) és kötbér(ek) egyidejű előírása:

Kérdésként merülhet fel, hogy támogatható-e/jogszerű-e az ugyanarra az eseményre kikötött biztosíték és kötbér egyidejű előírása (például meghiúsulási kötbér és a szerződés teljesítésének

⁵⁰ Ptk. 6:186. § [Kötbér]

(1) A kötelezett pénz fizetésére kötelezheti magát arra az esetre, ha olyan okból, amelyért felelős, megszegi a szerződést. Mentessül a kötbérfizetési kötelezettség alól, ha szerződésszegését kimentti.

elmaradásával kapcsolatos igényekre kikötött biztosíték, vagy hibás teljesítési kötbér és a szerződés hibás teljesítésével kapcsolatos igények teljesítésére kikötött biztosíték egyidejű előírása)?

A Kbt. nem tartalmaz kifejezetten erre vonatkozó rendelkezést.

A Kbt. 134. §-a szerinti, az adott közbeszerzési eljárásban előírt biztosíték(ok) terhére, mint a követelés érvényesítésének egyik azonnal érvényesíthető lehetőségére, adott esetben az előírt kötbér(ek) is lehívható(k). A Kbt. 134. §-a szerinti biztosíték tehát az igényérvényesítés eszköze adott esetben a kárátalányt jelentő kötbérre vonatkozóan.

10 A finanszírozási, fizetési feltételek megfelelése

10.1 Általános elvárások

A Kbt. 50. § (2) bekezdés i) pontja szerint a közbeszerzési eljárást megindító felhívásnak tartalmaznia kell az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételeit vagy a vonatkozó jogszabályokra hivatkozást. A fenti szabály a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás második részében megküldött ajánlattételi felhívásra is irányadó.

A fenti szabályból fakadóan a finanszírozási feltételek tekintetében a Kbt. értelmében elegendő, ha e feltételek vonatkozásában a felhívás csak jogszabályhelyekre való utalást tartalmazza, de fontos, hogy a feltételek így is világosak, egyértelműek legyenek.

A Kbt. vonatkozó szabályai – a Kbt. 135. § releváns bekezdései – mellett a felhívásnak utalnia kell arra, hogy ajánlatkérő a szerződés szerinti kifizetéseket a Ptk. 6:130. § alapján teljesíti, építési beruházás esetén pedig 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet vonatkozó rendelkezéseire is.

A Kbt. 135. § (3) bekezdése csak építési beruházás és szolgáltatás megrendelése esetében alkalmazandó.

A Kbt. 135. § (4) bekezdésére való hivatkozás csak támogatásból megvalósuló közbeszerzési eljárások esetén irányadó.

Az eljárást megindító felhívásnak tartalmaznia kell az ajánlattétel, a szerződés és a kifizetés pénznemét.

A közbeszerzési dokumentumoknak – elsődlegesen a szerződéstervezetnek – továbbá tartalmaznia kell a Ptk. 6:48. §-ára (késedelmi kamat) történő hivatkozást is.⁵¹

⁵¹ Ptk. 6:48. § [Késedelmi kamat]

(1) Pénztartozás esetén a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal - idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetén az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamattal, ennek hiányában a pénzüpiaci kamattal - megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni, akkor is, ha a pénztartozás egyébként kamatmentes volt.

(2) Ha a jogosultnak a késedelembe esés időpontjáig kamat jár, a kötelezett a késedelembe esés időpontjától e kamaton felül a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat - idegen pénznemben meghatározott pénztartozás esetén az adott pénznemre a kibocsátó jegybank által meghatározott alapkamat, ennek hiányában a pénzüpiaci kamat - egyharmadával megegyező késedelmi kamatot, de összesen legalább az (1) bekezdésben meghatározott kamatot köteles fizetni.

(3) A kamat számításakor a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat irányadó az adott naptári félév teljes idejére.

(4) A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimentti.

10.2 Részszámlázás

Ha Ajánlatkérő részszámlázás lehetőségét biztosítja, egyértelműen ki kell derülnie, hogy ajánlattevő milyen ütemezésben, hány részszámla benyújtására jogosult.

Részszámlázás kötelező⁵²: építési beruházás esetén, ha a teljesítési időszak a hat hónapot, az ellenszolgáltatás a nettó 50 millió forintot meghaladja

- a nettó egy milliárd forint alatti szerződéses értéknél legalább négy
- a nettó egy milliárd forintot meghaladó szerződéses értéknél legalább hat részszámla (ideértve a végszámlát is) benyújtásának lehetőségét biztosítani kell
 - az első részszámla kibocsátásának lehetőségét legkésőbb a 25%-ot elérő megvalósult teljesítés esetén kell biztosítani,
 - előleg és a részszámlák alapján történő kifizetések összértéke nem lehet kevesebb a szerződés általános forgalmi adó nélkül számított értékének 70%-ánál,
 - a részszámla összegét az ajánlatkérő által teljesítésigazolással elismert szerződés szerinti teljesítés mértékének megfelelően kell meghatározni, úgy, hogy a részszámla szerinti nettó ellenszolgáltatás a szerződés megvalósult értékét nem haladhatja meg.

A felhívásban vagy a szerződéstervezetben tehát pontosan rögzíteni kell, hogy a részszámlák mely időszakonként, vagy pontosan mely kivitelezési szakaszhoz kötve nyújthatók be. Minden esetben vizsgálni szükséges, hogy a fentiek alkalmazandóak-e, és erre, illetve a fenti szabályokkal ellentétes kikötésekre, figyelmeztetni kell Ajánlattevőt.

10.3 A kifizetések szabályai

10.3.1 Általános szabályok

A felhívásnak utalnia kell arra, hogy Ajánlatkérő a szerződés szerinti kifizetéseket a Ptk. 6:130. § alapján teljesíti.

A Ptk. 6:130. § (1) bekezdése alapján Ajánlatkérőnek a kifizetést a fizetési felszólítás vagy számla kézhezvételétől számított 30 napon belül kell teljesítenie.

Amennyiben Ajánlatkérő a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 9/A. §-a alapján finanszírozott egészségügyi szolgáltató és a 30. § (2) bekezdése szerinti szerződéssel rendelkező szolgáltató, úgy a Ptk. rendelkezéseitől eltérően 60 napos fizetési határidőre jogosult pénztartozás vonatkozásában, mely nem minősül a Ptk. 6:130. § (3) bekezdés szerinti halasztott fizetésnek. Ebben az esetben a Ptk. 6:130. § (1)-(2) bekezdésére kell a felhívásban hivatkozni.

⁵² 322/2015 (X.30.) Korm. rendelet, 32.§

10.3.2 Előlegek

Előleg, illetve szállítói előleg az alábbi jogszabályhelyek alapján biztosítható/biztosítandó a közbeszerzési eljárásokban.

10.3.2.1. Építési beruházás esetén kikötött előleg

A Kbt. 135. § (7) bekezdése szerint, ha a közbeszerzés tárgya építési beruházás és a szerződés teljesítésének időtartama a két hónapot meghaladja, az Ajánlatkérő köteles a szerződésben foglalt – tartalékkeret és általános forgalmi adó nélkül számított – **teljes ellenszolgáltatás 5%-ának megfelelő összeg, de legfeljebb kettőszázötvenmillió forint előleg** igénybevételének lehetőségét biztosítani. Az előleg fizetését e kötelezően biztosítandó mértékben az ajánlatkérő nem teheti függővé a szerződő fél részéről biztosíték nyújtásától.

Építési beruházás esetén kikötött előleg esetén az Ajánlatkérőként szerződő fél – vagy a kifizetésre köteles szervezet – az előleget az ajánlattevő kérésére legkésőbb az építési munkaterület átadását követő 15 napon belül köteles kifizetni. Ha Ajánlatkérő a törvényben előírtnál magasabb összegű előleget biztosít, az előleg kifizetése több részletben is történhet, és legkésőbb az építési munkaterület átadását követő 15 napon belül az Ajánlatkérő kizárólag az előleg első részletét köteles kifizetni. E szabályokra – illetve az előleg kapcsán esetlegesen figyelembeveendő további jogszabályi előírásokra – a felhívásnak legalább a jogszabályhelyre való utalással, de egyértelműen utalnia kell.

10.3.2.2. Önként biztosított előleg

Ajánlatkérő maga is dönthet úgy, hogy előleget biztosít ajánlattevők részére, pl. árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés esetén, vagy ha az építési beruházás időtartama nem haladja meg a 2 hónapot.

Feltételei:

- szabadon választható, az Ajánlatkérő döntésétől függ, az Ajánlatkérő meghatározhat a törvényi minimumnál a szerződő partner számára kedvezőbb rendelkezéseket,
- bármely közbeszerzési tárgy esetében előírható,
- a biztosíték kikötése ebben az esetben sem követelmény,
- amennyiben biztosíték kerül előírásra, úgy Ajánlatkérőnek e tekintetben vagy a Kbt. 134. § (6) bekezdés a) pontjára, vagy a b) pontjára kell hivatkoznia a közbeszerzési dokumentumokban; az utóbbi esetben ajánlatkérőnek meg kell jelölnie az a) pontban meghatározott biztosítéki formákon túli biztosítási formákat is;
- fontos, hogy önkéntes előleg biztosításánál a Kbt. 135. § (8) bekezdésre történjen a hivatkozás,
- az előleg mértéke, kifizetésének feltételei nem lehetnek ellentétesek a közpénzek hatékony és felelős gazdálkodásának követelményével.

Ha az előleg mértéke a 10%-ot meghaladja, javasolt, hogy Ajánlatkérő azzal kapcsolatban előleg-visszafizetési biztosítékot is írjon elő.

10.3.2.3. Szállítói előleg

A Kbt. 135. § (9) bekezdése szerint a Kbt. 135. § (7) bekezdéstől eltérően támogatásból megvalósuló közbeszerzés esetén szállítói kifizetés során az Ajánlatkérő köteles a szerződés – tartalékkeret és általános forgalmi adó nélkül számított – elszámolható összege 30%-ának megfelelő mértékű előleg igénybevételének lehetőségét biztosítani. Ebben az esetben az ajánlatkérő által kikötött biztosíték mértéke nem haladhatja meg a szerződés – tartalékkeret és általános forgalmi adó nélkül számított – elszámolható összegének 10%-a és az igényelt szállítói előleg különbözetének mértékét.

A szállítói előleg mértéke: a szerződés elszámolható összege 30%-ának megfelelő mértékű pénzösszeg (amelytől a kedvezőbb mértéket az Ajánlatkérő természetesen biztosíthat). Az előleget biztosítani kötelező, a nyertes ajánlattevő oldaláról azonban csak lehetőség, amellyel élhet.

A 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 118/A. § (1) bekezdése értelmében szállítói finanszírozás esetén Ajánlatkérő a közte és a szállító közötti szerződés alapján a szállítói előleg elszámolható összegére jutó támogatásra nyújthat be előlegigénylési kérelmet, mely előleget az irányító hatóság közvetlenül a szállító részére folyósítja, nem pedig Ajánlatkérő részére.

Ami a szállítói előleg mértékét illeti, Ajánlatkérő és a szállító közötti szerződésben foglalt - tartalékkeret nélküli – összeg vonatkozásában igényelhető.

A szállító választhat, hogy vagy

a) biztosítékot nyújt a szállítói előleg szerinti szerződés elszámolható összegének 10%-a és az igényelt szállítói előleg különbözetére jutó támogatás összegének megfelelő mértékben (ebben az esetben a Kbt. 134. § (6) bekezdése vagy a 83. § (1) bekezdése irányadó, felhívjuk a figyelmet, hogy ez az eset Magyarországon adószámmal nem rendelkező szállító esetében nem alkalmazható), vagy

b) nem nyújt biztosítékot, ebben az esetben 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 1. melléklet 134.4. pontja alkalmazandó (Ha a jogosulatlan igénybevétel a szállító szándékos magatartására vezethető vissza, és a szállító nem nyújtott biztosítékot, az irányító hatóság felszólítja a szállítót az előleg visszafizetésére).

Ami a szállítói előleggel kapcsolatos elszámolási szabályokat illeti, Ajánlatkérőnek a szállító által - a szállítói előleg folyósítását követően - kiállított előlegszámlát a beérkezést követő öt napon belül záradékolnia kell, majd ezt követően benyújtani az irányító hatóság részére. Az elszámolás a részszámlában, illetve a végszámlában történik. Speciális szabály, hogy a szállítói előleg 50%-ával legkésőbb a szállítói szerződés szerinti ellenszolgáltatás elszámolható összege 50%-át meghaladó teljesítése esetén kötelező haladéktalanul elszámolni.

Fontos kiemelni, hogy a szállítói előleg meghatározott esetekben visszakövetelhető, abban az esetben, ha a kifizetés igénylés vagy annak körülményei a támogatás nem rendeltetésszerű felhasználását bizonyítják, vagy Ajánlatkérő nem nyújt be időközi kifizetésre igénylést a szállítói előleg - vagy több részletben történő előlegfolyósítás esetén annak első részlete - kifizetésétől számított 12 hónapon belül.

11 A kizáró okok megfelelése

Kizáró ok alatt olyan körülményt értünk, amely fennállása esetén az érintett szereplő kizárandó a közbeszerzési eljárásból. A Kbt. a közbeszerzési eljárásban ajánlatot tenni kívánó gazdasági szereplőkkel szemben egyes kizáró okok alkalmazását kötelezővé teszi, további kizáró okok előírását pedig lehetőségként biztosítja az Ajánlatkérő részére. A kötelező kizáró okoknak a felhívásban minden esetben szerepelnie kell, a választható kizáró okoknak pedig akkor, ha azokat, vagy azok bármelyikét az Ajánlatkérő előírta. Ajánlatkérő az előírt kizáró okokkal kapcsolatban azok igazolási módját is meg kell, hogy jelölje.

Ajánlatkérőnek az eljárása során kötelezően alkalmaznia kell kizáró okokat és rezsimenként változik, melyek ezek a kötelező kizáró okok, illetve szintén rezsimenként változik az igazolási mód. A kizáró okokat a Kbt. 62-63. § -i tartalmazzák.

A kizáró okokra vonatkozó részletes szabályozás a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben található.

11.1 Uniós eljárásrendben a felhívásban a kizáró okokkal kapcsolatban rögzítendő előírások

11.1.1 Kizáró okok köre, érintett alanyi kör

- **Kötelezően előírandó:** Kbt. 62. § (1)-(2) bekezdés, a Kbt. 62. § (6) bekezdés alapján.

Opcionális kizáró okok köre: Ajánlatkérő választása szerint alkalmazhat további kizáró okokat Kbt. 63. § (1) bekezdésében szereplők közül (akár a teljes bekezdést is rögzítheti alkalmazandó kizáró okként), amelyek előírására vonatkozó információt szintén a felhívásban kell feltüntetni.

Érintett alanyi kör: ajánlattevő/részvételre jelentkező, alvállalkozó és kapacitást nyújtó szervezetek tekintetében kell előírni a kizáró okokat.

Fentiek alapján az előírás az alábbiak szerint szerepeltethető az eljárást megindító felhívásban: Az eljárásban nem lehet ajánlattevő/részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki a Kbt. 62. § (1) és (2) bekezdéseiben meghatározott kizáró okok hatálya alatt áll.

Ajánlatkérő a Kbt. 62-63. §-ában foglalt kizáró okokon túl további kizáró okokat nem írhat elő.

- **Igazolási mód:**

A Kbt. ajánlatok / jelentkezések bírálatára vonatkozó szabályai alapján a kizáró okokkal kapcsolatban benyújtandó iratok köre kettévál az ajánlatban/jelentkezésben benyújtandó, valamint ajánlatkérő Kbt. 69. § (4) bekezdés szerinti felhívására benyújtandó iratok körére – az igazolási módot ennek megfelelően kell meghatározni.

Ajánlattevőnek/részvételre jelentkezőnek az ajánlatához/jelentkezéséhez csatolnia kell a 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése szerinti, kitöltött egységes európai közbeszerzési dokumentumot (továbbiakban: EEKD). Az ajánlattevő/részvételre jelentkező az alkalmasság

igazolásában részt vevő alvállalkozó vagy más szervezet vonatkozásában csak az EEKD-t köteles benyújtani EKR űrlapként a kizáró okok hiányának igazolása érdekében. Azon alvállalkozók tekintetében, amelyek nem vesznek részt alkalmasság igazolásában, az ajánlattevőnek/részvételre jelentkezőnek a Kbt. 67. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatot kell benyújtania EKR űrlapként. Folyamatban lévő változásbejegyzési eljárás esetén ajánlattevőnek/részvételre jelentkezőnek az ajánlatához/jelentkezéséhez csatolnia kell a cégbírósághoz benyújtott változásbejegyzési kérelmet és annak érkezéséről a cégbíróság által megküldött igazolást is. (321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 13. §). A változásbejegyzési eljárásról szóló nyilatkozatot, nemleges tartalommal is be kell nyújtani EKR űrlapként.

A kötelezően alkalmazandó kizáró okok tekintetében ajánlatkérő Kbt. 69. § (4) bekezdés szerinti felhívására ajánlattevő/részvételre jelentkező köteles a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 8. §, 10. §, 12. §, 14-16. § szerint igazolni a kizáró okok fenn nem állását. Az opcionális, Kbt. 63. § (1) bekezdése szerinti kizáró okok tekintetében a kizáró okok fennállásával kapcsolatban az ajánlattevő/részvételre jelentkező köteles – a fentiekén kívül - a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 9. §, 11. § szerint igazolni a kizáró okok fenn nem állását. Mellőzendő a felhívás III.1.1) pontjából azon előírás, mely szerint a kizáró okokra vonatkozó nyilatkozat nem lehet korábbi keltezésű a felhívás feladásának időpontjánál, tekintettel arra, hogy a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. § (7) bekezdése értelmében a közbeszerzés megkezdését megelőzően kiállított dokumentumok is benyújthatók.

A kizáró okok fenn nem állása igazolásának körében nem kérhető a gazdasági szereplőtől olyan igazolás benyújtása, amelyet ugyanazon ajánlatkérő részére a gazdasági szereplő korábbi közbeszerzési eljárásban az EKR-ben elektronikus úton már benyújtott. Ebben az esetben a gazdasági szereplő nyilatkozik arról, hogy mely korábbi eljárásban benyújtott igazolást kéri figyelembe venni a bíráló során. Az Ajánlatkérő attól függetlenül vizsgálja meg, hogy a korábban benyújtott igazolás megfelel-e az adott közbeszerzési eljárásban benyújtandó igazolásra irányadó tartalmi követelményeknek, hogy a korábbi igazolás adott esetben megjelöli, hogy azt mely közbeszerzési eljárásban való felhasználás céljára állították ki.

Közös ajánlattétel/ részvételi jelentkezés esetén a közös ajánlattevők/részvételre jelentkezők mindegyikének külön nyilatkozatot kell benyújtania, akként, hogy az EKR-ben elektronikus űrlap benyújtásával teendő nyilatkozatokat a közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők, valamint az alkalmasság igazolásában részt vevő más szervezetek képviselőjében az ajánlatot vagy részvételi jelentkezést benyújtó gazdasági szereplő teszi meg helyettük és nevükben.

Ajánlatkérő a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése alapján „ (...) köteles a közbeszerzési dokumentumokkal együtt elektronikus formában rendelkezésre bocsátani az adott eljáráshoz tartozó egységes európai közbeszerzési dokumentum mintáját, amely tartalmazza

a) az egységes európai közbeszerzési dokumentum formanyomtatványa (a továbbiakban: formanyomtatvány) I. részében megkövetelt, az eljárás azonosítását szolgáló adatokat, illetve hirdetmény közzététele esetén az Európai Unió Hivatalos Lapjában megjelenő hirdetmény azonosító számát,

b) az eljárás során alkalmazandó kizáró okokat,

c) az eljárás során megkövetelt alkalmassági követelményeket, kivéve, ha az ajánlatkérő az (5) bekezdés alapján elfogadja a gazdasági szereplők egyszerű nyilatkozatát.”

A 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 6. § (1) bekezdése alapján, „Ha az ajánlatkérő a Kbt. 69. § (11) bekezdésében foglaltaknak megfelelően közvetlenül hozzáfér a kizáró okok hiányát, valamint az alkalmassági feltételeket igazoló adatbázisokhoz, a gazdasági szereplőknek ezen adatbázisok elérhetőségére vonatkozó információkat (URL, kibocsátó, adott esetben kód) is fel kell tüntetniük a formanyomtatvány megfelelő részeiben - azon adatbázisok elérhetőségének kivételével, amelyek ellenőrzését a kizáró okok igazolása körében az ajánlatkérő számára e rendelet előírja.

A gazdasági szereplőknek a formanyomtatványban fel kell tüntetniük azt is, hogy a III. és IV. Fejezet szerinti igazolások kiállítására mely szerv jogosult - azon adatbázisokat üzemeltető szervek kivételével, amely adatbázisok ellenőrzését a kizáró okok igazolása körében az ajánlatkérő számára e rendelet előírja.” Az elérhetőségre vonatkozó információkat a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben nevesített adatbázisok vonatkozásában tehát nem kell feltüntetni, ilyen esetben az EEKD-ban az erre szolgáló mezőket üresen lehet hagyni.

11.2 Nemzeti eljárásrendben a felhívásban a kizáró okokkal kapcsolatban rögzítendő előírások

11.2.1 Kizáró okok köre, érintett alanyi kör

Kötelezően előírandó: Kbt. 62. § (1) bekezdés h)–k) és m) pontjai, a Kbt. 114. § (1) bekezdés alapján

Opcionális kizáró okok köre: Ajánlatkérő választása szerint alkalmazhat további kizáró okokat Kbt. 62. § (1) bekezdés a)–f), l) n) pontjai és a 63. § (1) bekezdésében szereplők közül (akár valamennyi opcionális kizáró okot is rögzítheti alkalmazandó kizáró okként), amelyek előírására vonatkozó információt szintén a felhívásban kell feltüntetni.

Érintett alanyi kör: ajánlattevő/részvételre jelentkező, alvállalkozó és kapacitást nyújtó szervezetek tekintetében kell előírni a kizáró okokat.

Fentiek alapján az előírás az alábbiak szerint szerepeltethető az eljárást megindító felhívásban: Az eljárásban nem lehet ajánlattevő/részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki a Kbt. 62. § (1) bekezdés h)–k) és m) pontja szerinti kizáró okok hatálya alatt áll.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése értelmében a Korm. rendelet III. és IV. Fejezetében feltüntetett igazolások nem kérhetők, ha az Ajánlatkérő a Kbt. 69. § (11) bekezdésében foglaltaknak megfelelően közvetlenül hozzáfér az érintett Fejezetekben nem említett, a kizáró okok hiányát vagy a gazdasági szereplő alkalmasságát igazoló adatbázisokhoz, és a gazdasági szereplő ezek elérhetőségére vonatkozó információkat (URL, kibocsátó, adott esetben kód) a kizáró okok hiányáról szóló nyilatkozatában megjelölte. Az elérhetőségre vonatkozó információkat a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben nevesített adatbázisok vonatkozásában nem kell feltüntetni a nyilatkozatban.

- **Igazolási mód:**

Az ajánlattevőnek/részvételre jelentkezőnek a Kbt. 114. § (2) bekezdése alapján az 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet. 17. § (1) bekezdése szerinti egyszerű nyilatkozatot kell benyújtania arról, hogy nem tartozik a felhívásban előírt kizáró okok hatálya alá.

A Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont kb) pontját az alábbiak szerint kell igazolni. Az ajánlattevőnek nyilatkozatot kell benyújtani, mely nyilatkozatban fel kell tüntetni a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény 3. § 38. pont a)-b) vagy d) alpontja szerint definiált valamennyi tényleges tulajdonosa nevének és lakóhelyének bemutatását; ha a gazdasági szereplőnek nincs a pénzmosásról szóló törvény 3. § 38. pont a)-b) vagy d) alpontja szerinti tényleges tulajdonosa, úgy erre vonatkozó nyilatkozatot szükséges csatolni.

A 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 17. § (2) bekezdése értelmében az alvállalkozók és adott esetben az alkalmasság igazolásában résztvevő más szervezet vonatkozásában az ajánlattevőnek nyilatkozatot kell benyújtania arról, hogy az érintett gazdasági szereplők vonatkozásában nem állnak fenn a felhívásban rögzített kizáró okok.

Közös ajánlattétel/jelentkezés esetén a közös ajánlattevők/részvételre jelentkezők mindegyikének külön nyilatkozatokat kell benyújtania, akként, hogy az EKR-ben elektronikus űrlap benyújtásával teendő nyilatkozatokat a közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők, valamint az alkalmasság igazolásában részt vevő más szervezetek képviselőjében az ajánlatot vagy részvételi jelentkezést benyújtó gazdasági szereplő teszi meg.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdését a közvetlenül hozzáférhető adatbázisok kapcsán itt is alkalmazni kell.

11.3 Speciális esetek:

A Kbt. 100. § (5) bekezdése szerint „Amennyiben az ajánlatkérő az eljárásban kizárólag egy ajánlattevőt hív fel ajánlattételre, a 69. §-tól eltérően az egységes európai közbeszerzési dokumentum alkalmazása helyett az ajánlatkérő rendelkezhet úgy, hogy már az ajánlat benyújtásakor be kell nyújtani a kizáró okok hiányára és – amennyiben ajánlatkérő előírta – az alkalmassági követelmények teljesítésére vonatkozó igazolásokat. Egy ajánlattevő ajánlattételre történő felhívása esetén a 76. § (5) bekezdése nem alkalmazandó.” Ilyen esetben tehát a Kbt. eltekint a kétszintű bírálatról.

A Kbt. 114/A. § (1) bekezdése értelmében nemzeti eljárásrendben az ajánlatkérő – kivéve a 3. melléklet szerinti szolgáltatás esetében, ha annak becsült értéke az uniós értékhatárt eléri vagy meghaladja – az eljárást megindító felhívásban előírhatja, hogy a 114/A. § szerinti bírálat keretében a kizáró okok, az alkalmassági követelmények, valamint a Kbt. 82. § (5) bekezdése szerinti objektív kritériumok tekintetében a közbeszerzési dokumentumokban meghatározott igazolásokat a gazdasági szereplők a részvételi jelentkezésükben vagy az ajánlatukban nyújtsák be.

A Kbt. 102. § (3) bekezdés b) pontja alapján rendkívüli sürgősségre tekintettel lefolytatott eljárásban „az ajánlatkérő elfogadhatja az ajánlattevő (adott esetben az egységes európai közbeszerzési

dokumentumba foglalt) nyilatkozatát – a rendelkezésre álló elektronikus nyilvántartások ajánlatkérő általi ellenőrzése mellett – a kizáró okok fenn nem állásának végleges igazolásaként”.

Keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás második részében, írásbeli konzultáció (Kbt. 105. § (1) bekezdés b)-c) pontja) és versenyújranítás esetén (Kbt. 105. § (2) bekezdés b)-c) pontja) az ellenőrzési gyakorlat, illetve utóbbi versenyújranítás esetén a Kbt. 105. § (3) bekezdés k) pontja alapján ajánlatkérőnek rögzítenie kell, hogy ajánlattevő(k) köteles benyújtani arra vonatkozó nyilatkozatot, hogy az ajánlattevővel és alvállalkozóival és kapacitást nyújtóival szemben a keretmegállapodást eredményező eljárást megindító felhívásban rögzített kizáró okok továbbra sem állnak fenn.

Az ajánlattevők/jelentkezők kizárására nem csak kizáró ok, hanem ún. nemzeti elbánás alapján is sor kerülhet. A Kbt. 2. § (5) bekezdése alapján „Az Európai Unióban letelepedett gazdasági szereplők és a közösségi származású áruk számára a közbeszerzési eljárásban nemzeti elbánást kell nyújtani. Az Európai Unió kívül letelepedett gazdasági szereplők és a nem közösségi származású áruk számára a közbeszerzési eljárásban nemzeti elbánást Magyarországnak és az Európai Uniónak a közbeszerzések terén fennálló nemzetközi kötelezettségeivel összhangban kell nyújtani.” A Kbt. 74. § (2) bekezdés alapján. „Az ajánlatkérő kizárhatja az eljárásból a) azt az ajánlattevőt vagy részvételre jelentkezőt, aki számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani [2. § (5) bekezdés], b) azt az ajánlattevőt, aki ajánlatában olyan származású árut ajánl, amely számára nem kell nemzeti elbánást nyújtani [2. § (5) bekezdés].” „Azaz nem kell nemzeti elbánást biztosítani azon ajánlattevők és áruk részére, amelyek nem az Európai Unió tagjai és nem terjed ki rájuk valamely nemzetközi szerződés például Kormányzati Beszerzési Megállapodás [Agreement on Government Procurement (a továbbiakban: GPA)].”⁵³ Ajánlatkérő diszkrecionális döntésén múlik, alkalmazza-e ezen érvénytelenségi okot (Kbt. 73. § (1) bekezdés b) pontja a Kbt. 74. § (2) bekezdése alapján).

12 Az alkalmassági követelmények megfelelése

12.1 Általános szabályok

Az Ajánlatkérő alkalmassági követelményeket határozhat meg az ajánlattételhez megkövetelt

- a) gazdasági és pénzügyi helyzetre;
- b) műszaki és szakmai alkalmasságra;
- c) ha a szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezésre vonatkozó feltételek előírásával.

A Kbt. kizárólag műszaki-szakmai alkalmassági követelmény körében rögzíti főszabályként annak előírására vonatkozó kötelezettséget, tehát a többi lehetséges alkalmassági követelménynél (a Kbt. 65. § (1) bekezdés a), illetve c) pontja szerinti esetben) nincs hasonló kötelezettsége Ajánlatkérőnek – indoklás vagy külön jogszabályi felhatalmazás hiányában is eltekinthet azok alkalmazásától.

⁵³ Kommentár a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvényhez

Tekintettel azonban a kérdéskör fentebb említett **alapelvi** vonatkozására, mindenképpen javasolt, hogy Ajánlatkérők az eljárás előkészítése során gondosan felmérjék, mit várnak el, illetve milyen kötelezettségeknek kell megfelelniük a gazdasági szereplőknek a szerződés teljesítése során és a szerződés teljesítésével kapcsolatban **elengedhetetlen feltételeket** tükröző alkalmassági minimumkövetelményeket alkalmazzák az eljárást megindító dokumentumok elkészítése során.

Különösen fontos a diszkrimináció-mentesség, az egyenlő bánásmód, az arányosság és a verseny tisztaságára vonatkozó alapelvek betartása. Az alkalmassági feltételeket tehát úgy kell meghatározni, hogy azok a szerződés tárgyára vonatkozzanak, összhangban legyenek az ajánlatkérő igényeivel és semmiképpen sem szűkítsék indokolatlan mértékben a versenyt. Emlékeztetjük az Ajánlatkérőket, hogy az alkalmassági követelmények a szerződés teljesítésére vonatkozó minimális képességeket jelentik, azaz olyan feltételeket, amelyek hiányában egy gazdasági szereplőnek a szerződés teljesítésére vonatkozó képessége jogosan kétségbe vonható.

Ajánlatkérő – bírálati kötelezettségére figyelemmel – nem tekinthet el a közbeszerzési dokumentumokban rögzített alkalmassági követelmények érvényesítésétől, viszont ezeket az előírásokat nem is értelmezheti kiterjesztően.

Ajánlatkérő csak az eljárást megindító felhívásban megindokolt kivételes esetben tekinthet el attól, hogy a műszaki és szakmai alkalmasságra vonatkozó alkalmassági feltételt előírjon, és csak akkor, ha a beszerzés egyedi jellemzői alapján a teljesítés megfelelősége szempontjából ilyen alkalmassági feltétel előírása nem szükséges. Nem szükséges külön indokolás, ha a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapja szerint csak meghatározott gazdasági szereplő hívható fel ajánlattételre. Nem szükséges továbbá indokolás nemzeti eljárásrendben a Kbt. 2021. február 1. napjától hatályos 114. § (1) bekezdése értelmében, miszerint az ajánlatkérő az eljárásban nem köteles alkalmassági követelményt előírni.

Ajánlatkérőnek pontosan meg kell jelölnie, hogy mely körülmények megléte, illetve hiánya vagy azok milyen mértékű fogyatékosága zárja ki, hogy alkalmas legyen a szerződés teljesítésére.⁵⁴

Az alkalmassági követelmények előírásának további fontos szempontjai, hogy azok a jogszabályoknak megfeleljenek, ne szűkítsék, torzítsák a versenyt, valamint, hogy az alkalmassági követelmény és az igazolási mód összhangban legyen a felhívás egyéb pontjaival (különösen a beszerzés tárgyával és mennyiségével).

Az alkalmassági követelmények meghatározását az esélyegyenlőségre, az egyenlő elbánásra és a verseny tisztaságára vonatkozó alapelvek figyelembevételével mellett a közbeszerzés tárgyára kell korlátoznia, és azokat - a közbeszerzés becsült értékére is tekintettel - legfeljebb a szerződés

⁵⁴ Kbt. 65. § (2) bekezdés

teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírni.⁵⁵ Az alkalmassági követelményeket az eljárást megindító felhívásban pontosan meg kell jelölni. Az alkalmassági követelményeknek való megfelelés igazolására benyújtandó dokumentumokat pedig az eljárást megindító felhívásban, vagy - a felhívásban a benyújtandó dokumentumok típusának rövid megjelölése mellett - az egyéb közbeszerzési dokumentumokban kell pontosan meghatározni.⁵⁶

Az alkalmassági minimumkövetelmények meghatározáskor ajánlatkérőnek két korlát között kell egyensúlyt találnia: az előírt minimumkövetelmények töltsék be funkciójukat és kiszűrjék a szerződés teljesítésére nem képes gazdasági szereplőket, viszont az alkalmassági követelmények nem eredményezhetik, hogy a szerződés teljesítésére egyébként alkalmas gazdasági szereplő ne is vegyen részt az eljárásban, vagy érvénytelennek minősüljön. A Kbt. alábbi rendelkezései hivatottak elősegíteni ajánlatkérőnek megtalálni az egyensúlyt az alkalmassági minimumkövetelmények meghatározása tekintetében.

A Kbt. 65. § (3) bekezdése számos alapelvet nevesít, melyekre hivatkozás kiemeli, hogy az alkalmassági követelmény, mint jogintézmény, milyen kiemelt jelentőséggel bír egy közbeszerzési eljárás jogszerűségét illetően. A Kbt. 65. § (3) bekezdése alapján „Az ajánlatkérőnek az alkalmassági követelmények meghatározását az **esélyegyenlőségre**, az **egyenlő elbánásra** és a **verseny tisztaságára** vonatkozó alapelvek figyelembevételével mellett a közbeszerzés tárgyára kell korlátoznia, és azokat – a közbeszerzés becsült értékére is tekintettel – legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírni.”

A Kbt. 65. § (5) bekezdése tartalmazza, mi minősül a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges mértéknek – eszerint referenciák esetében „az adott közbeszerzés – a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított – értékének legfeljebb 75%-át elérő összegű, mennyiségi meghatározás esetén az adott közbeszerzés legfeljebb 75%-át elérő mennyiségű vagy mértékű, és tárgyát tekintve az adott közbeszerzéssel műszakilag egyenértékű korábbi szállítás, építési beruházás, illetve szolgáltatás” bemutatása írható elő. „Az ajánlattevőktől megkövetelt árbevételi adatokra vonatkozó minimumkövetelményt az ajánlatkérőnek úgy kell meghatározni, hogy – az éves teljes árbevétel vizsgálata esetén – az a gazdasági szereplő, amely rendelkezik az ajánlatkérő által vizsgált üzleti évben vagy években összesen az adott közbeszerzés – a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított – értékét elérő teljes árbevétellel, vagy – a beszerzés tárgya szerinti árbevétel vizsgálata esetén – az adott közbeszerzés – a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított – értékének 75%-át elérő összegű, a beszerzés tárgya szerinti árbevétellel, nem minősülhet alkalmatlannak.”⁵⁷

A közbeszerzés értékeként ebben az esetben az egybeszámítás nélkül kalkulált becsült értéket kell érteni. Ezen kívül sajátos esetet képez az opciót eredményező rendelkezések alkalmazása az eljárás során – ilyenkor ugyanis a becsült értéket ezen rendelkezések figyelembevételével kell kalkulálni. A szerződés 'mennyisége' ilyen esetben tartalmazni fog egy olyan részt, amelynek sorsa bizonytalan és adott esetben nem kerül sor az eltéréssel érintett teljesítés megvalósulására. Ezek alapján az

⁵⁵ Kbt. 65. § (3) bekezdés

⁵⁶ Az igazolási módokat a 321/2015. Korm. rendelet 19.-25. § tartalmazza azzal, hogy bizonyos eljárások esetén (307/2015. (X.27) Korm. rendelet szerinti, a közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó eljárás) Ajánlatkérő az e szakaszokban foglaltaktól eltérő igazolási módokat is előírhat.

⁵⁷ Kbt. 65. § (5) bekezdés

adott esetben meg sem valósuló mennyiség-részre eső ellenérték (vagy darabszám, stb.) nem képezheti alapját alkalmassági követelménynek. Végül soron a fentiek szerint az alkalmassági követelményekkel kapcsolatban a közbeszerzés értékét az egybeszámítás nélkül és az alapmennyiségre irányadó ellenérték jelenti és az ellenőrzési gyakorlat alapján ez képezheti a Kbt. 65. § (5) bekezdése szerinti alkalmassági minimumkövetelmény-meghatározás és a 75 %-os arányosítás alapját.

Ajánlatkérőnek az alkalmassági követelmény meghatározása során a gazdasági szereplők önmagukban vizsgált teljesítőképességét kell alapul vennie – nem hivatkozhat arra, hogy lehetőség van kapacitást nyújtó szervezet igénybevételére, azonban az igazolási módban rendelkezni kell a Kbt. 65. § (7) bekezdésben foglaltakról.

Hasonlóképpen fontos, hogy ne csak mennyiségében, hanem tárgyában is a szerződésre korlátozódjon az alkalmassági követelmény – a közbeszerzés tárgyának kiterjesztő előírása alkalmassági követelményként szintén alkalmas a verseny korlátozására és az esélyegyenlőségre vonatkozó alapelv megsértésére. Ugyanakkor a közbeszerzés tárgyával teljesen azonos tárgyú korábbi teljesítés elvárása is versenykorlátozó hatású lehet, erre tekintettel kérjük, hogy a közbeszerzés tárgyával teljes mértékben azonos (azzal minden előírásában megegyező vagy adott esetben túlságosan specifikus) referencia előírás helyett általánosabb jellegű követelményt rögzítsen Ajánlatkérő.

Az alkalmassági követelmény arányos előírását sértheti az is, ha ajánlatkérő ugyan a szerződés tényleges teljesítéséhez igazodó mértékben határozza meg a referencia követelményt, viszont több ilyen korábbi teljesítés bemutatását írja elő.

Az előírt alkalmassági követelményeknek a közös ajánlattevők együttesen is megfelehetnek,⁵⁸ illetve azon alkalmassági követelményeknek, amelyek értelemszerűen kizárólag egyenként vonatkoztathatóak a gazdasági szereplőkre, elegendő, ha közülük egy felel meg.⁵⁹ Ezt az egyes alkalmassági követelmények kapcsán Ajánlatkérőnek egyértelműen meg kell határoznia.

A 321/2015. (X.30) Korm. rendelet 19. § (1) bekezdésének a), b) és d) pontja szerinti alkalmassági követelmények (vagyis a pénzügyi intézménytől származó nyilatkozat, a számviteli jogszabályok szerinti beszámoló és a szakmai felelősségbiztosítás fennállásáról szóló igazolás) esetében az együttes megfelelés akként értelmezhető, hogy a közös ajánlattevők legalább egyikének teljes mértékben meg kell felelnie az adott követelménynek, tekintettel arra, hogy a hivatkozott pénzügyi-gazdasági alkalmassági feltételek személyhez kötötten értelmezhetők. Az együttes megfelelés értelmezésére vonatkozó elvek abban az esetben is

⁵⁸ Kbt. 65. § (6) bekezdés

⁵⁹ Kbt. 65. § (6) bekezdés

irányadóak, ha az előírt alkalmassági követelménynek az ajánlattevő más szervezet kapacitására támaszkodva kíván megfelelni. Ez tehát azt jelenti, hogy ezeknek a feltételeknek elegendő, ha a közös ajánlattevők közül csak az egyik felel meg teljesen, egynek azonban kötelező önállóan megfelelnie. A műszaki és szakmai alkalmassági követelményeknek, valamint pénzügyi alkalmassági követelmények közül az árbevételre vonatkozó követelménynek (321/2015. (X.30) Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés c) pontja) ajánlattevőknek összeadódóan kell megfelelnie, azaz ahol az fogalmilag felmerülhet azt együtt (pl. árbevétel, referencia) is, ahol pedig az fogalmilag kizárt az egyik fél önállóan is teljesítheti. Az árbevételre vonatkozó együttes megfelelés lehetősége nem alkalmazható akkor, ha az árbevételi előírás a 19. § (2) bekezdésének alkalmazásával a beszámoló alternatívjaként kerül előírásra.

Az előírt alkalmassági követelményeknek az ajánlattevők bármely más szervezet (vagy személy) kapacitására támaszkodva is megfelelhetnek, a közöttük fennálló kapcsolat jogi jellegétől függetlenül.⁶⁰ Ebben az esetben meg kell jelölni az ajánlatban ezt a szervezetet és a felhívás vonatkozó pontjának megjelölésével azon alkalmassági követelményt, melynek igazolása érdekében az ajánlattevő e szervezet erőforrására (is) támaszkodik.⁶¹ A Kbt. 65. § (8) bekezdésben⁶² foglalt eset kivételével csatolni kell az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben a kapacitáit rendelkezésre bocsátó szervezet olyan - szerződésben, előszerződésben vagy más formában vállalt - kötelezettségvállalását tartalmazó okiratot, amely alátámasztja, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrások rendelkezésre állnak majd a szerződés teljesítésének időtartama alatt.⁶³

A kapacitást nyújtó szervezetnek tehát ugyanazokat az igazolásokat, nyilatkozatokat kell rendelkezésre bocsátania, mint amelyeket ajánlattevőnek kellene, ha az adott alkalmassági követelménynek maga akarna megfelelni.

A külön jogszabályban⁶⁴ foglaltak szerint előírt, szakemberek - azok végzettségére, képzettségére - rendelkezésre állására vonatkozó követelmény, valamint a releváns szakmai tapasztalatot igazoló referenciákra vonatkozó követelmény teljesítésének igazolására a gazdasági szereplő csak akkor veheti igénybe más szervezet kapacitáit, ha az adott szervezet olyan mértékben részt vesz a teljesítésben, amely biztosítja az alkalmassági követelményben elvárt szaktudás, illetve szakmai tapasztalat érvényesülését.

⁶⁰ Kbt. 65. § (7) bekezdés

⁶¹ Kbt. 65. § (7) bekezdés

⁶² Az a szervezet, amelynek adatait az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező a gazdasági és pénzügyi alkalmasság igazolásához felhasználja, a Ptk. 6:419. §-ában foglaltak szerint kezesként felel az Ajánlatkérőt az ajánlattevő teljesítésének elmaradásával vagy hibás teljesítésével összefüggésben ért kár megtérítéséért.

⁶³ Kbt. 65. § (7) bekezdés

⁶⁴ 321/2015. (X.30) Korm. rendelet, 322/2015. (X.30) Korm. rendelet

A Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja⁶⁵ szerinti követelmény igazolására akkor vehető igénybe más szervezet kapacitása, ha az adott szervezet valósítja meg azt a feladatot, amelyre vonatkozóan a nyilvántartásban szereplés, szervezeti tagság vagy engedéllyel rendelkezés kötelezettsége fennáll. A Kbt. 65. § (7) bekezdés szerint csatolandó kötelezettségvállalásnak ezt kell alátámasztania.⁶⁶

Építési beruházás esetén Ajánlatkérő a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja szerinti alkalmassági feltételt is köteles előírni uniós eljárásrendben.⁶⁷

Építési beruházásra vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés, valamint árubeszerzésre irányuló szerződéssel kapcsolatos beállítási vagy üzembehelyezési művelet esetén az Ajánlatkérő előírhatja, hogy bizonyos alapvető fontosságú feladatokat maga az ajánlattevő vagy - közös ajánlattétel esetén - a közös ajánlattevők egyike végezzen el. Ebben az esetben az e feladatokra vonatkozó, a Kbt. 65. § (9) bekezdés szerinti alkalmassági feltételek igazolásához a Kbt. 65. § (7) bekezdéstől eltérően nem támaszkodhat az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező más szervezet kapacitására, és a teljesítés során e feladatokat nem végezheti alvállalkozó.⁶⁸

Nem használhatja fel a gazdasági szereplő alkalmassága igazolására azokat az adatokat, amelyek felhasználására jogutódlás eredményeként - a jogelőd Kbt. 65. § (7) bekezdés szerinti bevonása nélkül - maga lenne jogosult, ha a jogelőd gazdasági szereplő tekintetében az eljárásban alkalmazandó valamely kizáró ok fennáll, vagy - ha a jogelőd megszűnt - megszűnése hiányában fennállna. A gazdasági szereplő ebben az esetben is élhet a Kbt. 64. § szerinti lehetőséggel és felhasználhatja a jogelődnek az alkalmasság igazolására szolgáló adatait, ha a korábban felmerült kizáró okkal összefüggésben igazolja megbízhatóságát.⁶⁹

Az alkalmassági követelményeknek való megfelelés ellenőrzését Ajánlatkérő két körben végzi:

- első körben: az ajánlatok benyújtását követően, uniós eljárásrend esetén az EEKD dokumentum alapján, nemzeti eljárásrendben a Kbt. 114. § (2) bekezdése alapján a Kbt. 67. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat, úgymond „egyszerű” nyilatkozat szerint
- második körben: az eljárás eredményéről szóló döntés meghozatalát megelőzően, a legkedvezőbbnek tekinthető ajánlattevő vonatkozásában, a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet szerinti igazolások és nyilatkozatok benyújtására a Kbt. 69. § (4) szerinti bírálat körében kerül sor. Javasolt, hogy erre Ajánlatkérő a felhívásban hivatkozzon. A kapacitásait rendelkezésre bocsájtó szervezetnek csak az alkalmassági követelmények tekintetében kell az igazolásokat benyújtani.

⁶⁵ha a szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezésre vonatkozó feltételek előírásával.

⁶⁶ Kbt. 65. § (9) bekezdés

⁶⁷ 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdése

⁶⁸ Kbt. 65. § (10) bekezdés

⁶⁹ Kbt. 65. § (11) bekezdés

A Kbt. 114/A. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő – kivéve a 3. melléklet szerinti szolgáltatás esetében, ha annak becsült értéke az uniós értékhatárt eléri vagy meghaladja – a felhívásban előírhatja, hogy az alkalmassági követelményeknek való megfelelés ellenőrzését egy körben végzi el.

Speciális esetek:

- **Építési beruházás esetén** felhívjuk figyelmét, a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 19. § (6) bekezdésére, illetve a 24. § (2) bekezdésére is, amely szerint építési beruházás közbeszerzése esetén, ha a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara vállalkozó kivitelezői névjegyzékében megjelenített, a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés előírásainak megfelelő dokumentumok (vagyis a gazdasági-pénzügyi alkalmassági követelményeknek történő megfelelés igazolása tekintetében előírt dokumentumok) bizonyítják, hogy a gazdasági szereplő megfelel az ajánlatkérő által meghatározott követelményeknek, a követelmény és a megfelelést igazoló dokumentum elérhetőségének pontos megjelölését is köteles elfogadni az ajánlatkérő a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdésében meghatározott dokumentumok benyújtása helyett.
- **Valamennyi eljárásfajta esetén** felhívjuk figyelmét a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 19. § (7) bekezdésére, illetve a 24. § (1) bekezdésére is, amely szerint azokban az esetekben, amelyekben a Korm. rendelet 28. §-ban és a 36. §-ban meghatározott minősített ajánlattevők hivatalos jegyzéke – figyelemmel a Korm. rendelet 30. §-ban és a 39. §-ban foglaltakra – bizonyítja, hogy a gazdasági szereplő megfelel az adott alkalmassági követelménynek, a minősített ajánlattevők elektronikusan elérhető hivatalos jegyzékén való szereplés tényét, illetve az Európai Unió egy másik tagállamában letelepedett gazdasági szereplő által benyújtott, a letelepedési helye szerinti, az elismert ajánlattevők hivatalos listáját vezető szervezettől származó jegyzék szerinti igazolást is köteles az ajánlatkérő elfogadni a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdésében foglalt egyéb igazolási módok helyett.
- **Közszolgáltató Ajánlatkérők közbeszerzési eljárásai:** A közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról szóló 307/2015. (X. 27.) Korm. rendelet 4. § (4) bekezdése értelmében: a (közszolgáltató) ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának módjáról szóló jogszabályban – vagyis a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben - meghatározottakon kívül egyéb objektív alapú alkalmassági feltételt és ahhoz tartozó igazolási módot is előírhat, de ennek során is megfelelően alkalmaznia kell a Kbt. 65. § (3) és (5) bekezdésében foglaltakat.
- **A Kbt. 117. §-a szerinti, vagyis az ajánlatkérő által kialakított, a Kbt. Második Részben foglalt szabályok által nem kötött, önálló eljárási szabályok alapján lefolytatásra kerülő – nemzeti eljárásrendben lefolytatott - közbeszerzési eljárás esetén** az Ajánlatkérő – feltéve, hogy alkalmassági követelményt ír elő az eljárásban – a Kbt. 117. § (4) bekezdésében foglaltak szerint az alkalmasság tekintetében a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben foglalt alkalmassági igazolási módokon kívül egyéb objektív alapú alkalmassági feltételt és igazolási módot is előírhat, de ennek során is alkalmaznia kell a 65. § (3) bekezdésében foglaltakat.

- **Kbt. 102. § (3) bekezdése alapján a rendkívüli sürgősségre alapított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetében** nem szükséges indokolni, ha ajánlatkérő eltekint alkalmassági követelmény előírásától.
- **A Kbt. 98. (2) bekezdésének c) pontja szerinti hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetében** sem kötelező alkalmassági követelményt előírni a Kbt. 65. § (2) bekezdése alapján, mely kimondja, hogy nem szükséges külön indokolás, ha a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás jogalapja szerint csak meghatározott gazdasági szereplő hívható fel ajánlattételre.
- A Kbt. 114. § (1) bekezdése értelmében 2021. február 1. napját követően nemzeti eljárásrendben a beszerzés tárgyától függetlenül az ajánlatkérő az eljárásban nem köteles alkalmassági követelményt előírni.
- **Kbt. 115. § szerinti eljárások esetében**: a Kbt. 115. § (1) bekezdése alapján lefolytatott eljárások esetében Ajánlatkérő alkalmassági követelményt nem írhat elő.⁷⁰
- **Az alkalmassági követelmények megfelelése részekre történő ajánlattétel esetén**: Amennyiben a tárgyi közbeszerzési eljárásban az ajánlatkérő lehetővé tette a részekre történő ajánlattételt, úgy vizsgálni szükséges, hogy az alkalmassági követelmények a közbeszerzés egyes részeinek becsült értékével összhangban kerültek-e meghatározásra. **E tekintetben Ajánlatkérő nyilatkozni köteles a közbeszerzés részenkénti becsült értékének mértékéről!**
- **Keretmegállapodás megkötésre irányuló közbeszerzési eljárás esetén**: a Kbt. 65. § (3) és (5) bekezdésének való megfelelést körültekintően kell vizsgálni, azaz minden esetben szükséges annak ellenőrzése, hogy azon túl, hogy az előírás a keretmegállapodás egészére viszonyítottan megfelel a Kbt. 65. § (3) és (5) bekezdésében foglaltaknak, a második részben felmerülő egy idejű munkálatok mértékéhez, időtartamához és értékéhez mérten sem indokolatlanok vagy túlzóak az elvárt alkalmassági követelmények.

Keretszerződések esetén – a keretmegállapodásokhoz hasonlóan – az egy időben teljesítendő megrendelések mértékének függvényében írható elő a referencia és az árbevétel.

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy a részekre történő ajánlattétel lehetővé tételére tekintettel az alkalmassági követelményeket az egyes részek tárgyával és becsült értékével összhangban, legfeljebb az adott közbeszerzési rész becsült értékének mértékéig, illetve a Kbt. 65. § (5) bekezdésében meghatározott alkalmassági követelmények esetében a Kbt. 65. § (5) bekezdésében meghatározott mértékig lehet jogszerűen meghatározni/előírni a Kbt. 65. § (3) bekezdése és Kbt. 65. § (5) bekezdése értelmében. Erre tekintettel kérjük, hogy azon alkalmassági követelményeket, amelyeket Ajánlatkérő részenként határoz meg, azt az adott közbeszerzési rész tárgyával és becsült értékével, illetve a Kbt. 65. § (5) bekezdésében előírtakkal összhangban tegye. Amennyiben valamely alkalmassági követelményt Ajánlatkérő valamennyi közbeszerzési rész

⁷⁰ A Kbt. 2021. február 1. napján hatályba lépő módosítása értelmében, ha a beszerzés részben vagy egészben európai uniós alapokból finanszírozott, úgy a Kbt. 115. §-a szerinti eljárásfajta nem alkalmazható.

vonatkozásában egységesen kívánja előírni, úgy ezt az adott alkalmassági követelmény vonatkozásában egyértelműen meg kell jelölni, továbbá az így meghatározott alkalmassági követelményben előírt mérték nem haladhatja meg a legkisebb közbeszerzési rész becsült értékének mértékét, illetve a Kbt. 65. § (5) bekezdésében meghatározott alkalmassági követelmények esetében a Kbt. 65. § (5) bekezdésében meghatározott mértékét.

Az alkalmassági követelményeknek történő megfelelés igazolására vonatkozó általános rendelkezések:

Uniós rezsimben:

A Kbt. 67. § (1) bekezdése alapján a gazdasági szereplő ajánlatában vagy – több szakaszból álló eljárás esetén – részvételi jelentkezésében köteles a kizáró okok fenn nem állása, az alkalmassági követelményeknek való megfelelés, valamint – adott esetben – a 82. § (5) bekezdése szerinti objektív kritériumok teljesülése tekintetében az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatát benyújtani.

A Kbt. 67. § (2) bekezdése alapján az egységes európai közbeszerzési dokumentumban a gazdasági szereplő egyrészt nyilatkozik arról, hogy a kizáró okok nem állnak fenn, valamint az előírt alkalmassági követelmények teljesülnek, másrészt megadja az eljárásban kért információkat, köztük az alkalmassági követelmények teljesítésére vonatkozó adatokat.

Az Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban köteles arra vonatkozó iránymutatást adni, hogy az alkalmassági követelményeknek való megfelelésről a gazdasági szereplő az egységes európai közbeszerzési dokumentumban milyen részletességű nyilatkozatot köteles tenni. A nyilatkozat tartalmazza annak megjelölését, hogy a Kbt. 69. § (4) bekezdése szerint benyújtandó igazolás kiállítására mely szerv jogosult, valamint a Kbt. 69. § (11) bekezdése szerinti adatbázis alkalmazásához szükséges adatokat és – szükség esetén – hozzájáruló nyilatkozatot.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése értelmében az ajánlattevőnek vagy részvételre jelentkezőnek az ajánlatában, illetve részvételi jelentkezésében a Kbt. Második Része szerint lefolytatott közbeszerzési eljárásban ajánlatának vagy részvételi jelentkezésének benyújtásakor a Korm. rendelet II. Fejezetének megfelelően, az egységes európai közbeszerzési dokumentum benyújtásával kell előzetesen igazolnia, hogy nem tartozik a Kbt. 62. § (1) és (2) bekezdésének, valamint – ha az ajánlatkérő azt előírta – a Kbt. 63. § (1) bekezdésének hatálya alá, és emellett megfelel a Kbt. 65. §-a alapján az Ajánlatkérő által meghatározott alkalmassági követelményeknek.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdése értelmében az Ajánlatkérő által a Kbt. 69. § (4)–(8) bekezdése alapján a kizáró okokra és az alkalmassági követelményekre vonatkozó igazolások benyújtására felhívott gazdasági szereplőnek a Korm. rendelet III. és IV. Fejezetének

megfelelően kell igazolnia, hogy nem tartozik az eljárásban előírt kizáró okok hatálya alá és megfelel az ajánlatkérő által meghatározott alkalmassági követelményeknek.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdése értelmében a Korm. rendelet III. és IV. Fejezetében feltüntetett igazolások nem kérhetők, ha az Ajánlatkérő a Kbt. 69. § (11) bekezdésében foglaltaknak megfelelően közvetlenül hozzáfér az érintett Fejezetekben nem említett, a kizáró okok hiányát vagy a gazdasági szereplő alkalmasságát igazoló adatbázisokhoz, és a gazdasági szereplő ezek elérhetőségét az egységes európai közbeszerzési dokumentumban megjelölte.

A 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 1. § (4) bekezdése értelmében a Korm. rendelet III. és IV. Fejezetében említett igazolási módok az V. Fejezetnek megfelelően kiválthatók, ha az érintett gazdasági szereplő minősített ajánlattevői jegyzéken való szerepléssel bizonyítja, hogy megfelel a közbeszerzési eljárásban előírt követelményeknek.

Az egységes európai közbeszerzési dokumentum használata:

Az egységes európai közbeszerzési dokumentum használatával kapcsolatos rendelkezéseket a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet II. Fejezete – a Korm. rendelet 2. § - 7. §-ai – tartalmazza.

Nemzeti rezsimben:

A Kbt. 114. § (2) bekezdése értelmében a Kbt. 67. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozat tekintetében az Európai Bizottság által meghatározott egységes formanyomtatvány nem alkalmazandó, ahol a Kbt. Második Része „egységes európai közbeszerzési dokumentumot” említ, az alatt a Kbt. 67. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatot kell érteni.

A Kbt. 67. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatban a gazdasági szereplő csupán arról köteles nyilatkozni, hogy az általa igazolni kívánt alkalmassági követelmények teljesülnek, az alkalmassági követelmények teljesítésére vonatkozó részletes adatokat nem köteles megadni.

A gazdasági szereplő az alkalmassági követelmények teljesítésére vonatkozó részletes adatokat tartalmazó, az eljárást megindító felhívásban előírt saját nyilatkozatait az alkalmassági követelmények, valamint – adott esetben – a 82. § (5) bekezdése szerinti objektív kritériumok tekintetében az eljárást megindító felhívásban előírt igazolások benyújtására vonatkozó szabályok szerint, az ajánlatkérő Kbt. 69. § szerinti felhívására köteles benyújtani.

A Kbt. 114/A. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő – kivéve a 3. melléklet szerinti szolgáltatás esetében, ha annak becsült értéke az uniós értékhatárt eléri vagy meghaladja – a felhívásban előírhatja, hogy az alkalmassági követelményeknek való megfelelés ellenőrzését egy körben végzi el.

12.2 Gazdasági és pénzügyi alkalmasság

Általános elvárás, hogy a gazdasági és pénzügyi alkalmasság előírása nem jogszabályi követelmény, ennek alkalmazásától Ajánlatkérő (indokolás nélkül) eltekinthet.

A gazdasági és pénzügyi alkalmassági követelményekre vonatkozó részletes szabályozás a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben található.

Mindkét rezsimben csak olyan pénzügyi-gazdasági alkalmassági minimumkövetelmény előírása megengedett, amely szükséges a szerződés teljesítéséhez, összefüggésben van az adott beszerzés tárgyával és megalapozott következtetést lehet levonni belőle az ajánlattevő pénzügyi-gazdasági alkalmasságára vonatkozóan. Az alkalmassági követelményként előírt mutatóknak az ajánlattevő teljesítéséhez szükséges képességet kell kifejeznie.

12.2.1 Pénzügyi intézménytől származó nyilatkozat⁷¹

Pénzügyi intézménytől legfeljebb az eljárást megindító felhívás feladásától⁷² visszafelé számított kettő év vonatkozásában kérhető nyilatkozat.

Elvárások:

- **Legfeljebb két éves időtartam vizsgálható, az eljárás megindításától kezdődően.**
- **A vizsgálat kezdő időpontja csak az eljárást megindító felhívás feladásának – nem hirdetménnyel induló eljárásokban megküldésének napja lehet.**
- **A Kbt. 3. § 32. pontja meghatározza a pénzügyi intézmény fogalmát („a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló törvényben meghatározott fogalom”)**
- **A sorbaállítás definícióját minden esetben a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény 2. § 25. pontjában foglaltaknak megfelelően kell meghatározni.⁷³**
- **A sorba állítás legalacsonyabb mértéke 15 naptári nap lehet, ennél rövidebb időtartam indokolatlanul torzítaná a versenyt.**
- **A sorba állítás legmagasabb mértéke a 2009. évi LXXXV. törvény 60. § (1) bekezdése szerint 35 naptári nap lehet**
- **Ajánlatkérőnek rögzítenie kell, milyen körben vizsgálja ajánlattevők/jelentkezők bankszámláit, pl. az alkalmassági**

⁷¹ 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet. 19. § (1) bekezdés a) pontja

⁷² Kbt. 3. § 23. közbeszerzési eljárás megkezdése: a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárást megindító vagy meghirdető hirdetmény feladásának időpontja, a hirdetmény nélkül induló eljárás esetében pedig az eljárást megindító felhívás vagy a tárgyalási meghívó megküldésének, ennek hiányában a tárgyalás megkezdésének időpontja

⁷³ Sorbaállítás: a pénzforgalmi szolgáltató által vezetett fizetési számlára érkező fizetési megbízás fedezethiány miatt történő nem teljesítése (függőben tartása) és várakozási sorba helyezése a jövőbeni teljesítés céljából, ide nem értve azt az esetet, amikor a fizető fél az ütemezett fizetések céljából, a beérkezett fizetési műveletek tervszerű teljesítése érdekében sorba helyezésről állapodik meg a pénzforgalmi szolgáltatóval.

követelmény a cégjegyzék szerinti adatokra (bankszámlákra) vonatkozik, vagy azok közül csak a fennálló számlákra stb.

- **A hitelintézettel vagy pénzügyi intézménnyel szemben fennálló tartozások vizsgálata, illetőleg a bírósági végrehajtással kapcsolatos előírás nem írható elő.**
- **Amennyiben Ajánlatkérő a megszűnt pénzforgalmi számlákra vonatkozóan is alkalmazni rendeli az alkalmassági minimumkövetelményt, minden esetben kérjük, hogy a megszűnt pénzforgalmi számlákra vonatkozó igazolási mód esetén ne írja elő meghatározott keltezésű igazolás csatolását, mivel bármely a megszűnés dátumát követően kelt igazolás alkalmas az alkalmassági minimumkövetelmény alátámasztására.**

Tipikus hiba:

- **Ajánlatkérő az igazolási módnál a nyilatkozat kötelező tartalmi elemei között nem tünteti fel a sorbaállítás mértékét, így az alkalmassági minimumkövetelmény és az igazolási mód ellentmondásba kerül.**
- **Szintén gyakori hiba, hogy Ajánlatkérő nem utal a sorbaállítás törvényi definíciójára (Pft. 2. § 25.), ha két évnél hosszabb időt ír elő, illetve az is, ha Ajánlatkérő nem a felhívás feladásától visszafelé számol.**
- **Az igazolási módjában a sorba állítás vonatkozásában nem kerül rögzítésre, hogy hány napot vizsgál Ajánlatkérő, így viszont az igazolási mód egy napos sorba állítást sem enged, míg az alkalmassági minimumkövetelmény meghatározott nap számához köti az alkalmatlanságot.**

12.2.2 Számviteli beszámoló⁷⁴

Ajánlatkérő az ajánlattevő saját vagy jogelődje számviteli jogszabályok szerinti beszámolójával (vagy annak meghatározott részével) kapcsolatos alkalmassági követelményt támaszthat. A követelmény előírása csak akkor megengedett, ha az szükséges a szerződés teljesítéséhez, összefüggésben van az adott beszerzés tárgyával és megalapozott következtetést lehet levonni belőle az ajánlattevő pénzügyi-gazdasági alkalmasságára vonatkozóan.

⁷⁴ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 19. § (1) bekezdés b) pontja

Ajánlatkérőnek fel kell hívnia ajánlattevők figyelmét arra, hogy amennyiben a kért beszámoló a céginformációs szolgálat honlapján megismerhető, beszámoló adatait az Ajánlatkérő ellenőrzi, csatolása nem szükséges.

Ha ajánlattevő a szükséges irattal azért nem rendelkezik az előírt teljes időszakban, mert az időszak kezdete után kezdte meg működését, az alkalmasságát a közbeszerzés tárgyából származó árbevételről szóló nyilatkozattal jogosult igazolni. Ajánlatkérő ezért az alkalmassági követelmény előírásakor köteles meghatározni a később létrejött gazdasági szereplőktől megkövetelt, a közbeszerzés tárgyából származó árbevétel mértékét is.⁷⁵

Felhívjuk Ajánlatkérő szíves figyelmét, hogy a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés c) pontja alapján előírt közbeszerzés tárgya szerinti árbevétel összegének álláspontunk szerint meg kell egyeznie a Korm. rendelet 19. § (2) bekezdése szerinti alternatív árbevétel összegével, a torzulástól mentes verseny és a gazdasági szereplők esélyegyenlősége érdekében. Kérjük, szíveskedjenek a két rendelkezést összhangba hozni.

Ha ajánlattevő a szükséges irattal azért nem rendelkezik, mert olyan jogi formában működik, amely tekintetében a beszámoló, illetve árbevételről szóló nyilatkozat benyújtása nem lehetséges, az előírt alkalmassági követelmény és igazolási mód helyett bármely, az Ajánlatkérő által megfelelőnek tekintett egyéb nyilatkozattal vagy dokumentummal igazolhatja pénzügyi és gazdasági alkalmasságát. Ajánlattevő kiegészítő tájékoztatás kérése során köteles alátámasztani, hogy olyan jogi formában működik, amely tekintetében a beszámoló, illetve árbevételről szóló nyilatkozat benyújtása nem lehetséges és tájékoztatást kérni az e pontokkal kapcsolatban előírt alkalmassági követelmény és igazolási mód helyett az alkalmasság igazolásának Ajánlatkérő által elfogadott módjáról. Erre a körülményre Ajánlatkérő köteles felhívni ajánlattevők figyelmét.⁷⁶

Fontos kiemelni, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 2016. január 1-jétől hatályos változása következtében a mérleg és eredménykimutatás ezentúl nem tartalmazza a mérleg szerinti eredményt, így ezen előírás már nem alkalmazható, azonban a 2015. üzleti évről készült beszámolók még tartalmazzák. A beszámolóból az adózott eredmény vagy egyéb számított mutatók alkalmazhatók.

Tipikus hiba:

- **Amennyiben két év helyett három lezárt üzleti év vizsgálatát kéri Ajánlatkérő, úgy egy év vonatkozásában negatív eredményt kell engedni a verseny szélesítése érdekében a vizsgált mutató tekintetében (adózott eredmény).**

⁷⁵ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 19. § (2) bekezdés

⁷⁶ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 19. § (3) bekezdés

- **További gyakrabban előforduló alkalmassági követelmények: jegyzett tőke és a saját tőke aránya (statikus képet mutat a vállalkozásról), adózás előtti eredmény, likviditási mutató, üzemi-üzleti tevékenység eredménye. A jegyzett tőke összegéből nem nyerhetünk adatot a gazdasági társaság pénzügyi helyzetére, gazdasági stabilitására, annak mértékéből a szerződés teljesítésére való pénzügyi - gazdasági alkalmasságra nem lehet következtetést levonni. (Meghatározott tevékenység végzéséhez jogszabály megkövetelheti a meghatározott jegyzett tőke mértékét, ennek azonban az eljárást megindító felhívásból ki kell derülnie.) Amennyiben az eljárás tárgya építési beruházás, úgy a beszámoló adataiból képzett mutatószámok – figyelemmel az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § -ára - nem írhatóak elő.**

12.2.3 Árbevétel⁷⁷

Ajánlattevő alkalmasságát igazolhatja az előző, legfeljebb három mérlegfordulónappal lezárt üzleti évre vonatkozó, teljes (általános forgalmi adó nélkül számított) árbevételéről, illetve ugyanezen időszakban a közbeszerzés tárgyából származó (általános forgalmi adó nélkül számított) árbevételéről szóló nyilatkozatával.

Ajánlatkérő jogosult kizárólag a teljes árbevételről, vagy kizárólag a közbeszerzés tárgya szerinti árbevételről vagy mindkettőről szóló nyilatkozat benyújtását előírni.⁷⁸ Az ajánlattevőktől megkövetelt - általános forgalmi adó nélkül számított - árbevétel tekintetében az Ajánlatkérő legfeljebb a beszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - becsült értékének megfelelő mértékű alkalmassági minimumkövetelményt írhat elő. Az árbevételi adatokra vonatkozó minimumkövetelményt az Ajánlatkérőnek úgy kell meghatároznia, hogy az a gazdasági szereplő, amely rendelkezik az Ajánlatkérő által vizsgált üzleti évben vagy években összesen az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékét elérő teljes árbevétellel nem minősülhet alkalmatlannak.⁷⁹ A gazdasági szereplő a beszerzés tárgya szerinti árbevétel esetén - az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékének 75%-át elérő összegű, a beszerzés tárgya szerinti árbevétellel, nem minősülhet alkalmatlannak.

Elvárások:

- **csak „mérlegfordulónappal lezárt” és „üzleti évre” vonatkozóan kérhető.**

⁷⁷ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 19. § (1) bekezdés c) pontja

⁷⁸ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 19. § (5) bekezdés

⁷⁹ Kbt. 65. § (5) bekezdés

- az üzleti év eltérhet a naptári évtől, erre tekintettel konkrét naptári év megjelölése nem lehetséges a felhívásban, valamint a közbeszerzési dokumentumokban.
- legfeljebb három évre írható elő.
- Ajánlatkérő jogosult kizárólag a teljes árbevételről, vagy kizárólag a közbeszerzés tárgya szerinti árbevételről vagy mindkettőről szóló nyilatkozat benyújtását előírni.
- Részekre történő ajánlattétel esetén amennyiben a közbeszerzés tárgya az egyes részek vonatkozásában megegyezik, akkor ajánlatkérőnek minden esetben biztosítania kell, hogy ajánlattevők a magasabb értékű árbevételi követelmény igazolásával igazolhatják az alkalmasságukat a kisebb értékű részek tekintetében is. Azaz ajánlatkérő nem írhatja elő, hogy az egyes részekre vonatkozó árbevételi követelmények, azonos tárgyú részek esetében összeadódnak.

Amennyiben a közbeszerzés tárgya szerinti árbevétel kerül előírásra a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 19. § (1) bekezdésének c) pontja vagy a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 19. § (2) bekezdése alapján, felhívjuk figyelmüket, hogy a közbeszerzés tárgya szerinti árbevétel meghatározása során az Ajánlatkérőknek figyelembe kell venniük azt, hogy az árbevételi követelmény a pénzügyi stabilitást méri, erre tekintettel e körben a beszerzés tárgyának szűken, specifikáltan történő meghatározása nem indokolt.

90 millió forintos közbeszerzési becsült érték esetén az Ajánlatkérő az előző három lezárt mérlegfordulónappal üzleti évre vonatkozó árbevétel esetén az alábbi minimumkövetelményeket írhatja elő:

- rendelkezzen az előző három mérlegfordulónappal lezárt üzleti évben összesen legalább 90 millió Ft árbevétellel,
- rendelkezzen az előző három mérlegfordulónappal lezárt üzleti évben elért árbevételek átlaga alapján átlagosan legalább 30 millió Ft árbevétellel.
- Amennyiben az Ajánlatkérő a részajánlat-tétel lehetőségét biztosítja, az árbevételi követelményt az adott közbeszerzési részek különálló értékéhez kell viszonyítania és a közbeszerzés tárgyát részenként kell megadnia.

Ha Ajánlatkérő az árbevétel mértékét átlagosan adja meg, akkor azt a vizsgált évek számával meg kell szorozni, és az így kijött összeget kell a fenti szempontok szerint vizsgálni.

Az Ajánlatkérő az általa vizsgált mérlegfordulónappal lezárt üzleti évek darabszámát jogosult az előző egy, kettő vagy három üzleti évben meghatározni. Azonban az ellenőrző szervezet gyakorlata alapján három mérlegfordulónappal lezárt üzleti évet szükséges vizsgálni a verseny szélesítése érdekében. Az időtartam meghatározása során az Ajánlatkérőnek arra is figyelemmel kell lennie, hogy az árbevételre vonatkozó – egyébként a szerződés becsült értékével összhangban álló mértékű – minimumkövetelmény abban az esetben is jogszerűtlen, ha az alapján a kért árbevételt a szerződés időtartamához képest aránytalanul rövid időszak alatt kellett a gazdasági szereplőnek elérnie.

Amennyiben a 10 millió Ft becsült értékű szerződés időtartama 36 hónap, akkor nem írható elő összesen legalább 10 millió Ft értékű árbevétel az előző két üzleti évből.

Tipikus hiba:

- Ajánlatkérők csak az egyik árbevételi követelményt (pl. csak a közbeszerzés tárgya szerinti követelményt) írják elő, azonban az igazolási módnál mindkettőt kéri.
- Ajánlatkérő előírja az alternatív árbevételre vonatkozó lehetőséget (vagyis a később létrejött gazdasági szereplők esetében alacsonyabb árbevételi követelményt határoz meg), azonban ez nem megengedett, tekintettel arra, hogy a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 19. § (2) pontja értelmében erre kizárólag a beszámolókra vonatkozó – vagyis a Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés b) pontja szerinti - alkalmassági követelmény esetében van lehetősége az Ajánlatkérőnek. 2021. február 1. napjáról a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 19. § (5) bekezdése rögzíti, hogy ha az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az árbevételi adatot azért nem tudja az ajánlatkérő által előírt teljes időszakra vonatkozóan megadni, mert az időszak kezdete után kezdte meg működését, az alkalmasságát a működésének megkezdését követő időszakra vonatkozó árbevételi adattal jogosult igazolni. A később létrejött gazdasági szereplők vonatkozásában az ajánlatkérő nem határoz meg a minden ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező tekintetében irányadótól eltérő árbevételi követelményt.

12.2.4 Szakmai felelősségbiztosítás⁸⁰

Ajánlattevő igazolhatja alkalmasságát szakmai felelősségbiztosításának fennállásáról szóló igazolással.

Javasoljuk azonban Ajánlatkérőnek, hogy a beszerzés tárgyához igazodó szakmai felelősségbiztosítást kizárólag a nyertestől követelje meg, azaz ne írja elő alkalmassági

⁸⁰ 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés d) pontja

követelményként (különösen építési beruházás esetén, ahol a nyertesnek mindenképpen rendelkeznie kell felelősségbiztosítással) tekintettel arra, hogy audit tapasztalatok alapján ez a kikötés indokolatlanul korlátozó lehet.

Az alkalmassági feltételre vonatkozó előírásnak tartalmaznia kell a felelősségbiztosítás konkrét tárgyát, káreseményenkénti mértékét és éves mértékét (amennyiben az éves és a káreseményenkénti mérték azonosan került előírásra, indokolás benyújtása szükséges).

Nem megfelelő, ha az Ajánlatkérő csak kötvényt fogad el, mert a biztosító által kiadott fedezetigazolás is megfelelő, ha abból is megállapítható az alkalmassági feltételnek való megfelelés.

12.3 Műszaki és szakmai alkalmasság

A hatályos Kbt. 65. §-a az alkalmassági követelmények – így a műszaki és szakmai alkalmassági követelmények - tekintetében irányadó alapvető jogszabályi rendelkezéseket tartalmazza.

A műszaki és szakmai alkalmassági követelményekre vonatkozó részletes szabályozás a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendeletben található.

A közbeszerzési eljárásokban előírható műszaki és szakmai alkalmassági követelményeket a Korm. rendelet 21. §-a, a műszaki és szakmai alkalmassági követelmények igazolási módjára vonatkozó rendelkezéseket a Korm. rend. 22. § - 25. § -ai tartalmazzák.

A műszaki és szakmai alkalmassági követelményekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések a Korm. rendeletben beszerzési tárgyakénti bontásban, vagyis árubeszerzés, építési beruházás, illetve szolgáltatás megrendelés szerint külön-külön bekezdésben szerepelnek.

A hatályos Kbt. 65. § (2) bekezdése alapján nem minden közbeszerzési eljárás esetében köteles az Ajánlatkérő a műszaki és szakmai alkalmasságra vonatkozó alkalmassági követelményt előírni az uniós rezsimben sem:

A Kbt. 65. § (2) bekezdése értelmében az Ajánlatkérő csak az eljárást megindító felhívásban megindokolt kivételes esetben tekinthet el attól, hogy a műszaki és szakmai alkalmasságra vonatkozó alkalmassági feltételt előírjon, és csak akkor, ha a beszerzés egyedi jellemzői alapján a teljesítés megfelelősége szempontjából ilyen alkalmassági feltétel előírása nem szükséges.

12.3.1 Referencia⁸¹

Ajánlattevő árubeszerzés és szolgáltatásmegrendelés esetén az alkalmasságát igazolhatja az eljárást megindító felhívás feladásától⁸² visszafelé számított megelőző három év legjelentősebb szállításainak / szolgáltatásainak, teljesítésének ismertetésével. Ajánlatkérő köteles a három év teljesítését figyelembe venni, azonban, ha a megfelelő szintű verseny biztosítása érdekében szükségesnek ítéli, a megelőző hat évben teljesített szállításokat, szolgáltatásokat is figyelembe veheti.⁸³

⁸¹ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdés a) pontja, 21. § (2) bekezdés a) pontja, 21. § (3) bekezdés a) pontja

⁸² Kbt. 3. § 23. közbeszerzési eljárás megkezdése: a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárást megindító vagy meghirdető hirdetmény feladásának időpontja, a hirdetmény nélkül induló eljárás esetében pedig az eljárást megindító felhívás vagy a tárgyalási meghívó megküldésének, ennek hiányában a tárgyalás megkezdésének időpontja

⁸³ 321/2015. (X.30) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdés a) pont és (3) bekezdés a) pont

Amennyiben a vizsgált időszak három évben kerül meghatározásra, akkor az ajánlatkérő a vizsgált időszak alatt befejezett, de legfeljebb hat éven belül megkezdett szállításokat, szolgáltatásokat veszi figyelembe.

Amennyiben a vizsgált időszak hat évben kerül meghatározásra, akkor az ajánlatkérő a vizsgált időszak alatt befejezett, de legfeljebb kilenc éven belül megkezdett szállításokat, szolgáltatásokat veszi figyelembe.

Építési beruházás esetén Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívás feladásától visszafelé számított öt év legjelentősebb építési beruházásait köteles figyelembe venni, a verseny biztosítása érdekében pedig ezt legfeljebb nyolc évben határozhatja meg.⁸⁴

Amennyiben a vizsgált időszak öt évben kerül meghatározásra, akkor az ajánlatkérő a vizsgált időszak alatt befejezett, de legfeljebb nyolc éven belül megkezdett építési beruházásokat veszi figyelembe.

Amennyiben a vizsgált időszak nyolc évben kerül meghatározásra, akkor az ajánlatkérő a vizsgált időszak alatt befejezett, de legfeljebb tizenegy éven belül megkezdett építési beruházásokat veszi figyelembe.

12.3.1.1. A referencia tárgya meghatározásának megfelelése

A Kbt. 65. § (3) bekezdése⁸⁵ számos alapelvet nevesít, melyekre hivatkozás kiemeli, hogy az alkalmassági követelmény, mint jogintézmény, milyen kiemelt jelentőséggel bír egy közbeszerzési eljárás jogszerűségét illetően. A Kbt. 65. § (3) bekezdése alapján „Az ajánlatkérőnek az alkalmassági követelmények meghatározását az **esélyegyenlőségre**, az **egyenlő elbánásra** és a **verseny tisztaságára** vonatkozó alapelvek figyelembevételével a közbeszerzés tárgyára kell korlátoznia, és azokat – a közbeszerzés becsült értékére is tekintettel – legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírni.”

Ez praktikus azt jelenti, hogy a referencia tárgya kizárólag olyan tevékenységekre vonatkozhat, amely kapcsolódik a felhívásban szereplő beszerzés tárgyához. Az érték és mennyiség tekintetében minimális elvárás, hogy az előírás ne haladja meg az eljárás – részajánlattétel esetén az adott rész – becsült értékének, illetve mennyiségi meghatározás esetében közbeszerzés mennyiségének 75 %-át.⁸⁶

Az ellenőrzési gyakorlat alapján továbbá indokolás benyújtása szükséges a Kbt. 65. § (3) és (5) bekezdésének való megfelelés tekintetében. Ajánlatkérőnek meg kell adnia, hogy milyen okból került az adott mennyiségben a referencia meghatározásra, annál kisebb mennyiség miatt nem írható elő. E körben nem elegendő arra hivatkozni, hogy az

⁸⁴ 321/2015. (X.30) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés a) pont

⁸⁵ Kbt. 65. § (3) bekezdés

⁸⁶ Kbt. 65. § (5): A (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelő ténylegesen szükséges mértékű előírásnak a referenciák körében azt kell tekinteni, ha az Ajánlatkérő az adott közbeszerzés - a 19. § (3) bekezdésének alkalmazása nélkül számított - értékének legfeljebb 75%-át elérő összegű, mennyiségi meghatározás esetén az adott közbeszerzés legfeljebb 75%-át elérő mennyiségű vagy mértékű, és tárgyat tekintve az adott közbeszerzéssel műszakilag egyenértékű korábbi szállítás, építési beruházás, illetve szolgáltatás igazolását követeli meg.

előírás megfelel a Kbt. 65. § (5) bekezdésében rögzített 75 %-os mértéknek.

Ha a kért referencia más olyan mennyiségi adatot is tartalmaz, amely a korábban teljesített szállítás/szolgáltatás/építési beruházás mennyiségi jellemzője, az Ajánlatkérő ezen adatot is az előző bekezdésben foglalt csökkentett értékhez igazodva köteles meghatározni.

2021. február 1-től jogszabályi szinten, a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 21. § (4) bekezdésében is rögzítésre került, hogy amennyiben a keretmegállapodáson alapuló szerződéseket a verseny újbóli megindítását követően ítélik oda, akkor a Kbt. 65. § (5) bekezdésében említett, a referenciákra vonatkozó maximális követelményt az egy időben teljesítendő külön szerződések várható nagyságrendje alapján kell kiszámítani.

Műemlékkel kapcsolatos építési beruházásra vonatkozó közbeszerzési eljárás esetén:⁸⁷

Amennyiben műemlékkel kapcsolatos építési referenciát ír elő Ajánlatkérő, úgy a felhívás II.2.4) pontjában szerepelnie kell, hogy műemlékkel kapcsolatos építési beruházás a beszerzés tárgya, valamint a műemlék azonosító számát rögzíteni kell.

Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának módjáról szóló külön jogszabályban foglaltakkal összhangban a műszaki és szakmai alkalmasság körében köteles előírni az előző öt év legjelentősebb, műemlékkel kapcsolatos, a beszerzés tárgyát képező műemlékkel kapcsolatban megrendelt munkákat jellegének és nagyságrendjének megfelelő építési beruházásainak ismertetését.

Amennyiben az alkalmasság igazolásához nem Magyarországon teljesített referencia kerül ismertetésre, műemlék alatt az adott ország jogrendje szerinti műemléki vagy azzal egyenértékű besorolást kell érteni.

12.3.1.2. A műszaki egyenértékűség érvényesítése a referenciákra vonatkozó alkalmassági követelmény vonatkozásában

Fontos, hogy ne csak mennyiségében, hanem tárgyában is a szerződésre korlátozódjon az alkalmassági követelmény – a közbeszerzés tárgyának kiterjesztő előírása alkalmassági követelményként szintén alkalmas a verseny korlátozására és az esélyegyenlőségre vonatkozó alapelv megsértésére.

A referencia tárgyát képező szolgáltatás/építési beruházás/árubeszerzés meghatározásakor, illetve a referencia elemeire vonatkozó további követelmény támasztásakor az Ajánlatkérőnek figyelmet kell fordítania arra, hogy a referencia benyújtásának célja az ajánlattevő teljesítési képességének alátámasztása.

A referencia tárgyának meghatározásakor így nem arra kell törekedni, hogy az adott közbeszerzés részletesen specifikált tárgyával mindenben megegyező legyen, hanem annál jellemzően kevésbé

⁸⁷ 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 34. § (3) bekezdés a)

specifikusan, a teljesítési képesség szempontjából egyenértékű teljesítéseket szem előtt tartva kerüljön meghatározásra.

Az alkalmassági minimumkövetelményeként előírt referencia tárgyát úgy kell meghatározni, hogy az előírás összetettsége ne legyen versenyszűkítő hatású, továbbá a referenciákkal szemben támasztott számos követelmény és előírás Ajánlatkérő jogos elvárásai tiszteletben tartása mellett sem fogadható el, ha az jelentősen csökkentheti a potenciális ajánlattevők számát és indokolatlanul versenyszűkítő hatású.

Magasépítés esetén a különböző rendeltetésű épületek (pl. iskola, bíróság, kórház) között a kivitelezés szempontjából jellemzően nem indokolt különbséget tenni. Szolgáltatások tekintetében az a körülmény legtöbb esetben nem vehető figyelembe, hogy valamely beszerzés uniós forrásból finanszírozott, tipikusan csak projektmenedzsment szolgáltatásnál vehető figyelembe, más esetben ennek előírása indokolatlanul szűkíti a versenyt és sérti az egyenlő bánásmód elvét.

A referencia-követelmények körében különösen felhívjuk Ajánlatkérők figyelmét az alábbiakra:

- előírt jelzős szerkezetek (pl. élelmiszeripari) alkalmazása kivételesen indokolt esetben elfogadható. Többek között azokban az esetekben elfogadható a jelzők alkalmazása, ha az a főtevékenységhez kapcsolódik, és nem csak a járulékos feladatokhoz.
- Európai Unió társfinanszírozás vagy konkrét operatív program előírása nem megengedett, kivéve projektmenedzsment szolgáltatás esetén, azonban konkrét operatív programra való hivatkozás ezen beszerzési „tárgy” esetében sem megengedett.
- közigazgatási/államigazgatási szervek részére teljesített referencia nem írható elő.
- közhasználatú létesítménnyel kapcsolatos referencia: kivitelezések esetén (árubeszerzés pl. bútor) nem bír relevanciával, így nem alkalmazható, tervezések esetén azonban megfelelő indokolás mellett alkalmazható (a tervezésnél az épület funkciójának lehet jelentősége).
- Főszabály szerint referenciaként sem európai uniós támogatásból megvalósult eljárásban, sem FIDIC szerint megvalósult eljárásban teljesített referencia nem írható elő.
- Nem írható elő olyan referencia sem, amely indokolatlanul szűkíti a versenyt oly módon, hogy a hazai vagy helyi vállalkozásokat – pl. magyarországi vagy helyi referencia megkövetelésével – részesíti előnyben.
- Referencia konkrét „célkitűzéshez” történő társítása (pl.: iparterületen vagy annak környezetében megvalósított korábbi teljesítés/hatósági feladatokhoz kapcsolódó informatikai rendszer fejlesztése, hatósági eljárásokat támogató fejlesztés).
- Meghatározott funkcióhoz történő kapcsolódás (pl.: állattartótelep bontása, egészségügyi / oktatási intézmény építése, iskolai árubeszerzéshez kapcsolódó referencia).
- Keretmegállapodás vagy más keret jellegű szerződés alapján teljesített referencia előírása

- A korábbi teljesítésnek a létesítmény folyamatos működése mellett végzett kivitelezéshez kell kapcsolódnia (az ilyen követelmény nem alkalmazható, vagy csak kivételes esetekben, ahol az ajánlatkérő részéről jogosan indokolt ilyen követelmény alkalmazása, mivel a Bizottság ellenőreinek értelmezésében a folyamatos működés nem sine qua non feltétele a tender teljesítésének, és amennyiben a kivitelezést a létesítmény működése mellett kell elvégezni, úgy a vállalkozó dönti el szabadon, hogy hogyan kezeli ennek következményeit.)

- Egy referencián belül számos konjunktív feltétel előírása (pl.: „egy vagy több db, irodabútor szállítása tárgyú szerződés, amely(ek) együttesen megfelel(nek) az alábbi konjunktív feltételeknek: a szerződés vagy szerződések alapján összesen legalább 20 db különböző közhasználatú építményben történő, összesen legalább 100 db ügyfélszolgálató munkahely bútorainak szállítása olyan módon, hogy o legalább egy naptári napon egyidejűleg legalább három különböző közhasználatú építményben folyamatban volt a helyszíni munkavégzés, és o a szerződés(ek) teljesítési ideje ugyanabba a legfeljebb 365 naptári nap hosszúságú időintervallumba esik” / „legalább 1 db olyan referencia, melynek keretében a referencia tárgyát képező tanúsított iratkezelő rendszer legalább 100 egymástól elkülönülő földrajzi helyszínen (azaz egymástól különböző helyrajzi számokon) került szállításra és/vagy implementálásra és/vagy bevezetésre” / „legalább 1 db olyan referencia, melynek keretében a referencia tárgyát képező tanúsított iratkezelő rendszer ASP környezetben történő szolgáltatás céljából került beszerzésre és amelyet egyszerre minimum 10 különböző szervezet számára szolgált”)

- Jogszabályra történő hivatkozások (pl.: 1.) „M1d) min. 380 000 000 HUF értékű, a 24/2013. (V. 29.) NFM rendeletnek megfelelő, vagy azzal egyenértékű módszertanú és azonos részletezettségű közművagyon értékelési szakvélemény elkészítésére és/vagy strukturált tételes vagyonleltár (...) összeállítására és / vagy hozzá kapcsolódó Pótlási Terv elkészítésére és/vagy vagyonleltárak, gördülő fejlesztési tervek rendszerezésére és minősítésére vonatkozó referenciával, amely érintett legalább 240 db települést, és 5 500 km (...) víziközmű hálózatot tartalmaz.” megállapítás: „A konkrét jogszabályra való hivatkozás azt jelenti, hogy a potenciális ajánlattevőknek előzetesen ismerniük kell a pontos követelményeket, és ugyanazon vagyonértékelési módszert kell alkalmazniuk, mint amit a 24/2013. NFM rendelet meghatároz. (pl.: 2.) „legalább 1 db olyan fejlesztés szállítása, amely a 83/2012. (IV. 21.) Korm. rendelet által meghatározott Szabályozott Elektronikus Ügyintézési Szolgáltatás (SZEÜSZ) vagy azzal egyenértékű elektronikus szolgáltatások kialakítására vonatkozik)” megállapítás: „az előírt referencia versenykorlátozó figyelemmel arra, hogy azon ajánlattevők körére szűkíti a versenyt, amely ajánlattevők a hivatkozott jogszabályban meghatározott közigazgatási szervezetrendszerbe tartozó ajánlatkérők részére teljesítették a meghatározott informatikai feladatokat.”);

- vasútvonal villamosítása tárgyú beszerzés esetén egyvágányú előírásra vonatkozó követelmény (versenyszűkítő, tekintettel arra, hogy az egyvágányú és a kétvágányú vasútvonal villamosítása között nincs érdemi műszaki különbség, különös tekintettel a kivitelezési szakaszban. Az organizációs, tervezési részben kimutatható eltérések a két vonalszakasz között nem indokolják azon potenciális ajánlattevők eljárásból (kivitelezésből) történő kizárását akik „csak” kétvágányú vonalon végzett villamosításban rendelkeznek referenciával);

- az alkalmassági minimumkövetelményben konkrét márka meghatározása (pl.: legalább 2 db Kuhn VB22 hengeres körbálázó vagy azzal egyenértékű hengeres körbálázó értékesítésére és szállítására vonatkozó referenciával/referenciákkal) szükségtelen, tekintettel arra, hogy az alkalmasság vizsgálatának célja az ajánlattevői teljesítési képesség alátámasztása, amiben egy konkrét márka megjelölése még az egyenértékűség biztosítása mellett is szükségtelen;
- útépités (kerékpárút, autópálya, közút stb.) egybefüggően megvalósított építési munkára vonatkozó előírás (tartalmilag ugyanannak a munkának az elvégzése szükséges egy kisebb útszakaszon, mint egy nagyobb szakaszon).

Ha Ajánlatkérő kifejezetten előírja, hogy saját referenciát is elfogad, az nem fogadható el, ugyanis az ajánlattevő által saját maga számára végzett munka tekintetében nem beszélhetünk referenciáról.

12.3.1.3. A műszaki egyenértékűség megítélése építési beruházások esetében

„Az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés a) pontja szerinti esetben, az adott közbeszerzéssel műszakilag egyenértékű korábbi építési beruházás tárgyára vonatkozó minimumkövetelményeket a műszaki teljesítési képesség szempontjából egyenértékű műszaki teljesítmények figyelembevételével, az építési beruházás során a nyertes ajánlattevő által elvégzendő építési tevékenységre – ideértve a Kbt. 1. mellékletében meghatározott tevékenységeket is – vonatkozóan határozza meg.”⁸⁸

Az építmény jellegét tekintve hasonló műszaki tartalmú és használatú létesítményre vonatkozó korábbi építési beruházás megvalósítását a felhívásban előírtakkal műszaki szempontból egyenértékűnek kell tekinteni.

Az (1) bekezdés szerinti esetben az Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban meghatározza a bemutatni kért építési tevékenységeknek azokat a mérhető, az adott építészeti munkálatra jellemző mérőszámait, amelyek tekintetében az egyenértékűséget vizsgálni fogja.”⁸⁹

Építési beruházások esetében tehát a végrehajtási rendelet részletszabályozást tartalmaz a Kbt.-ben előírt műszaki egyenértékűség meghatározása tekintetében.

Erre tekintettel építési beruházás esetében az Ajánlatkérő köteles a referenciára vonatkozó alkalmassági követelmény meghatározása során a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 23. § (1) és (2) bekezdésében előírtak szerint eljárni.

Ennek keretében a Korm. rendelet 22. § (3) bekezdésében foglaltak szerint az Ajánlatkérőnek a referenciakövetelményben előírt építési tevékenység jellemző mérőszámait konkrétan meg kell határoznia az alkalmassági követelményben, annak érdekében, hogy az egyenértékűség vizsgálatának szempontjai a részvételre jelentkezők/ajánlattevők számára megismerhetőek legyenek.

12.3.1.4. A referencia mértéke meghatározásának megfelelése

⁸⁸ 322/2015 (X.30.) Korm. rendelet 23. § (1) bekezdés

⁸⁹ 322/2015 (X.30.) Korm. rendelet 23. § (2) bekezdés

Építési beruházás, szolgáltatás megrendelés és árubeszerzés esetében referencia előírásakor Ajánlatkérő főszabály szerint kizárólag a mennyiségre vonatkozó alkalmassági követelményt írhat elő. Az ellenszolgáltatás összegének feltüntetését, akkor követelheti meg ha a korábbi teljesítéshez kapcsolódóan nem írható elő olyan mennyiségi meghatározás (pl. monitoring vagy tanácsadó szolgáltatás), amelyre a Kbt. 65. § (5) bekezdésében foglalt százalékos viszonyítás az ajánlatkérői előírás arányosságának megítélésére alkalmazható.

Amennyiben a felhívásban a beszerzés mennyiségére vonatkozóan 1 db mennyiségi előírás lett rögzítve és a referencia követelményben is 1 db a mennyiségi előírás (azaz nincs se ellenszolgáltatás, se további mennyiségi paraméter rögzítve): Tárgyi esetet az ellenőrző szervezet nem kifogásolja.

Az ellenőrzés gyakorlata alapján, amennyiben a felhívásban a mennyiség 1 db és a minimumkövetelmény értékben (ellenszolgáltatás összegében) és nem mennyiségben kerül meghatározásra, erre vonatkozó indokolás benyújtása szükséges: Ajánlatkérő a felhívás III.1.3) M.1. pontjában referencia követelményként a mennyiségi előírás helyett az ellenszolgáltatás összegét rögzítette, ugyanakkor a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 22. § (3a) bekezdésére tekintettel nem nyújtott be arra vonatkozó indokolást, hogy a korábbi teljesítéshez kapcsolódóan nem írható elő olyan mennyiségi meghatározás, amelyre a Kbt. 65. § (5) bekezdésében foglalt százalékos viszonyítás az ajánlatkérői előírás arányosságának megítélésére alkalmazható.

Amennyiben Ajánlatkérő tud mennyiségi előírást meghatározni, úgy mennyiségben kell meghatározni az alkalmassági követelményt, valamint az igazolás módját.

Építési beruházásnál a KFF nem fogadja el az ellenszolgáltatásra vonatkozó alkalmassági követelmény előírását, mivel ezeknek a beszerzéseknek a tárgya jellemzően tartalmaz mennyiségi meghatározást.

Részekre történő ajánlattétel esetén amennyiben a referencia tárgya az egyes részek vonatkozásában megegyezik, akkor ajánlatkérőnek minden esetben biztosítania kell, hogy ajánlattevők a magasabb mennyiségű referencia követelmény igazolásával igazolhatják az alkalmasságukat a kisebb mennyiségű részek tekintetében is. Azaz ajánlatkérő nem írhatja elő, hogy az egyes részekre vonatkozó referencia követelmények, azonos tárgyú részek esetében összeadódjanak.

12.3.1.5. A referenciák daraszáma meghatározásának megfelelése

A közbeszerzés ugyanazon elemére vonatkozó teljesítési képesség igazolására nem kérhető többszörös referenciaigazolás.

Ajánlatkérő a teljesítés ugyanazon elemére vonatkozóan nem kérhet két darab, ugyanazon teljesítési elemre többszörös referenciát.

Az ellenőrzési gyakorlat alapján elvárás, hogy a referencia több szerződésből is teljesíthető legyen, amennyiben az előírt minimumkövetelmény alapján ez megvalósítható (például 1200 m² épület felújítása esetén több szerződésből is teljesíthető legyen a minimumkövetelmény). Amennyiben

ajánlatkérő korlátozza a bemutatható szerződések számát, azt minden esetben meg kell tudnia indokolnia.

Az Ajánlatkérő akkor írhatja elő (akár alternatívan) több darab referencia bemutatását, tehát több korábbi szerződés teljesítésének igazolását, ha az szélesebb körű versenyt biztosít, mint az adott közbeszerzés tárgyának egészét lefedő egy (legalább az adott közbeszerzés értékének, illetve mennyiségének 75%-át elérő) referencia megkövetelése.

Amennyiben a tárgyi közbeszerzés becsült értéke 400 millió forint, úgy az ajánlatkérő nem írhat elő 2 db legalább 300 millió forint értékben teljesített referenciát, de az igazolási módban előírhatja, hogy az ajánlattevőktől 1 db legalább 300 millió forint vagy 2 db legalább 150 millió forint értékű referencia bemutatását is elfogadja.

Az építési beruházásra irányuló közbeszerzésben referenciaként mennyiséget szükséges előírni.

Amennyiben a beszerzés tárgya összetett feladat, nem jelent többszörös referenciaigazolást, amennyiben a kért referenciák eltérő teljesítési képességeket igazolnak, pl. amennyiben útépités mellett hídépítésről is szükséges referenciát benyújtani egy ilyen feladatokat felölelő közbeszerzési szerződés elnyeréséhez. A kért referenciák összértéke/összmennyisége azonban ebben az esetben sem haladhatja meg a közbeszerzés értékének 75%-át.”

Jellemzően árubeszerzés esetén -építési beruházás esetén az ott előírt mennyiségek tekintetében-, amennyiben a referencia darabszámban kerül meghatározásra:

Amennyiben Ajánlatkérő a felhívásban referencia követelményként a mennyiségi előírás keretében bizonyos „db” eszközzel való rendelkezést követel meg ajánlattevőktől, amely előírás ugyan megfelel a Kbt. 65. § (5) bekezdésében rögzített 75 %-os szabálynak, figyelemmel kell lennie arra, hogy a mennyiségi előírását legfeljebb a szerződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig írhatja elő, továbbá felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét arra, hogy az alkalmassági követelmények nem a teljesítés biztosítását szolgálják. Ezért kérjük megindokolni, hogy az előírt mennyiség miért szükséges az alkalmasság méréséhez, az a gazdasági szereplő, amely ennél kevesebb db eszközt (adott esetben 1 db-ot) szállított az miért nem lesz alkalmas a teljesítésre.

12.3.1.6. A referenciák teljesítési időpontjának meghatározásának megfelelése

Amennyiben az adott közbeszerzési eljárás tárgya folyamatosan teljesítendő szolgáltatás, úgy Ajánlatkérő a referenciaigazolások vonatkozásában köteles a teljesítés teljes időszakát vizsgálni annak érdekében, hogy megállapíthassa azt, hogy a teljesítés (amely maga a teljes szolgáltatási időszak) valóban a vizsgált időszakon belül történt-e meg.

12.3.1.7. A referenciára vonatkozó alkalmassági követelmény igazolási módja

- Árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés esetében uniós rezsimben 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 22. § (1) bekezdése az irányadó.

A referenciaigazolás/referencianyilatkozat kötelező tartalmi elemei a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 22. § (2) bekezdése alapján:

„Az (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti igazolás, illetve nyilatkozat tartalmazza legalább a következő adatokat: a teljesítés ideje (év/hónap/nap bontásban szükséges feltüntetni, valamint meg kell adni a teljesítés kezdő és befejező időpontját), a szerződést kötő másik fél, a szállítás vagy szolgáltatás tárgya, mennyisége vagy az ellenszolgáltatás összege, továbbá nyilatkozni kell arról, hogy a teljesítés az előírásoknak és a szerződésnek megfelelően történt-e. Az ajánlatkérő a referencia igazolás, illetve nyilatkozat tartalmi elemei között jogosult előírni az alkalmasság megállapításához szükséges további adat megadását is.”

- Árubeszerzés és szolgáltatás megrendelés esetében nemzeti rezsimben a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 23. §-a irányadó.
- Építési beruházás esetében uniós és nemzeti rezsimben a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 22. § (3) bekezdése, illetve a 23. §-a irányadó.

Közös ajánlattevőként teljesített referencia:⁹⁰

„A 21. § (2) bekezdés a) pontja, valamint (3) bekezdés a) pontja szerinti esetben, ha a nyertes közös ajánlattevőként teljesített építési beruházásra, vagy szolgáltatás megrendelésére vonatkozó referencia igazolás vagy nyilatkozat – a teljesítés oszthatatlansága miatt – nem állítható ki az egyes ajánlattevők által végzett munkák, illetve teljesített szolgáltatások elkülönítésével, úgy az ajánlatkérő a referencia igazolást vagy nyilatkozatot bármelyik, a teljesítésben részt vett ajánlattevő részéről az ismertetett építési beruházás vagy szolgáltatás tekintetében olyan arányban köteles elfogadni, amilyen arányban az igazolást benyújtó ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az általa elvégzett teljesítés alapján az ellenszolgáltatásból részesült.”

A fentiekre tekintettel elvárás a megfelelő szóhasználat („közös ajánlattevőként teljesített”).

12.3.2 Műszaki, technikai felszereltség

Ajánlattevő alkalmasságát igazolhatja műszaki-technikai felszereltségének, a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseinek, illetve vizsgálati és kutatási eszközeinek leírásával,⁹¹ illetve a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, valamint műszaki felszereltség leírásával⁹².

- **Árubeszerzés esetében:**⁹³

⁹⁰ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 22. § (5) bekezdése

⁹¹ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés e) pontja

⁹² 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés h) pontja

⁹³ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdés c) pontja

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága árubeszerzés esetében – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére – előírható

c) műszaki-technikai felszereltségének, a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseinek, illetve vizsgálati és kutatási eszközeinek leírásával;”

➤ **Építési beruházás esetében:**⁹⁴

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága építési beruházás esetében igazolható

c) műszaki-technikai felszereltségének, a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseinek, illetve vizsgálati és kutatási eszközeinek leírásával;”

➤ **Szolgáltatás megrendelés esetében:**⁹⁵

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága szolgáltatás megrendelése esetén – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére, továbbá arra, hogy az alkalmasságot különösen a szakértelemre, hatékonyságra, tapasztalatra és megbízhatóságra tekintettel lehet megítélni – igazolható

i) a teljesítéshez rendelkezésre álló eszközök, berendezések, illetve műszaki felszereltség leírásával.”

Ajánlatkérő nem írhatja elő olyan eszközök, berendezések rendelkezésre állásának igazolását az ajánlattétel feltételeként, amelyek a beszerzés konkrét tárgyához, a szerződés alapján az elvégzendő munkához csak általánosságban kapcsolódnak, azok olyan általános eszközök, amelyeket az ajánlatot benyújtó gazdasági szereplők - mint minden ilyen jellegű munka elvégzéséhez -, amúgy is használnak.

Egy magasépítési beruházás esetén a betonkeverők vagy meghatározott teherbírású tehergépjárművek előírása nem fogadható el, mivel ezek rendelkezésre állásának igazolása a gazdasági szereplő konkrét szerződésteljesítésére való tényleges alkalmasságát lényegében nem támasztja alá, viszont az ilyen előírások az érvényes ajánlattétel lehetőségét szükségtelenül megnehezítve korlátozzák a piaci versenyt.

Ezért az alkalmassági követelmény csak olyan eszközre vagy berendezésre vonatkozhat, amelyek rendelkezésre állása a teljesítési képességet valóban érdemben befolyásolja (pl. vasútépítésnél használt valamely speciális munkagép).

E körben azonban az Ajánlatkérőnek a műszaki felszereltségre vonatkozó előírást úgy kell megfogalmaznia, hogy az ne tartalmazzon olyan túlzottan specifikus paramétereket, amelyek szükségtelenül szűkítik az Ajánlatkérő által elfogadott eszközök körét, ellehetetlenítve a teljesítésre egyébként műszakilag alkalmas berendezésekkel történő ajánlattételt.

⁹⁴ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés c) pontja

⁹⁵ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (3) bekezdés i) pontja

Elvárások a műszaki-technikai felszereltségre vonatkozó alkalmassági követelmények tekintetében:

- ezen alkalmassági követelmény előírása esetén Ajánlatkérő fontolja meg, nem elegendő-e, ha az alkalmassági követelményben megjelölt eszközöket/berendezéseket kizárólag a nyertes ajánlattevőtől követeli meg, szerződéses feltételként.

Az alkalmassági követelmény nem mutathat túl a teljesítéshez ténylegesen szükséges mértéken, ugyanis az a Kbt. 65. § (3) bekezdésébe ütközik.

12.3.3 Szakemberek

Ajánlatkérő alkalmassági követelményként előírhatja azoknak a szakembereknek (szervezeteknek) - különösen a minőség-ellenőrzésért felelősöknek - a megnevezésével, képzettségük, szakmai tapasztalatuk ismertetésével, akiket be kíván vonni a teljesítésbe, illetve az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező, vagy vezetői végzettségének vagy képzettségének ismertetésével, és különösen azon személyek végzettségének vagy képzettségének ismertetésével, akik a szerződés teljesítéséért felelősek, feltéve, hogy ezeket az ajánlatok értékelése során nem értékelik.

- **Árubeszerzés esetében:**

321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdés b) és f) pontja:

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága árubeszerzés esetében – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére – előírható

b) azoknak a szakembereknek (szervezeteknek) – különösen a minőség-ellenőrzésért felelősöknek – a megnevezésével, végzettségük illetve képzettségük, szakmai tapasztalatuk ismertetésével, akiket be kíván vonni a teljesítésbe;”

f) az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező, vagy vezetői végzettségének vagy képzettségének ismertetésével, és különösen azon személyek végzettségének vagy képzettségének ismertetésével, akik a szerződés teljesítéséért felelősek, feltéve, hogy ezeket az ajánlatok értékelése során nem értékelik;”

- **Építési beruházás esetében:**⁹⁶

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága építési beruházás esetében igazolható

b) azoknak a szakembereknek (szervezeteknek) – különösen a minőség-ellenőrzésért felelősöknek – a megnevezésével, végzettségük, vagy képzettségük, szakmai tapasztalatuk ismertetésével, akiket be kíván vonni a teljesítésbe;

e) az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező, vagy vezetői végzettségének vagy képzettségének ismertetésével, és különösen azon személyek végzettségének vagy képzettségének ismertetésével,

⁹⁶ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (2) bekezdés b) és e) pontja

akik az építési beruházás teljesítéséért felelősek, feltéve, hogy ezeket az ajánlatok értékelése során nem értékelik;”

➤ **Szolgáltatás megrendelés esetében:**⁹⁷

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága szolgáltatás megrendelése esetén – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére, továbbá arra, hogy az alkalmasságot különösen a szakértelemre, hatékonyságra, tapasztalatra és megbízhatóságra tekintettel lehet megítélni – igazolható

b) azoknak a szakembereknek (szervezeteknek) – különösen a minőség-ellenőrzésért felelősöknek – a megnevezésével, végzettségük vagy képzettségük, szakmai tapasztalatuk ismertetésével, akiket be kíván vonni a teljesítésbe;

f) az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező, vagy vezetői végzettségének vagy képzettségének ismertetésével, és különösen azon személyek végzettségének vagy képzettségének ismertetésével, akik a szolgáltatás teljesítéséért felelősek, feltéve, hogy ezeket az ajánlatok értékelése során nem értékelik.”

Elvárások a szakemberekre vonatkozó alkalmassági követelmények tekintetében:

12.3.3.1. A teljesítésbe bevonni kívánt szakemberek maximális száma:

Minden olyan esetben, amelyben lehetőség van rá javasolt biztosítani a szakemberek közötti átfedést, valamint a szakemberek száma sem lehet túlzó mértékű. Az átfedésnek nem feltétlenül kell teljesnek lennie, hiszen nyilvánvalóan bizonyos szakemberek (pl. projektmenedzser) esetén jogos az az elvárás, hogy a szakember más feladatot ne lásson el.

Az Európai Bizottság a közbeszerzési auditok során jellemzően aggályosnak, a versenyt aránytalanul szűkítőnek találta, ha az Ajánlatkérő négynél több, a teljesítésbe bevonni kívánt szakember bemutatását követelte meg az ajánlattétel feltételeként; ez a négy fős létszám ugyanis főszabály szerint elegendő ahhoz, hogy az Ajánlatkérő a teljesítéshez valóban szükséges legfontosabb, „kulcspozícióban” tevékenykedő szakemberek rendelkezésre állásáról meggyőződjön.

A piaci verseny szükségtelen szűkítésének elkerülése érdekében tehát törekednie kell az Ajánlatkérőnek arra, hogy a további szakemberek bevonását a szerződés teljesítéséért felelősséget vállaló, a teljesítést megszervező, elvégző nyertes ajánlattevőre bízva, különösen olyan esetekben, amikor pl. külön jogszabályi előírás alapján valamely szakember bevonása a teljesítésbe eleve kötelező, tehát az ajánlatot benyújtó gazdasági szereplő számára evidens. Így az említett négy főnél

⁹⁷ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (3) bekezdés b) és f) pontja

magasabb számú szakember alkalmassági követelményként történő előírása legfeljebb különösen indokolt, egyedi esetekben lehet elfogadható.

A közbeszerzési gyakorlat jogszerűsége azzal is növelhető, ha az Ajánlatkérő – az ajánlattétel lehetőségét és a szélesebb piaci verseny érvényesülését megnehezítő alkalmassági követelmények alkalmazása helyett – a szerződéstervezet megfelelően alapos kidolgozására, a hibás teljesítés vagy a teljesítés elmaradása jogkövetkezményeinek kialakítására törekszik, és ezeket később következetesen be is tartja.

Részekre történő ajánlattétel esetén amennyiben az alkalmasság keretében előírt szakemberek az egyes részek vonatkozásában megegyeznek, akkor ajánlatkérőnek minden esetben biztosítania kell, hogy ajánlattevők ugyanazzal a szakember bemutatásával igazolhatják az alkalmasságukat valamennyi releváns rész tekintetében. Azaz ajánlatkérő nem írhatja elő, hogy az egyes részekre vonatkozó, megegyező szakember követelményekre ajánlattevőknek különböző szakembert kell bemutatniuk.

12.3.3.2. A teljesítésbe bevonni kívánt szakemberek végzettsége/képzettsége:

A 266/2013. (VII.11.) Korm. rendelet szerinti szakmagyakorlási jogosultsági feltételekkel rendelkező szakember(ek) bemutatása alkalmassági követelményként abban az esetben fogadható el, ha a végzettségre/képzettségre vonatkozó előírás tekintetében az azzal egyenértékű végzettség/képzettség elfogadása is előírásra került.

Amennyiben nem lehet egyenértékű végzettséggel igazolni, úgy a szakember vizsgálata alkalmasság helyett értékelési körben javasolt.

12.3.3.3. A teljesítésbe bevonni kívánt szakemberek szakmai tapasztalata:

12.3.3.3.1. Szakmai tapasztalatként csak a szerződés teljesítésével kapcsolatos elvárás engedhető meg. Egy mérnök tendernél a kivitelezés műszaki paramétereire vonatkozó előírásaként megfogalmazott tapasztalat megengedhető a Kbt. 65. § (3) bekezdésére tekintettel.

A mérnöknek legyen olyan szakmai tapasztalata, amelynél legalább 6 km hosszú gerincvezeték kivitelezését kellett ellenőriznie, megengedhető, abban az esetben, ha kiderül a beszerzés tárgyából és mennyiségéből, hogy legalább 8 km hosszú gerincvezeték kivitelezésének ellenőrzése lesz a tárgyi eljárásban is a feladata. Ajánlatkérőnek azonban itt is figyelemmel kell lennie a Kbt. 65. § (3) bekezdésének azon követelményére, miszerint az alkalmassági követelményeket legfeljebb a

szervződés teljesítéséhez ténylegesen szükséges feltételek mértékéig lehet előírnia.

A szakemberrel kapcsolatban nem szakmai tapasztalattal kapcsolatos elvárás nem vizsgálható, mint például az értékkel kapcsolatos követelmény (például olyan szakember bemutatása, aki már részt vett 6 milliárd Ft értékű beruházásban). Magának a projekt, vagy beruházás értékének csak laza kötődése van a beszerzésben ellátandó feladatokhoz. Nem biztos, hogy a korábbi nagyobb projektben a szakember olyan tapasztalatra tett szert, amelyet ajánlatkérő most elvárna, pusztán az érték nem nyújt erre garanciát.

A szakember szakmai tapasztalatára és végzettségére/képzettségére vonatkozó követelmények körében különösen felhívjuk Ajánlatkérők figyelmét az alábbiakra:

- FIDIC tapasztalattal kapcsolatos előírás: alapvetően ne alkalmassági követelményként kerüljön rögzítésre, inkább értékelési szempontként (amennyiben a hozzáadott érték megkérdőjelezhetetlen).
- Európai Unió társfinanszírozás vagy konkrét operatív program előírása nem megengedett, kivéve projektmenedzsment szolgáltatás esetén, az operatív program ezen beszerzési „tárgy” esetében sem.
- jogi szakvizsga előírása nem alkalmazható, kivéve, ha a feladat része szerződés szerkesztése is (ebben az esetben sem írható elő olyan formában, aminek következtében kizárólag a Magyarországon szerzett jogi szakvizsga kerülhet a követelmény tekintetében bemutatásra (nem határozható meg konkrét jogszabály szerinti követelménynek megfelelő szakvizsga előírás sem)),
- felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadó gyakorlat, tapasztalat nem előírható, hanem névjegyzékbe vételhez szükséges egyenértékű gyakorlat, tapasztalat írható elő, a névjegyzékben történő szereplés, továbbá a Miniszterelnökség által tartott „képzés” keretében történő részvétel sem előírható.
- gyártó által szervezett képzés keretében megszerzett vizsgára vonatkozó előírás csak indokolt esetben megengedett. Amennyiben Ajánlatkérő előírja az előbbiekben leírt gyártói vizsgára vonatkozó követelményt, úgy annak a beszerzés tárgyához szorosan kapcsolódnia kell és meg kell adnia, hogy hány gazdasági szereplő képes teljesíteni az előírást.
- A szakember referencia jellegű tapasztalatának alkalmassági követelményként történő előírása (például útfelújításban való részvétel (5db)) nem megfelelő, erre tekintettel kérjük a szakember tapasztalatára vonatkozó minimumkövetelményt hónapokban előírni.
- a doktori címmel való rendelkezés nem írható elő alkalmassági minimumkövetelményként.
- a vezető tervezői kategória, mint alkalmassági minimumkövetelmény szintén nem írható elő.

- államigazgatási/közigazgatási szerv által megrendelt szerződés teljesítésében történő részvétel, kormányzati kommunikációhoz kapcsolódó szerződés teljesítésében történő részvétel nem írható elő.

A teljesítésben részt vevő szakemberek, illetve a vezetőkkel kapcsolatban előírható végzettséget/képzettséget/tapasztalatot az alábbi táblázatban foglaljuk össze:

beszerzés tárgya	szakember	végzettség	képzettség	tapasztalat
árubeszerzés	teljesítésben résztvevő	előírható	előírható	előírható
	vezető	előírható	előírható	nem írható elő
szolgáltatás megrendelés	teljesítésben résztvevő	előírható	előírható	előírható
	vezető	előírható	előírható	nem írható elő
építési beruházás	teljesítésben résztvevő	előírható	előírható	előírható
	vezető	előírható	előírható	nem írható elő

12.3.3.3.2. A teljesítésbe bevinni kívánt szakemberek kamarai tagsága, nyilvántartásba vétele, regisztrációja, jogosultsággal történő rendelkezése:

Ajánlatkérő igazolási módként szakmai önéletrajz, rendelkezésre állási nyilatkozat, valamint a szakemberek végzettségét, képzettségét igazoló dokumentum egyszerű másolatának becsatolását írhatja elő. Alkalmassági követelmény keretében előírt szakemberek tekintetében a magyar jogszabályok által előírt kamarai, minisztériumi, egyéb regisztrációt, névjegyzékben történő szereplést, illetve meghatározott jogosultsággal történő rendelkezést a részvételi jelentkezés benyújtása/az ajánlattétel időszakában nem lehet megkövetelni a részvételre jelentkezőktől/ajánlattevőktől, az csak a nyertes ajánlattevő vonatkozásában írható elő/ követelhető meg.

Ez alapján tehát a felhívás megfelelő pontjában előírásra kerülhetnek az egyes szakemberekkel kapcsolatos végzettségi, képzettségi követelmények és ezeket igazolásokkal kell alátámasztani (pl. szakmai gyakorlatot tartalmazó önéletrajz, diploma másolata). Ugyanakkor a kamarai, minisztériumi, egyéb regisztrációs kötelezettség, névjegyzékben történő szereplés, illetve meghatározott jogosultsággal történő rendelkezés csak a nyertes ajánlattevőt terheli, a részvételre jelentkező/ajánlattevő részéről csak egy nyilatkozat benyújtása szükséges a részvételi jelentkezésben/ajánlatban arra vonatkozóan, hogy nyertesség esetén vállalja a részvételre jelentkező/ ajánlattevő, hogy a megjelölt szakember(ek) tekintetében a szerződés tárgyát képező feladat/munka/szolgáltatás ellátásához szükséges kamarai, illetve egyéb regisztráció / névjegyzékbe történő felvétel / meghatározott jogosultság megszerzése megtörténik a szerződés megkötéséig.

Ennek elmaradását ajánlatkérő a nyertes ajánlattevő visszalépésének tekinti, és a második legkedvezőbb ajánlatot nyújtóval köti meg a szerződést.

Amennyiben az alkalmassági követelményben rögzítésre kerül a jogosultság megszerzéséhez szükséges szakmai tapasztalat időtartama, valamint a jogosultság megszerzéséhez szükséges végzettség/képzettség, úgy abban az esetben javasolt az igazolás módban feltüntetni, hogy az alkalmasság vonatkozásában elegendő a névjegyzékben szereplést igazolni a szakember vonatkozásában és ebben az esetben nem szükséges az önéletrajz és a végzettséget/képzettséget igazoló okiratok másolatának benyújtása.

Az ellenőrző szervezet jogértelmezési gyakorlata alapján a szakemberek szakmai tapasztalata vonatkozásában nem írható elő pl. bejegyzett felelős műszaki vezetőként szerzett tapasztalatra vonatkozó követelmény sem. Tehát a szakmai gyakorlat/tapasztalat előírása sem lehet jogosultsághoz kötött. A szakmai gyakorlati/tapasztalati idő, illetve annak meghatározott tárgya lehet kizárólag elvárás az alkalmasság körében, valamint a jogosultság megszerzéséhez szükséges végzettség/képzettség, de a jogosultsággal való rendelkezés nem írható elő, az kizárólag a nyertes ajánlattevőtől követelhető meg.

12.3.3.3. Jogosultság megszerzéséhez kapcsolódó gyakorlati idő, valamint végzettség/képzettség:

A jogosultsággal való rendelkezés nem írható elő alkalmassági követelményként, csak az annak megszerzéséhez szükséges képzettség/végzettség, illetve azzal egyenértékű képzettség/végzettség írható elő.

Jogosultság megszerzéséhez kapcsolódó/szükséges gyakorlati időt elő lehet írni. Hosszabb (3 év feletti) gyakorlati időt csak a projektmenedzsereknél és a projektet vezető műszaki vezetőnél (itt is 5 évet) lehetséges. Azonban, ha Ajánlatkérő 3/5 évnél hosszabb időtartamban, de a regisztrációhoz szükséges időnél rövidebb, vagy a regisztrációhoz szükséges időtartamban határozza meg a szakmai tapasztalat idejét, az elfogadható megfelelő indokolással.

Ajánlatkérőnek a felhívásban vagy a dokumentációban szükséges rögzítenie, hogy a párhuzamos időtartamban végzett szakmai tapasztalatok vonatkozásában csak az egyiket veszi figyelembe (tehát 1 évben maximum 12 hónap szakmai tapasztalat mutatható be).

12.3.3.4. A teljesítésbe bevonni kívánt szakemberek saját kezűleg aláírt önéletrajz csatolása:

Javasoljuk a szakember esetében saját kezűleg aláírt önéletrajz csatolását, mely alapján egyértelműen ellenőrizhető az alkalmassági minimumkövetelménynek való megfelelés.

A szakmai önéletrajz közokirat vagy teljes bizonyító erejű magánokirat formájában történő előírása versenykorlátozó, ezért nem lehet előírni.

12.3.3.5. A más szervezet kapacitására támaszkodás különös szabályai a szakemberekre vonatkozó alkalmassági követelmények esetében:

A Kbt. 65. § (9) bekezdése értelmében a külön jogszabályban foglaltak szerint előírt, szakemberek – azok végzettségére, képzettségére – rendelkezésre állására vonatkozó követelmény, valamint a releváns szakmai tapasztalatot igazoló referenciákra vonatkozó követelmény teljesítésének igazolására a gazdasági szereplő csak akkor veheti igénybe más szervezet kapacitásait, ha az adott szervezet olyan mértékben részt vesz a teljesítésben, amely biztosítja az alkalmassági követelményben elvárt szaktudás, illetve szakmai tapasztalat érvényesülését.

A fent meghatározott esetekben a Kbt. 65. § (7) bekezdés szerint csatolandó kötelezettségvállalásnak – vagyis a kapacitásait rendelkezésre bocsátó szervezet olyan – szerződésben, előszerződésben vagy más formában vállalt - kötelezettségvállalását tartalmazó okiratnak, amely alátámasztja, hogy a szerződés teljesítéséhez szükséges erőforrások rendelkezésre állnak majd a szerződés teljesítésének időtartama alatt- ezt kell alátámasztania.

12.3.3.6. Műemlékkel kapcsolatos építési beruházásra vonatkozó közbeszerzési eljárás

Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban a 322/2015. (X.30.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban a műszaki és szakmai alkalmasság körében köteles előírni, hogy az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező adja meg a teljesítésbe általa bevonni kívánt, legalább a következő feladatot ellátó szakembereknek (szervezeteknek), és vezetőknek a megnevezését, képzettségük, szakmai gyakorlatuk ismertetését és igazolja, hogy az érintett személyek (szervezetek) jogosultak a feladat ellátására:

- műemléki részzakterületen felelős műszaki vezető,
- műemléki restaurátor, szakágak szerint, ha a beszerzés restaurálásra is irányul,
- műemléki épületkutató, műemléki épületdiagnosztika elvégzésére, műemléki érték dokumentálására jogosult szakértő, ha ez az építési engedély alapján szükséges.

Fontos hangsúlyozni, hogy az auditok tapasztalatai okán felelős műszaki vezetői jogosultság még ebben az esetben sem írható elő, csak a jogosultság megszerzéséhez szükséges végzettség és gyakorlati idő.

12.3.4 Tanúsítvány

➤ Árubeszerzés esetében:⁹⁸

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága árubeszerzés esetében – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére – előírható

i) elismert (bármely nemzeti rendszerben akkreditált) tanúsító szervezettől származó tanúsítvánnyal, amely tanúsítja, hogy a leírásokra vagy szabványokra történő hivatkozással egyértelműen meghatározott áru megfelel bizonyos leírásoknak vagy szabványoknak.”

Elvárások a tanúsítványra vonatkozó alkalmassági követelmények tekintetében:

⁹⁸ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 21. § (1) bekezdés i) pontja

Szabványra/tanúsítványra hivatkozás esetén az egyenértékűséget biztosítani kell. Ha az Ajánlatkérő az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező bizonyos minőségbiztosítási szabványoknak való megfelelése tanúsításához független szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtását írja elő, akkor a vonatkozó európai szabványsorozatnak megfelelő szervezet által tanúsított, a vonatkozó európai szabványsorozaton alapuló minőségbiztosítási rendszerekre kell hivatkoznia. Az Ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt, továbbá az egyenértékű minőségbiztosítási intézkedések egyéb bizonyítékait.

12.3.5 Statisztikai állomány

➤ **Építési beruházás esetében:**⁹⁹

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága építési beruházás esetében igazolható

- g) az előző legfeljebb három évre vonatkozóan kérhető, az éves átlagos statisztikai állományi létszámáról és vezető tisztségviselőinek létszámáról készült kimutatással.”

➤ **Szolgáltatás megrendelés esetében:**¹⁰⁰

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága szolgáltatás megrendelése esetén – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére, továbbá arra, hogy az alkalmasságot különösen a szakértelemre, hatékonyságra, tapasztalatra és megbízhatóságra tekintettel lehet megítélni – igazolható

- h) az előző legfeljebb három évre vonatkozóan kérhető, az éves átlagos statisztikai állományi létszámáról és vezető tisztségviselőinek létszámáról készült kimutatással.”

A statisztikai létszám egy múltban fennálló állapotra vonatkozó információkat szolgáltat az ajánlattevőkről, mely így kevésbé ad reális képet az ajánlattevő teljesítési képességéről, valamint az egyszerű foglalkoztatás mellett egyéb foglalkoztatási jogviszony keretében is van lehetőség munkavégzésre, foglalkoztatásra.

Az audit megállapítások alapján a statisztikai létszámra vonatkozó követelmény vizsgálata versenyszűkítő hatást okozhat.

A 2018. november 29. napján hatályba lépett Kbt. módosítás nem korlátozza a teljesítés során igénybe vett alvállalkozók teljesítésben való részvételének arányát, így az ellenőrző szervezet álláspontja szerint az alkalmassági követelmény előírása nem indokolt.

⁹⁹ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 21. § (2) bekezdés g) pontja

¹⁰⁰ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 21. § (3) bekezdés h) pontja

12.3.6 Mintapéldány

➤ **Árubeszerzés esetében:**¹⁰¹

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága árubeszerzés esetében – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére – előírható a beszerzendő áru leírásával, mintapéldányának, illetve fényképének bemutatásával, amelynek hitelességét az ajánlatkérő felhívására igazolni kell”

Alapvetően nem javasolt a beszerzendő áru leírása, mintapéldány, valamint fénykép bemutatása alkalmassági követelményként történő előírása.

Elvárások a mintapéldányra vonatkozó alkalmassági követelmények tekintetében:

- A mintapéldány benyújtásának előírása alkalmassági követelményként alapvetően nem javasolt, tekintettel arra, hogy a mintapéldány ajánlatban való benyújtásának előírása további kérdéseket vet fel (például ki vizsgálja meg, milyen szempontok mentén kerül vizsgálatra, valamint megőrzési kötelezettség áll fenn a benyújtott mintapéldány tekintetében),
- Különösen nagyobb értékű áru esetén nem javasolt a mintapéldány alkalmassági követelményként történő előírása.
- Amennyiben a fénykép és a beszerzendő áru leírásának előírása megfelelően alátámasztott, az ellenőrző szervezet vizsgálja, hogy valamennyi beszerzendő termék, vagy adott termék összes műszaki paramétere tekintetében szükséges-e bekérni. Ajánlatkérő a tárgyi közbeszerzési eljárásban valamennyi szállítandó termék vonatkozásában nem írhatja elő a mintapéldány, vagy termékleírás/fénykép becsatolását, figyelemmel arra, hogy az a Kbt. 65. § (3) bekezdésére tekintettel túlzott mértékű.
- A mintapéldány átvételét igazolni szükséges (átadás-átvételi igazolás).
- Ajánlatkérőnek arról is rendelkeznie kell, hogy visszaadja-e a nem nyertes ajánlattevőnek a mintapéldányt, vagy megfizeti az ellenértékét.
- Ajánlatkérőnek csatolnia kell az alkalmazni kívánt objektív vizsgálati módszer leírását. Ajánlatkérőnek rendelkeznie kell arról, hogy ki és hogyan ellenőrzi a benyújtott mintapéldány leírásnak való megfelelését. A termékek kipróbálásának objektív vá tétele lehetséges például akként, hogy Ajánlatkérő videofelvételt/fényképeket készít és jegyzőkönyvben rögzíti a tapasztaltakat. Ajánlatkérőnek biztosítania kell továbbá, hogy a mintapéldányok vizsgálata során a kipróbáló felelős szervezeti egységnek, illetve személyeknek ne legyen tudomásuk arról, hogy melyik minta melyik ajánlattevőtől származik. Kérjük, szíveskedjenek meghatározni és részünkre megküldeni a termékminta vizsgálatának objektív vizsgálati módszerét, különös tekintettel arra, hogyan biztosítja Ajánlatkérő a vizsgálat független

¹⁰¹ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 21. § (1) bekezdés h) pontja

szakértők általi lefolytatását a mintapéldány beazonosíthatósága nélkül. Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a mintapéldány ellenőrzését csak megfelelő képesítéssel rendelkező szakember végezheti.

- A benyújtott mintapéldányokat a Kbt. 46. § (2) bekezdése alapján, az ott meghatározott időtartam lejártáig meg kell őrizni, ami jelentős mennyiség esetén Ajánlatkérőnek nehézséget okozhat.

12.3.7 Környezetvédelmi és minőségbiztosítási intézkedés

➤ Árubeszerzés esetében:¹⁰²

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága árubeszerzés esetében – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére – igazolható

e) ha az áru összetett, vagy ha különleges célra szolgál a termelési képességéről, illetve vizsgálati és kutatási eszközeiről, minőségbiztosítási intézkedéseiről az ajánlatkérő vagy más szervezet által végzett vizsgálattal;

g) indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírásával, amelyeket az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező a teljesítés során alkalmazni tud;”

Az orvosi eszközök esetében szerződéskötési feltételként történő CE tanúsítvány előírása mellett elfogadott az előírása ajánlattételi, vagy alkalmassági követelményként is. Egyéb áruk esetén azonban csak a szerződéskötési feltételként történő előírás fogadható el.

➤ Építési beruházás esetében:¹⁰³

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága építési beruházás esetében igazolható

f) indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírásával, amelyeket az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező a teljesítés során alkalmazni tud;

j) ha az építési beruházás összetett, vagy ha különleges célra szolgál a minőségbiztosítási intézkedéseiről az ajánlatkérő vagy más szervezet által végzett vizsgálattal.”

➤ Szolgáltatás megrendelés esetében:¹⁰⁴

„Az ajánlattevőnek és a részvételre jelentkezőnek a szerződés teljesítéséhez szükséges műszaki, illetve szakmai alkalmassága szolgáltatás megrendelése esetén – figyelemmel annak jellegére, mennyiségére, rendeltetésére, továbbá arra, hogy az alkalmasságot különösen a szakértelemre, hatékonyságra, tapasztalatra és megbízhatóságra tekintettel lehet megítélni – igazolható

¹⁰² 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 21. § (1) bekezdés e) és g) pontja:

¹⁰³ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 21. § (2) bekezdés f) és j) pontja:

¹⁰⁴ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet. 21. § (3) bekezdés c) és g) pontja

c) a minőség biztosítása érdekében tett intézkedéseinek, illetve vizsgálati és kutatási eszközeinek leírásával;

g) indokolt esetben azoknak a környezetvédelmi intézkedéseknek a leírásával, amelyeket az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező a teljesítés során alkalmazni tud.”

Elvárások a környezetvédelmi és a minőségbiztosítási intézkedésekre vonatkozó alkalmassági követelmények tekintetében:

- az ellenőrző szervezet álláspontja szerint a környezetvédelmi, illetve a minőségbiztosítási intézkedések igazolásával/tanúsításával való rendelkezés alkalmassági követelményként történő előírása felveti az ajánlattevők (részvételre jelentkezők) indokolatlan és hátrányos vagy előnyös megkülönböztetésének kérdését, ugyanis a tanúsítvány „beszerzése” indokolatlan többlet terhet róhat az eljárásban egyébként még csak érdeklődő gazdasági szereplőkre. Erre tekintettel ezen környezetvédelmi, illetve a minőségbiztosítási intézkedések igazolásával/tanúsításával történő rendelkezés alkalmassági követelményként történő előírása esetében javasoljuk, hogy a megjelölt tanúsítást/igazolást csak a nyertes ajánlattevőtől követelje meg, szerződéses feltételként. E tekintetben – vagyis amennyiben az Ajánlatkérő a környezetvédelmi, illetve a minőségbiztosítási intézkedések igazolását/tanúsítását csak a nyertes ajánlattevőtől, szerződéses feltételként követeli meg – felhívjuk ajánlatkérő figyelmét a Kbt. 132. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra.

„Az ajánlatkérő a szerződés teljesítésére vonatkozóan sajátos, különösen szociális, környezetvédelmi, illetve az innovációt ösztönző feltételeket a szerződés teljesítésének feltételeként is meghatározhat. Az ilyen szerződéses feltételeket az eljárást megindító felhívásban fel kell tüntetni, a részletes feltételek az egyéb közbeszerzési dokumentumokban is megadhatóak.

A különleges feltételeknek a szerződés tárgyához kell kapcsolódniuk [76. § (7) bekezdés] és nem eredményezhetik a 2. § (2)–(3) és (5) bekezdésében foglalt alapelvek sérelmét.”¹⁰⁵

- **Egyenértékűség a minőségbiztosítási intézkedések igazolási módjában:** Ha az Ajánlatkérő az ajánlattevő vagy a részvételre jelentkező bizonyos minőségbiztosítási szabványoknak való megfelelése tanúsításához független szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtását írja elő - ideértve a fogyasztószámára biztosított hozzáférésére vonatkozó szabványokat is -, akkor a vonatkozó európai szabványsorozatnak megfelelő szervezet által tanúsított, a vonatkozó európai szabványsorozaton alapuló minőségbiztosítási rendszerekre kell hivatkoznia. Az Ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt, továbbá az egyenértékű minőségbiztosítási intézkedések egyéb bizonyítékait, ha a szóban forgó gazdasági szereplőnek - neki fel nem róható okokból - nem volt lehetősége az említett tanúsítványokat az előírt határidőn belül megszerezni, feltéve, hogy a gazdasági szereplő

¹⁰⁵ Kbt. 132. § (1)-(2) bekezdés

bizonyítja, hogy a javasolt minőségbiztosítási intézkedések megfelelnek az előírt minőségbiztosítási szabványoknak.¹⁰⁶

- **Egyenértékűség a környezetvédelmi intézkedések igazolási módjában:** Ha az Ajánlatkérő az ajánlattevőnek vagy részvételre jelentkezőnek - a 21. § (2) bekezdés f) pontja vagy a 21. § (3) bekezdés g) pontja tekintetében - bizonyos környezetvédelmi vezetési rendszereknek való megfelelése tanúsításához független szervezet által kiállított tanúsítvány benyújtását írja elő, akkor az uniós környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerre (EMAS), a szervezeteknek a közösségi környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszerben (EMAS) való önkéntes részvételéről és a 761/2001/EK rendelet, a 2001/681/EK és a 2006/193/EK bizottsági határozat hatályon kívül helyezéséről szóló 2009. november 25-i 1221/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 45. cikke szerint elismert egyéb környezetvédelmi vezetési rendszerekre, illetve az akkreditált szervek releváns európai vagy nemzetközi szabványain alapuló egyéb környezetvédelmi vezetési szabványokra kell hivatkoznia. Az Ajánlatkérő köteles elfogadni az Európai Unió más tagállamában bejegyzett szervezettől származó egyenértékű tanúsítványt is.¹⁰⁷

12.4 A Kbt. 65. § (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott alkalmassági követelmény

A Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja alapján az Ajánlatkérő alkalmassági követelményt határozhat meg:

ha a szerződés teljesítéséhez szükséges, a gazdasági szereplő letelepedése szerinti ország nyilvántartásában való szereplésre, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezésre vonatkozó feltételek előírásával.¹⁰⁸

Ez az alkalmassági követelmény az ajánlattevőre, mint gazdasági szereplőre vonatkozóan írható elő, nem pedig az ajánlattevő által a teljesítésbe bevonni kívánt, és az alkalmassági körében megjelölt szakemberekre.

Ajánlatkérő az alkalmasság vizsgálata körében a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja alapján köteles előírni az építési beruházáshoz kapcsolódó tervezői vagy mérnöki szolgáltatás tárgya szerint illetékes országos szakmai kamara névjegyzékében szereplés követelményét, illetve a nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők esetén a letelepedés szerinti ország nyilvántartásában szereplés, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezés követelményét.¹⁰⁹

Ajánlatkérő a Kbt. Második Része szerinti eljárásban – az eljárást megindító felhívásban – az építőipari kivitelezési tevékenységet végző gazdasági szereplők vonatkozásában, a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja alapján köteles előírni az Étv. szerinti, építőipari kivitelezési tevékenységet

¹⁰⁶ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 24. § (3) bekezdés

¹⁰⁷ 321/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdés g) pont, 21. § (2) bekezdés f) pont és 21. § (3) bekezdés g) pont

¹⁰⁸ Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja

¹⁰⁹ 322/2015 (X.30.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése

végzők névjegyzékében szereplés követelményét, illetve a nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők esetén – amennyiben a szerződés teljesítéséhez szükséges – a letelepedés szerinti ország nyilvántartásában szereplés, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezés követelményét.¹¹⁰

13 Az értékelési szempontok

Az Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban köteles meghatározni az ajánlatok értékelési szempontját.¹¹¹

Értékelési szempontok:¹¹²

- legalacsonyabb ár,
- a legalacsonyabb költség, amelyet az ajánlatkérő által meghatározott költséghatékonysági módszer alkalmazásával kell kiszámítani, vagy
- a legjobb ár-érték arányt megjelenítő olyan - különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális - szempontok, amelyek között az ár vagy költség is szerepel.

Elvárások a legalacsonyabb ár értékelési szempont tekintetében:

- Ajánlatkérő nem alkalmazhatja a legalacsonyabb ár szempontját egyedüli értékelési szempontként
 - tervezési,
 - mérnöki
 - építészeti szolgáltatások,
 - építési beruházások esetében.
- A legalacsonyabb ár egyedüli értékelési szempont egyébként csak akkor alkalmazható, ha a műszaki leírásból/beszerzés tárgyából egyértelműen kiderül, hogy
 - csak konkrétan meghatározott minőségi és műszaki követelményeknek megfelelő áru vagy szolgáltatás felel meg a beszerzési igénynek,
 - és egyéb minőségi jellemzők nem befolyásolják gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat kiválasztását.

Műszaki-technikai sajátosságra vagy kizárólagos jogra alapított eljárás esetében lehetséges a legalacsonyabb ár értékelési szempontként történő alkalmazása, illetve gyakran találkozhatunk ezen értékelési szemponttal például gyógyászati, laboratóriumi eszközök beszerzése, valamint élelmiszer beszerzés esetében.

¹¹⁰ 322/2015 (X.30.) Korm. rendelet 21. § (1) bekezdése

¹¹¹ Kbt. 76. § (1) bekezdés

¹¹² Kbt. 76. § (2) bekezdés

Továbbá a 16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet hatálya alá tartozó árubeszerzések esetében alkalmazhatja Ajánlatkérő a legalacsonyabb ár értékelési szempontját.

Fentiekre figyelemmel kérjük, hogy Ajánlatkérő nyújtson be részletes indokolást, pontosan megjelölve, hogy a felhívásban hol kerültek megjelölésre azon minőségi és műszaki követelmények, amelyeknek az adott szolgáltatásnak meg kell felelnie, továbbá kérjük, szíveskedjenek kifejtetni, hogy további minőségi jellemzők miért nem befolyásolják a kiválasztást.

Jellemzően keretszerződések, keretmegállapodások esetében –amennyiben indokolt - az egyes árelemekhez gyakorisági szorzókat - rendelhet Ajánlatkérő. Az egyes elemekhez rendelt szorzószámok, mint gyakorisági mutatók funkcionálnak. Szorzószám esetén, a módszertan alátámasztására indokolást kell benyújtani.

Például takarítási szolgáltatás esetén szükség van napi takarításra és évi egy nagytakarításra, a napi takarítás díja-annak ellenére, hogy egyszeri díja alacsonyabb az évi nagytakarítás díjánál – összességében nagyobb összeget fog képezni az összárból, mint az évi 1 nagytakarításé, ezért egy gyakorisági szorzószám alkalmazásával a valós ár jobban kimutatható.

- Építési beruházás esetében a 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 24. § (1) bekezdése alapján értékelési szempont kizárólag a legjobb ár-érték arány lehet.¹¹³

Kérjük Ajánlatkérőt, hogy az ajánlati árat nettó formában értékelje, figyelemmel arra, hogy a bruttó ajánlati ár értékelése alapvető sérelemhez (pl. esélyegyenlőség) is vezethet.

Amennyiben Ajánlatkérő a beszerzés keretében opciós tételeket is kíván beszerezni, akkor az értékelési szempontoknak minden esetben biztosítaniuk kell, hogy az opciós tételek is az értékelés részét képezik, adott esetben az ártáblában / árazott költségvetésben szerepeltetve az opciós tételeket is vagy önálló értékelési szempont keretében.

¹¹³ 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 24. § (1) Az ajánlatkérő építési beruházásra irányuló közbeszerzés esetén szakmai ajánlatot kér be, amelyet a legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempont és a megvalósítandó építmény vagy elvégzendő építési tevékenység – ideértve a Kbt. 1. mellékletében meghatározott tevékenységeket is – minőségének értékelésére alkalmas részszerződések szerint vizsgál. Az ajánlatkérő a Kbt. 76. § (5) bekezdése értelmében építési beruházás esetében nem alkalmazhatja a legalacsonyabb ár szempontját egyedüli értékelési szempontként.

(2) A megvalósítandó építmény vagy elvégzendő építési tevékenység értékelésére alkalmas részszerződések körében értékelhető különösen

a) az ajánlott építőanyagok minősége,

b) a környezetvédelmi, fenntarthatósági követelmények figyelembevétele,

c) speciális területi adottságok (örökségvédelmi, vízminőség-védelmi, természet- és tájvédelmi adottságok) kezelésének módja,

Elvárások a legalacsonyabb költség értékelési szempont tekintetében:

- Kbt. 76. § (2) bekezdése értelmében értékelési szempontként alkalmazható a legalacsonyabb költség, amelyet az Ajánlatkérő által meghatározott költséghatékonysági módszer alkalmazásával kell kiszámítani.

Elvárások a legjobb ár-érték arány értékelési szempont tekintetében:

Minőségi értékelési szempontok meghatározása:

A Kbt. 76. § (2) bekezdésének c) pontja értelmében a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempont alkalmazása esetében olyan – különösen minőségi, környezetvédelmi, szociális – szempontok írhatók elő, amelyek között az ár vagy költség is szerepel.

A Kbt. 76. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontok vonatkozhatnak különösen az alábbiakra:

a) minőség, műszaki érték, esztétikai és funkcionális tulajdonságok, valamennyi felhasználó számára való hozzáférhetőség, hátrányos helyzetű munkavállalók alkalmazása és egyéb szociális, környezetvédelmi és innovatív tulajdonságok, foglalkozási feltételek, vevőszolgálat és műszaki segítségnyújtás, pótalkatrészek biztosítása, készletbiztonság, a teljesítés időpontja, időszaka.

Az ajánlati ár:

A legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempontrendszer alkalmazásakor ajánlatkérőnek lehetősége van arra, hogy az abban szereplő ár vagy költség elemet egy rögzített értéken megadja.

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy az ajánlati ár valamely elemének maximalizálását indokolni szükséges, tekintettel arra, hogy az eljárás lefolytatása során, ha a maximalizált értéket meghaladó megajánlás történik, akkor az átalányár esetén javítható, azonban tételes ár esetén nem javítható.

Az ajánlati ár megadása összességében szükséges, annak más szerződés értékéhez viszonyított százalékos mértéke nem értékelhető.

13.1 Értékelési szempontokkal kapcsolatos észrevételek

13.1.1 Általános szabályok

Az értékelési szempontoknak minden esetben

- a szerződés tárgyához kell kapcsolódnuk,
 - a Kbt. 76. § (7) bekezdés alapján, ha azok az adott szerződés alapján megvalósítandó építési beruházáshoz, szállítandó áruhoz vagy nyújtandó

szolgáltatáshoz bármely módon és azok életciklusának bármely szakaszában kapcsolódnak,

- a szerződés minden olyan rendelkezése e körbe vonható, ami a megfelelő ajánlattételhez és a szerződésszerű teljesítéshez elengedhetetlenül szükséges,
- nem biztosíthatnak önkényes döntési lehetőséget az ajánlatkérőnek, hanem mennyiségi vagy szakmai szempontok alapján értékelhető tényezőkön kell alapulniuk;
 - mennyiségi szempontok alapján értékelhető tényezőkön alapulhat például a szakember többlettapasztalata
 - szakmai szempontok alapján értékelhető az ajánlat szakmai tartalmával összefüggő értékelési szempont, az ajánlat szakmai színvonalát értékelő szempont
 - a szakmai szempontok alapján értékelhető tényezőknél a szerződés tárgyához kell kapcsolódniauk,
 - szakmai szempontok alkalmazásakor elengedhetetlen, hogy a közbeszerzési dokumentumokban egyértelműen, pontosan, részletesen meghatározásra kerüljenek azok az elvárások, amelyek alapján az értékelés történni fog – másként megfogalmazva: a szempontokat olyan részletességgel kell megadni, hogy az ajánlattevők az ajánlat összeállításakor teljes bizonyossággal meg tudják állapítani, hogy ajánlatukat milyen tényezők szerint és hogyan fogják elbírálni.
- biztosítaniuk kell a 2. § (1)-(5) bekezdésében foglalt **alapelvek** betartását, különös tekintettel az átláthatóság, a diszkrimináció-mentesség, az egyenlő bánásmód és a verseny tisztaságára vonatkozó alapelvekre; egyes gazdasági szereplők, vagy azok egy csoportjának jogosulatlan előnybe hozása nem megengedett;
- az értékelési szempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassága.
 - **főszabály**, hogy értékelési szempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges pénzügyi és gazdasági, valamint műszaki, illetőleg szakmai alkalmassága,
 - Az alkalmasságon felüli többlet megajánlás értékelhető például abban az esetben:
 - ha Ajánlatkérő a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempont szerint kíván értékelni,
 - és ha a személyzet minősége jelentős hatással lehet a szerződés teljesítésének színvonalára,
 - úgy a szerződés teljesítésében részt vevő személyi állomány szervezettsége, képzettsége és tapasztalata szerepelhet akkor is, ha az eljárásban e körülményekhez alkalmassági feltétel is kapcsolódik,

- de ebben az esetben egyértelműen rögzíteni kell, hogy mely feltételek képezik az alkalmassági követelményt, és melyek jelentik ezen felül az értékeléskor figyelembe vett tényezőket.
- nem eredményezhetik ugyanazon ajánlati tartalmi elem többszöri értékelését.
- Ha az értékelési szempont körében alszempontok is meghatározásra kerülnek, alszempontként azok – tényleges jelentőségével arányban álló – súlysúlyszámát is meg kell adni. Az alszempontok súlysúlyszámainak összege meg kell, hogy egyezzen az adott értékelési szempont súlysúlyszámával.
- Keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás második része esetében felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét a Kbt. 105. § (4) bekezdésében foglaltakra.¹¹⁴

Az ellenszolgáltatás mértéke, mint értékelési szemponthoz kapcsolódó súlysúlyszám árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetén – az uniós auditok tapasztalataira tekintettel - nem lehet kevesebb, mint a súlysúlyszámok összegének 60 %-a.

Építési beruházás esetén kivitelezésre vagy kivitelezésre és az ahhoz kapcsolódó tervezésre együtt irányuló építési beruházás esetén a legjobb ár-érték arány, valamint a minőség alapú kiválasztás szempontjának érvényre juttatása érdekében az ajánlati ár az értékelés során 70%-os arányban vehető figyelembe.

A tervező és mérnök kiválasztására irányuló eljárás esetében a legjobb ár-érték arány, valamint a minőség alapú kiválasztás szempontjának érvényre juttatása érdekében az ajánlati ár az értékelés során nem vehető nagyobb mértékben figyelembe, mint a többi értékelési szempont együttesen (tehát 50%-os mértékben).

13.1.2 Az ajánlati elemek minimális és maximális szintjének előírása

Az Ajánlatkérő az ellenszolgáltatást vagy költséget tartalmazó értékelési szemponton vagy alszemponton kívüli értékelési szempontokkal (alszempontokkal) összefüggő ajánlati elemmel kapcsolatban az eljárást megindító felhívásban jogosult meghatározni az adott ajánlati elem azon legkedvezőbb szintjét, amelyre és az annál még kedvezőbb vállalatokra egyaránt az értékelési pontszám felső határával azonos számú pontot ad.

Ajánlatkérő bármely szempont tekintetében jogosult meghatározni olyan elvárást, amelynél kedvezőtlenebb az adott ajánlati elem nem lehet azért, hogy a piaci szereplők felelőtlen megajánlásait visszaszorítsák.

- legkedvezőtlenebb szint - amelynél kedvezőtlenebb az adott ajánlati elem nem lehet

¹¹⁴ Kbt. 105. § (4) Az ajánlatkérő akkor alkalmazhat a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásban alkalmazott értékelési szempontoktól eltérő értékelési szempontokat, ha már a keretmegállapodás megkötésére irányuló közbeszerzési eljárásban a közbeszerzési dokumentumokban azt előírta és amelyet egyben a keretmegállapodás tartalmaz. Az értékelési szempontokat és módszert a 76. §-nak megfelelően kell meghatározni. Az ajánlattevő csak a keretmegállapodásban foglaltakkal azonos vagy annál az ajánlatkérő számára kedvezőbb ajánlatot tehet.

- o bármely szempont tekintetében jogosult meghatározni,
- o csak az eljárást megindító felhívásban lehet előírni.

Ajánlatkérő köteles bemutatni azokat a műszaki-szakmai indokokat, amelyekre tekintettel a Kbt. 77. § (1) bekezdése szerinti legkedvezőtlenebb szintet (érvényességi küszöböt) meghatározta, e tekintetben az indokolásban térjenek ki arra, hogy a meghatározott értéknél rosszabb megajánlásokat ajánlatkérő miért nem tudja érvényesnek elfogadni.

13.1.3 Tipikusan problémás értékelési szempontok

A jogértelmezési gyakorlat értelmében pl. a teljesítési határidőre, a teljesítési biztosítékokra, a kötbérekre, a fizetési határidőre, stb. vonatkozó értékelési szempontok nem minősülnek minőségi szempontoknak.

13.1.3.1. Teljesítési határidő

Ide tartozik minden olyan értékelési szempont, amely a teljesítési határidőt módosítja. Megjelenhet naptári napokban, mint teljesítési időtartam, illetve megjelenhet az előteljesített napok számában is.

A teljesítési határidő értékelési szempontként történő előírása indokolt esetben, árubeszerzés esetén lehetséges. Amennyiben a teljesítési határidő értékelési szempontként történő előírása indokolt, abban az esetben alacsony súlyszámmal írható elő.

A fentiek alapján, amennyiben Ajánlatkérő teljesítési határidőt akar értékelési szempontként feltüntetni, úgy felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét a következőkre:

A támogatások felhasználásának tapasztalati alapján a teljesítési határidőhöz kapcsolódó értékelési szempont esetén az ajánlattevők olyan kivitelezési határidőt vállalhatnak, amely utóbb teljesíthetetlennek bizonyul. Az Ajánlatkérők gyakran kezdeményezik az ilyen jellegű szerződések módosítását, azonban a Kbt. 141. § (4) bekezdés c) pontja, valamint (6) bekezdése alapján e módosítások rendkívül magas audit és jogorvoslati kockázatot hordoznak. Amennyiben Ajánlatkérőnek kiemelt érdeke fűződik a teljesítési határidőhöz kapcsolódó értékelési szempont alkalmazásához, úgy részletesen be kell mutatnia a kapcsolódó előnyöket, amelyet a Kbt. 2. §-ában foglaltaknak megfelelően kell megadnia.

Továbbá a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 24. § (2) bekezdésének e) pontja 2017. január 1. napjával módosult, így a felsorolás már nem tartalmazza a teljesítési határidőt az építmény vagy elvégzendő építési tevékenység értékelésére alkalmas értékelési szempontok között, erre tekintettel építési beruházás esetén nem alkalmazható értékelési szempontként.

13.1.3.2. Hátrányos helyzetű munkavállaló

Az értékelési szempontok körében értékelhető a hátrányos helyzetű munkavállalók alkalmazása a közbeszerzés során megajánlott mértéke is, azonban ezt a feltételt adott esetben indokolni szükséges, illetve audit tapasztalatokra tekintettel az ehhez a feltételhez kapcsolódó súlysám nem haladhatja meg az 5%-ot.

Ezen értékelési szempont esetében a Miniszterelnökség által kiadott Közlemény az értékelési szempont(ok) előírásával kapcsolatban követendő közbeszerzési gyakorlatról című dokumentumban foglaltak az irányadóak.

A hátrányos helyzetű munkavállaló bevonására vonatkozó értékelési szempont alkalmazása akkor javasolt, ha az érintett szempont előnye egyértelműen igazolható.

A „Hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatására vonatkozó megajánlás” értékelési szemponttal kapcsolatban az alábbiakra hívjuk fel szíves figyelmüket:

- Szükséges felülvizsgálni, hogy a „Hátrányos helyzetű munkavállaló foglalkoztatására vonatkozó megajánlás” értékelési szempont ténylegesen szükséges-e a szerződés teljesítéséhez. A tárgyi eljárás becsült értékére tekintettel kell meghatározni a Kbt. 77. § (1) bekezdés szerinti ajánlati elemhez tartozó legkedvezőbb szintet.
- Rögzíteni szükséges, hogy a hátrányos helyzetű munkavállalók az adott szerződés teljesítésével összefüggésben kerülnek foglalkoztatásra.
- A vállalások betartásának ellenőrzése tekintetében konkrétan rögzíteni kell, hogy Ajánlatkérő milyen intézkedések útján teszi azt meg (pl. mit és hogyan ellenőriz, milyen rendszerességgel).
- Rögzíteni kell, hogy Ajánlatkérő minden egyes intézkedést dokumentál.
- A vállalások be nem tartása esetén kellő visszatartó erővel bíró szankciót kell meghatározni és rögzíteni, tehát nem lehet névleges vagy elhanyagolható.

A fentiek átültetése a gyakorlatba:

A közbeszerzési dokumentációban rögzíteni kell, hogy az értékelési szempontra figyelemmel bemutatásra kerülő hátrányos helyzetű munkavállaló(k) az adott közbeszerzési eljárás eredményeként létrejövő szerződés teljesítésében fog(nak) részt venni, továbbá a kiírás feltételrendszerének meghatározása során arra figyelemmel szükséges eljárni, hogy az adott értékelési szemponttal összefüggésben bemutatásra kerülő hátrányos helyzetű munkavállaló(k) az ajánlatban

- **név szerint kerüljenek megjelölésre;**
- **kerüljön bemutatásra, hogy a hátrányos helyzetű munkavállaló mi alapján/milyen szempontokra tekintettel (mely jogszabályi rendelkezés alapján) minősül hátrányos helyzetű munkavállalónak;**
- **a szerződés teljesítésével összefüggésben (annak során) milyen konkrét feladatokat fog ellátni (munkakör, pl. „betanított munkás” megjelölése nem elegendő, konkrétan fel kell tüntetni az adott műszaki tartalom keretében elvégzendő feladatokat);**
- **továbbá szükséges a hátrányos helyzetű munkavállalói „minőség” igazolására vonatkozó dokumentumok ajánlatban történő csatolása/bemutatása (pl. életkor igazolására személyi igazolvány másolata vagy más közokirat másolata).**

13.1.3.3. Szakemberek

A Kbt. 76. § (3) bekezdés b) pontja alapján a legjobb ár-érték arányt megjelenítő értékelési szempontok vonatkozhatnak az alábbiakra: a szerződés teljesítésében részt vevő személyi állomány szervezettsége, képzettsége és tapasztalata, ha a személyzet minősége jelentős hatással lehet a szerződés teljesítésének színvonalára.¹¹⁵

A Kbt. 76. § (6) bekezdésének d) pontja értelmében azonban az értékelési szempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassága.¹¹⁶ A (3) bekezdés b) pontjában foglaltak értékelése esetén, ha az eljárásban e körülményekhez alkalmassági feltétel is kapcsolódik, egyértelműen el kell különíteni, hogy mely feltételek képezik a teljesítéshez minimálisan szükséges elvárást (alkalmassági követelmény), és melyek jelentik ezen felül az értékeléskor figyelembe vett tényezőket.

Elvárások a szakemberekre vonatkozó értékelési szempont tekintetében:

- Szakemberek vonatkozásában a szakemberek többlettapasztalatára, meghatározott képzettséggel vagy szakmai tapasztalattal rendelkező további szakemberek bevonására vonatkozó előírás fogadható el értékelési szempontként.
- A szakemberek létszámára vonatkozó értékelési szempont vonatkozásában minden esetben indokolást kell benyújtania Ajánlatkérőnek, azonban a szervezettség értékelése körében a szakemberek létszáma elfogadható szempont lehet, az elfogadható létszámnak az indokolásból kell kiderülnie.
- Ha a szakember tapasztalata az értékelési szempont, úgy vizsgálandó, hogy az alkalmasság keretében kért (alap) szakmai tapasztalatra vonatkozó követelmény és az értékelés során figyelembe vett ezen felüli, többlet tapasztalati idő között nem lehet „kihagyás”, vagyis
 - a) ha a szakember teljes szakmai tapasztalatának időtartama az értékelési szempont, akkor a Kbt. 77. § (1) bekezdés szerinti minimum követelménynek – vagyis annak az elvárásnak, amelynél kedvezőtlenebb az adott ajánlati elem nem lehet - meg kell egyeznie a vonatkozó alkalmassági követelményben előírt tapasztalati időtartammal (pl. amennyiben az alkalmassági követelmény 36 hónap szakmai tapasztalatra vonatkozik, úgy nem megfelelő, ha a vonatkozó értékelési szempont esetében a többlet szakmai tapasztalat alsó „határa” 37 hónap),
 - b) ha Ajánlatkérő az alkalmassági követelményen felüli többlet szakmai tapasztalatot értékeli, úgy ebben az esetben az előírt minimumot a kapcsolódó alkalmassági minimumkövetelményben előírtakkal azonos mértékben szükséges meghatározni.
- **Nem megfelelő** az olyan előírás sem, ahol Ajánlatkérő a minőségi kritériumként szakember többlettapasztalatára vonatkozó értékelési szempontot jelölt meg, azonban alkalmassági

¹¹⁵ Kbt. 76. § (3) bekezdés b) pontja

¹¹⁶ Kbt. 76. § (6) bekezdésének d) pontja

követelményként szakember tapasztalatára vonatkozó előírás nem került rögzítésre. A szakember többlettapasztalata csak abban az esetben határozható meg értékelési szempontként, ha a szakember szakmai tapasztalata alkalmassági követelményként is előírásra került. Amennyiben Ajánlatkérő az alkalmassági követelményben előírt szakmai tapasztalaton kívül, egyéb szakmai tapasztalatot kíván előírni, azt minden esetben 0 hónaptól értékelheti.

- **Nem megfelelő** az olyan előírás sem, ahol Ajánlatkérő például 1 fő olyan szakember bemutatását várja el, „aki összesen legalább 5.000 m² felületű útépítés és/vagy útfelújítás kivitelezésének irányításában szerzett tapasztalattal rendelkezik”, figyelemmel arra, hogy a Kbt. 76. § (6) bekezdés d) pontja alapján az értékelési szempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassága.
- **További gyakori hiba**, hogy nincs rögzítve ezen értékelési szempont esetében, hogy hány szakember vonatkozásában tehető megajánlás.
- **Nem minősül átfedésnek**, ezért nem sérti a Kbt. 76. § (6) bekezdés d) pontját az, ha az Ajánlatkérő az alkalmasság keretében általános tapasztalatot ír elő az adott szakember(ek) tekintetében (pl. 36 hónap útépítésben/rendezvényszervezésben/részletes megvalósíthatósági tanulmány készítésben szerzett gyakorlat), és emellett az értékelés során az alkalmasság igazolásában részt vevő szakemberek valamilyen speciális szakmai tapasztalatát vizsgálja, amit a szakember akár az általános tapasztalat megszerzése keretében is szerezhett (pl. négysávós gyorsforgalmi út kivitelezésében/étkeztést és szállást is tartalmazó rendezvény szervezésében/speciális tárgyra vonatkozó részletes megvalósíthatósági tanulmány készítésben szerzett tapasztalat), feltéve, hogy utóbbiaknak nem az időtartamát értékeli, hanem magát a tapasztalat tárgyát.
- A szakember többlettapasztalatának értékelésével kapcsolatban felhívjuk figyelmüket, hogy a szakember nevét az ajánlatnak tartalmaznia kell, így az ajánlatban (adott esetben a felolvasólapon) valamely nyilatkozatban szükséges a szakember nevének feltüntetését kérni, tekintettel arra, hogy amennyiben ezen értékelési szempont esetében a szakember neve hiányzik, akkor a Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pontjában foglaltakra tekintettel az hiánypótlás keretében nem hiánypótolható hibának minősül, így az ajánlat érvénytelen.
- A szakember tapasztalatának alátámasztására benyújtott dokumentum (önéletrajz) szakmai ajánlattá való minősítése kerülendő, tekintettel arra, hogy ebben az esetben a hiánypótlás lehetősége biztosított, feltéve hogy a szakember neve az ajánlatban feltüntetésre került.
- A jogosultság meglétének értékelési szempontként történő előírása nem alkalmazható, csak a jogosultság megszerzéséhez szükséges végzettség és szakmai tapasztalaton felüli többlettapasztalat értékelhető.
- A Kbt. 71. §-a 2021. február 1-el egy új, (9a) bekezdéssel egészül ki, amelynek célja annak kiküszöbölése, hogy ha az ajánlat egyes dokumentumaiban ellentmondás található, akkor az ajánlat ne legyen olyan esetben érvénytelen, ha az információkban található eltérés nem befolyásolja az értékelés során elérhető pontszámot. Ilyen eset, ha egy szakember tapasztalata vonatkozásában a felolvasólapon szereplő adat nem felel meg teljes mértékben

a szakember önéletrajzában található információknak, azonban az ajánlattevő jogosult a maximális értékelési pontszámra, bármelyik dokumentum tartalmát is veszi alapul az ajánlatkérő. Ezzel a szabállyal kiküszöbölhető, hogy egy ajánlat csupán egy, az értékelés szempontjából nem jelentős hiba miatt legyen érvénytelen.

- A szakemberekhez rendelt súlyszám esetében az alábbiakra hívjuk fel Ajánlatkérő szíves figyelmét: Ajánlatkérőnek az adott értékelési szempont tényleges jelentőségével arányban álló súlyszámot kell meghatározni a Kbt. 76. § (9) bekezdés a) pontja alapján. Az egy szakemberhez rendelt súlyszám nagysága az összsúlyszám 15%-ának megfelelő mértékben történő meghatározása mellett tekinthető megfelelőnek.
- A Kbt. 2021. február 1. napjával hatályba lépő módosított 69. § (7) bekezdése értelmében ha az ajánlatkérő az eljárásban olyan értékelési szempontot alkalmaz, ahol az ajánlatban foglalt megajánlás ellenőrzése feltételezi valamely alkalmassági követelménynek történő megfelelés egyidejű ellenőrzését (kizárólag szakemberre vonatkozó alkalmassági követelményhez kapcsolódhat értékelési szempont is), az ajánlatkérő már az ajánlatok 69. § (2) bekezdés szerinti bírálata keretében felhívja az ajánlattevőket az érintett alkalmassági követelményhez kapcsolódó igazolások benyújtására. Nem kifogásolható, ha az ajánlatkérő az olyan dokumentumot, ami egyszerre szolgál az ajánlatok értékelésének alapjául és igazolja az érintett értékelési szempont alapját képező alkalmassági követelmény teljesülését (pl. szakember önéletrajza) már az ajánlattételkor bekéri, ilyen esetben nincs szükség külön felhívásra az alkalmasságot igazoló dokumentum benyújtásához.

13.1.3.4. Szakmai ajánlat

Ez az értékelési szempont sok esetben szubjektív szempont, így különös körültekintéssel kell vizsgálni.

A 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 24. § (1) bekezdése alapján a szakmai ajánlat, amelyet Ajánlatkérő a legjobb ár-érték arányt megjelenítő szempont és az építési tevékenység minőségének értékelésére alkalmas szempontok szerint vizsgál.

A szakmai ajánlattal kapcsolatban (az általános szempontokon túl) az alábbi szempontokat szükséges értékelni:

- az értékelési szempont előírásának objektív módon értékelhető tényezőknél kell alapulnia, elvárás, hogy az Ajánlatkérő rögzítse a megajánlások összevetésének alapját képező, és figyelembevételre kerülő szakmai jellemzőket (pl. nem fogadható el olyan értékelési tényező, amely értelmében az a megajánlás a kedvezőbb, amely „minél részletesebben” fejt ki egy értékelési elemet, vagy „minél szélesebb körben” tár fel egy kockázatot);
- nem csak maga az értékelési szempont, hanem az értékelési szempont tartalmát jelentő értékelési tényezők is ténylegesen a szerződés lényeges feltételeivel kell, hogy összefüggésben álljanak (pl. nem javasolt olyan értékelési elem alkalmazása, mely a szerződés teljesítése során előre láthatóan módosulhat);
- a felhívásban közölt módszernek alkalmasnak kell lennie arra, hogy biztosítsa a jogszerű, átlátható és objektív értékelést (ez leginkább a sorbarendezés, vagy pontkiosztás

módszerével történik), rögzítenie kell, hogy mely tartalmi elemeket minősítik előnyösnek, milyen szempontok határozzák meg a sorrendet, illetve pontozást, továbbá milyen vállalások alapozhatnak meg magasabb pontszámot;

- nem alkalmazható olyan esetben értékelési szempontként a szakmai ajánlat minősége, amikor jogszabályok által egyértelműen meghatározott tevékenység képezi a beszerzés tárgyát (pl. könyvvizsgálat);
- elvárás, hogy az Ajánlatkérő rögzítse a megajánlások összevetésének alapját képező, és figyelembevételre kerülő szakmai jellemzőket;
- Ajánlatkérő nem teheti meg azt, hogy az értékeléskor előre meg nem határozott követelményeket számon kérve, utólagosan meghatározott mérőszámok alapján értékeli az ajánlatokat;
- az értékelési szempontot úgy kell megadni, hogy egyértelműen, pontosan, meghatározza az elvárásait és azt, hogy az egyes elvárásainak való nem megfelelés hogyan hat ki az értékelési szempontra adandó pontszámra.

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét, hogy a nem mennyiségi alapon megítélhető tényezők esetében is megkövetelt, hogy az értékelés szakmai mérce alapján ellenőrizhető legyen. A szakmai típusú értékelési szempontokkal kapcsolatosan is irányadó az ajánlatok összehasonlíthatósága érdekében, hogy az értékelési szempontoknak értékelhető tényezőkön kell alapulniuk. Ajánlatkérőnek ezen értékelési szempontok vonatkozásában is egyértelműen meg kell határoznia, hogy az ajánlati elem mely összetevőit, tulajdonságait fogják vizsgálni. Ennek során rögzíteni szükséges a megajánlások összevetésének alapját képező szakmailag megítélhető jellemzőket, amelyek vizsgálata történhet például teszteléssel vagy szakértői csoport bevonásával. Ugyanakkor hangsúlyozandó, hogy az értékelés során vizsgáltak pontos rögzítése szakmai zsűri bevonása esetén sem mellőzhető, továbbá az ajánlatok objektív értékelése és az egyenlő eséllyel történő ajánlattétel biztosítása érdekében a szakmai zsűri döntéshozatali rendjének előzetes ismertetése is indokolt.

Felhívjuk továbbá figyelmüket arra, hogy a szakmai ajánlat a szerződés részét fogja képezni, így a szerződés teljesítés során annak megvalósulását ellenőrizni szükséges. Tehát kötelező a szakmai ajánlatban vállaltaknak nem megfelelő teljesítésére szerződést biztosító jogi eszközt előírni.

A szakmai ajánlat, mint értékelési szempont meghatározásakor az objektivitáson van a hangsúly, szubjektív szempont nem fogadható el. Ajánlatkérőnek meg kell határoznia, hogy mit és hogyan értékel, továbbá, hogy mikor, mire és mennyivel ad kedvezőbb pontszámot.

A levegőszennyezettség mértékének csökkentése szubjektív értékelési szempont. Értékelési szempontként akkor megfelelő, ha konkrétan megmondja, hogy hogyan várja el a szennyezettség csökkentését (például elszívókkal, szűrőkkel), és annak vállalása esetén ad pontot.

Szakértői csoport általi értékelés akkor fogadható el, ha tagjai Ajánlatkérőtől függetlenek, nem ismert előttük, hogy kinek a termékét értékelik és ugyanazon előre meghatározott szempontok szerint értékelnek.

13.1.3.5. Szubjektív értékelési szempontok

Amennyiben az értékelési szempont vonatkozásában bemutatott értékelési módszer szubjektív elemeket tartalmaz, pl. „minél teljesebben és szakszerűbben”, „részletesen bemutatja”, ebben az esetben valamennyi ilyen elemet pontosítani, adott esetben törölni szükséges, annak érdekében, hogy az értékelés a Kbt. alapelveivel összeegyeztethető legyen és az esélyegyenlőség és egyenlő elbánás alapelvek ne sérüljenek, továbbá, hogy megfeleljen a Kbt. 76. § (6) bekezdés b) pontjában foglaltaknak (az értékelési szempontok nem biztosíthatnak önkényes döntési lehetőséget az ajánlatkérőnek, hanem mennyiségi vagy szakmai szempontok alapján értékelhető tényezőkön kell alapulniuk).

13.1.3.6. Műszaki többlettartalom

Azon értékelési szempontok tekintetében, ahol egyértelműen meghatározható a műszaki minimumkövetelmény, kérjük Ajánlatkérőt, hogy az ehhez képest vállalt többlet műszaki tartalmat értékelje. Egyébként pedig az elvárt műszaki követelményeket alapvető szempontként (érvényességi szempont) és ne többlettartalomként (értékelési szempont) szerepeltesse.

Jellemzően ez a probléma orvosi műszer beszerzések során merül fel, és gyakran társul hozzá torz pont kiosztási rendszer. Pl. több pont jár azért, ha az orvosi szék háttámlája nem kézi erővel, hanem elektronikusan állítható.

13.1.3.7. Zöld szempontok

Főszabály szerint a zöld szempontok alkalmazását az irányelvek és a Bizottság zöld közbeszerzésről szóló kézikönyve¹¹⁷ keretei között, továbbá a Miniszterelnökség által kiadott Közlemény az értékelési szempont(ok) előírásával kapcsolatban követendő közbeszerzési gyakorlatról című közleményben¹¹⁸ foglaltaknak megfelelően támogatottak. Pl. újrahasznosított papír, korszerű irodatechnikai eszközök teljesítés során történő alkalmazásának/használatának az értékelése esetén elő kell írni, hogy azokat az adott közbeszerzési eljárás eredményeként megkötésre kerülő szerződés teljesítése során szükséges a (nyertes) ajánlattevőnek alkalmaznia/használnia. A szempontoknak minden esetben objektív és a szerződés teljesítésekor mérhető és számonkérhető előírásként kell megjeleníteniük. A zöld szempontokkal szemben támasztott követelmények ugyanazok, mint az értékelési szempontokkal szemben támasztott általános elvárások. Környezetvédelmi szempontok körében nem értékelhető jogszabályon (környezetvédelmi, természetvédelmi vagy a veszélyeztetett fajok védelmére vonatkozó jogszabályok) alapuló kötelezettség.

A 2014/24/EU irányelv 67. cikkének (4) bekezdése alapján „Az említett szempontoknak biztosítaniuk kell a tényleges verseny lehetőségét, és olyan előírásokat kell hozzájuk kapcsolni, amelyek lehetővé

¹¹⁷ https://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

¹¹⁸ <https://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/miniszterelnoksegi-utmutatok>

teszik az ajánlattevők által benyújtott információk tényleges ellenőrzését annak megállapítása érdekében, hogy az ajánlat mennyiben felel meg az odaítélési szempontoknak.”

A fenti rendelkezések (összhangban a Kbt. 76. § (13) bekezdésében rögzítettekkel) a közbeszerzési eljárás bírálati (adott esetben értékelési) szakaszára vonatkoznak, és megkövetelik, hogy az értékelési szemponthoz olyan előírásokat kapcsoljanak az ajánlatkérők, amelyek lehetővé teszik az ajánlattevők által tett vállalások/megajánlások tényleges ellenőrzését annak megállapítása érdekében, hogy az ajánlat mennyiben felel meg az értékelési szempont(ok)nak, az azokra tett vállalásoknak.

A közbeszerzési dokumentumokban szükséges rögzíteni a környezetvédelmi értékelési szempontokra tett vállalások tekintetében az Ajánlatkérő általi ellenőrzésének pontos módját, az ajánlattevőknek pedig az ajánlatban be kell mutatniuk, hogyan tervezik teljesíteni a környezetvédelmi értékelési szempontokra tett vállalásaikat.

Amennyiben az ajánlatkérő az ajánlatban és a teljesítés során történő ellenőrzés tekintetében nem tud olyan mérhető előírásokat meghatározni, amely alkalmas lenne a Miniszterelnökség által kiadott közleményben foglalt elvárásoknak való teljes körű megfelelésre, akkor az adott értékelési szempont nem alkalmazható.

Az ellenőrző szervezet minden esetben megköveteli a szankció előírását (azaz kötbért, vagy egyéb biztosítékot) a szempont szerinti vállalás elmaradására, vagy nem szerződészerű megvalósulására, továbbá annak rögzítése is kötelező, hogy ezen szempontok megvalósulását Ajánlatkérő miként (milyen módon) ellenőrzi a teljesítés során. A jogkövetkezmény nem lehet névleges vagy elhanyagolható, annak kellő visszatartó erőt kell biztosítania.

Előfordulhat olyan jellegű megfogalmazás, hogy az értékelési szempont az árszempont elemei közé sorolható, pénzben kifejezhető vállalásnak tűnik (például egy szennyvíztelep éves vegyszer felhasználásának ellenértéke), azonban az előírás nem lehet jelképes, a valóságban a verseny befolyásolására irányuló, tényleges felelősség nélküli vállalás.

Közúti járművásárlás esetén kötelező a környezetkímélő és energiahatékony közúti járművek beszerzésének előmozdításáról szóló 48/2011. (III.30.) Korm. rendelet szerinti zöld szempontokat előírni.

A 48/2011. (III.30.) Korm. rendelet értelmében a Kbt. hatálya alá tartozó Ajánlatkérők közúti járművásárlási szerződéseiben az Ajánlatkérő szervezetek és az autóbusszos közszolgáltatók kötelesek közúti jármű beszerzésekor figyelembe venni a jármű üzemeltetésével járó, annak teljes élettartamára megállapított energetikai és környezeti hatásokat, az alábbi lehetőségek egyikének teljesítésével:

a) a közúti járművek beszerzési dokumentációjában az energiahatékonyra és a környezetvédelmi jellemzőkre vonatkozó műszaki követelmények meghatározása a figyelembe vett hatások, valamint további környezeti hatások vonatkozásában, műszaki alkalmassági kritériumként, vagy

b) az energetikai és környezeti hatások figyelembevétele a beszerzésről hozott döntést megelőző értékelés során.

A 48/2011. (III.30.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés szerint az üzemeltetés közbeni energetikai és környezeti hatások figyelembevételének legalább az alábbiakra kell kiterjednie:

a) energiafelhasználás,

b) szén-dioxid kibocsátás és

c) nitrogén-oxidok (NO_x), nem-metán szénhidrogének (NMHC) és részecske kibocsátás (PM).

Amennyiben a hatásokat értékelési szempontként veszi Ajánlatkérő figyelembe, a környezetvédelmi és energetikai hatások értékelési szempont súlyszámát ezen értékelési szempont jelentőségével ténylegesen arányban álló, de az összes értékelési szempont súlyszáma összegének legalább a 10%-ában lehet meghatározni.

13.1.3.8. Kötbér

Kérjük Ajánlatkérőt, hogy mellőzze a kötbér, valamint az egyéb szerződést megerősítő biztosítékok, mint értékelési szempont alkalmazását.

13.1.3.9. Jótállás

A Közbeszerzési Hatóság a nyertes ajánlattevő kiválasztására szolgáló értékelési szempontrendszer alkalmazásáról szóló útmutatója szerint, valamint audittapasztalatok alapján a jótállásra vonatkozó értékelési szempontok nem tekinthetők kifejezetten minőségi szempontoknak. Az értékelési szempontként való alkalmazás azért kifogásolható, mert az értékelési szempontokat pozitív módon kellene meghatározni az elvárt teljesítésre vonatkozóan, nem negatív módon, a nem szerződésszerű teljesítéshez kapcsolódóan. A többlet jótállás vállalása sok esetben nem a teljesítés minőségét javítja, hanem egy olyan feltételes helyzetre vonatkozik, amely megfelelő teljesítés esetén nem is szükségszerű.

Előbbiekre tekintettel Ajánlatkérőnek, minden esetben indokolnia kell az előírás szükségességét, részletesen bemutatva, hogy a tárgyi eljárás esetében mivel tudja alátámasztani a jótállásnak a teljesítés minőségére gyakorolt hatását. Amennyiben Ajánlatkérő megfelelő indokolással alátámasztja az értékelési szempont alkalmazását, akkor azt legfeljebb 15%-os súlyszámmal lehet előírni.

A jótállás értékelési szempont a legjobb ár-érték arány alkalmazása esetén az ár mellett nem lehet egyedüli értékelési szempont építési beruházás esetében.

Azonban az Ellenőrző Szervezet árubeszerzés esetén is javasolja, hogy egyéb, a teljesítés színvonalának emelésére alkalmas szempontok kerüljenek előírásra. Amennyiben Ajánlatkérő nem tud más, a teljesítés színvonalának emelésére alkalmas szempontot előírni a jótállás mellett, erre vonatkozó indokolás benyújtása szükséges.

13.1.3.10. ISO tanúsítvánnyal kapcsolatos értékelési szempont megfelelőségének vizsgálata

Amennyiben az Ajánlatkérő bármilyen ISO tanúsítványt/egyenértékű rendszert kíván értékelési szempontként alkalmazni, nem elfogadható, tekintettel arra, hogy az ISO tanúsítvány meglétének

előírása a 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet értelmében alkalmassági követelménynek minősül, és mint ilyen, nem lehet értékelési szempont a Kbt. 76. § (6) bekezdésének d) pontja alapján.

13.1.3.11. Pótalkatrész biztosítása

Nem megengedett a pótalkatrész, mint értékelési szempont alkalmazása sem, ugyanis annak alkalmazása bizonytalan jövőbeli eseményhez kapcsolódik, így a pótalkatrészek felhasználására nem biztos, hogy sor fog kerülni.

Felhívjuk továbbá a figyelmüket, hogy a jótállás lejáratát követően a pótalkatrészek beszerzése új közbeszerzési eljárás vagy beszerzési eljárás keretében lehetséges, így versenykorlátozó az előírás tekintettel arra, hogy Ajánlatkérő nem versenyeztetné meg a pótalkatrészek beszerzését.

13.2 Súlyszámokkal kapcsolatos észrevételek

A súlyszámokkal kapcsolatos általános elvárás, hogy azok az értékelési szempontok tényleges jelentőségével arányban álljanak.

Fontos az egyes értékelési szempontok súlyszámainak egymáshoz viszonyított aránya reális legyen.

Nem szükséges, hogy a súlyszámok összege száz legyen.

Az abszolút módszerrel értékelendő értékelési szempontokhoz tartozó súlyszámokra különös figyelmet szükséges fordítani, hogy azok többihez viszonyított súlyszáma ne legyen túl magas.

13.3 Ponthatárok

A ponthatárok meghatározásával kapcsolatban felhívjuk figyelmüket, hogy valamennyi értékelési szempont esetében azonosnak kell lennie a kiosztható pontszám alsó és felső határának.

Amennyiben a minimum pontszám 1 pontban kerül meghatározásra felhívjuk a figyelmet az alábbiakra:

- Amennyiben nincs többletmegajánlás az ajánlattevő(k) részéről, akkor az 1 pont kiosztása nem indokolható, ezért az sértheti a Kbt. 2. § (2) bekezdésben meghatározott egyenlő bánásmód alapelvét. Erre tekintettel valamennyi értékelési szempont tekintetében az értékelés során kiosztható pontszám alsó határát 0 pontban szükséges meghatározni.
- Amennyiben szakember kerül értékelésre, úgy a következőkre kell figyelemmel lenni: a Kbt. 76. § (6) bekezdés d) pontja alapján az értékelési szempontok körében nem értékelhető az ajánlattevő szerződés teljesítéséhez szükséges alkalmassága, ezért az ellenőrző szervezet álláspontja szerint a szakember értékelése esetén, amennyiben ajánlattevő e tekintetben az alkalmassági minimumkövetelményhez képest nem ajánl meg többletet, akkor az erre adott minimális 1 pontot az alkalmassági feltétel teljesítése miatt kapná. Erre tekintettel valamennyi értékelési szempont tekintetében az értékelés során kiosztható pontszám alsó határát 0 pontban szükséges meghatározni.

13.4 Értékelés módszerével kapcsolatos észrevételek

Az értékelés módszereit részletesen tartalmazza a Közbeszerzési Hatóság útmutatója a nyertes ajánlattevő kiválasztására szolgáló értékelési szempontrendszer alkalmazásáról (KÉ 2020. évi 60. szám; 2020. március 25.), valamint a Miniszterelnökségnek a Kbt. 77. § (1) bekezdése szerinti legkedvezőbb szint, illetve legkedvezőtlenebb elvárás meghatározása tekintetében készített útmutatója.¹¹⁹

Az értékelés módszerének alkalmasnak kell lennie arra, hogy a biztosítsa a jogszerű, átlátható és objektív értékelést.

Az ellenőrző szervezet nem javasolja a pontkiosztás módszerének alkalmazását, tekintettel arra, hogy az torzíthatja a versenyt, és az ajánlattevők értékelési szempont szerinti sorrendjét. Amennyiben mégis a pontkiosztás módszerét alkalmazza Ajánlatkérő, felhívjuk figyelmüket, hogy a pontok egymáshoz viszonyítva arányos (pont)távolságban kell, hogy meghatározásra kerüljenek.

Erre tekintettel, amennyiben ajánlatkérő a pontkiosztás módszerét kívánja alkalmazni, úgy annak alkalmazásának szükségességét Ajánlatkérő indokolni köteles.

Az ellenőrző szervezet szintén nem javasolja a sorba rendezés módszerének alkalmazását, mely értékelési módszer esetén az egyes ajánlatok tartalmi elemei az összes ajánlat azonos tartalmi elemeihez viszonyított sorrendjében elfoglalt helyük szerint érnek el helyezést. A módszer hátránya, hogy a helyezésbeli különbségek automatikusan konvertálódnak pontbeli különbségekké anélkül, hogy a pontbeli különbségek egyúttal az egyes megajánlások közötti tényleges különbségeket is kifejeznék.

Ajánlatkérőnek nem elegendő csak hivatkozni az értékelés módszerére, hanem meg kell adnia a pontszámításhoz szükséges képletet.

Az igen-nem típusú értékelési módszer (magas súlysúly és széles ponttartomány esetén) alkalmas lehetnek a verseny korlátozására. Indokolásban alátámasztani szükséges, hogy az arányosítás módszere műszaki szempontból nem lehetséges.

Az értékelés módszerét annak megfelelően szükséges meghatározni, hogy azok az ajánlatok, melyek a tárgyi értékelési szempont tekintetében a legkedvezőtlenebb (érvényességi küszöböt jelentő) értéket tartalmazzák, az értékelés során adható pontszám alsó határával megegyező pontszámot, a legkedvezőbb szintet elérő vagy annál kedvezőbb értéket tartalmazó ajánlatok pedig egyaránt az értékelés során adható pontszám felső határával megegyező pontszámot kapjanak. Az Ajánlatkérő által meghatározott két szélső (legkedvezőtlenebb és legkedvezőbb) érték közé eső megajánlás pedig a két szélső értéktől való távolságok arányának megfelelően kerüljön pontozásra. Előbbiek alapján javasoljuk ajánlatkérőnek, hogy amennyiben lehetséges, akkor az érvényességi küszöb feletti többlet vállalásokat értékelje, azaz már a felolvasólapon is ezt az értéket kérje rögzíteni az ajánlattevőktől. Amennyiben a többlet megajánlás értékelési szempontként történő meghatározása nem lehetséges, akkor a két szélső érték közti megajánlásra javasolt képlet: $P_{vizsgált} = (A_{vizsgált}$

¹¹⁹ <https://www.palyazat.gov.hu/tmutat-a-kbt-77-1-bekezdse-szerinti-legkedvezobb-szint-illetve-legkedvezotlenebb-elvrs-meghatrozshoz>

– A legkedvezőtlenebb)/(A legkedvezőbb – A legkedvezőtlenebb) x (Pmax – Pmin) + Pmin, azaz a legkedvezőtlenebb érték a képletben mind a vizsgált, mind a legkedvezőbb megajánlásból levonásra kerüljön.

A fenti képlethez az alábbi magyarázat tartozik:

$$P_{\text{vizsgált}} = (A_{\text{vizsgált}} - A_{\text{legkedvezőtlenebb}}) / (A_{\text{legkedvezőbb}} - A_{\text{legkedvezőtlenebb}}) \times (P_{\text{max}} - P_{\text{min}}) + P_{\text{min}}$$

ahol

P: a vizsgált ajánlati elem adott szempontra vonatkozó pontszáma

Pmax: a pontskála felső határa

Pmin: a pontskála alsó határa

A legkedvezőbb: az ajánlatkérő által a Kbt. 77. § (1) bekezdése alapján meghatározott legkedvezőbb érték, amire a maximális pontszámot adja

A legkedvezőtlenebb: az ajánlatkérő által a Kbt. 77. § (1) bekezdése alapján meghatározott legkedvezőtlenebb érték, amire a minimális pontszámot adja

Avizsgált: a vizsgált ajánlat tartalmi eleme;

14 A közbeszerzési dokumentumok és egyéb iratok beszerzési feltételeinek megfelelése

Felhívjuk a figyelmüket az EKR rendelet 20. § (3) bekezdésében foglaltakra, miszerint: A Kbt. 57. § (2) bekezdésében és 120. § (3) bekezdésében foglalt követelmény nem alkalmazandó.

57. § (2) A közbeszerzési dokumentumokat ajánlatonként vagy részvételi jelentkezésenként legalább egy ajánlattevőnek, részvételre jelentkezőnek vagy az ajánlatban, illetve részvételi jelentkezésben megnevezett alvállalkozónak elektronikus úton el kell érnie, az ajánlattételi határidő lejártáig, több szakaszból álló eljárásban a részvételi határidő lejártáig.

120. § (3) A közbeszerzési dokumentumokat ajánlatonként vagy részvételi jelentkezésenként legalább egy ajánlattevőnek, részvételre jelentkezőnek vagy az ajánlatban, illetve részvételi jelentkezésben megnevezett alvállalkozónak elektronikus úton el kell érnie.

15 Az ajánlattételi határidő meghatározásának megfelelése

Az ajánlati felhívásban az Ajánlatkérő nem határozhatja meg az ajánlattételi határidőt a törvényben az egyes eljárástípusokra meghatározottnál rövidebb időtartamban.¹²⁰ Az Ajánlatkérő az ajánlattételi határidőt – a minimális határidőket figyelembe véve, illetve akkor is, ha minimális határidőt a törvény nem ír elő – minden esetben úgy köteles meghatározni, hogy – tekintettel a szerződés tárgyára, a benyújtandó ajánlat összetettségére, valamint az ajánlattevők, részvételre jelentkezők által benyújtandó dokumentumok körére – elegendő idő álljon rendelkezésre az ajánlat összeállításához és benyújtásához.

¹²⁰ Kbt. 81. § (7)-(10) bekezdés, 83. § (1)–(2) bekezdés, 87. § (3) bekezdés, 114. § (4) bekezdés a)-b) pont, 115. § (3) bekezdés

Tekintettel arra, hogy a folyamatba épített ellenőrzés miatt a felhívás feladásának időpontja előre pontosan nem látható, az ajánlattételi határidő sem állapítható meg még napra, dátumra pontosan az ellenőrzés e szakaszában. Amennyiben Ajánlatkérők napra pontos határidőt határoznak meg, úgy kérjük, hogy az eljárással kapcsolatos dátumokat és időpontokat a Kbt. rendelkezéseire figyelemmel, a dokumentumok véglegesítése során adják meg.

Az EKR rendelet szerint

16. § (1) Az ajánlattételi vagy részvételi határidő nem jár le, ha az EKR vagy annak az ajánlat elkészítését támogató része az EKR üzemeltetője által közzétett tájékoztatás alapján igazoltan

a) folyamatosan legalább öt percgig fennálló üzemzavar(ok) folytán [22. § (2) bekezdés] az ajánlatkérő által meghatározott ajánlattételi vagy részvételi határidőt megelőző huszonnégy órában összesen legalább százhusz percgig, vagy

b) - anélkül, hogy a határidő meghosszabbítására ezt követően már sor került volna - üzemzavar folytán [22. § (2) bekezdés] az ajánlattételi vagy részvételi határidő alatt folyamatosan legalább huszonnégy óráig nem elérhető.

16 A bontási eljárás meghatározásának megfelelésége

Az EKR rendelet szerint

A 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet 15. § (1) bekezdése alapján az ajánlattételi és részvételi határidő munkanapokon reggel nyolc és délután tizenhat óra közötti időszakra eső időpontban határozható meg.

(2) Az ajánlatokat vagy részvételi jelentkezéseket tartalmazó iratok felbontását az EKR az ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejártát követően, kettő órával később kezdi meg.

(3) Az ajánlatnak vagy részvételi jelentkezésnek az ajánlattételi, illetve a részvételi határidő lejártának időpontjáig kell elektronikusan beérkeznie. A beérkezés időpontjáról az EKR visszaigazolást küld.

A bontási eljárás vonatkozásában irányadó a Kbt. 68. §-a.

Amennyiben az eljárás nem az EKR-rendszerben kerül lebonyolításra, az ajánlattételi határidő és a bontás időpontja megegyezik.

17 További információk és adminisztratív követelmények megfelelésége

A további információk között vannak olyan rendelkezések, amelyek feltüntetése minden esetben kötelező a felhívásban, a Kbt. 50. § (2) bekezdése nyújt iránymutatást a kötelezően feltüntetendő információk tekintetében. Más rendelkezések szerepeltetése Ajánlatkérő döntésén múlik, azonban felhívjuk figyelmüket a karakterkorlátozásra, melyre tekintettel a nem kötelezően feltüntetendő információkon felüli adatok, információk feltüntetése a közbeszerzési dokumentumokban javasolt, azonban azon adatok feltüntetése, amely a gazdasági szereplők érdeklődését befolyásolja, szükséges röviden rögzíteni.

17.1 A felhívás egyéb pontjait érintő megjegyzések

17.1.1 A szerződés meghosszabbítása

Ha a szerződéstervezet tartalmaz olyan előírást, amely lehetővé teszi a szerződés meghosszabbítását, akkor a felhívás erre vonatkozó releváns pontjában ezt jelezni kell. A szerződés meghosszabbítására vonatkozó rendelkezést minden esetben indokolni szükséges, továbbá arányosnak kell lennie az eredeti szerződés időtartamával.

Amennyiben a szerződés meghosszabbítható, úgy a felhívás erre vonatkozó releváns pontjában ezt jelezni kell. A szerződés meghosszabbítását minden esetben indokolni szükséges, továbbá arányosnak kell lennie az eredeti szerződés időtartamával. Jellemzően keretszerződések esetén kerül előírásra a meghosszabbítás lehetősége, amennyiben a keretszerződés időtartama alatt nem hívja le a keretösszeget Ajánlatkérő, úgy a keretösszeg kimerítéséig, de legfeljebb megadott időtartamig lehet meghosszabbítani a szerződést. A felhívásnak röviden tartalmaznia kell a meghosszabbításra vonatkozó feltételeket, amelynek összhangban kell lennie a szerződéstervezetben foglaltakkal. A feltételeknek minden esetben tartalmaznia kell, hogy Ajánlatkérő meddig rendelkezhet a meghosszabbításról, melyről a nyertes ajánlattevőt tájékoztatnia kell, továbbá elő kell írni, hogy mely esemény bekövetkezése vagy be nem következése esetén kerülhet sor a meghosszabbításra.

17.1.2 Projekttársaság

Az Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban történő részvételt nem kötheti gazdálkodó szervezet alapításához, azonban, ha a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötendő szerződés teljesítése érdekében indokolt, a nyertes ajánlattevő(k)től megkövetelheti. Az eljárást megindító felhívásnak a gazdálkodó szervezet alapítására vonatkozó Ajánlatkérői elvárást egyértelműen rögzítenie kell.¹²¹

17.1.3 Egyéb különleges feltételek

Az Ajánlatkérő a szerződés teljesítéséhez kapcsolódóan sajátos, különösen szociális, környezetvédelmi, illetve az innovációt ösztönző feltételeket határozhat meg. Az ilyen szerződéses feltételeket az eljárást megindító felhívásban fel kell tüntetni, a részletes feltételek az egyéb közbeszerzési dokumentumokban is megadhatóak.¹²²

Ha az Ajánlatkérő a szerződés teljesítésére vonatkozóan különleges feltételeket határozott meg, úgy kérjük, szíveskedjenek rendelkezni arról, hogy ezek betartását Ajánlatkérő miként kívánja ellenőrizni és milyen negatív jogkövetkezményt fűz azok teljesítésének elmaradásához, ellenkező esetben a feltételek nem lesznek kikényszeríthetőek, mely az Európai Bizottság által lefolytatott auditok tapasztalatai alapján aggályosnak tekinthető.

17.1.4 Az ajánlat nyelve

Ajánlatkérő jogosult meghatározni azokat a nyelveket, amelyekben a magyar nyelv mellett benyújtható az ajánlat. A magyar nyelv kizárását a törvény tiltja.¹²³

¹²¹ Kbt. 35. § (8) bekezdés

¹²² Kbt. 132. § (1) bekezdés

¹²³ Kbt. 2. § (6) bekezdés

Az ajánlatkérő a nem magyar nyelven benyújtott dokumentumok ajánlattevő általi fordítását is köteles elfogadni, tehát 2019. április 1. napjától a felelős fordítás már nem előírás, a Kbt. 47. § (2) bekezdése csak fordítást rögzít.

17.1.5 Ajánlati kötöttség

Ajánlattevő ajánlatához az ajánlattételi határidő lejártától kötve van. Az ajánlati kötöttség időtartamát az Ajánlatkérő határozza meg a felhívásban, a Kbt. előírásainak megfelelően. Az ajánlati kötöttség időtartama nem határozható meg annak kezdetétől számított harminc, folyamatba épített ellenőrzés esetén hatvan napnál hosszabb időtartamban.

Építési beruházás esetén az ajánlati kötöttség időtartama nem határozható meg hatvan napnál hosszabb időtartamban.¹²⁴

Kérjük, a felhívásban az ajánlati kötöttség időtartamát a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet szerinti folyamatba épített ellenőrzésre tekintettel 60 napban szíveskedjenek meghatározni.

17.2 Kötelező előírások

Az ajánlat további kötelező tartalmi elemei:

Kérjük, hogy a Kbt. 66. § (5) bekezdésére tekintettel szíveskedjenek a felhívásban a További információk között rögzíteni, hogy: a benyújtott Ajánlatnak felolvasólapot kell tartalmaznia, amely feltünteti az Ajánlattevő nevét és székhelyét/lakóhelyét, valamint azokat a főbb számszerűsíthető adatokat, amelyek az értékelési szempont alapján értékelésre kerülnek.

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét arra, hogy a Kbt. 41/A. § (1) bekezdése alapján az EKR-ben rendelkezésre álló elektronikus űrlapok alkalmazása kötelező, ezért kérjük hogy amennyiben releváns a Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont kb) alpontja, a Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont kc) alpontja, a Kbt. 66. § (2) bekezdése, a Kbt. 67. § (4) bekezdése, valamint a folyamatban levő változásbejegyzési eljárásról szóló nyilatkozat tekintetében a rendszerben rendelkezésre álló űrlapokat szíveskedjenek alkalmazni. Felhívjuk továbbá a figyelmet arra, hogy a 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet 11. § (1) bekezdése alapján a felolvasólap elektronikus űrlapként történő létrehozása kötelező.

17.2.1 Tájékoztató kötelezettség¹²⁵

Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban tájékoztatásként közli azoknak a szervezeteknek a nevét, amelyektől az ajánlattevő tájékoztatást kaphat a Kbt. 73. § (4) bekezdés szerinti azon követelményekről, amelyeknek a teljesítés során meg kell felelni. Az Ajánlatkérő a Kbt. 73. § (4) bekezdésben foglaltakra tekintettel nem köteles a közbeszerzési eljárásban külön információk feltüntetését előírni az ajánlatban, csak azt ellenőrzi, hogy az ajánlatban feltüntetett információk nem mondanak-e ellent a Kbt. 73. § (4) bekezdés szerinti követelményeknek.

¹²⁴ Kbt. 81. § (11) bekezdés, 84. § (2) bekezdés, 87. § (4) bekezdés, 94. § (5) bekezdés és 100. § (4) bekezdés

¹²⁵ Kbt. 73. § (5) bekezdés

17.3 Opcionális előírások

17.3.1 Ajánlati biztosíték

2021. február 1. napjával a Kbt. 54. § (4) bekezdésének módosításával megszűnt az ajánlati biztosítékhoz fűződő egyik szankciós jelleg, vagyis ha az ajánlati kötöttség ideje alatt az ajánlattevő az ajánlatkérő felhívására nem vagy nem megfelelően nyújtotta be az egységes európai közbeszerzési dokumentumba foglalt nyilatkozatát alátámasztó igazolásokat, és ajánlata ezen okból érvénytelennek minősült, a kikötött biztosítékot nem veszi el.

Elvárás, hogy az ajánlati biztosíték nyújtásával kapcsolatban ajánlatkérő utaljon:

- a felhívásban a Kbt. 54. § (2) bekezdésére, az ajánlati biztosíték Ajánlatkérő részére történő rendelkezésre bocsátásának lehetséges módjaira a Kbt. 54. § (2) bekezdésében rögzített lehetőségek konkrét megnevezésével/felsorolásával, vagy ezen jogszabályi rendelkezés pontos hivatkozásával, továbbá a befizetés helyére, az Ajánlatkérő fizetési számlaszámára, továbbá a befizetés igazolásának módjára. A további vonatkozó – az alábbi bekezdésekben felsorolt - jogszabályi rendelkezéseket ezen eljárások esetében elegendő a közbeszerzési dokumentumokban szerepeltetnie az Ajánlatkérőnek.
 - A Kbt. 35. § (5) bekezdésére, vagy szöveg szerint arra, hogy a közös ajánlattevőknek a biztosítékot elegendő egyszer rendelkezésre bocsátaniuk. Az ajánlati kötöttségnek bármelyik közös ajánlattevő részéről történt megsértése [54. § (4) bekezdése] esetén a biztosíték az Ajánlatkérőt illeti meg.
 - Arra, hogy az ajánlati biztosíték a megkötött szerződést megerősítő mellékkötelezettséggé válik-e a Kbt. 54. § (5) bekezdés b) pontja alapján.
 - A Kbt. 73. § (6) bekezdés b) pontjára, amely szerint az ajánlat érvénytelen, ha az ajánlattevő az ajánlati biztosítékot határidőre nem vagy az előírt mértéknél kisebb összegben bocsátotta rendelkezésre.
- Részvételi szakasz esetén a Kbt. 50. § (2) bekezdés u) pontja alapján már a részvételi felhívásban fel kell tüntetni, hogy az ajánlatkérő az eljárás későbbi/ajánlattételi szakaszában való részvételt milyen összegű biztosíték adásához fogja kötni. Ugyanakkor a részvételi szakaszban a részvételt nem lehet biztosíték adásához kötni a Kbt. 54. § (1) bekezdése alapján.

Milyen mértékű ajánlati biztosítékot kell rendelkezésre bocsátani?

A Kbt. 54. § (3) bekezdése értelmében az ajánlati biztosíték mértékét az ajánlattevők esélyegyenlőségének biztosítása mellett, a felek ajánlati kötöttségének a Kbt. 54. § (4) bekezdés szerinti megsértése esetére az ajánlatkérőnél előreláthatólag felmerülő költségek mértékére tekintettel kell megállapítani. (A Miniszterelnökség 1-1,5 %-ot fogad el legfeljebb, de egyedileg vizsgálja annak érdekében, hogy ne legyen versenykorlátozó hatása a biztosíték előírásának). Ha az ajánlatkérő lehetővé teszi a közbeszerzés egy részére történő ajánlattételt, az ajánlati biztosítékot és annak mértékét részenként kell előírnia.

17.3.2 Kapcsolattartási forma

A kapcsolattartási formára vonatkozó rendelkezéseket a Kbt. 41/C. §-a tartalmazza.

17.3.3 Hiánypótlás

Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban kizárhatja vagy korlátozhatja, hogy hiánypótlást rendeljen el arra vonatkozóan, ha a hiánypótlással az ajánlattevő az ajánlatban korábban nem szereplő gazdasági szereplőt von be az eljárásba, és e gazdasági szereplőre tekintettel lenne szükséges az újabb hiánypótlás.

17.3.4 Konzultáció, helyszíni bejárás

Ha Ajánlatkérő a kiegészítő tájékoztatást konzultáció formájában kívánja nyújtani vagy helyszíni bejárást tart, a felhívásban kell megadni a konzultáció, illetve a helyszíni bejárás időpontját és helyét, illetve azt, hogy a helyszíni bejárás alkalmával Ajánlatkérő tart-e konzultációt.¹²⁶ Ha a közbeszerzési dokumentumokból az derül ki, hogy Ajánlatkérő konzultációt akar tartani, az ellenőrző szervezet felhívja a figyelmét a fenti követelményekre.

17.3.5 Minősített ajánlattevőkre vonatkozó szigorúbb feltételek

Ajánlatkérő a minősített ajánlattevők vonatkozásában a Közbeszerzési Hatóság által meghatározott minősítési szempontoknál szigorúbban is meghatározhatja az alkalmassági követelményeket; ezt a felhívásban köteles feltüntetni.¹²⁷

Azon alkalmassági követelmények tekintetében, amelyekkel kapcsolatban Ajánlatkérő szigorúbb követelményeket támaszt, a minősített ajánlattevőknek külön kell igazolniuk a szerződés teljesítésére való alkalmasságukat.

17.3.6 Különböző devizák forintra történő átváltásáról szóló rendelkezések

A különböző devizák forintra történő átszámításával összefüggésben a felhívás feladásának napján érvényes Magyar Nemzeti Bank által meghatározott devizaárfolyamokat kell alkalmazni, árbevétel tekintetében az érintett év, beszámoló évek tekintetében az üzleti év utolsó napján, referenciák tekintetében a teljesítés időpontjában érvényes devizaárfolyam az irányadó. Az ajánlatban szereplő, nem magyar forintban megadott összegek tekintetében az átszámítást tartalmazó iratot az ajánlathoz kell csatolni. Az átváltással kapcsolatos információkat a felhívásban vagy a közbeszerzési dokumentumokban kell feltüntetni.

17.3.7 Közös ajánlattételre vonatkozó előírások

Közös ajánlattétel esetében az ajánlathoz csatolni kell a közös egyetemleges felelősségvállalásról szóló megállapodást, amely tartalmazza az ajánlattevők között a közbeszerzési eljárással kapcsolatos hatáskörök bemutatását, kijelöli azon ajánlattevőt, aki a közös ajánlattevőket az eljárás során kizárólagosan képviseli, illetőleg a közös ajánlattevők nevében hatályos jognyilatkozatot tehet.

A Kbt. 35. § (2a) bekezdése értelmében az ajánlatban vagy több szakaszból álló eljárásban a részvételi jelentkezésben csatolni kell a (2) bekezdés szerinti meghatalmazást tartalmazó okiratot.

¹²⁶ Kbt. 56. § (6)-(7) bekezdései

¹²⁷ 321/2015. (X.30) Korm. rendelet 30. § (4)

A meghatalmazásnak ki kell terjednie arra, hogy a közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők képviselőjére jogosult gazdasági szereplő az EKR-ben elektronikus úton teendő nyilatkozatok megtételekor az egyes közös ajánlattevők vagy részvételre jelentkezők képviselőjében eljárhat.

17.3.8 Képviselési jogosultságra vonatkozó előírások

Ajánlatkérő felhívhatja az ajánlattevők figyelmét arra, hogy az ajánlathoz csatolni kell az ajánlattevő - közös ajánlattétel esetén valamennyi ajánlattevő -, továbbá adott esetben az alkalmasság igazolásában résztvevő gazdasági szereplő aláírási címpéldányát, vagy a 2006. évi V. törvény 9. § (1) bekezdés szerinti (a közjegyzői aláírás-hitelesítéssel ellátott címpéldány), illetve az ügyvéd vagy kamarai jogtanácsos által ellenjegyzett aláírás-mintájának másolatát egyszerű másolatban (Ajánlatkérő kizárólag azon személyek aláírási címpéldányát, aláírási-mintáját kéri benyújtani, akik az ajánlatban kötelezettségvállaló nyilatkozatot tesznek, vagy mint cégjegyzésre jogosult képviselő(k) meghatalmazást ad(nak) olyan személy(ek)nek, akik az ajánlatban meghatalmazottként írnak alá). Ajánlatkérő magyarországi letelepedésű cégek esetében a cégkivonat benyújtását nem kéri, a cégkivonatot Ajánlatkérő vizsgálja elektronikus, hatósági, ingyenes nyilvántartásból (www.e-cegjegyzek.hu). Külföldi letelepedésű ajánlattevők esetében amennyiben az ajánlattevő letelepedése szerinti ország joga nem ismeri a cégkivonat fogalmát, úgy Ajánlatkérő azzal egyenértékű teljesítésnek fogadja el az adott ország joga szerint egyenértékű dokumentumot, mely alkalmas a cégkivonat funkciójának betöltésére.

Figyelemmel arra, hogy a hatályos Kbt. és kapcsolódó Korm. rendeletek szabályai szerint az alvállalkozóknak kizárólag akkor áll fenn nyilatkozási kötelezettségük, amennyiben egyben alkalmasságot is igazolnak, így a vonatkozásukban felesleges előadni aláírási címpéldány / aláírási minta csatolásának szükségességét.

A Kbt. 65. § (12) bekezdése alapján az alkalmasság igazolásához igénybe vett más szervezet részéről a (7) bekezdés szerint csatolandó, kötelezettségvállalást tartalmazó okiratnak - a (8) bekezdés szerinti szervezet esetében az ajánlatnak, vagy több szakaszból álló eljárásban a részvételi jelentkezésnek - tartalmaznia kell az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező részére szóló meghatalmazást arra, hogy az EKR-ben elektronikus úton teendő nyilatkozatok megtételekor az adott szervezet képviselőjében eljárhat.

17.3.9 Szakmai ajánlatra vonatkozó rendelkezések

Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a felhívás további információi között előírásra kerül a szakmai ajánlat benyújtására vonatkozó kötelezettség az ajánlat részeként (érvényességi feltételként) az alábbiakat fontolják meg:

A szakmai ajánlat – még abban az esetben is, ha nem képezi az értékelés részét – azáltal, hogy a felhívásban az Ajánlatkérő kötelezően előírja annak benyújtását, az abban foglaltak szerződéses kötelemmé (szerződés részévé) válnak. Így a szakmai ajánlatban előírtaktól – például előírt ütemtervtől vagy munkamódszertől - való eltérés esetén szerződés módosítás kezdeményezése szükséges, mely magas auditkockázattal jár. Másrésztől, tekintettel arra, hogy a szakmai ajánlat a

szerződés részévé válik, jogkövetkezményeknek (pl.: szerződést biztosító mellékkötelezettségek) kell hozzá kapcsolódnium, mely jogkövetkezményeket a felhívásban és közbeszerzési dokumentumokban is pontosan rögzíteni szükséges, így a felhívás és közbeszerzési dokumentumok átdolgozása válna szükségessé.

A szakmai ajánlattal kapcsolatos általános tapasztalat, hogy az indokolatlanul összetett szakmai ajánlat az ajánlattevők ajánlatának felesleges érvénytelenségét eredményezi.

Mindezekre tekintettel kérjük, hogy az ilyen szakmai ajánlattal kapcsolatos előírásokat (különösen ütemtervek csatolásának kötelezettségét) töröljék, és a benyújtását kizárólag a nyertes ajánlattevőtől a szerződés megkötésére követeljük meg. Amennyiben az Ajánlatkérő nem kívánja az előírást törölni, objektív tényeken alapulóan be kell mutatnia az előíráshoz kapcsolódó előnyöket, Ajánlatkérői érdekeket (ütemterv esetén elfogadható az indikatív ütemterv csatolásának kötelezettsége).

Az ellenőrző szervezet álláspontja szerint az árazott költségvetés a szakmai ajánlat része, azonban a nevesített kivételek körébe tartozik (Kbt. 71. § (8) bekezdés b) pont – pl. költségvetés egy-egy sora), így a Kbt. biztosította keretek között hiánypótolható.

17.3.10 A Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt eredménytelenségi ok előírása

A Kbt. 75. § (6) bekezdése alapján Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban köteles megadni, hogy alkalmazza-e az adott eljárásban a 75. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt eredménytelenségi okot. A közbeszerzésekért felelős miniszter az ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejártát megelőzően előírhatja a közbeszerzésekért felelős miniszter által jogszabály alapján ellenőrzött beszerzés vonatkozásában bármely ajánlatkérő számára a 75. § (2) bekezdés e) pontjának kötelező alkalmazását oly módon, hogy megfelelő időtartam álljon az ajánlatkérő rendelkezésére a szükséges intézkedések megtételére. Ajánlatkérő köteles ebben az esetben a közbeszerzési dokumentumokat a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontja szerinti eredménytelenségi ok alkalmazását feltüntetve módosítani.

Építési beruházás esetén a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontjában foglalt eredménytelenségi ok alkalmazása kötelező.

Amennyiben ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban rögzíti a Kbt. 75. § (2) bekezdés e) pontjának alkalmazását, akkor azt köteles az ajánlatok bírálata során alkalmazni, az eljárásnak ebben a szakaszában már nincsen lehetősége mérlegelni e tekintetben.

Ajánlatkérőnek minden egyéb esetben lehetséges előírnia a fenti eredménytelenségi indokot, amelyet nem kell külön indokolnia.

17.3.11 A Kbt. 66. § (6) bekezdése szerinti előírás

Az Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban előírhatja, hogy az ajánlatban, több szakaszból álló eljárásban a részvételi jelentkezésben meg kell jelölni

a) a közbeszerzésnek azt a részét (részeit), amelynek teljesítéséhez az ajánlattevő (részvételre jelentkező) alvállalkozót kíván igénybe venni,

b) az ezen részek tekintetében igénybe venni kívánt és az ajánlat vagy a részvételi jelentkezés benyújtásakor már ismert alvállalkozókat.

Figyelemmel arra, hogy Ajánlatkérő döntése, hogy előírja, vagy nem írja elő alvállalkozó megjelölésének kötelezettségét, így ezen előírást már nem kell a közbeszerzési dokumentumoknak kötelezően tartalmazniuk. Amennyiben Ajánlatkérő kizárólag a törvény szövegét megismétli, úgy egyértelműen rögzítenie kell, hogy kéri-e vagy nem kéri alvállalkozók megjelölését.

17.3.12 A felelősségbiztosításra vonatkozó előírások

Felelősségbiztosítással történő rendelkezés előírása tervezési és mérnöki szolgáltatás megrendelése esetén:

Amennyiben az adott közbeszerzés tárgya tervezési vagy mérnöki szolgáltatás megrendelése – és a felhívás nem tartalmazza a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 11. §-ára történő hivatkozást/vagy az annak megfelelő előírást -, az ellenőrző szervezet kéri Ajánlatkérőt, hogy a felhívásban – a további/egyéb információk között – jelölje meg a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 11. §-ára történő hivatkozást, vagyis tájékoztassa az érdeklődő gazdasági szereplőket a felelősségbiztosítás megkötésére, illetve kiterjesztésére vonatkozó kötelezettségről a nyertes ajánlattevő tekintetében, továbbá e tekintetben jelölje meg a felhívásban a nyertes ajánlattevőtől megkövetelt felelősségbiztosítás mértékét és terjedelmét.

Felelősségbiztosítással történő rendelkezés előírása építési beruházás esetén:

Amennyiben az adott közbeszerzés tárgya építési beruházás – és a felhívás nem tartalmazza a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 26. §-ára történő hivatkozást/vagy az annak megfelelő előírást -, az ellenőrző szervezet kéri Ajánlatkérőt, hogy a felhívásban – a további/egyéb információk között – jelölje meg a 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet 26. §-ára történő hivatkozást, vagyis tájékoztassa az érdeklődő gazdasági szereplőket a felelősségbiztosítás megkötésére, illetve kiterjesztésére vonatkozó kötelezettségről a nyertes ajánlattevő tekintetében, továbbá e tekintetben jelölje meg a felhívásban a nyertes ajánlattevőtől megkövetelt felelősségbiztosítás mértékét és terjedelmét.

Elvárások:

- **Ajánlatkérőnek tisztáznia kell a felhívásban, hogy az elvárt felelősségbiztosítás milyen tevékenységre vonatkozzon és milyen mértékben (minimumkövetelmény meghatározása a Ft/káresemény és a Ft/év limitek vonatkozásában.)**
- **Ajánlatkérőnek egyértelműen rögzítenie kell, milyen dokumentumot fogad el a felelősségbiztosítás meglétének igazolásaként.**
- **Bizonyos tevékenységek végzéséhez kötelező felelősségbiztosítást kötniük a gazdasági szereplőnek, valamint Ajánlatkérő ezen kötelező eseteken kívül is előírhatja felelősségbiztosítás meglétét.**

- **Az ellenőrzési gyakorlat alapján nem alkalmassági követelményként, hanem ún. szerződéskötési feltételként kell rögzíteni a vonatkozó követelményt, így Ajánlatkérő nem korlátozza a versenyt és azon szereplők előtt is nyitva áll a nyertesség lehetősége, akiknél a felelősségbiztosítás még hiányzik ugyan, de minden más feltételnek megfelelnek.**
- **A 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 11. § és 26. §-a kötelező előírásokat tartalmaz felelősségbiztosítás szerződéses feltételként történő előírására vonatkozóan.**

17.3.13 Gyártói nyilatkozat benyújtására vonatkozó előírás

Az ellenőrző szervezet a gyártói nyilatkozat benyújtására vonatkozó előírást nem tartja elfogadhatónak, figyelemmel arra, hogy ezen előírás jelentős mértékben korlátozhatja a versenyt és sértheti a gazdasági szereplők esélyegyenlőségét. Erre tekintettel az ellenőrző szervezet elsősorban annak törlését és mellőzését kéri Ajánlatkérőktől, tekintettel arra, hogy az ajánlat érvényessége nem köthető egy harmadik személy nyilatkozatához. Amennyiben Ajánlatkérő indoklásában továbbra is ragaszkodik a gyártói nyilatkozat benyújtásához, az erre vonatkozó előírás abban esetben fogadható el, ha a gyártó mellett a forgalmazótól származó nyilatkozat benyújtását is elfogadja Ajánlatkérő. Ajánlatkérő azonban nem írhatja elő, hogy a nyilatkozatnak az adott eljárásra kell vonatkoznia.

17.3.14 Egyéb versenyszűkítésre alkalmas nyilatkozatok, igazolások előírása

A felhívás további információi között gyakran előírásra kerül (különösen jármű beszerzések esetén), hogy az ajánlathoz csatolni kell gyártói vagy gyártó által hitelesített nyilatkozatot az adott eszköz típusára, megjelölésére és részletes műszaki paramétereinek leírására vonatkozóan.

Ezekben az esetekben az előírásnak kellően pontosnak kell lennie, ki kell derülnie belőle, hogy konkrétan mely igazolásokat és dokumentumokat köteles az ajánlattevő ajánlatához csatolni. Az előírás nem minősülhet indokolatlanul és nagy mértékben versenyszűkítő hatású előírásnak (például valóban szükség van-e a gyártó aláírására, miért nem megfelelő pl. a forgalmazótól származó nyilatkozat, amennyiben Ajánlatkérő nem követeli meg a gyártói nyilatkozatot, mely specifikáció teljesíti az Ajánlatkérői elvárásokat).

Az ilyen típusú előírások aggályosak a tekintetben is, hogy az eljárás eredményeként létrejövő szerződést Ajánlatkérő nyertes ajánlattevővel fogja megkötni és nem a gyártóval. Erre tekintettel a gyártó által kiállított nyilatkozat nem bír relevanciával, tekintettel arra, hogy harmadik személynek minősül, ezáltal csak az ajánlattételt nehezíti azzal, hogy a beszerzése indokolatlan terhet ró az ajánlattevőkre.

A fentiekre tekintettel az ellenőrző szervezet mindig kéri az előírást felülvizsgálni és törölni, másodlagosan csak a nyertes ajánlattevőtől megkövetelni. Amennyiben az előírás nem kerül mellőzésre, Ajánlatkérőnek be kell mutatnia az ahhoz kapcsolódó előnyöket, annak szükségességét.

17.3.15 Feltételes közbeszerzés és eredménytelenség

Feltételes közbeszerzés lefolytatására a Kbt. 53. § (5) és (6) bekezdése alapján van lehetőség, amennyiben az Ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban felhívja a gazdasági szereplők figyelmét arra, hogy valamely meghatározott, ellenőrzési körén kívül eső bizonytalan jövőbeli esemény bekövetkezése esetén az eljárást eredménytelenné nyilvánítja. Ilyen körülmény lehet például az, ha az ajánlatkérő támogatásra irányuló igényt nyújt be, amely keretében nem nyer el támogatást, vagy a vártnál kisebb összegű támogatásban részesül.

Tipikus hiba, hogy Ajánlatkérő feltételes közbeszerzési eljárást kíván lefolytatni, és az ebből eredő fedezeti bizonytalanságot feltételes mennyiség előírásával kívánja rendezni. Ilyen esetekben Ajánlatkérő kiköti, hogy az alapmennyiségre vonatkozóan a szerződés mindenképpen hatályba lép, a feltételes mennyiségre vonatkozóan a szerződés azonban felfüggesztő feltételhez (támogatás összegéhez) kötött.

A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) szerint az Ajánlatkérő köteles a beérkezett ajánlatokat elbírálni, és – eredményes közbeszerzési eljárás alapján – a szerződést a nyertes szervezettel írásban megkötöni (vö. 70. § (1) bekezdés, 131. § (1) és (9) bekezdés).

A fenti főszabály alól csak a Kbt. 53. § (5), 53. § (6), 70. § (1) bekezdésében, valamint a 131. § (9) bekezdésében foglalt körülmények esetén enged eltérést a törvény. Azaz:

i. A Kbt. 53. § (1) bekezdésben foglalt határidő leteltét követően az Ajánlatkérő nem köteles az ajánlatokat, valamint a részvételi jelentkezéseket elbírálni, a tárgyalást vagy párbeszédet befejezni, a több szakaszból álló eljárásokban az ajánlattételi felhívást az ajánlattételi határidő lejártáig visszavonhatja, ha bizonyítani tudja, hogy az (1) bekezdésben foglalt határidő leteltét követően beállott, ellenőrzési körén kívül eső és általa előre nem látható körülmény miatt a szerződés teljesítésére nem lenne képes, vagy például ilyen körülmény miatt a szerződéstől való elállásnak vagy a szerződés felmondásának lenne helye. Ezekben az esetekben az Ajánlatkérőnek az eljárást eredménytelenné kell nyilvánítania.

ii. A törvény 53. § (6) bekezdése kifejezetten nevesít egy olyan körülményt, amit a törvény erejénél fogva olyan körülménynek kell tekinteni, amelyre tekintettel az eljárást eredménytelenné lehet nyilvánítani. A Kbt. hivatkozott bekezdései szerint ugyanis, ha az Ajánlatkérő támogatásra irányuló igényt (pályázatot, projektjavaslatot, támogatási szerződés módosítást vagy változásbejelentést) nyújtott be, vagy fog benyújtani, az eljárást megindíthatja – függetlenül attól, hogy sor került-e már a támogatás pályázati felhívásának megjelenésére –, a támogatásra irányuló igény el nem fogadását, vagy az igényelnél kisebb összegben történő elfogadását olyan körülménynek kell tekinteni, amely miatt az eljárást eredménytelenné nyilváníthatja. Az Ajánlatkérő ilyen esetben az eljárást megindító felhívásban köteles felhívni a gazdasági szereplők figyelmét erre a körülményre. Az ilyen körülmények között megindított közbeszerzési eljárást nevezzük „feltételes közbeszerzésnek”. Az Ajánlatkérő további lehetősége ilyenkor, hogy a támogatási szerződés megkötését vagy meghatározott összegben történő megkötését a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötendő szerződés hatályba lépését felfüggesztő feltételként is kikötheti (erre szintén utalni kell az eljárást megindító felhívásban), értelemszerűen arra az esetre, ha egyébként a

szervződést a feltételes közbeszerzési eljárás alapján mégis megkötné. Lényeges, hogy a törvény által biztosított fenti lehetőségek a teljes közbeszerzési eljárásra, vagy – részajánlat-tételi lehetőség biztosítása esetén – az adott közbeszerzési részben megköthető szerződésre alkalmazhatóak, tehát egyazon szerződésen belüli feladatelemekre külön nem.

Az ellenőrző szervezet álláspontja szerint nem felel meg a Kbt. rendelkezéseinek és uniós audit szempontból is kockázatot hordoz, ha csupán a szerződés egyes elemeinek hatályba lépése függ a támogatás elnyerésétől, mivel így – hasonlóan a beszerzés mennyiségi meghatározásánál alkalmazott nagyobb mértékű százalékos eltérés esetéhez – megnő az ajánlattétel során nem tervezhető elemek száma, ami torzítja az ajánlattevők közötti versenyt, kihat az ajánlattételi képességre.

A fentiek értelmében javasoljuk, hogy feltételes mennyiség előírása helyett Ajánlatkérő biztosítsa a részekre történő ajánlattétel lehetőségét, és a fedezettel nem rendelkező részeket Kbt. 53. § (6) bekezdése alapján folytassa le.

iii. Az ajánlatkérő az ajánlatokat a lehető legrövidebb időn belül köteles elbírálni. Az ajánlatkérő a 69. §-tól eltérően az ajánlatok bírálata és értékelése nélkül meghozhatja az eljárás eredménytelenségéről szóló döntést, ha az adott eljárásban végleges árajánlatok mindegyike meghaladja a - 75. § (4) bekezdésének megfelelően igazolt - rendelkezésre álló anyagi fedezet összegét. Ha az ajánlatkérő nem végzi el az ajánlatok bírálatát, az eredménytelen eljárásra tekintettel az ajánlatkérő nem élhet a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás indításának lehetőségével a 98. § (2) bekezdés a) pontja szerint. Az ajánlatkérő a 69. §-tól eltérően az ajánlatok bírálata és értékelése nélkül meghozhatja az eljárás eredménytelenségéről szóló döntést akkor is, ha az eljárás eredménytelensége a 75. § (2) bekezdés e) pontján alapul.

iv. Az Ajánlatkérő a nyertes ajánlattevővel szemben csak abban az esetben mentesül a szerződés megkötésének kötelezettsége alól, valamint a nyertes ajánlattevő a Kbt. 131. § (5) bekezdésben meghatározott időtartam alatt akkor mentesül szerződéskötési kötelezettsége alól (szabadul ajánlati kötöttségétől), ha az ajánlatok elbírálásáról szóló írásbeli összegezés megküldését követően beállott, ellenőrzési körén kívül eső és általa előre nem látható körülmény miatt a szerződés megkötésére vagy teljesítésére nem lenne képes, vagy ilyen körülmény miatt a szerződéstől való elállásnak vagy felmondásnak lenne helye.

IV. A FELHÍVÁST KIEGÉSZÍTŐ KÖZBESZERZÉSI DOKUMENTUMOK

1. A közbeszerzési dokumentumokra vonatkozó tartalmi előírásoknak való megfelelés

A 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet 11. § (7) bekezdése alapján tájékoztatjuk Ajánlatkérőt, hogy az EKR-ben biztosított felhívás minta/úrlap használata kötelező. Előbbiekre tekintettel kérjük,

szíveskedjenek a felhívást az EKR-ben létrehozott űrlap használatával megküldeni, ellenkező esetben amennyiben a KFF részére jóváhagyásra megküldött és az EKR-en keresztül az érdeklődő gazdasági szereplőknek megküldött felhívás között a KFF eltérést tapasztal az nem támogató tanúsítvány kiállítását is vonhatja maga után.

Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokat - az eljárás során adott kiegészítő tájékoztatás és az egyes eljárásfajtáknál meghatározott eltérő esetek kivételével - az eljárást megindító felhívás feladásának vagy megküldésének időpontjától köteles rendelkezésre bocsátani. A megfelelő ajánlattétel és részvételi jelentkezés elősegítése érdekében, a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás kivételével, az Ajánlatkérő - az e törvényben meghatározottak mellett - köteles az alábbi, a felhívást kiegészítő közbeszerzési dokumentumokat rendelkezésre bocsátani:

a) a szerződéstervezetet, kivéve tárgyalásos eljárásban és versenypárbeszéd esetén, ahol az Ajánlatkérő jogosult szerződéstervezet helyett csak az általa ismert szerződéses feltételeket meghatározni,

b) az ajánlat és a részvételi jelentkezés elkészítésével kapcsolatban az ajánlattevők, illetve a részvételre jelentkezők részére szükséges információkról szóló tájékoztatást, az ajánlat és részvételi jelentkezés részeként benyújtandó igazolások, nyilatkozatok jegyzékét, valamint az egységes európai közbeszerzési dokumentum mintáját. Az Ajánlatkérő további ajánlott igazolás- és nyilatkozatmintákat bocsáthat rendelkezésre.

A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény a korábbi közbeszerzési törvényeknél nagyobb hangsúlyt fektet az előkészítésre. A Kbt. 3. § 22. pontja szerint a közbeszerzés előkészítése az adott közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás megkezdéséhez szükséges cselekmények elvégzése, így különösen az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet- és piacfelmérés, előzetes piaci konzultáció, a közbeszerzés becsült értékének felmérése, a közbeszerzési dokumentumok előkészítése. A Kbt. 28. § (1) bekezdése tételesen előírja, hogy az ajánlatkérő köteles a közbeszerzési eljárást - a beszerzés tárgyára és becsült értékére tekintettel - megfelelő alapossggal előkészíteni, az ajánlatkérő által rendelkezésre bocsátott közbeszerzési dokumentumoknak biztosítaniuk kell, hogy az eljárásban a gazdasági szereplők képesek legyenek műszakilag megfelelő, fizikailag megvalósítható és gazdasági szempontból reális ajánlatot adni. A Kbt. 3. § 21. pontja szerint közbeszerzési dokumentum: minden olyan dokumentum, amelyet az ajánlatkérő a közbeszerzés vagy a koncesszió tárgya, illetve a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás leírása vagy meghatározása érdekében hoz létre, illetve amelyre ennek érdekében hivatkozik, így különösen

- az eljárást meghirdető hirdetmény,
- az eljárást meghirdető felhívásként alkalmazott előzetes tájékoztató,
- műszaki leírás,
- ismertető,
- kiegészítő tájékoztatás,
- javasolt szerződéses feltételek,

- a gazdasági szereplők által benyújtandó dokumentumok mintái,
- részletes ártáblázat vagy árazatlan költségvetés;

A Kbt. rendelkezési alapján a közbeszerzési dokumentumok részét képezi továbbá:

- az Egységes Európai Közbeszerzési Dokumentum,
- a jelentkezés vagy ajánlat elkészítésével kapcsolatos tájékoztatás,
- az ajánlat részeként benyújtandó nyilatkozatok, dokumentumok, igazolások jegyzéke,
- a Kbt. 73. § (4) bekezdése szerinti előírással összhangban a Kbt. 73. § (5) bekezdése szerinti tájékoztatás.

Amennyiben az adott közbeszerzési eljárásban szükséges, a közbeszerzési dokumentumok részeként kell megadni az alábbi információkat:

- a Kbt. 76. § (2) bekezdés c) pontja szerinti legjobb ár-érték arányú ajánlat értékelési szempontjainak részletezését, továbbá a pontszámítás módszerét, közbeszerzési műszaki leírást, melyet az ajánlatkérők a Kbt. 58. § (2) bekezdése szerint vagy az eljárást megindító felhívásban vagy a közbeszerzési dokumentumaiban kötelesek megadni - az értékelési szempontra benyújtandó ajánlat követelményeit, lehetőség szerint mintát - a szakmai ajánlattal kapcsolatos követelményeket - építési beruházás esetén, ha az ajánlatkérő tartalékkeretet kíván a szerződésbe foglalni, a közbeszerzési dokumentumok részét képező szerződésben vagy szerződéses feltételekben részletesen rögzíteni szükséges a tartalékkeret felhasználásának szabályait, valamint meg kell jelölni annak mértékét.

Az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet a tervezési és mérnöki szolgáltatások, valamint az építési beruházások esetében további követelményeket ír elő a közbeszerzési dokumentumok körére vonatkozóan.

Bár a Kbt. kifejezetten nem rögzíti, továbbra is irányadó, hogy az ajánlattételhez szükséges legfontosabb információkat a felhívásnak kell tartalmaznia, a 2020. április elsején hatályba lépett Kbt. módosítás alapján azonban már több esetben a Kbt. kifejezetten lehetővé teszi a releváns előírás közbeszerzési dokumentumokban történő rögzítését.

Továbbá a műszaki leírás a Kbt. 58. § (2) bekezdése alapján, melynek értelmében az Ajánlatkérő köteles megadni az eljárást megindító felhívásban vagy a további közbeszerzési dokumentumokban a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírást.

2. Gazdálkodó szervezet létrehozásával kapcsolatos rendelkezések megfeleltetése

Ha az Ajánlatkérő a szerződés teljesítése érdekében lehetővé teszi vagy megköveteli projektársaság létrehozását, a közbeszerzési dokumentumokban meg kell adnia a projektársasággal kapcsolatos követelményeket, amelyek kizárólag (i) a jogi formával, (ii) a jegyzett tőke minimális – a szerződés értékével arányosan meghatározott – összegével, (iii) a gazdálkodó szervezet tevékenységi körével,

valamint (iv) tevékenységének ellenőrzésével függhetnek össze. A közbeszerzési dokumentumoknak azt is tartalmaznia kell, hogy a társaságot mennyi időn belül kell a nyertesnek létrehoznia

3. Műszaki leírás megfelelése

A műszaki tartalom meghatározása, közbeszerzés jelentősége fejezetben bemutatásra kerültek a műszaki leírással kapcsolatos elvárások a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 46. § (3) bekezdése alapján, tehát a konkrét gyártmánnyal való tárgymeghatározás kivételesen indokolt esetben alkalmazható.

Kérjük továbbá annak alapos megfontolását, hogy az egyenértékűség minden esetben megállapítható-e a konkrét termék paramétereit alapján, nincs-e olyan tulajdonság, amellyel speciálisan a megjelölt termék rendelkezik és indokolatlanul kizárja a többi termék forgalmazóját/gyártóját az ajánlattételtől, a versenyből. Javasoljuk továbbá megfontolni azon minimális elvárásokat, amelyeknek való megfelelés esetén a más márkátípus gyártótól származó terméket is megfelelőnek fogadja el az Ajánlatkérő.

A konkrét gyártmány vagy tárgymeghatározás esetén is szerepeltetni kell a műszaki leírásban azt, hogy az ajánlatkérő azzal egyenértékű terméket vagy szolgáltatást is elfogad.

Felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét arra, hogy amennyiben versenykorlátozóan határozta meg a műszaki tartalmat és kizárólag egy ajánlat érkezik, az súlyos audit kockázatot jelent, mely korrekciót vonhat maga után.

Ezenfelül felhívjuk Ajánlatkérő figyelmét arra is, hogy a megajánlott termék gyártóját, típusát az ajánlattevőknek meg kell adni az ajánlatban, ennek hiánya hiánypótlás keretében nem orvosolható. Előbbiektől mellett javasolt a származási hely feltüntetésének megkövetelése is.

A műszaki leírás elkészítése során irányadók továbbá a III. fejezet 2.4. pontjában foglaltak.

3.1. Építési beruházások esetében irányadó jogszabályi rendelkezések:

Az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet vonatkozó előírásai:

Az 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 1. melléklete határozza meg. Ez alapján az építési beruházás közbeszerzési dokumentumainak részét képezi az árazatlan költségvetési kiírás.

Az építmény kivitelezésére vagy a Kbt. 1. mellékletében foglalt tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka kivitelezésére irányuló, az építésügyi jogszabályok szerint engedélyköteles építési beruházás

közbeszerzési dokumentumai tartalmazzák az Épkiv.-ben meghatározott – egyúttal e rendelet és mellékletei előírásainak is megfelelő – kivitelezési dokumentációt.¹²⁸

Ha az Ajánlatkérő arra tekintettel alkalmaz tárgyalásos eljárást vagy versenypárbeszédet, hogy a közbeszerzés tárgyára vonatkozó műszaki leírást nem tudja kellő pontossággal elkészíteni a külön jogszabályban meghatározottak szerinti szabványok, európai műszaki értékelés, közös műszaki előírások vagy műszaki referenciák valamelyikére való hivatkozással [Kbt. 85. § (2) bekezdés d) pont], a közbeszerzési dokumentumokat a Korm. rendelet 1. mellékletében előírt követelmények alapján kell összeállítania.¹²⁹

Ha az Ajánlatkérő közbeszerzését keretmegállapodás útján valósítja meg, a keretmegállapodás megkötésére irányuló eljárás közbeszerzési dokumentumaiban foglalt árazatlan költségvetésnek elegendő a keretmegállapodás tárgyát képező, egységárrakkal beárazandó egyes tételeket tartalmaznia további részletezés nélkül, feltéve, hogy a megvalósítandó építési beruházásokra vonatkozóan további információ még nem áll rendelkezésre.¹³⁰

Az 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 14. § (4) bekezdés a) pontja szerinti esetben – vagyis amennyiben a közbeszerzési eljárás tárgyát képező építési beruházás építmény kivitelezésére, vagy a Kbt. 1. mellékletében foglalt tevékenységek egyikéhez kapcsolódó munka kivitelezésére irányul – az ajánlatkérő – a Korm. rendelet 3. mellékletben meghatározottak figyelembevételével – jóváhagyási tervet készítet és bocsát a gazdasági szereplők rendelkezésére.¹³¹

Erre tekintettel ilyen esetben kérjük Ajánlatkérő nyilatkozatát jóváhagyási terv rendelkezésre állásáról.

4. Az egységes európai közbeszerzési dokumentum

Az 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 2. §-a tartalmazza az egységes európai közbeszerzési dokumentummal – az egységes európai közbeszerzési dokumentum mintájának a dokumentáció részeként történő kiadásával - kapcsolatos ajánlatkérői kötelezettségeket.

Az egységes európai közbeszerzési dokumentum tartalmazza:

- Az eljárás azonosítását szolgáló adatokat;
- Az Európai Unió Hivatalos Lapjában megjelenő hirdetmény azonosító számát (hirdetmény közzététele esetén);
- Az eljárásban előírt kizáró okokat,
- Az eljárásban előírt alkalmassági követelmények megjelölését, kivéve, ha az ajánlatkérő a 321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 2. § (5) bekezdés alapján elfogadja a gazdasági szereplők egyszerű nyilatkozatát.

Az egységes európai közbeszerzési dokumentum mintájának lehetséges tartalmi elemei:

Az Ajánlatkérő a dokumentumban kérheti az alábbi adatok feltüntetését/megjelölését is:

¹²⁸ 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 16. § (1) bekezdése

¹²⁹ 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 19. § (1) bekezdése

¹³⁰ 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 19. § (2) bekezdése

¹³¹ 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 14. § (6) bekezdése

- az ajánlat vagy részvételi jelentkezés benyújtásakor már ismert alvállalkozók megjelölését, (amelyeknek a kapacitásaira nem támaszkodik a részvételre jelentkező/ajánlattevő)
- az eljárásban esetlegesen előírt minőségbiztosítási és környezetvédelmi vezetési szabványoknak való megfelelés tényét és módját.

Az eljárásban előírt alkalmassági követelményekkel kapcsolatos információk megjelölése a formanyomtatványban:

A Kbt. 67. § (2) bekezdése szerint az Ajánlatkérő a közbeszerzési dokumentumokban köteles arra vonatkozó iránymutatást adni, hogy az alkalmassági követelményeknek való megfelelésről a gazdasági szereplő az egységes európai közbeszerzési dokumentumban milyen részletességű nyilatkozatot köteles tenni. A nyilatkozat tartalmazza annak megjelölését, hogy a Kbt. 69. § (4) bekezdése szerint benyújtandó igazolás kiállítására mely szerv jogosult, valamint a Kbt. 69. § (11) bekezdése szerinti adatbázis alkalmazásához szükséges adatokat és – szükség esetén – hozzájáruló nyilatkozatot.

321/2015. (X.30.) Korm. rendelet. 2. § (5) bekezdése értelmében:

Az Ajánlatkérőnek a formanyomtatványban az eljárásban előírt alkalmassági követelmények vonatkozásában meg kell jelölnie, hogy:

- az alkalmassági követelmények előzetes igazolására elfogadja-e az érintett gazdasági szereplő egyszerű nyilatkozatát,
- vagy kéri a formanyomtatvány IV. részében szereplő részletes információk megadását.

Ha az Ajánlatkérő elfogadja az egyszerű nyilatkozatot, az alkalmassági követelményeket nem kell a formanyomtatványban feltüntetni.

Részletes információk kérése esetén a megkövetelt alkalmassági követelményeket pontosan fel kell tüntetni a formanyomtatványban.

Az egységes európai közbeszerzési dokumentum használata a Kbt. Negyedik Része szerinti eljárásban:

321/2015. (X.30.) Korm. rendelet 2. § (6) bekezdése értelmében az ajánlatkérő az egységes európai közbeszerzési dokumentum használatát a Kbt. Negyedik Része szerinti eljárásban is előírhatja.

Ebben az esetben a Kbt. Második Része szerinti eljárások esetében irányadó szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy az egységes európai közbeszerzési dokumentum végleges igazolásként felhasználható azokban az esetekben, amikor ezt a KR. III. és IV. Fejezetének szabályai lehetővé teszik.

Az egységes európai közbeszerzési dokumentum vonatkozásában felhívjuk a figyelmet az EKR rendelet 11. §-ában foglaltakra.

V. A SZERZŐDÉSTERVEZET

A közbeszerzési eljárás célja tulajdonképpen a közbeszerzési szerződés megkötése, amelyet a felek a beszerzési igény tényleges megvalósítására hoznak létre.

A szerződés (szerződéses feltételek) az eljárás előkészítése során már relevanciát nyer(nek) az eljárást megindító felhívásban feltüntetendő elemei(k) révén, másrészt pedig a közbeszerzési dokumentumok részét képezve határozza(ák) meg a közbeszerzési eljárást.¹³²

Az eljárást megindító felhívás a szerződéses feltételeknek leginkább azon elemeit rögzíti, amelyek polgári jogi értelemben is a felek megállapodásának létrejöttéhez szükséges kötelező tartalmi elemek. A Kbt. és a kapcsolódó rendeletek több pontban is utalnak a felhívásban feltüntetendő szerződéses feltételekre – ezeket részletesen áttekintjük a jelen alcímben.

Ajánlatkérő a közbeszerzési eljárás előkészítése során főszabályként szerződéstervezetet készít, amelyet az eljárást megindító felhívás feladásának vagy megküldésének időpontjától köteles rendelkezésre bocsátani.

A szerződéstervezet elkészítése helyett szűk körben lehetséges az ajánlatkérő által ismert szerződéses feltételeket meghatározása is, ha

- az előkészített eljárás fajtája tárgyalásos eljárás, vagy¹³³
- az előkészített eljárás fajtája versenypárbeszéd, vagy¹³⁴
- az előkészített eljárás uniós értékhatár alatti, árubeszerzés és/vagy szolgáltatás megrendelés tárgyú eljárás, vagy¹³⁵
- az előkészített eljárás uniós értékhatár alatti, építési beruházás tárgyú, Kbt. 98. § (2)–(3) bekezdése szerinti jogcímen indított hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás.¹³⁶

Az eljárást megindító felhívásnak és a többi közbeszerzési dokumentumnak természetesen minden esetben biztosítania kell, hogy annak alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehesse, illetve részvételi jelentkezést nyújthassanak be.¹³⁷ A szerződéstervezettel kapcsolatos jogsértések nagy része ezért tételes jogszabályhely megsértését is jelentik, és nemcsak alapelvi szintű jogsértést valósítanak meg. A szerződéses feltételek ésszerűsége és jogszerűsége a Felek közös érdeke tehát a jogorvoslatok elkerülése és a szerződés zökkenőmentes teljesítése érdekében is.

1. A szerződés tárgya meghatározásának megfelelése

¹³² Kbt. 3. § 21. pont

¹³³ Kbt. 57. § (1) bekezdés a) pont

¹³⁴ Kbt. 57. § (1) bekezdés a) pont

¹³⁵ Kbt. 114. § (3) bekezdés

¹³⁶ Kbt. 114. § (3) bekezdés

¹³⁷ Kbt. 50. § (4) bekezdés

A Kbt. 50. § (4) bekezdése értelmében az eljárást megindító felhívásnak és a többi közbeszerzési dokumentumnak minden esetben biztosítania kell, hogy annak alapján a gazdasági szereplők egyenlő eséllyel megfelelő ajánlatot tehessenek, illetve részvételi jelentkezést nyújthassanak be. A közbeszerzés tárgyának meghatározása a felhívás információi között rendkívüli fontossággal bírnak több ok miatt is. Egyrészt a szerződés, vagy közbeszerzés tárgya az első, amit a potenciális ajánlattevők átnéznek a felhívás adatai közül. Mi a feladat? Mire kell ajánlatot tenni? Illeszkedik-e a cég profiljába? Meg tudjuk-e csinálni? Csak ezután vizsgálják az érdeklődő gazdasági szereplők az alkalmassági feltételeket, stb. annak érdekében, hogy megállapítsák, hogy a feladat elvégzése mellett a közbeszerzési eljárásban is képesek-e részt venni. Másrészt a szerződés, vagy közbeszerzés tárgya Ajánlatkérő teljes körűen megfogalmazott beszerzési igénye. Ahogyan és amit meghatároz itt ajánlatkérő, annak megvalósítására kerül sor a teljesítés során. Ha nem biztosított a többváltozatú ajánlattétel, akkor tulajdonképpen bármely eltérés a közbeszerzési dokumentumoktól szerződésszegést jelent a teljesítési szakban. Harmadrészt a szerződés teljesítési szakaszában a beszerzés tárgyának bárminemű változtatási igénye szerződésmódosításban való kezelést követel meg, amely során különösen vizsgálandó, hogy a változás nem minősül-e lényegesnek. Végül pedig, ha ajánlatkérői oldalról vizsgáljuk jelentőségét, akkor látható, hogy a közbeszerzés tárgya, mint a szerződés tárgya határozza meg a szerződés típusát és a teljesítés feltételeit.

A szerződéstervezetben a közbeszerzés tárgyának meghatározása kétféleképpen történhet: Ajánlatkérő röviden, az eljárást megindító felhívással egyezően ismertetheti a szerződés tárgyát és ezzel együtt a szerződés mellékletévé teheti a műszaki leírást. A másik esetben pedig a szerződés tárgyát részletesen szabályozhatja a szerződéstervezetben. Mindkét megoldás helyes, ajánlatkérői döntéstől függ, hogy melyik a célravezetőbb.

Bármely módszer is kerüljön alkalmazásra, azt nem szabad elfelejteni, hogy a szerződés tárgyát nem csak a szerződés maga határozza meg, hanem a közbeszerzési dokumentumok összessége. A Kbt. 131. § (1)-(2) bekezdései alapján a szerződést írásban kell megkötni a közbeszerzési eljárásban közzétett végleges feltételek, szerződéstervezet és ajánlat tartalmának megfelelően. Miután a szerződéses feltételeket több dokumentum szerteágazóan szabályozza, az esetleges ellentmondások kiküszöbölése érdekében érdemes lehet már a közbeszerzési szerződés tervezetében dokumentum hierarchia meghatározást elhelyezni, amely a feltételek közötti ellentétet szerződésmódosítás szükséglete nélkül feloldja, és esetlegesen az értelmezési kérdéseknek elejét veszi.

A szerződés tárgya és a műszaki leírás

Bármely módon is kerüljön sor a szerződés tárgyának meghatározására, a szerződéstervezet készítő kolléga nem kerülheti el a műszaki leírás áttanulmányozását. Ez a közbeszerzési dokumentum ugyanis számtalan esetben tartalmaz szerződéses feltételeket, amelyek gyakran okoznak problémát. Gondolunk itt például a hibaelhárításra nyitva álló határidő szabályozásra, vagy épp a hiba súlyosságának meghatározására az informatikai beszerzéseknél, vagy épp a burkolt előadó alkalmazási kötelezettségre a rendezvényszervezési szolgáltatások esetén.

A műszaki leírás körében a jogi szakértelemmel rendelkező kolléga abban is tud segítséget nyújtani a közbeszerzés tárgya szerinti szakértelemmel rendelkező kollégáknak, hogy az adott műszaki leírás megfelel-e a Kbt. 58-59. §, valamint 61. § (1)-(3) bekezdésének, továbbá az 321/2015. (X.30.)

Korm. rendelet. 46-48. § szakaszainak, építési beruházás esetén pedig az 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 1.-3. sz. mellékleteinek.

Az opció és a vételi jog kapcsolata a szerződés tárgyával

Miután a közbeszerzés tárgya kiterjed az opcionális részre is (ld. becsült érték, műszaki leírás meghatározás), fontos, hogy Ajánlatkérők tisztában legyenek ezekkel a fogalmakkal.

Az opció polgári jogi fogalomként a vételi jog szinonimája, tehát az adásvételi szerződés létrehozására irányuló egyoldalú alakító jog, az adásvételi szerződések különös neme. (lásd Ptk. 6:225. §). A vételi jog alapján, kizárólag árubeszerzés esetében Ajánlatkérőnek arra nyílik lehetősége, hogy forgalomképes és birtokba vehető ingó dolog tulajdonjogának vagy használatára, hasznosítására vonatkozó jogot ne közvetlenül szerezzen meg, hanem csak az ezek valamelyikére vonatkozó vételi jogot. A gyakorlatban akkor lehet értelme a vételi jog megszerzésének a dologi jog helyett, ha a közpénzek hatékony felhasználásának elve szerint érdemes lehet az árfolyamváltozásból eredő spekulációs időszakot kivárni. Ebben az esetben ugyanis a nyertes ajánlattevő által megajánlott ajánlati ár tulajdonképpen a vételi jog alapításakor (szerződéskötéskor) megállapított vételárnak tekinthető, és ezért az adásvétel tárgyát képező dolog értéke bármelyik irányba változhat az idő előrehaladtával, az árfolyamváltozás már nem érinti a dolog ellenértékét.

Az opció, mint közbeszerzési jogi fogalom „arra ad megfelelő, előzetesen meghatározott jogi keretet, hogy további mennyiségre valósulhasson meg a teljesítés ajánlatkérő diszkrecionális döntésétől függően.” Az opció nem csak árubeszerzések esetén érvényesíthető többletmennyiség lehívását teszi lehetővé, a mennyiség kiterjesztésének bármely módozataként értelmezhető.

Építési beruházás tárgyú eljárásban az opció megjelenhet külön megrendelhető munkanemként, vagy munkanemek csoportja(i)ként, vagy épp más építési helyszín bevonásaként a kivitelezésbe a támogatás elnyerésétől függően.

Klasszikus mennyiségi eltérést is jelenthet a beszerzési tárgy fajtájától függetlenül.

Folyamatos szolgáltatás esetén határidő hosszabbítás formáját is öltheti – például a 12 hónapra kötött takarítási szolgáltatás opciós meghosszabbítása további 3 hónappal.

A közbeszerzési jogi opció tehát jóval szélesebb fogalom, mint a polgári jogi vételi jog, és lehetőséget biztosít Ajánlatkérőnek arra, hogy a beszerzési tárgy egy meghatározott része vonatkozásában később hozzon döntést annak megrendeléséről. Meghatározásánál ugyanúgy figyelembe kell venni a közbeszerzés tárgyára vonatkozó tételes és az alapelvi szabályozást, mint az érvényesíthetőség érdekében a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjának korlátait. Mivel „a Kbt. a szerződésmódosítás körében összevonja a felülvizsgálati záradék jogi megítélésével, ezzel rámutat arra a fontos követelményre, miszerint az opció előírására is kizárólag egyértelmű, az opció tárgyát, a jog gyakorlásának feltételeit és módját, valamint az opció gyakorlásával létrejövő jogokat és kötelezettségeket pontosan meghatározó rendelkezések útján kerülhet sor”.

Tipikus ajánlatkérői hibák a szerződéstervezet elkészítésekor a szerződés tárgyához kapcsolódóan:

- akár a szerződéstervezetből kerül átemelésre a felhívásba, akár fordítva, az ismétlődő elemek közötti ellentmondás elkerülésére törekedni szükséges. Az ellentmondás megjelenhet
 - a felhívás valamely pontja (II.1.1. Elnevezés, II.1.4) Rövid meghatározás, II.2.4) A közbeszerzés ismertetése) és a szerződéstervezet között,
 - a szerződéstervezet egyes pontjai között,
 - a műszaki leírásen belül,
 - a műszaki leírás és a felhívás valamely pontja és/vagy a szerződéstervezet között;
- a szerződéstervezetben szereplő kapcsolódó szolgáltatásokat ajánlatkérő nem szerepelteti az eljárást megindító felhívásban (a közbeszerzés tárgyaként), pedig a Kbt. 50. § (4) bekezdésének való megfeleléshez szükséges lenne, vagy a szerződéstervezetben szereplő kapcsolódó szolgáltatások jelentősen megváltoztatják a beszerzés tárgyát;
- a szerződéstervezetből kiderül, hogy a beszerzés tárgya különböző beszerzési elemekre bomlik, de Ajánlatkérő (megfelelő indokolás nélkül) nem biztosítja a részajánlattételt a beszerzés különböző tárgyai vonatkozásában, és az együttes beszerzés versenyszűkítő hatású;
- Ajánlatkérő biztosította ugyan a részajánlattételt, de az elkészített szerződéstervezet nem teszi lehetővé a részenkénti szerződéskötést, mert a megfelelő tartalommal történő kitöltéshez aláíráskor módosítani kellene a tervezetet. Nem szükséges részenként önálló szerződéstervezetet készíteni, de az egyes részek közbeszerzési jogi sajátosságait megfelelően kell kezelnie a tervezetnek – ld. részekre utalás, a részek szerinti szerződéses tárgy meghatározás, különböző értékelés alá eső ajánlati elemek, stb.
- összekeverik a szerződés tárgyát képező opciót a vételi joggal, vagy nem szabályozzák az opció lehívhatóságát a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontjának megfelelően;
- az ellenőrzés alá eső beszerzések esetén az ellenőrző hatóságok az opcionális rész mértéke kapcsán a 30%-ot tartják elfogadhatónak, arra való hivatkozással, hogy e fölött a „tervezhetetlen elemek magas aránya okán nem biztosított a megfelelő ajánlattétel lehetősége”. Ez alól kivétel a 16/2012. (II.16.) Korm.r. hatálya alá tartozó beszerzésekben alkalmazott opció, a hivatkozott rendelet 6. § szakasza alapján.

A szerződéstervezet tárgyának meg kell felelnie a felhívásban feltüntetett beszerzési tárgynak és teljes mennyiségnek, továbbá, hogy az esetleges kapcsolódó szolgáltatásokról is rendelkezni kell a szerződéstervezetben. A szerződéstervezetnek minden tekintetben egyeznie kell a felhívás helyes

tartalmával. Ez kiemelten fontos, hiszen a nyertes ajánlattevő a szerződéstervezet tartalma szerint köteles a szerződést megkötni, utólag nincs lehetőség a szerződés felhívástól eltérő feltételeinek a kijavítására.

A szerződéstervezet elnevezésének egyeznie kell a felhívásban megadottal.

2. Kötelező tartalmi elemekre vonatkozó előírások és a szerződés tartalma

A szerződés tartalmának meghatározása körébe tartozik minden olyan rendelkezés rögzítése, amely a szerződés teljesítésére kihat. A szabályozásnak vannak kötelező és lehetséges tartalmi elemei, illetőleg vannak tilos, jogszabályba ütköző rendelkezéseket is.

2.1.1. Szerződés időtartama, teljesítési határidő

A szerződés időtartamával, valamint a teljesítési határidővel kapcsolatos rendelkezések jelen útmutató III. fejezet 7. pontjában kerültek kifejtésre.

A teljesítés idejének meghatározása természetesen kötelező eleme a szerződéstervezetnek, mind polgári jogi, mind pedig közbeszerzési jogi aspektusból.

A Kbt. 133. § rendelkezik – ez is csak a határozatlan vagy olyan aránytalanul hosszú határozott időtartam főszabálykénti tiltásával. Ennek oka, hogy a verseny fenntartása és a közpénzek hatékony elköltségének céljával ellenkezik a határozatlan, vagy aránytalanul hosszú időtartamú szerződések megkötése. Kimentés természetesen lehetséges, de az alapul szolgáló indokokat a jogszabály taxatívén meghatározza. Az indokolás eredhet: - a szerződés tárgyából, - a választott szerződéses konstrukcióból, - a hozzá kapcsolódó fizetési feltételekből, vagy - a nyertes ajánlattevő által eszközölt befektetésből.

A teljesítés ideje kapcsán a Ptk. 6:35. § akként rendelkezik, hogy (1) A teljesítés ideje meghatározható határnap vagy határidő tűzésével. Határnap tűzése esetén a szolgáltatást ezen a napon kell teljesíteni. Határidő megjelölése esetén a szolgáltatás a meghatározott időtartamon belül bármikor teljesíthető, kivéve, ha az eset körülményeiből az következik, hogy a jogosult választhatja meg a teljesítés időpontját. (2) Ha a szolgáltatás rendeltetéséből a teljesítési idő megállapítható, a szolgáltatást ebben az időpontban kell teljesíteni.

A közbeszerzési dokumentumokban meghatározott teljesítési idő is a fentiek szerint, pontos dátum vagy napokban/hónapokban meghatározott határidő tűzésével kerülhet megadásra. Az ellenőrzési gyakorlat alapján kérjük a szerződés időtartamát a szerződéskötés időpontjától számítottan, napokban vagy hónapokban meghatározni.

A részhatáridők kapcsán a műszaki szakmai, illetőleg a teljesítés oszthatóságának kérdése kiemelten fontos, hogy a véghatáridő előtt lehetséges-e a teljesítés egy részének átvétele vagy sem. Természetesen lehetséges jogi oszthatatlanságról is rendelkezni, ezt ajánlatkérő mérlegeli az eset valamennyi körülményét figyelembe véve. Ajánlatkérő arról sem feledkezhet meg, hogy a határidők különböző biztosítékokkal ellátását kívánja-e szabályozni. Fontos, hogy a határidő megsértéséből

eredő joghátrányok nem kumulálódhatnak a végletekig (ezt lásd részletesen a Biztosítékokról szóló részben, itt csak az összefüggésre kívánunk rávilágítani).

A határidőre teljesítést tekintjük szerződészerű teljesítésnek, azonban a határidő változásának lehetőségét maga a szerződés is biztosíthatja.

Amennyiben ajánlatkérőnek nem fűződik érdeke ahhoz, hogy a nyertes ajánlattevő a teljesítést egy meghatározott időpontban végezze el, úgy lehetséges a Ptk. 6:36. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő előteljesítés.

2.1.2. Teljesítési hely

A teljesítés helyét a lehető legpontosabban kell megadni, mert ez befolyásolhatja a gazdasági szereplők arra vonatkozó döntését, hogy ez eljárásban részt vesznek-e, és kihatással van az árképzésre is. Meg kell adni a teljesítés helye szerinti NUTS-kódot is a felhívásban.

Ez a statisztikai célú területi egységek nómenklatúrája, melyet az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete tartalmaz. A rendeletet több alkalommal módosították, legutoljára a Bizottság (EU) 2019/1755 Felhatalmazáson Alapuló Rendelete.

2.1.3. Az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételei

A szerződéstervezetben az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételeit a Kbt. 135. § (3)-(11), továbbá a 136. § (1)-(2) bekezdéseire, építési beruházás esetén pedig az 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 32-32/A. § és 32/B. §-aira tekintettel szükséges megfogalmazni.

Az ellenérték megfizetéséhez kapcsolódó főbb rendelkezések:

- A szerződés átalányáras, vagy tételes elszámolású jellege mellett meghatározza, hogy a nyertes ajánlattevő többletmunka, vagy pótmunka elszámolására mennyiben válik jogosulttá.
- Amennyiben a részteljesítés biztosított, úgy minden esetben dönteni kell arról, hogy kapcsolódik-e a részteljesítéshez részszámlázási lehetőség. Csak építési beruházás esetén irányadó az, hogy a részszámla összegét az Ajánlatkérő által teljesítésigazolással elismert szerződés szerinti teljesítés mértékének megfelelően kell meghatározni, úgy, hogy a részszámla szerinti nettó ellenszolgáltatás a szerződés megvalósult értékét nem haladhatja meg. Minden más esetben lehetséges, hogy a részszámla összege ne érje el a szerződés megvalósult értékét. Fordított eset (tehát, hogy magasabb a részszámla összege, mint a tényleges megvalósulás értéke) azért nem képzelhető el, mert erre nem a részszámlázás, hanem az előleg jogintézménye szolgál.
- A beszerzés tárgya, támogatásból megvalósuló közbeszerzés esetén a projekt tárgya és a kifizetési konstrukció már meghatározza, hogy kell-e előleget fizetnie Ajánlatkérőnek, és kell-e a kifizetést biztosítékkal megerősíteni. Természetesen a kötelező eseteken túlmenően is lehetséges előleg nyújtása, visszafizetési biztosíték követelése nélkül, vagy akár azzal együtt. Az előleg előírása azonban minden esetben együtt jár azzal, hogy ajánlatkérő előírja:
 - Az előleg kifizetése mi alapján (előlegbekérő) és mikor történik?
 - A kifizetett előleg elszámolása melyik (rész)számlában történik?

- Az építési beruházásokhoz kapcsolódó tartalékkeret előírása csak akkor lesz „hasznos” a teljesítés időszakában, ha a szabályozás kellően részletes és a lehívás szabályai körülhatároltak, megfelelően az 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 20. § és a Kbt. 141. § (4) bekezdés a) pontja szerinti előírásoknak.
- A szerződéstervezetben elő kell írni, hogy mely devizanem az ajánlattétel, a szerződés és a kifizetés pénzneme. A szerződéstervezetben értelemszerűen az ajánlattételről már nem kell rendelkezni. Amennyiben a szerződés és a kifizetés pénzneme nem forint, vagy a beszerzésnek meghatározó tárgya rendkívül érzékeny a nemzetközi gazdasági hatásokra, úgy rendelkezni érdemes az árfolyamváltozásból eredő kockázatok viseléséről is. Ne feledjük, hogy Ajánlatkérő a közpénzek hatékony felhasználásának elve szerint jár el, tehát sem szerződéskötéskor, sem szerződésmódosítás esetén nem vonhatja magára olyan költség viselését, amely a hivatkozott alapelvet sértené.
- A szerződéstervezetben az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételeit részletesen meg kell határozni és / vagy hivatkozni kell a vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre. Az nem megfelelő eljárás, hogy Ajánlatkérő annyit rögzít, hogy „Az ellenszolgáltatás teljesítésének feltételeit a szerződéstervezet tartalmazza.”. A megfelelő ajánlattétel érdekében a felhívásban is szükséges az érdemi információk megadása.
- A Kbt. egyes rendelkezései akkor is részét képezik a szerződésnek, ha Ajánlatkérő nem vagy nem megfelelően szabályozta ezeket az eseteket. A részleges semmisség elkerülése érdekében fokozott figyelmet érdemes szentelni a következő tárgyköröknek:
 - Az Ajánlatkérő a szerződésen alapuló ellenszolgáltatásból eredő tartozásával szemben csak a jogosult által elismert, egynemű és lejárt követelését számíthatja be – tehát a szerződéstervezet hiába nem teszi kötelező elemmé, hogy a vállalkozó is elismerje a kötbér tartozását, a valóságban a végszámlából az addig felhalmozott kötbért ajánlatkérő csak akkor tudhatja be, ha vállalkozó elismerte azt.
 - Hiába nem rendelkezik a szerződéstervezet az előleg biztosításáról, amennyiben a Kbt. 135. § (7) és (9) bekezdései, vagy a (8) bekezdés felhatalmazása alapján más jogszabály rendelkezései lehetővé teszik, a nyertes ajánlattevő előlegbekérőjét figyelembe kell venni.
 - A Kbt. 135. § (11) bekezdése a fenti lehetőségen felül (vagyis, hogy késedelmi kamat helyett késedelmi kötbér fizetésére legyen köteles Ajánlatkérő) semmisnek nyilvánít minden olyan rendelkezést, amely kizárja vagy korlátozza az Ajánlatkérő szerződésszegése esetére irányadó jogkövetkezmények alkalmazását. Fizetési késedelme esetén Ajánlatkérő késedelmi kamat vagy késedelmi kötbér megfizetésére köteles.
- A Ptk. egyes rendelkezései közül különös relevanciát nyernek a kifizetéssel kapcsolatos és semmisséget eredményező előírások
 - Pénztartozás fizetésére kötelezett szerződő hatóságnak szerződő hatóságnak nem minősülő vállalkozással kötött szerződése esetén a pénztartozás teljesítésére kikötött idő a hatvan napot meghaladó részében semmis.

- Szerződő hatóságnak szerződő hatóságnak nem minősülő vállalkozással kötött szerződése esetén a késedelmi kamat esedékességét a pénztartozás teljesítésének idejére e törvény által meghatározott fizetési határidőt követő naptól eltérően megállapító szerződési feltétel semmis.
- Vállalkozások közötti szerződés esetén a késedelmi kamatot kizáró szerződési feltétel, szerződő hatóságnak szerződő hatóságnak nem minősülő vállalkozással kötött szerződése esetén a késedelmi kamatot kizáró vagy azt az (1) bekezdésben meghatározott mértékhez képest alacsonyabb értékben meghatározó szerződési feltétel semmis, kivéve, ha a kötelezett késedelme esetére kötbér fizetésére köteles.

2.1.4. A nyertes ajánlat azon elemei, amelyek értékelésre kerültek

A Kbt. 131. § (2) bekezdése alapján az ajánlat egésze is a szerződés mögöttes hátterét képezi, különösen a nyertes ajánlat azon elemei, – az eljárás során alkalmazott értékelési szempontokra tekintettel – amelyek értékelésre kerültek.

Az értékelési szempontokra tett vállalásokat a szerződésben konkrétan meg kell jeleníteni – akár például a szerződéstervezet végén meg kell adni a mellékleteket, amelyek majd aláírásakor csatolásra kerülnek, vagy figyelemfelkeltő módon kijelölni az érintett szerződéses pontokat, amelyek a nyertes ajánlat vállalásai szerint kitöltendő részei az okiratnak.

2.1.5. Offshore kifizetések elkerülése

A Kbt. 136. § (1) bekezdése előírja, hogy az ajánlatkérő köteles szerződéses feltételként előírni, hogy a nyertes ajánlattevő

a) nem fizethet, illetve számolhat el a szerződés teljesítésével összefüggésben olyan költségeket, amelyek a 62. § (1) bekezdés k) pont ka)–kb) alpontja szerinti feltételeknek nem megfelelő társaság tekintetében merülnek fel, és amelyek a nyertes ajánlattevő adóköteles jövedelmének csökkentésére alkalmasak; továbbá, hogy

b) a szerződés teljesítésének teljes időtartama alatt tulajdonosi szerkezetét az ajánlatkérő számára megismerhetővé teszi és a 143. § (3) bekezdése szerinti ügyletekről az ajánlatkérőt haladéktalanul értesíti.

A Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pont ka) és kb) pontja a következőket rögzíti:

Az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki k) tekintetében a következő feltételek valamelyike megvalósul: ka) nem az Európai Unió, az Európai Gazdasági Térség vagy a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet tagállamában, a Kereskedelmi Világszervezet közbeszerzési megállapodásban részes államban vagy az EUMSZ 198. cikkében említett tengerentúli országok és területek bármelyikében vagy nem olyan államban rendelkezik adóilletőséggel, amellyel Magyarországnak kettős adózás elkerüléséről szóló egyezménye van, vagy amellyel az Európai Uniónak kétoldalú megállapodása van a közbeszerzés terén, kb) olyan társaság, amely a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló 2017. évi LIII. törvény

3. § 38. pont a)-b) vagy d) alpontja szerinti tényleges tulajdonosát nem képes megnevezni; kc) a gazdasági szereplőben közvetetten vagy közvetlenül több, mint 25%-os tulajdoni résszel vagy szavazati joggal rendelkezik olyan jogi személy vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, amelynek tekintetében a kb) alpont szerinti feltétel fennáll.

A 136. § célja, hogy a közbeszerzési eljárásban történt ellenőrzést követően a szerződés teljesítése során is érvényesüljön az offshore cégek kizárása, akár a nyertes ajánlattevő által a teljesítésbe bevont szervezetekkel, akár a nyertes ajánlattevő tulajdonosi szerkezetének megváltozásával összefüggésben.

A szerződéstervezetben elegendő hivatkozni a Kbt. rendelkezésére.

2.1.6. Kötelező felmondási okok

A Kbt. 143. § (2)-(3) bekezdése előírja, hogy

„(2) Az ajánlatkérő köteles a szerződést felmondani, vagy – a Ptk.-ban foglaltak szerint – attól elállni, ha a szerződés megkötését követően jut tudomására, hogy a szerződő fél tekintetében a közbeszerzési eljárás során kizáró ok állt fenn, és ezért ki kellett volna zárni a közbeszerzési eljárásból.

(3) Az ajánlatkérőként szerződő fél jogosult és egyben köteles a szerződést felmondani – ha szükséges olyan határidővel, amely lehetővé teszi, hogy a szerződéssel érintett feladata ellátásáról gondoskodni tudjon –, ha

a) a nyertes ajánlattevőben közvetetten vagy közvetlenül 25%-ot meghaladó tulajdoni részesedést szerez valamely olyan jogi személy vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, amely tekintetében fennáll a 62. § (1) bekezdés k) pont kb) alpontjában meghatározott feltétel;

b) a nyertes ajánlattevő közvetetten vagy közvetlenül 25%-ot meghaladó tulajdoni részesedést szerez valamely olyan jogi személyben vagy személyes joga szerint jogképes szervezetben, amely tekintetében fennáll a 62. § (1) bekezdés k) pont kb) alpontjában meghatározott feltétel.”

Ha Ajánlatkérő nem is rögzít a szerződéstervezetben a felmondási okokat, a Kbt. által deklarált felmondási okokra érdemes hivatkozni legalább a jogszabályhely megjelölése útján.

2.1.7. Tartalékkeretre vonatkozó szerződéses feltételek

A 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet r. 20. § (1) bekezdése alapján: ha az ajánlatkérő tartalékkeretet kíván a szerződésbe foglalni, a közbeszerzési dokumentumok részét képező szerződésben vagy szerződéses feltételekben részletesen rögzíteni szükséges a tartalékkeret felhasználásának szabályait, valamint meg kell jelölni annak mértékét.

322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 20. § (2): A tartalékkeret mértéke legfeljebb a szerződés szerinti teljes ellenszolgáltatás 10%-a lehet.

322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 20. § (3): A tartalékkeret kizárólag az építési beruházás teljesítéshez, a rendeltetésszerű és biztonságos használathoz szükséges munkák ellenértékének elszámolására használható fel.

322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 20. § (4): A (3) bekezdésben meghatározott keretek között a tartalékkeret felhasználása a Kbt. alapján nem vonja maga után szerződésmódosítás vagy közbeszerzési eljárás lefolytatásának szükségességét, a szerződésben azonban egyértelműen, minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon rögzíteni kell a tartalékkeret felhasználásának lehetséges eseteit és pénzügyi feltételeit.

322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 20. § (5) A tartalékkeret a szerződés teljesítése során szükségessé váló, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:244. § (2) bekezdése szerinti pótmunka elvégzésére is felhasználható, feltéve, hogy a (3) bekezdésben foglaltaknak megfelel.

Amennyiben az ajánlatkérő tartalékkeretet ír elő, úgy vizsgálandó, hogy a szerződéstervezet tartalmazza-e / megfelelően tartalmazza-e az 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 20. §-ában rögzített feltételeket/rendelkezéseket.

2.1.8. A közbeszerzési dokumentumok tartalma tervezési szolgáltatás megrendelése esetén:

Tervezési szolgáltatás megrendelésére irányuló közbeszerzési eljárás esetén a szerződéstervezet vonatkozásában vizsgálandó az alábbi jogszabályi rendelkezésekben foglaltak teljesülése:

A 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 7. § (1) bekezdése értelmében az ajánlatkérő a tervezővel kötött szerződésben előírja, hogy az elkészített tervekkel kapcsolatosan korlátlan és kizárólagos felhasználási jogokat szerez, a tervező pedig nyilatkozik ezen felhasználási jogok átruházásáról a tervezési szerződésben meghatározott erre vonatkozó díj ellenében.

A 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdése értelmében továbbá, amennyiben az ajánlatkérő rendelkezik jogerős építési vagy létesítési engedéllyel, a további tervezésre irányuló közbeszerzési eljárásban biztosítania kell, hogy a nyertes ajánlattevő jogdíj fizetése nélkül legyen jogosult az eljárás során rendelkezésére bocsátott tervek általa elvégzendő tervezési feladathoz szükséges továbbtervezésére, átdolgozására.

A 322/2015. (X.30.) Korm. rendelet 10. § (3) bekezdése alapján, tervezési szolgáltatás megrendelése esetén – feltéve, hogy az az ajánlatkérővel kötött szerződésben rögzítésre került – a tervező a kivitelezés teljes folyamata alatt rendelkezésre áll és támogatja az ajánlatkérőt.

2.1.9. Projektársaságra vonatkozó rendelkezések

Amennyiben a felhívásban az Ajánlatkérő lehetővé tette vagy megkövetelte projektársaság létrehozását, úgy az erre vonatkozó rendelkezéseket/feltételeket a szerződéstervezet tartalmaznia kell.

Kbt. 35. § (9) Ha az ajánlatkérő a szerződés teljesítése érdekében lehetővé teszi vagy megköveteli gazdálkodó szervezet létrehozását (projektársaság), a közbeszerzési dokumentumokban köteles megadni a létrehozandó gazdálkodó szervezettel kapcsolatos követelményeket, amelyek kizárólag a

jogi formára, a jegyzett tőke minimális – a szerződés értékével arányosan meghatározott – összegére, a gazdálkodó szervezet tevékenységi körére, valamint tevékenységének ellenőrzésére vonatkozhatnak.

Kbt. 138. § (1) A szerződést a közbeszerzési eljárás alapján nyertes ajánlattevőként szerződő félnek, illetve közösen ajánlatot tevőknek vagy – ha az ajánlatkérő gazdálkodó szervezet létrehozásának kötelezettségét előírta vagy azt lehetővé tette [35. § (8)–(9) bekezdés] – a nyertes ajánlattevő (ajánlattevők), vagy az ajánlatkérő és a nyertes ajánlattevő (ajánlattevők) kizárólagos részesedésével létrehozott gazdálkodó szervezetnek (a továbbiakban: projektársaság) kell teljesítenie.

Kbt. 140. § (1) Ha a szerződés teljesítése érdekében a nyertes ajánlattevő vagy ajánlattevők projektársaságot hoznak létre, a szerződésben elő kell írni, hogy az abban foglalt jogok és kötelezettségek a projektársaság létrejöttét követően a projektársaságot illetik meg, illetve terhelik, a szerződő felek kötelesek az ehhez szükséges ügyleteket megkötni. Ebben az esetben az ajánlatban megjelölt alvállalkozók a projektársasággal kötelesek a szerződés teljesítéséhez szükséges szerződést megkötni.

Kbt. 140. § (3) A projektársaság és a nyertes ajánlattevő vagy ajánlattevők a szerződés teljesítéséért egyetemlegesen felelnek.

Kbt. 140. § (4) A projektársaság csak a szerződés teljesítése érdekében szükséges tevékenységet végezhet, ilyen szerződéseket köthet, más gazdálkodó szervezetben részesedést nem szerezhet, valamint nem alakulhat át, nem válhat szét és nem egyesülhet más jogi személlyel.

3. A szerződés teljesítésére vonatkozó rendelkezések megfeleltetése

A szerződést megerősítő biztosítékok/szerződést biztosító mellékkötelezettségek vonatkozásában:

Ajánlatkérő a felhívásban megjelölt szerződést megerősítő biztosítékokat/szerződést biztosító mellékkötelezettségeket a szerződéstervezetben köteles feltüntetni a felhívásban foglaltakkal egyezően.

A kötbérek érvényesíthetőségével kapcsolatban:

- A szerződéstervezetnek tartalmaznia kell a Ptk. 6:186. (1) bekezdésében foglaltakat.
- Amennyiben az Ajánlatkérő napi mértékű késedelmi kötbért ír elő, úgy egyértelműen meg kell jelölnie, hogy az naptári vagy munkanapok után érvényesíthető.

Jótállás előírása esetén a jótállás időtartamán túl a jótállási időszak kezdő időpontját is egyértelműen meg kell határozni a szerződéstervezetben.

Teljesítésigazolás szabályozása

2021. február 1-től a Kbt. 135. § (1) bekezdése értelmében a felek a szerződésben az ellenérték kifizetésére irányadó jogszabályokat figyelembe véve kell rendelkezniük a teljesítés tényének írásbeli elismeréséről, a teljesítésigazolás kiállításáról.

A teljesítés elismerésére, a számla kiállítására és a fizetésre vonatkozó főbb jogszabályi rendelkezések:

- Az ajánlatkérőkre irányadó fizetési határidőket, a fizetési határidő kögens maximumát a Ptk. rendezi (a fizetési határidő főszabály szerint a számla kézhezvételétől számított 30 nap). A Ptk. 6:130. § (1) bekezdése rögzíti azt is, hogy a számla kézhezvételének időpontja nem képezheti a felek közötti megállapodás tárgyát.
- Az Áfa tv. rendezi azt, hogy a számlát legkésőbb a teljesítés időpontját követően mikor (főszabályként 8 napon belül) kell kiállítani, a Ptk. pedig emellett meghatározza, hogy a számla kézhezvételét követően meddig kell a kifizetést teljesíteni (főszabályként 30 napon belül).
- A Ptk. 6:247. §-ában foglaltak arra az esetre is biztosítják, hogy ne lehessen elhúzható a kifizetés, ha a szerződés jellegéből adódóan a teljesítés nem egy időpontban történik, hanem átadás-átvételi eljárást folytatnak le a felek, és a szerződés csak ennek sikeres lezárásával tekinthető teljesítettnek.

A felek tehát a Ptk. és az Áfa tv. szabályainak figyelembevételével, az adott szerződés körülményeinek megfelelően rendezhetik a szerződésben a teljesítésigazolás kiállítását, azt a Kbt. nem szabályozza. Építési beruházások esetén az említett jogszabályok mellett az építésügyi szabályozás is tartalmaz rendelkezéseket a teljesítésigazolás kiállítására.

Nem fogadható el, ha a szerződéstervezet csak általános utalást/hivatkozást tartalmaz a Kbt. 135. § (1) bekezdésére, mivel az a teljesítésigazolás kiállításának szabályait nem tartalmazza, a teljesítés elismeréséről és a teljesítési igazolás kiállításáról a tervezetben szövegszerűen kell rendelkezni. A fentiek mellett figyelemmel kell lenni arra is, hogy 2021. február 1. napjával hatályon kívül helyezésre került a Kbt. 135. § (2) bekezdése (amely rendelkezés kizárólag építési beruházások esetén volt alkalmazandó), tekintettel arra, hogy a Ptk. és más ágazati szabályok (építésügyi tárgyú jogszabályok, államháztartási jogszabályok) kellően rendezik a teljesítésigazolással kapcsolatos kérdéseket és megfelelő garanciákat is nyújtanak a kifizetések megtörténtéhez.

Szerződés teljesítésében részt vevőkre vonatkozó előírások

Tekintettel arra, hogy a Kbt. 138. §-a fontos, a szerződés teljesítésében részt vevőkre vonatkozó kötelező érvényű rendelkezéseket tartalmaz, amelyeket a nyertes ajánlattevőként szerződő félnek be kell tartania a szerződés teljesítése során, javasoljuk az ajánlatkérőnek, hogy ezen jogszabályi rendelkezéseket, vagy az azokra történő hivatkozást szerepeltesse a szerződéstervezetben.

A Kbt. módosított 138. § (3) bekezdése értelmében 2021. február 1. napjától a szerződés kötelező tartalmi elemévé válik, hogy a nyertes ajánlattevő nyilatkozzon arról, miszerint a szerződés teljesítéséhez nem vesz igénybe a közbeszerzési eljárásban előírt kizáró okok hatálya alatt álló alvállalkozót.

4. A szerződés módosításával kapcsolatos rendelkezések megfelelése

A Kbt. nem írja elő, hogy a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötésre kerülő szerződésnek tartalmaznia kell a Kbt. szerződésmódosításra vonatkozó rendelkezéseiben foglalt feltételeket, vagy az azokra történő hivatkozást. Amennyiben azonban az Ajánlatkérő megítélése szerint felmerülhet a szerződés későbbi módosításának szükségessége, javasolt a 141. § (4) bekezdés a) pontjának megfelelően a szerződés későbbi változásának lehetőségeit pontosan rögzíteni. Kiemelendő azonban, hogy az ilyen feltételeknek egyértelműeknek kell lenniük és nem rendelkezhetnek olyan módosításokról, amelyek megváltoztatnák a szerződés általános jellegét.

Ahhoz, hogy a szerződés előre meghatározott szempontok szerinti módosítása jogszerű legyen, az szükséges, hogy

- a szerződés egyértelműen rögzítse, hogy milyen feltételek bekövetkezése esetén van lehetőség a módosításra,
- a szerződés egyértelműen rögzítse, hogy e feltételek bekövetkezése esetén a szerződést miként módosítják,
- a szerződésmódosítás tartalma feleljen meg a fentiekben meghatározott követelményeknek.